

เอเชียตะวันออกและอาเซียนศึกษา

Journal of East Asian and ASEAN Studies

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (2023) กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

ศูนย์การเมือง สังคม และวัฒนธรรมอาเซียนศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ISSN : 1686-378X (Print)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

เอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2566

East Asian and ASEAN Studies, Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

Vol. 23 No. 2 July - December 2023

ISSN : 1686-378X (Print)

ISSN : XXXX-XXXX (Online)

ปีที่พิมพ์ : ธันวาคม 2566

Year : December 2023

© 2019 by Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2566.

1.วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา. I. ศูนย์การเมือง สังคมและ
อาณาบริเวณศึกษา, เจ้าของ. II. ชื่อเรื่อง.

ISSN 2697-598X

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณ
ศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นวารสารที่นำเสนอบทความ
วิชาการจากคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาเกี่ยวกับสาขารัฐศาสตร์
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ การเมืองการปกครอง และเอเชียศึกษาในกรอบอาณาบริเวณ
ศึกษา (Area study) วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาใช้การกลั่นกรอง
บทความก่อนลงตีพิมพ์แบบผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้
พิจารณา
(Tripple-blind Peer Review) โดยแต่ละบทความต้องผ่านการพิจารณาจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาจัดพิมพ์ปีละ 2
ฉบับ (ม.ค.-มิ.ย. และ ก.ค.-ธ.ค.)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการในสาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่าง
ประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ การเมืองการปกครอง บริหารรัฐกิจ นโยบายสาธารณะ
2. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิ
ผลิตผลงานทางวิชาการเผยแพร่ต่อสาธารณชนในรูปบทความทางวิชาการและบท
พิจารณาหนังสือ
3. เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของนักศึกษาระดับ
บัณฑิตศึกษา และนักวิจัย
4. เป็นเอกสารประกอบการเรียน การสอนในระดับอุดมศึกษา

ข้อความและบทความในวารสารฉบับนี้เป็นแนวความคิดของผู้เขียน การตีพิมพ์
บทความเข้าเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบ
ของคณะผู้จัดทำ บรรณาธิการ กองบรรณาธิการและมหาวิทยาลัยรามคำแหง

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา
Journal of East Asian and ASEAN Studies
ปีที่ 23 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566)
ISSN 1686-378X (Print)
ISSN XXXX-XXXX (Online)

เจ้าของ ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

ผศ.สาธิต สุนทรพันธุ์	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผศ.วุฒิสักดิ์ ลาภเจริญทรัพย์	ที่ปรึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บรรณาธิการบริหาร

ผศ.ดร.กานต์ บุญยะกาญจน์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
-------------------------	----------------------------------

บรรณาธิการประจำฉบับ

อ.ดร.ศกลรัตน์ จิระรุ่งเรืองวงศ์	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
---------------------------------	----------------------------------

กองบรรณาธิการ

ภายนอก

ศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศ.ดร.สมเกียรติ วันทะนะ	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ.วรศักดิ์ มหัทธโนบล	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รศ.วันชัย มีชาติ	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รศ.ดร.ศิริลักษณ์ ตันตยกุล	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผศ.ดร.อรุณี สันธิติวณิชย์
ผศ.ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์
รศ.ดร.วัชรพล พุทธรักษา
ผศ.ดร.วีระ หวังสัจจะโชค
ผศ.ดร.วสันต์ เหลืองประภัสร์
อ.ดร.เอกลักษณ์ ไชยภูมิ
Prof. Eiji Murashima
Prof. Dr. Noel Morada

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
Waseda University
The University of Queensland

ภายใน

รศ.ดร.ศิริลักษณ์ ตันตยกุล
ผศ.ดร.รัฐศิรินทร์ วังกานนท์
ผศ.ดร.เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์
อ.ดร.ศิริรักษ์ นิทัศน์เอก

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ

Prof. Duan Lisheng
Prof. Zhang Xizhen
Prof. Dr. Masao Ayabe
Prof. Dr. Xiao Ying
Assoc. Prof. Dr. Pavel A. Slutsky
Dr. John Blaxland
อ.ดร.เอกลักษณ์ ไชยภูมิ
อ.ดร.ชาย ไชยชิต
อ.ดร.จิราภรณ์ คำจันทร์
ดร.กุลนรี นุกิจรังสรรค์

Yunnan University
Beijing University
Tokyo Metropolitan University
Yunnan University
St. Petersburg State University
ANU College of Asia and the Pacific
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดร.สิริธร โกวิทวีระธรรม
ดร.กรองจันทร์ จันทรพาทา
อ.ดร.กิตติพงศ์ พุทธิวินิช
รศ.ดร.ศิริลักษณ์ ตันตียกุล
ผศ.ดร.วิลาสินี พิบูลย์เศรษฐ์
อ.ดร.ศิริรักษ์ นิต์ศนอก
รศ.ดร.จักรี ไชยพินิจ
ผศ.สาธิต สุนทรพันธุ์
อ.ภักคินันต์ เลื่องปัญญาวงศ์
ผศ.ดร.อัญชลี เอกภักดีวัฒนกุล
รศ.ดร.รัฐศิริทรรพ์ วังกานนท์
ผศ.ดร.วีระยุทธ์ พรพจน์ธนาศ

ผู้จัดการ
พิสูจน์อักษร
ออกแบบปกและจัดทำรูปเล่ม

พิมพ์ที่

ฉบับอิเล็กทรอนิกส์

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คุณวราลี แสงนาค
คุณวราลี แสงนาค
คุณวราลี แสงนาค

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

[https://so01.tci-thaijo.org/index.php/
eascramJ/index](https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index)

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา จัดพิมพ์โดยศูนย์การเมือง สังคมและ
อาณาบริเวณศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นวารสารวิชาการด้าน
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เดิมทีจัดทำขึ้นในเล่มขนาดเล็กเป็นภาษาไทยในชื่อ จุลสาร
เอเชียตะวันออกเฉียงศึกษา ปีละ 1 ฉบับ ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ได้พัฒนาขึ้นเป็น รูปเล่มขนาดใหญ่
พร้อมเนื้อหาที่หลากหลาย และตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบทความ เป็นภาษา
อังกฤษและจีนเช่นกัน ในนามวารสารศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียง นับจากปี พ.ศ. 2558
เป็นต้นไป การจัดพิมพ์ปรับเปลี่ยนเป็นปีละ 2 ฉบับ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เผยแพร่ความรู้เกี่ยว
กับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและกลุ่มประเทศอาเซียน ในยามที่กลุ่มกำลังเคลื่อน
ตัวเข้าใกล้กันยิ่งขึ้น มีหลากหลายมิติในเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ครอบคลุม
ทางด้านการเมือง ความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ธุรกิจ ปรัชญา สังคม กฎหมาย อัตลักษณ์ด้าน ศาสนา ชาติพันธุ์ การสื่อสาร ภาษา
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วรรณกรรม ชุมชน ท้องถิ่น สิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ และ
ธรรมาภิบาล เป็นต้น

ก่อนหน้าในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียงค่อย ๆ พัฒนามาอย่างช้า ๆ แต่
ต่อเนื่อง หลังจากก่อตั้งขึ้นปี พ.ศ. 2539 (1996) ด้วยเจตนารมณ์อันแน่วแน่ในทาง วิชาการ
และได้รับการยอมรับให้เป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย East Asia Academic Cooperation
Council (EACC) เมื่อเริ่มต้น โดยมีกรมอาเซียนเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการ ผลักดัน EACC เป็น
คณะกรรมการความร่วมมือด้านวิชาการเอเชียตะวันออกเฉียง ที่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อเดือน
พฤษภาคม พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีวิชาการ
ต่างๆ ในกรอบอาเซียน+3 และชุมชนวิชาการนานาชาติทั้งนี้ ศูนย์ฯ ในฐานะหนึ่งในผู้มีส่วน
ร่วมเมื่อแรกเริ่มของคณะกรรมการ EACC โดย ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออกเฉียง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีบทบาทเป็นรองประธานในช่วง 2 ปีแรก
ได้ตระหนักดีว่า การส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ ด้านเอเชียตะวันออกเฉียง
และอาเซียน จำเป็นต้องดำเนินการพร้อมกับความร่วมมือ ของนักวิชาการจากหลากหลาย
แหล่ง แม้จะมีจุดหมายร่วมและความคล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม แต่ละแห่ง
ต่างมีอัตลักษณ์และมุมมองเฉพาะตน อีกทั้งจำเป็นต้องเชื่อมโยง เป็นเครือข่ายกับหลาย
สถาบันการศึกษาทั้งในประเทศ รวมไปถึงกับสถาบันในระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดการ
แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกัน หนึ่งในบรรดาหลากหลาย ช่องทางนั้นคือ การจัดพิมพ์
วารสารวิชาการที่คณะผู้จัดทำพยายามส่งเสริมในทิศทาง ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็น
เวทีวิชาการและทางออกสำหรับเพิ่มพูนความรู้ ปะทะสังสรรค์ทางปัญญา โต้แย้ง และแลกเปลี่ยน
ระหว่างกัน

คณะบรรณาธิการตระหนักดีว่า งานวารสารทางวิชาการนั้นเป็นงานท้าทาย
ที่ต้องอาศัยความวิริยะอุตสาหะ อีกทั้งต้องการเป็นเวทีทางความคิดที่ได้รับความร่วมมือ
ร่วมใจจากนักวิชาการหลายสถาบัน เพื่อผลิตผลงานและข้อเสนอ เสริมสร้างให้ผลงาน
ทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ อันจะเป็น
ประโยชน์ต่อการสะท้อนภาพองค์ความรู้ด้านเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษา ซึ่งมีพลวัตในเชิงภูมิปัญญา

อัตลักษณ์และวิถีแห่งความเป็นโลกตะวันออก (Eastern World) มีเสน่ห์ ดึงดูดพลังทางความคิดของปัญญาชนให้ร่วมสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการสืบไป

ดั่งนับบทความต่างๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ประกอบด้วย การเผยแพร่งานวิจัยงานค้นคว้าในหลายแง่มุมและระดับของแนวการวิเคราะห์ จากนักศึกษาระดับ บัณฑิตศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการจากต่างสถาบันทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยรวมทั้งจากต่างประเทศในภาษาไทย ภาษาอังกฤษและอื่นๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลาย รองรับกับความเปลี่ยนแปลงของศตวรรษที่ 21

Journal of East Asian and ASEAN Studies

Purpose and objective

The Journal of East Asian and ASEAN Studies is an academic journal published by Centre of Politics, Social and Area Studies Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University. Initially, it was published in a small format of booklet primarily in Thai language on a yearly basis. But from 2012 onwards, the volume of the Journal has been enlarged with varieties of contents to include articles in English as well in Chinese language. Beginning from 2015 the publication is scheduled to be published twice yearly to accommodate with the increasing demands for research publication requirement.

The purpose of this Journal aims to disseminate knowledge on the region of East Asia including ASEAN countries in various disciplines, as this part of Asia is moving closer together towards a tightly link area. As a multi-disciplinary publication with emphasis mainly on Social Science and Humanity, the Journal's principal focus covers sub-disciplines such as sociology, politics, security, history, international relations, economics and cooperation, business, philosophy, law, religious and ethnic identities, cultural studies, language and literature, local community, environment, public-private management and governance etc.

After founding in 1996, our East Asian Studies Center has taken a long road with slow pace but steady progress with firm objective to advance academically despite limited resources. The center was acknowledged and has been the member of the East Asia Academic Cooperation Council (EACC), a forum initiated by Department of ASEAN Affairs, MFA, since its inception in May 2007. The aims of the EACC forum is to encourage Thai scholars to participate in their intellectual capacity in a broader academic forum of ASEAN Plus Three (APT). During the first two years, the director of our East Asian Studies Centers had participated as vice-chairman of the forum.

We realize well that in order to further the studies of East Asia and ASEAN as a region and in a separate entity, this effort cannot be done solely without the cooperation among academics and partnership with other like-minded institutions. Although many share common interests with similar objectives, however each center, particularly ours, has its own identities, perspectives and agendas to

pursue. The necessity to build a network of relationship with other academic institutions both inside the country and abroad is indispensable to advance the study and exchange of knowledge. And one of several channels is to publish this journal on a regular basis. Our editorial teams put effort in this direction to achieve academic standard requirement by attracting the contributors from different disciplines and serve as an outlet for researchers, academic community to express their views and approaches on the subject matters. With the aims to offer a diversity of views, the journal would serve as an open space for intellectual discussions, exchange of criticism and dissemination of research results.

We are well aware that publishing a journal is already a challenge that needs patience and perseverance. With the aims to attain nationwide academic recognition, this journal as a forum of thought has been achieved with the collaboration of eminent intellectuals from different academic institutions who patiently peer reviewed with useful recommendations and suggestions, but then the final responsibility rests with the authors. This would contribute to reflect the state of knowledge on the region which is undergoing the dynamic change in term of wisdom, identity deriving from Eastern world of thinking that need to be reexamined and attract intellectuals to reconstruct in the present context of 21st century.

บทบรรณาธิการ

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างยิ่งจากคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของงานวารสารวิชาการ รวมไปถึงการช่วยผลักดันให้วารสารยังคงได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อไป ในนามของกองบรรณาธิการวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

บทความที่ได้ลงตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยระบบ double-blinded review จำนวนบทความละ 3 ท่าน โดยกองบรรณาธิการได้ทำการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความนั้นๆ และกองบรรณาธิการก็ถือเอามติของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความเป็นที่ตั้ง คือ มีบทความที่ส่งมาแล้วผ่านการประเมินเท่าใดก็ตีพิมพ์จำนวนเท่านั้น จึงทำให้วารสารฉบับนี้มีบทความทั้งหมด 7 บทความ ซึ่งครอบคลุมประเด็นที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา การเมืองและการต่างประเทศของจีน อาเซียนศึกษา วัฒนธรรมอีสานใหม่ และการประยุกต์ทฤษฎีเกม

ศกลรัตน์ จิรรุ่งเรืองวงศ์

บรรณาธิการ

Editorial

Journal of East Asia and ASEAN Studies has been kindly supported by the Faculty of Political Science, Ramkhamheang University for academic paper publication. It also helps the Center for Political, Social, and Area Studies (CPSAS), which owns this journal, to gain financial support from Ramkhamheang University. On behalf of the editorial board, I would like to express my gratitude for all of these supports.

All of the articles published in this issue were evaluated by double-blinded review method. In each article, there were 3 peers, whom the editorial board has selected by their expertise and area of interest regarding the topic of the paper. The editorial board also considers the peers' decision as supreme and final decision. In other words, the number of articles we will publish in each issue depends on the number of articles the peers approve. Therefore, there are 7 articles in this issue, which include various topics like the US foreign policy, China's foreign policy and its domestic politics, ASEAN studies, New E-san culture, and the application of the game theory.

Sakonrat Jirarungruangwong

Editor

สารบัญ

หน้า

บทบรรณาธิการ	x
แนวโน้มและความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ ว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง: ศึกษาวิเคราะห์ผ่านแนวคิดทฤษฎีเกม โซร์ฟิณา เด่นสมิตร	1
Regional Police Cooperation in Combating Transnational Crime in Southeast Asian Region – ASEAN National Police (ASEANAPOL) Suphat Phoophanichjaroenkul	15
“การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน Yunke Zhai อภิรักษ์ นุสิทธิ์ชัยการ ศันสนี ใจอินทร์	43
บทวิพากษ์ความเป็นอีสานใหม่ : ทดลองศึกษาผ่านบทเพลงไทยอีสาน วีรชน เกษสกุล	69
The Development of ASEAN Identity: Problems and Prospects Charissa Suk-ieam	86

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทบาทของสี่จีนผิงในการเปลี่ยนแปลงสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรค กับรัฐในการเมืองจีน ในช่วงสมัชชาที่ 18, 19 และ 20 กิตติพิศ พุทธิวินิช	100
ยุทธศาสตร์อินโดแปซิฟิกของสหรัฐฯ เพื่อใคร ? ปราณี ทิพย์รัตน์	122

Table of Content

	Page
Editorial	xi
Tendency & Feasibility of Non-Vote-Buying Cooperation Agreement: An Analysis of the Game Theory Sorfina Densumite	1
Regional Police Cooperation in Combating Transnational Crime in Southeast Asian Region – ASEAN National Police (ASEANAPOL) Suphat Phoophanichjaroenkul	15
“Esports Diplomacy” China’s New Soft Power in the Digital Era Yunke Zhai Apirak Nusitchaiyakarn Sansanee Jai inn	43
Criticism of New E-san: A Concept Paper through Thai-Esan music Weerachon Gedsagul	69
The Development of ASEAN Identity: Problems and Prospects Charissa Suk-ieam	86

Table of Content (Continue)

	Page
Xi Jinping's Roles in Changing the Institutional Relations between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress Kittpos Phuttivanich	100
Indo-Pacific Strategy For Whom? Pranee Thiparat	122

แนวน้อยและความเป็นไปได้ใน การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ ว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง: ศึกษาวิเคราะห์ผ่าน แนวคิดทฤษฎีเกม

โจรพิณา เต้นสุมิตร*

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์แนวน้อยและความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง โดยประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีเกมแบบร่วมมือและแบบไม่ร่วมมือ (Cooperative & Non-cooperative Games) ในทางเศรษฐศาสตร์มาอธิบาย จากผลการศึกษาพบว่า มีแนวน้อยและความเป็นไปได้ ‘น้อย’ ที่แต่ละพรรคการเมืองจะ ‘ให้ความร่วมมือ’ ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้ความร่วมมือปฏิบัติตามข้อตกลงฯ (ไม่ซื้อเสียง) จะน้อยกว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการไม่ให้ความร่วมมือ (ซื้อเสียง) แสดงให้เห็นว่าการซื้อเสียงถือเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Dominant Strategy) ของแต่ละพรรคการเมือง เพราะเป็นจุดที่ทุกฝ่ายต่างได้รับผลตอบแทนมากที่สุดภายใต้การตัดสินใจบนพื้นฐานการเพิ่มอรรถประโยชน์สูงสุด (Utility Maximization) อย่างไรก็ตาม การจะทำให้ข้อตกลงดังกล่าวนี้มีประสิทธิภาพและเกิดขึ้นจริงได้ (คือไม่มีการซื้อเสียงอีกต่อไป) จะต้องเริ่มต้นจากการแก้ไขปัญหาเชิงบุคคลผ่านการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกแก่พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง ได้แก่ การสร้างระบบตรวจสอบป้องกันที่รัดกุมกันไป

คำสำคัญ: เศรษฐศาสตร์การเมือง, ทฤษฎีเกม, เลือกตั้ง, ซื้อเสียง, ททุจริตคอร์รัปชัน

ได้รับบทความ 24 พฤษภาคม 2566 ; แก้ไขปรับปรุง 21 กรกฎาคม 2566 ; ยอมรับจัดพิมพ์ 21 กรกฎาคม 2566

*อาจารย์ประจำหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

Tendency & Feasibility of Non-Vote-Buying Cooperation Agreement: An Analysis of the Game Theory

Sorfina Densumite*

Abstract

This academic article aims to analyze the tendency and feasibility of a non-vote-buying cooperation agreement by applying the cooperative and non-cooperative game theory in economics to explain. The result of the study found that there is very little chance that each political party will cooperate and comply with the non-vote-buying cooperation agreement. This is because the payoffs received from the non-vote-buying cooperation agreement are lesser than those received from the vote-buying. It shows that vote-buying is the dominant strategy of each political party because all parties receive the best payoffs under the decision-making based on utility maximization. However, to make a non-vote-buying cooperation agreement effective and enable (no more vote-buying), personal problems must be solved by infusing morals and conscience into the political parties, candidates, and voters. Moreover, the structural problems must be included, particularly an effective monitoring system.

Keywords: Political Economy, Game Theory, Election, Vote Buying, Corruption

* Lecturer in Economics, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

1. บทนำ

บทความวิชาการชิ้นนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากหนึ่งในคำถามจากผู้เข้าร่วมรับฟังศึกเวที ประชันวิสัยทัศน์ ‘เส้นทางสันติภาพปาตานี’ ในวันที่ 10 เมษายน 2566 ณ ห้องประชุมสำนักงาน อธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ภายใต้ข้อคำถามที่ว่า “เป็นไปได้หรือไม่ที่ทุกพรรคการเมืองจะกระทำข้อตกลงสัญญาเพื่อแสดงความร่วมมือในการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง สำหรับการเลือกตั้งในครั้งนี้?” เพื่อตอบคำถามดังกล่าว บทความชิ้นนี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี เกมแบบร่วมมือและเกมแบบไม่ร่วมมือ (Cooperative Game and Non-cooperative Game) ในการอธิบายแนวโน้มและความเป็นไปได้ในการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง 2 พรรค ภายใต้สมมติฐานที่ว่าไม่มีระบบตรวจสอบการปฏิบัติตาม ข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง โดยที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคไม่สามารถทราบถึงผลการตัดสินใจของพรรคการเมืองอีกพรรค และพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเลือกกระทำการซื้อเสียงในขณะที่อีกพรรคการเมืองมิได้เลือกกระทำ โดยการเลือกกระทำการซื้อเสียงมีโอกาสเพิ่มจำนวนคะแนนเสียงมากกว่าการงดกระทำการซื้อเสียง

เป็นที่ทราบกันดีว่า การซื้อสิทธิขายเสียง (Vote Buying) คือรูปแบบของการที่ พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งแจกเงินหรือผลประโยชน์ให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเพื่อแลกกับ คะแนนเสียงหรือการสนับสนุนทางการเมืองในวันเลือกตั้ง (Stokes, 2007) การซื้อสิทธิขายเสียง ส่วนใหญ่ถูกมองว่าเป็นกลยุทธ์การเลือกตั้งที่มีผลต่อการเลือกพรรคและการสนับสนุนผู้สมัครของ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Baghdasaryan และคณะ, 2019; Guardado และ Wancethekon, 2018; Kramon, 2017; Vicente, 2014) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา พรรคการเมืองมักใช้ การซื้อสิทธิขายเสียงเพื่อระดมเสียงสนับสนุนในระหว่างการเลือกตั้ง (Guerra และ Justesen, 2022)

ในทางเศรษฐศาสตร์ การซื้อสิทธิขายเสียงเปรียบเสมือนการทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจ ระหว่างพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยอาศัยหลักการซื้อขาย แลกเปลี่ยน (Trading) ซึ่งสินค้าที่ใช้ในการซื้อขายแลกเปลี่ยน ได้แก่ การซื้อขายคะแนนเสียงเพื่อ แลกกับการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง กล่าวได้ว่าการแลกเปลี่ยนจะไม่เกิด ขึ้นหากพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ชำระเงินซื้อเสียงแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (Schaffer และ Schedler, 2006) สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในการแลกเปลี่ยนผล ประโยชน์ระหว่างพรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ฉะนั้น ผลตอบแทน จากการลงทุน(ซื้อสิทธิขายเสียง)จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งยอมรับเงินและยอมลงคะแนน เสียงตามที่พรรคการเมืองกำหนดไว้

จากสถิติผลการรายงานของTransparencyInternational(2020)เกี่ยวกับการยินยอม รับสินบนเพื่อแลกเปลี่ยนกับการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยสำรวจประชาชน 20,000 คนใน 17 ประเทศ ได้แก่ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน อินเดีย จีน มาเลเซีย อินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ พม่า เนปาล บังกลาเทศ กัมพูชา มอริเชียส ศรีลังกา เวียดนาม และมัลดีฟส์ พบว่าประเทศไทยและ

จากข้อมูลดังกล่าวอธิบายในบริบทสังคมไทยได้ว่า ความต้องการเป็นที่ยอมรับในสังคม ความต้องการอำนาจและความต้องการผลประโยชน์จากการเข้ามาดำรงตำแหน่งทางการเมือง ล้วนเป็นมูลเหตุสำคัญที่นำไปสู่การทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้ง ส่งผลให้กระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งกลายเป็นสิ่งที่คุ้นเคยกับสังคมไทย โดยมีรูปแบบและกระบวนการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งผ่านในลักษณะของการให้สิ่งของ ได้แก่ เสื้อผ้าและเงิน และการให้บริการผ่านความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ (ณัฐวุฒิ เคาาประเสริฐ, 2561)

Country	Percentage
Bulgaria	99%
Poland	98%
Indonesia	95%
Spain	88%
Malaysia	88%
France	87%
Germany	86%
Italy	82%
South Africa	81%
Belgium	81%
Sweden	79%
Greece	68%
Canada	67%
Japan	44%
Argentina	44%
United Kingdom	44%

ที่มา: Transparency International (2020)

จากผลการศึกษาของ Guerra และ Justesen (2022) บ่งชี้ว่าการซื้อเสียงมีศักยภาพในการดึงดูดคะแนนเสียงจากผู้ได้รับการเสนอเงินและยอมรับข้อเสนอนี้ เนื่องจากการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเพื่อตอบสนองให้สอดคล้องกับข้อเสนอ

ตามที่พรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้รับ สอดคล้องกับผลสำรวจของ Muhtadi (2019) เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการซื้อสิทธิขายเสียงแสดงให้เห็นว่า การซื้อเสียงถือเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่นำเสนอใจสำหรับพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นกลไกที่ค่อนข้างมีประสิทธิภาพมากกว่าทางเลือกอื่น ๆ ที่เป็นไปได้ทั้งหมด สะท้อนได้ว่าการรับเงินทำให้ผู้ออกมาใช้สิทธิลงคะแนนมากขึ้นและส่งผลกระทบต่อตัวเลือกการลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนน เฉกเช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Guardado และ Wantchekon (2018) บ่งชี้ว่าการซื้อเสียงช่วยเพิ่มจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งและหรือส่วนแบ่งคะแนนเสียงของผู้สมัครหรือพรรคที่จ่ายเงินซื้อเสียง

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาของ Stokes (2005) พบว่า กลุ่มที่ดีที่สุดในการกำหนดเป้าหมายในการซื้อสิทธิขายเสียง ได้แก่ กลุ่มคนที่มีสถานะรายได้ต่ำ สาเหตุเพราะกลุ่มคนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเปิดรับสิ่งตอบแทนทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินมากที่สุด ส่งผลให้เงินซื้อเสียงเพียงเล็กน้อยสามารถเปลี่ยนแปลงการสนับสนุนทางการเมืองได้ง่ายกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคนที่มีสถานะรายได้สูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เขียวอิง และคณะ (2538) ที่ว่าวิธีการซื้อเสียงโดยการแจกเงินแก่กลุ่มเป้าหมายที่เป็นฐานเสียงเป็นวิธีการไม่ยุ่งยาก เนื่องจากเงินเป็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ดังคำกล่าวที่ว่า “เงินไม่มา ไม่ไปกา ถ้าเงินมา ไปกาให้” หรือ “เงินไม่มา กาไม่เป็น” (วิไลวัจน์ ฤกษ์ณภูต, 2557) จากรายงานสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545) พบว่ากลุ่มคนที่มีสถานะรายได้ต่ำหรือกลุ่มคนจนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท กล่าวในอีกนัยหนึ่งคือคนชนบทมักจะถูกครอบงำด้วยมายาคติเรื่องการซื้อเสียง เสมือนหนึ่งว่าการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นการซื้อขายของในตลาด ผู้ออกเสียงเลือกตั้งเป็นแต่เพียงผู้ถูกกระทำอย่างเชื่อง ๆ ทั้งที่การเลือกตั้งและการซื้อเสียงมีปัจจัยที่ซับซ้อนมากกว่าการแลกเปลี่ยนในระบบตลาด (ชัยพงษ์ สำเนียง, 2561)

3. แนวคิดทฤษฎีเกม

ทฤษฎีเกม(Game Theory)ถูกคิดค้นโดยจอห์น ฟอน นอยมันน์ (John Von Neumann) นักคณิตศาสตร์ และออสการ์ มอร์เกนสเติร์น (Oskar Morgenstern) นักเศรษฐศาสตร์ ในปี ค.ศ. 1944 และได้ถูกศึกษาและพัฒนาต่อยอดโดย จอห์น แนช (John F. Nash) นักเศรษฐศาสตร์ เจ้าของรางวัลโนเบล ทฤษฎีเกมได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้กันอย่างกว้างขวางในการเจรจาต่อรอง วิเคราะห์และพยากรณ์พฤติกรรมกลยุทธ์ (Strategic Behavior) (สนั่น เถาขารี, 2553 อ้างถึงใน ธัญญา สงชู, 2555; สุทธิณี เอกฉันท, 2555)

สมมติฐานของทฤษฎีเกมตั้งอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่มีการแข่งขันหรือการขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือผู้เล่นสองฝ่ายขึ้นไป ผู้เล่นแต่ละฝ่ายต่างมีการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผลในการเลือกใช้กลยุทธ์ ซึ่งจะมีที่กลยุทธ์ก็ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เล่นแต่ละฝ่ายและอาจเหมือนหรือแตกต่างกันก็ได้ โดยผู้เล่นจะเลือกตัดสินใจใช้กลยุทธ์ที่สามารถเพิ่มประโยชน์สูงสุดให้แก่ตนเอง หรือทำให้ตนเองได้รับผลประโยชน์มากที่สุดเสมอ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเกมมีอยู่ผู้เล่น

ต้องปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อสะท้อนไม่เพียงแต่ความปรารถนาและความสามารถของตนเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงความคาดหวังหรือการท้าทายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้อื่นจะกระทำด้วยว่าจะเลือกหรือดำเนินการใดเพื่อให้เราสามารถคาดคะเนผลตอบแทนของตนและฝ่ายตรงข้ามได้ (วิทยา พรพิชรพงศ์, 2550; สุทธิณี เอกฉันท, 2555)

ทั้งนี้ผลประโยชน์ที่เกิดจากการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ของผู้เล่นถูกกำหนดให้มีความขัดแย้งกัน นั่นหมายถึง หากผู้เล่นฝ่ายหนึ่งได้รับประโยชน์จากการเลือกใช้กลยุทธ์หนึ่ง ๆ ผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามย่อมต้องสูญเสียผลประโยชน์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ของแต่ละฝ่ายจะมีผลต่อบุคคลอื่นที่ต้องตัดสินใจด้วยเสมอ ดังนั้นผู้เล่นแต่ละฝ่ายจึงจำเป็นต้องคำนึงด้วยว่าผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามมีการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ใด และตนควรตอบโต้ด้วยกลยุทธ์ใดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง (ธัญญา สงชู, 2555)

โดยลักษณะของเกมที่จะทำการศึกษาในที่นี้ จะเป็นเกมแบบร่วมมือและเกมแบบไม่ร่วมมือ (Cooperative Game and Non-cooperative Game) ในบทความของ ธัญญา สงชู (2555) อธิบายถึงรูปแบบเกมดังกล่าวไว้ ดังนี้

เกมแบบร่วมมือ (Cooperative Game) ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าผู้เล่นแต่ละฝ่ายสามารถร่วมมือกันได้ ทำให้แต่ละฝ่ายสามารถปรึกษาหารือกัน และสามารถทำการตกลงใด ๆ ระหว่างกันได้เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุด โดยถือว่าผู้เล่นที่ร่วมมือกันจะเป็นผู้เล่นฝ่ายเดียวกันและจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ตกลงกันไว้

ในทางกลับกัน เกมแบบไม่ร่วมมือ (Non-cooperative Game) ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าผู้เล่นแต่ละฝ่ายไม่สามารถร่วมมือได้ ทำให้แต่ละฝ่ายเลือกใช้กลยุทธ์โดยไม่ได้ปรึกษาหารือกันและไม่สามารถทำการตกลงใด ๆ ระหว่างกันเลย หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นเกมที่ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะทำการตัดสินใจโดยใช้ผลตอบแทนของตนเองเป็นหลักเท่านั้น

นอกเหนือจากนี้ ในแต่ละเกมจะต้องมีส่วนประกอบในการวิเคราะห์การตัดสินใจ (คมสัน สุริยะ, 2548 อ้างถึงใน ธัญญา สงชู, 2555) เพิ่มเติมดังนี้

- กฎกติกา (Rules) หมายถึง สิ่งที่ทำได้และทำไม่ได้ในเกม
- ผู้เล่น (Players) หมายถึง ผู้ตัดสินใจในเกม ซึ่งต้องมี 2 ฝ่ายขึ้นไป
- ผลลัพธ์ที่ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะได้รับ (Payoffs) ซึ่งจะขึ้นอยู่กับกระทำของผู้เล่นแต่ละฝ่าย
- การเลือก หรือ การตัดสินใจได้กระทำอย่างรอบคอบและไตร่ตรองดีแล้ว (Rational)
- เป้าหมายของเกมอยู่ที่การได้รับผลลัพธ์ที่ทำให้ได้ความพอใจสูงสุดเท่าที่จะสามารถเป็นไปได้ (Maximized Benefit)

ทั้งนี้ การตัดสินใจของผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะตัดสินใจภายใต้กลยุทธ์ 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ กลยุทธ์แท้ (Pure Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ผู้เล่นจะมีการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่ง

เป็นประจำ โดยไม่คำนึงว่าผู้เล่นฝ่ายตรงข้ามจะมีการตัดสินใจเลือกใช้กลยุทธ์ใด หรือทั้งสองฝ่ายจะเลือกใช้กลยุทธ์ใดเพียงกลยุทธ์เดียวอยู่ตลอดเวลา

กลยุทธ์ผสม (Mixed Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่ใช้ในการเล่นเกมระหว่างบุคคลสองฝ่าย โดยผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะไม่เลือกใช้เพียงกลยุทธ์ใดกลยุทธ์หนึ่ง แต่จะเลือกใช้หลายวิธีผสมกัน

โดยจะมีรูปแบบการตัดสินใจในการเล่นเกม 2 แบบ ได้แก่

3.1 ผู้เล่นทำการตัดสินใจพร้อมกัน (Simultaneous Game) นั่นคือ ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะทำการตัดสินใจพร้อม ๆ กัน โดยต่างฝ่ายจะไม่ทราบว่ายฝ่ายตรงข้ามมีการตัดสินใจแบบใด ผลลัพธ์หรืออรรถประโยชน์ของเกมจะขึ้นอยู่กับกลยุทธ์ที่ผู้เล่นทุกคนในเกม ๆ นั้นเลือก จะประกอบด้วย:

3.1.1) ผู้เล่น $i = \{1, \dots, N\}$

3.1.2) กลยุทธ์ที่แต่ละคนจะเลือกได้ (Strategy Set)

3.1.3) ฟังก์ชันผลตอบแทน (Payoff Function) จากผลลัพธ์แต่ละอย่างในเกม

3.2 ผู้เล่นผลัดกันตัดสินใจ (Sequential Game) นั่นคือ แต่ละฝ่ายจะผลัดกันตัดสินใจตามลำดับที่แน่นอน โดยแต่ละฝ่ายจะรู้ว่าฝ่ายตรงข้ามได้ตัดสินใจแบบใดในลำดับการตัดสินใจก่อนหน้า เป็นเกมในลักษณะที่มีลำดับการเล่น หรือการเลือกทางเลือกของผู้เล่นแต่ละคนกำหนดไว้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ที่น่าจะเกิดขึ้นจากเกมสามารถหาได้จากดุลยภาพของเกมที่เกิดขึ้น ในการศึกษาจะพูดถึงแนวคิดเกี่ยวกับการหาดุลยภาพแบบแนช (Nash Equilibrium) ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อทุกคนในเกมเลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Best Response) สอดคล้องกัน จากนั้นแต่ละฝ่ายจะไม่เปลี่ยนไปสู่กลยุทธ์อื่นได้อีก เพราะการเปลี่ยนแปลงไปยังกลยุทธ์ใหม่จะไม่ทำให้ได้รับผลตอบแทนของเกมเพิ่มขึ้น

4. ทฤษฎีเกมว่าด้วยข้อตกลงความร่วมมือไม่ซื้อสิทธิขายเสีย

จากข้อมูลทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า การซื้อสิทธิขายเสียส่งผลกระทบต่อคะแนนเสียงของพรรคการเมืองที่ทำการแจกเงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว การออกมาตรการภายใต้การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียจากทุกพรรคการเมือง จะส่งผลลัพธ์ดังที่คาดหวังไว้หรือไม่ การวิเคราะห์มาตรการดังกล่าวผ่านทฤษฎีเกม (Game Theory) ในทางเศรษฐศาสตร์อาจจะพอช่วยคลี่คลายข้อสงสัยนี้ได้

ทฤษฎีเกมเป็นแบบจำลองการตัดสินใจแบบเป็นเหตุเป็นผล (Rationalism) ภายใต้อาณัติของการแข่งขันของผู้เล่นหลายฝ่าย โดยมีเป้าหมายคือการได้รับผลประโยชน์สูงสุดหรือเสียผลประโยชน์น้อยที่สุดเป็นผลตอบแทน แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีเกมมีอยู่ว่าผู้เล่นต้องปรับพฤติกรรมของตนเองเพื่อสะท้อนไม่เพียงแต่ความปรารถนาและความสามารถของตนเท่านั้น แต่ยังต้องคำนึงถึงความคาดหวังหรือการทํานายเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้อื่นจะกระทำด้วยว่าจะเลือกหรือดำเนินการใดเพื่อให้เราสามารถคาดคะเนผลตอบแทนของตนและฝ่ายตรงข้ามได้ (สุทธิณี เอกฉันท, 2555)

จากกรอบแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาอธิบายแนวโน้มและความเป็นไปได้ของการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างพรรคการเมืองว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ภายใต้รูปแบบเกมแบบร่วมมือและเกมแบบไม่ร่วมมือ ในกรณีที่เกมมีผู้เล่น 2 ฝ่าย (ณ ที่นี้คือ 2 พรรคการเมือง) โดยแต่ละฝ่ายมีความยินยอมพร้อมใจเข้าร่วมจัดทำข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ภายใต้สมมติฐานที่ว่าไม่มีระบบตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียงระหว่างพรรคการเมือง โดยผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะไม่สามารถทราบถึงผลการตัดสินใจของผู้เล่นอีกฝ่าย และผู้เล่นฝ่ายหนึ่งเลือกกระทำการซื้อเสียงแต่ผู้เล่นอีกฝ่ายมิได้เลือกกระทำ โดยการเลือกกระทำการซื้อเสียงมีโอกาสเพิ่มจำนวนคะแนนเสียงมากกว่าการงดกระทำการซื้อเสียง

จากตารางที่ 1 แสดงเกมในกรณีที่ มี 2 ผู้เล่น โดยผู้เล่นฝ่ายหนึ่ง(พรรคการเมือง A)จะแทนตัวเลือกการตัดสินใจด้วยแถวในแนวนอน(สีแดง) และผู้เล่นอีกฝ่ายหนึ่ง(พรรคการเมือง B)จะแทนตัวเลือกการตัดสินใจด้วยคอลัมน์ในแนวตั้ง(สีน้ำเงิน) ซึ่งประกอบด้วยทางเลือก 2 ทาง ได้แก่ ซื้อเสียงและไม่ซื้อเสียง อธิบายได้ว่า พรรคการเมือง A มีทางเลือก 2 ทาง คือเลือกบน(ไม่ซื้อเสียง) และล่าง(ซื้อเสียง) ส่วนพรรคการเมือง B มีทางเลือก 2 ทาง คือเลือกซ้าย(ไม่ซื้อเสียง)และขวา(ซื้อเสียง) จุดตัดของแถวและคอลัมน์จะแสดงถึงผลตอบแทนที่พรรคการเมืองทั้งสองได้รับ เช่น ถ้าพรรคการเมือง A เลือกบน คือ “ไม่ซื้อเสียง” และพรรคการเมือง B เลือกขวา คือ “ซื้อเสียง” ผลตอบแทนที่ได้คือ พรรคการเมือง A มีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนน และพรรคการเมือง B ได้มี

		พรรคการเมือง B	
		ไม่ซื้อเสียง	ซื้อเสียง
พรรคการเมือง A	ไม่ซื้อเสียง	0 คะแนน, 0 คะแนน	0 คะแนน, 5 คะแนน
	ซื้อเสียง	5 คะแนน, 0 คะแนน	5 คะแนน, 5 คะแนน

ตารางที่ 1 การตัดสินใจเลือกกระหว่างพรรคการเมือง A และ B

ที่มา: ผู้เขียนวิเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีเกมแบบร่วมมือ-ไม่ร่วมมือ

5. ทฤษฎีเกมแบบร่วมมือ (Cooperative Game Theory)

เกมแบบร่วมมือคือการตัดสินใจที่ทั้งสองฝ่ายมีสัญญาตกลงร่วมกัน(Binding Contract) ในการดำเนินกลยุทธ์ เป็นเกมที่ผู้เล่นแต่ละฝ่ายสามารถตกลงกันได้เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุด โดยจะถือว่าผู้เล่นจะร่วมมือกันเป็นผู้เล่นฝ่ายเดียวกันและจะปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้ตกลงกันไว้

พิจารณาพรรคการเมือง A และ B ในตารางที่ 1 กรณีที่ทั้งสองพรรคต่างให้ความร่วมมือ

มือกันและสัญญาว่าจะปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ในกรณีนี้พรรคการเมืองทั้งสองต้องเลือกการ “ไม่ซื้อเสียง” เป็นกลยุทธ์ ซึ่งผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุดของทั้งสองพรรคจะตกอยู่ที่ได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนน

จะเห็นได้ว่า การที่ 2 พรรคการเมืองให้ความร่วมมือกันปฏิบัติตามข้อตกลง จะสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายไม่พึงประสงค์แก่สมาชิกภายในพรรค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำค่าใช้จ่ายเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น

6. ทฤษฎีเกมแบบไม่ร่วมมือ (Non-cooperative Game Theory)

เกมแบบไม่ร่วมมือกัน คือ การตัดสินใจที่ทั้งสองฝ่ายไม่มีสัญญาตกลงร่วมกัน (No Binding Contract) โดยต่างฝ่ายต่างตัดสินใจในการดำเนินกลยุทธ์ ผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะตัดสินใจโดยใช้ผลตอบแทนของตนเองเป็นหลักเท่านั้น

พิจารณาพรรคการเมือง A และ B ในตารางที่ 1 กรณีที่ทั้งสองพรรคต่างไม่ให้ความร่วมมือกันและไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง ในกรณีนี้พรรคการเมือง A จะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง เฉกเช่นเดียวกันกับพรรคการเมือง B ก็เลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง จะเห็นได้ว่าการเลือกซื้อเสียงจะให้ผลตอบแทนรวมที่ดีที่สุดแก่ทั้งสองพรรคในกรณีที่ต่างฝ่ายต่างไม่ให้ความร่วมมือกัน

7. กลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Dominant Strategy)

จากตารางที่ 1 พิจารณาพรรคการเมือง A ในกรณีที่พรรคการเมือง B เลือก “ไม่ซื้อเสียง” พรรคการเมือง A จะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง ในทางกลับกัน ถ้าพรรคการเมือง B เลือก “ซื้อเสียง” พรรคการเมือง A ก็ยังคงจะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง กล่าวได้ว่ากลยุทธ์ที่ดีที่สุดสำหรับพรรคการเมือง A ก็คือการเลือก “ซื้อเสียง” ไม่ว่าพรรคการเมือง B จะเลือกกลยุทธ์ใด

ในทำนองเดียวกัน พิจารณาพรรคการเมือง B ในกรณีที่พรรคการเมือง A เลือก “ไม่ซื้อเสียง” พรรคการเมือง B จะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง ในทางอีกทางหนึ่ง ถ้าพรรคการเมือง A เลือก “ซื้อเสียง” พรรคการเมือง B ก็ยังคงจะเลือก “ซื้อเสียง” เพราะมีโอกาสได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการเลือกซื้อเสียง ซึ่งดีกว่าได้คะแนนเพิ่ม 0 คะแนนจากการเลือกไม่ซื้อเสียง กล่าวได้ว่ากลยุทธ์ที่ดีที่สุดสำหรับพรรคการเมือง B ก็คือการเลือก “ซื้อเสียง” ด้วยเช่น

เดียวกัน ไม่ว่าพรรคการเมือง A จะเลือกกลยุทธ์ใด

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าพรรคการเมือง A และ B เลือกการ “ซื้อเสียง” เป็นกลยุทธ์แท้ (Pure Strategy) ในการเพิ่มฐานคะแนนเสียง กล่าวได้ว่าทั้งสองพรรคต่างก็เลือกใช้วิธีการ “ซื้อเสียง” เพียงวิธีเดียวอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากเป็นกลยุทธ์ที่ดีที่สุดและให้ผลตอบแทนมากที่สุด ไม่ว่าอีกฝ่ายจะเลือกกลยุทธ์ใดก็ตาม

8. จุดดุลยภาพแบบแนช (Nash Equilibrium)

เราสามารถหาจุดดุลยภาพแบบแนชได้จากศึกษารูปแบบการตัดสินใจของทั้งสองพรรคการเมืองบนพื้นฐานที่ว่าในเกมมีจำนวนผู้เล่นและจำนวนกลยุทธ์จำกัด โดยแต่ละพรรคการเมืองจะเลือกใช้กลยุทธ์ที่ดีที่สุดควบคู่ไปกับการพิจารณาการเลือกใช้กลยุทธ์ของอีกฝ่าย จุดดุลยภาพแบบแนชจะเกิดขึ้นเมื่อเกิดการเลือกกลยุทธ์ภายใต้การตัดสินใจที่ดีที่สุด (Best Decision) จากทั้งสองฝ่าย เป็นการแสดงถึงสถานะเสถียรภาพที่ยากจะเปลี่ยนแปลง นั่นคือถ้าฝ่ายหนึ่งเลือกทางเลือกแบบนิ่งไปแล้ว อีกฝ่ายจะไม่มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนทางเลือกไปอีกทางหนึ่ง จุดดุลยภาพแบบแนชจะแสดงทางเลือกที่ดีที่สุด ภายใต้กลยุทธ์ที่พรรคการเมืองคู่แข่งกำลังเล่นอยู่

จากกรณีข้างต้น ตารางที่ 1 จุดดุลยภาพแบบแนชก็คือพรรคการเมือง A และ B เลือก “ซื้อเสียง” ด้วยกันทั้งคู่ และผลตอบแทนที่ได้คือแต่ละพรรคจะได้คะแนนเพิ่ม 5 คะแนนจากการซื้อเสียง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ จุดดุลยภาพแบบแนชก็คือกลยุทธ์ที่ดีที่สุด (Dominant Strategy) ของพรรคการเมืองทั้งสอง เพราะเป็นจุดที่ทุกฝ่ายได้รับผลตอบแทนมากที่สุด การเกิดดุลยภาพแบบแนชเป็นแนวคิดผลเฉลยสำคัญของทฤษฎีเกมแบบไม่ร่วมมือ เป็นดุลยภาพที่เกิดจากการที่พรรคการเมืองไม่ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามข้อตกลงว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง แต่ละพรรคจะตัดสินใจโดยให้ความสำคัญกับการได้รับผลตอบแทนสูงสุด

9. สรุปแบบจำลองเกมที่ใช้ศึกษา

ตารางที่ 2 สรุปแบบจำลองการใช้ทฤษฎีเกมเพื่อวิเคราะห์การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง เป็นการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของพรรคการเมือง 2 พรรค ได้แก่ พรรคการเมือง A และพรรคการเมือง B ผ่านการจำลองสถานการณ์โดยใช้แบบจำลองเกม ดังต่อไปนี้

เงื่อนไขในการพิจารณา		แบบจำลองเกม
รูปแบบของเกม	เกมร่วมมือ (Cooperative Game)	
	เกมไม่ร่วมมือ (Non-Cooperative Game)	✓
รูปแบบการตัดสินใจ	ตัดสินใจพร้อมกัน (Simultaneous Game)	✓
	ผลัดกันตัดสินใจ (Sequential Game)	
กลยุทธ์	กลยุทธ์แท้ (Pure Strategy)	✓
	กลยุทธ์ผสม (Mixed Strategy)	

ตารางที่ 2 แบบจำลองเกมที่ใช้ในการศึกษา

ในการนิยามข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

ที่มา: จากการวิเคราะห์แบบจำลองเกมการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการไม่ซื้อสิทธิขายเสียง

10. บทสรุป

จากทฤษฎีเกมดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า แนวโน้มที่แต่ละพรรคการเมืองจะเลือกปฏิบัติภายใต้สัญญาข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือไม่ซื้อสิทธิขายเสียงก็คือ ‘การเลือกซื้อเสียง’ เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับจะสูงกว่ากรณีที่พรรคการเมืองให้ความร่วมมือกันไม่ซื้อเสียง จะเห็นได้ว่ามีความเป็นไปได้ไม่น้อยมากที่แต่ละพรรคการเมืองจะยินยอมให้ความร่วมมือจากการณีดังกล่าว จึงเกิดคำถามที่สำคัญตามมาว่า สัญญาข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือไม่ซื้อสิทธิขายเสียงจะยังคงใช้ได้จริงอยู่หรือไม่ ท่ามกลางความสับสนหวั้งก็ยังคงมีความหวัง เพื่อหาทางออกให้แก่ปัญหา ผู้เขียนขอเสนอแนวทางที่พอจะเป็นไปได้ดังนี้

ปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกแก่พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเน้นพิจารณาจากตัวผู้กระทำการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นหลัก การปลูกฝังจะต้องผ่านการฝึกฝนและขัดเกลาตนเองให้เป็น ‘คนดี’ มีคุณธรรม มีความกล้าหาญทางจริยธรรม ดังที่ สุรพร ทวีศักดิ์ (2552) กล่าวว่า “คุณธรรมเป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนหรือปฏิบัติจนเป็นคุณลักษณะนิสัยประจำตัวจึงจะส่งผลให้บุคคลมีคุณธรรมที่มั่นคง” เพราะคุณธรรมอันเป็นอุปนิสัยประจำตัวของแต่ละบุคคลสามารถโน้มน้าวหรือชักนำ/กำกับให้บุคคลคนนั้นกระทำการสิ่งที่ถูกต้องทางจริยธรรมได้ เช่น ไม่กระทำการซื้อสิทธิขายเสียง เป็นต้น

จากผลการศึกษาของ พรพิทักษ์ เหมบาสัตย์ และ วรณพล พิมพ์สาส์ (2563) ถึงแนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทยและในต่างประเทศพบว่า มีอยู่ 4 แนวทาง ได้แก่ การปลูกฝังในหลักสูตรสถาบันการศึกษาผ่านการปฏิรูปหลักสูตร การปลูกฝังในสถาบันทางสังคมผ่านการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน การปลูกฝังโดยสถาบันครอบครัวผ่านการส่งเสริมและร่วมมือกันภายใต้การเป็นแบบอย่างที่ดี และการใช้หลักศาสนาในการช่วยขัดเกลาคุณธรรมจริยธรรม อย่างไรก็ตาม ความเป็น ‘คนดี’ มีคุณธรรม อาจถูกทำให้สูญสลายเปลี่ยนแปลงได้ภายใต้ระบบหรือ

สิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี ฉะนั้นการให้ความสำคัญกับ ‘ระบบตรวจสอบและป้องกันที่ดี’ จึงเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาควบคู่กัน เนื่องจากมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ออกและมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ สังคมและสิ่งแวดล้อมต่างก็มีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทางตรงและทางอ้อม (ชนันภรณ์ อารีกุล และคณะ, 2560) เป็นการยึดหลักธรรมชาติแห่งเหตุและผลภายใต้หลักจริยธรรมสากล ได้แก่ การปกป้องสิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ มากำหนดหลักเกณฑ์หรือระบบดังกล่าวร่วมกัน ซึ่งจะสามารถสะท้อนและนำไปสู่การแก้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงเชิงระบบได้ ดังนั้น ‘ระบบที่ดี’ จึงสำคัญไม่แพ้กว่าการเป็น ‘คนดี’

จากผลการศึกษาของ Adigun (2019) พบว่าการพัฒนาระบบตรวจสอบและป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงภายใต้การนำเทคโนโลยีเครื่องอ่านบัตรสมาร์ทการ์ด (SCRs) และบัตรผู้มีสิทธิเลือกตั้งถาวร (PVCs) มาประยุกต์ใช้ พร้อมกับการปรับปรุงกลไกการบังคับใช้กฎหมายผ่านการเพิ่มบทลงโทษแก่ผู้ขายเสียงและผู้ซื้อเสียง จะส่งผลให้การเมืองควบคุมผลการเลือกตั้งได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2538). การศึกษาแนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น. : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จารุวรรณ แก้วมะโน. (2561). โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมชุมชนพลเมืองเข้มแข็งผ่านการเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขายเสียง. สำนักส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง : สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้นเมื่อ 16 ก.ค. 2566, จากเว็บไซต์: <https://www.kpi.ac.th/knowledge/research/data/299?category=&search=ไม่ซื้อสิทธิขายเสียง>
- ชนันภรณ์ อารีกุล และคณะ. (2560). ความสัมพันธ์มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์, 3(2), 78-87.
- ชัยพงษ์ สำเนียง. (2561). การซื้อสิทธิขายเสียงในฐานะการเมืองของการต่อรองอัตลักษณ์. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 9(2), 1-48.
- ณัฐวุฒิ เดชาประเสริฐ. (2561). รูปแบบการทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ปทุมธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ธัญญา สงชู. (2555). การทดลองทางเศรษฐศาสตร์เรื่องการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าโดยใช้ทฤษฎีเกมส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรพิทักษ์ เหมบาสัตย์ และวรรณพล พิมพ์สาลี. (2563). แนวทางการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง, 9(2), 63-80.
- วิไลวัจน์ กฤษณะภูต. (2557). แนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งตามความคิดเห็นของประชาชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, 1(2), 64-75.
- วิทยา พรพัชรพงศ์. (2550). การใช้ทฤษฎีเกมในการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ. สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร.
- สุทธิณี เอกฉันท. (2555). การเปรียบเทียบภาวะแข่งขันทางวิชาการในสังคมที่มีแรงจูงใจที่ต่างกันโดยใช้ทฤษฎีเกมส์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรพร ทวีศักดิ์. (2552). คนดีกับระบบที่ดี. สืบค้นเมื่อ 16 เมษายน 2566, จากเว็บไซต์: <https://prachatai.com/journal/2009/09/25718>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย: 5 ปีหลังวิกฤตเศรษฐกิจ. เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2545: เรื่อง คนจน : โอกาสใหม่ในการพึ่งตนเอง. นนทบุรี.

- Adigun, O. W. (2019). Vote Buying: Examining the Manifestations, Motivations, and Effects of an Emerging Dimension of Election Rigging in Nigeria (2015-2019). **Canadian Social Science**, 15(11), 20-28.
- Baghdasaryan, V., Iannantuoni, G., & Maggiani, V. (2019). Electoral Fraud and Voter Turnout: An Experimental Study. **European Journal of Political Economy**, 58, 203-219.
- Guardado, J., & Wantchekon, L. (2018). Do Electoral Handouts Affect Voting Behavior? **Electoral Studies**, 53, 139-149.
- Guerra, A., & Justesen, M. K. (2022). Vote Buying and Redistribution. **Public Choice**, 193, 315-344.
- Kramon, E. (2017). **Money for Votes: The Causes and Consequences of Electoral Clientelism**. Cambridge University Press.
- Muhtadi, B. (2019). **Vote Buying in Indonesia**. Singapore: Palgrave Macmillan.
- Schaffer, F. C., & Schedler, A. (2006). **What Is Vote Buying?** In Frederic Charles Schaffer (Eds.), *Elections for Sale: The Causes and Consequences of Vote Buying*. London: Lynne Rienner Publishers.
- Stokes, S. C. (2005). Perverse Accountability: A Formal Model of Machine Politics with Evidence from Argentina. **American Political Science Review**, 99(3): 315.
- Stokes, S. (2007). **Political Clientelism**. In C. Boix & S. Stokes (Eds.), *The Oxford Handbook of Comparative Politics* (pp. 604-627). Oxford University Press.
- Transparency International (2020). **Global Corruption Barometer**. Retrieved 16 April 2023, from <https://www.transparency.org/en/gcb/asia/asia-2020>
- Vicente, P. C. (2014). Is Vote Buying Effective? Evidence from a Field Experiment in West Africa. **The Economic Journal**, 124(574), F356-F387.

Regional Police Cooperation in Combating Transnational Crime in Southeast Asian Region – ASEAN National Police (ASEANAPOL)

Suphat Phoophanichjaroenkul

Abstract

This article examines the susceptibility of Southeast Asian countries to transnational crime, primarily due to the permeable borders resulting from their small landmass and comparatively large population. Each nation adopts a distinct approach in combating prevalent types of crime within its respective region. Moreover, the article delves into the formidable challenges faced by law enforcement agencies in this area, including language barriers, inadequate transnational coordination, limited resources, and the complex issue of cooperation among police forces in the Southeast Asian Region, particularly the ASEAN National Police or ASEANAPOL. The present study employed a qualitative approach, utilizing descriptive analysis methods to gather primary and secondary sources, including statutes, legislation, international agreements or treaties, as well as academic articles from law textbooks or legal journals. Then, the article will analyse the rise of transnationalization of crime alongside the establishment of the ASEAN Political-Security Community, which aims to eradicate transnational crime and enhance

public safety within the region. Subsequently, it will explore the collaborative efforts among police forces at the international, regional, and bilateral levels to effectively address transnational crimes and facilitate the sharing of pertinent information. Lastly, it will assess the role of the ASEAN National Police or ASEANAPOL, a regional police conference that endeavours to develop strategies for combatting various forms of transnational crimes, in comparison with Interpol and Europol.

Keywords: ASEANAPOL, Police Cooperation, Southeast Asia, ASEAN

1. Introduction

Transnational crime, characterized by organized criminal activities spanning beyond national borders, has emerged as a critical global challenge necessitating urgent attention. Reports from the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), particularly addressing corruption and organized crime (UNODC, 2022), have significantly highlighted the escalating gravity of this issue. These reports have prompted a collective call to action, urging law enforcement agencies and governments worldwide to bolster their efforts in combating these nefarious activities. As such, there is an immediate need for innovative strategies and heightened international cooperation among law enforcement entities to effectively tackle this multifaceted and pervasive problem.

This article delves into the intricate connection between transnational crimes and the pivotal role played by the ASEAN National Police (ASEANAPOL) within this complex landscape. While the existing body of research commendably examines the organizational structure of ASEANAPOL, this article aims to transcend surface-level analyses. Its objective is to consider deeper into the profound correlation between transnational crimes and the strategic initiatives spearheaded by ASEANAPOL.

The primary argument underpinning this article centers on the compelling necessity for robust international collaboration to counter the escalating threat of transnational crimes within the ASEAN region, emphasizing ASEANAPOL's pivotal role. To strengthen its effectiveness, ASEANAPOL could learn from the extensive databases and robust networks of Europol and Interpol. Improving information-sharing mechanisms, optimizing resource utilization, and fostering flexible protocols to adapt to emerging threats are key suggestions to bridge existing gaps and enhance ASEANAPOL's capabilities.

In today's globally interconnected landscape, characterized by intricate criminal networks operating across borders, the collaborative efforts of law enforcement agencies, especially under the umbrella of ASEANAPOL, are indispensable. This article endeavors to illuminate the complexities of this nexus, providing an insightful perspective on the interrelationship between transnational crimes and the crucial role of ASEANAPOL in proactively addressing these multifaceted challenges.

2. Transnational Crime and Cooperation in Criminal Matters

According to Albanese (2017), Transnational crime refers to illegal activities that transcend national borders and are planned, executed or have consequences in multiple countries. These offenses are different from other crimes due to their multinational nature, presenting specific challenges in understanding their origins, devising preventative measures, and implementing effective legal procedures. They can be categorized into three main groups: activities involving the illicit trade of goods (such as drug trafficking, trafficking of stolen items, weapons trafficking, and counterfeiting), illicit services (like commercial sex and human trafficking), and infiltration into businesses and governments (including fraud, racketeering, money laundering, and corruption) that impact many nations. Notably, transnational crimes differ from international crimes, which encompass crimes against humanity, potentially involving multiple countries. Examples of international crimes include genocide and terrorism, which are also covered in this reference guide.

Transnational crimes stem from three primary factors (Fijnaut, 2000): First, the transnational movement of goods and individuals is bolstered by the availability of convenient transportation systems within the region. Second, the internationalization of financial transactions plays a significant role in facilitating illicit activities. Lastly, the internationalization of communication has created opportunities for criminals to operate across borders. These factors hold substantial appeal for criminals seeking to exploit the region.

Transnational crimes and transnational organized crime are two different concepts. As per the United Nations (UN), transnational crimes involve offenses that originate, occur, or have direct or indirect consequences in more than one country. Conversely, transnational organized crime refers to structured groups comprising three or more individuals, existing for a period and collaborating to commit one or more serious crimes or offenses (Caparini, 2022). Despite their differences, these concepts share certain resemblances. Both transnational crimes and transnational organized crime are global occurrences, presenting substantial challenges to both national and international security. Moreover, they are frequently linked with corruption, violence, and violations of human rights.

Transnational crimes involve actions that cross borders or impact the interests

of multiple states. They differ from domestic crimes occurring within a single country and international crimes recognized by international law and affecting the global community. Examples of international criminal offences include those threatening world order, crimes against humanity, violations of fundamental human rights, war crimes, and genocide. For instance, in 2001, the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia determined that the rape and enslavement of women and girls in eastern Bosnia and Herzegovina in 1992 constituted crimes against humanity (Lautensach & Lautensach, 2023). While transnational crimes often refer to illegal activities that transcend borders but might not necessarily violate international law, international crimes typically involve actions that breach international law, such as war crimes, crimes against humanity, genocide, etc. Nonetheless, both types of crimes share commonalities due to their cross-border nature and the challenges they pose to national and international authorities in terms of enforcement and prevention.

When examining the idea of collaboration in criminal matters, it's important to distinguish between international cooperation and transnational cooperation. International cooperation in criminal matters denotes collaboration between two or more countries in investigating, prosecuting, and penalizing criminal offenses. Typically established through bilateral or multilateral agreements, this form of collaboration manifests in various ways, including extradition, mutual legal assistance, and the transfer of legal proceedings. For instance, in traditional extradition procedures, this type of cooperation involves not only courts and prosecutors but also state representatives, often from foreign affairs ministries. Moreover, it revolves around sovereign states and embodies principles like interstate comity and reciprocity, as evident in requirements such as double criminality (Luchtman, 2020).

On the other hand, transnational cooperation in criminal matters refers to collaboration among law enforcement agencies and pertinent authorities across national borders to combat transnational crimes. The Palermo Convention, also known as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, offers a wide range of tools for cooperation. These include mutual assistance in enforcing coercive measures like arrests, seizures, and confiscations. The convention also outlines rules for determining jurisdiction over offenses and coordinating actions among states in this regard. Furthermore, it aims to enhance mutual assistance in gathering evidence and sharing information, setting up joint investigative

groups, reaching agreements on specialized investigative methods, and creating communication channels between competent authorities (Illuminati, 2013). This cooperation is crucial in addressing the complexities posed by crimes that transcend borders. An illustrative example of transnational cooperation in Southeast Asia is ASEANAPOL, which will be thoroughly discussed in this article.

3. The Transnationalization of Crime in Southeast Asia: Patterns and Challenges

Transnational crime is a direct outcome of globalization, affecting countries worldwide, including Southeast Asia. It is undeniable that globalization facilitates the unrestricted movement of people, leading to increased convenience in traveling within the Southeast Asian region. The development of communication infrastructure has further diminished the significance of geographical distance and borders as barriers. Consequently, the region has experienced a rise in transnational crime.

Crime rates in Southeast Asia are influenced by geographic, demographic, and economic factors. The geographical characteristics of Southeast Asian countries impact the management of police efforts to ensure public safety. Smaller countries, such as Singapore and Brunei, have comparatively easier management of public security due to their smaller land areas. However, larger countries and island nations face greater challenges in maintaining public security. Similarly, countries with vast territories but limited transportation infrastructure, like Laos, Myanmar, and Vietnam, also grapple with similar issues and often rely on local leaders to maintain peace and order. Geographical factors contribute to cross-border crimes, such as vehicle thefts that are transported to neighbouring countries, drug smuggling across borders, and criminals fleeing to neighbouring countries. In maritime areas, piracy poses a threat, with pirates seizing goods and resorting to ransom demands.

As per the Global Organized Crime Index (Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023), Southeast Asia showcases notably elevated levels of criminal activity, scoring 5.82 out of 10, indicating a significant presence of organized crime in the region when compared to other continents.

Given the extensive size of Asia and the wide array of criminal activities that affect the entire continent, it is beneficial to dissect the analysis into regional breakdowns to offer a more localized view of criminal patterns and their impacts. Among these regions, Southeast Asia ranks among the top 10 globally for criminality.

The assortment of criminal activities occurring in this area underscores the importance of conducting a detailed comparison between regions to discern and comprehend trends and patterns more effectively.

For instance, Southeast Asia exhibits prevalent illicit markets for counterfeit and excise goods, scoring 6.32 and 5.91, respectively. The region, including countries like Malaysia and Thailand, manufactures a wide range of counterfeit products, spanning luxury goods, pharmaceuticals, food items, and automotive parts. Myanmar stands out in synthetic drug production, earning the highest possible score of 10.0 post-military coup, making it a significant global source for methamphetamine and heroin trade, scoring 9.50.

Environmental crimes are significant, with Southeast Asia hosting high-scoring markets for fauna and flora crimes (7.23 and 6.18), trafficking endangered species like pangolins and tigers. The region also experiences less developed non-renewable resource crimes (5.50), involving illegal sand mining and illicit mineral extraction, especially gold. Financial crimes, scoring 7.18, have a strong online presence, encompassing scams from investment and job to e-commerce and romance scams, often linked with transnational human trafficking.

Foreign actors have notably prominent involvement in Southeast Asia, with countries like Myanmar (scoring 9.0), Cambodia (scoring 8.0), and Laos (scoring 8.0) significantly contributing to elevating the regional average to 6.55. Perpetrators and criminal networks have seen substantial increases in Southeast Asia, with a rise of 0.50 in their recorded activities. In comparison to the 2021 rankings, Southeast Asia observed an escalation in their average criminality scores, securing a position among the top 10 regions globally.

Among the Asian subregions, Southeast Asia witnessed the most significant upsurges in the illicit economies associated with human trafficking (an increase of 0.72) and non-renewable resource crimes (up by 0.55 points). The 2021 military coup in Myanmar served as a pivotal moment, profoundly impacting regional criminal dynamics in 2022. Myanmar's human trafficking score surged by 2.0, reaching 8.50, while the score for non-renewable resource crimes increased by 2.50, reaching 9.0. This surge is attributed to an increase in illegal rare-earth mining post-coup, indicating that opportunistic operators exploited the unrest and lack of international oversight for illicit resource extraction. Moreover, reports suggest that the jade and

gemstone industries serve as primary sources of funding for military and paramilitary groups in Myanmar. This concerning trend is alarming given that a significant portion of the world's rubies and jade originates from Myanmar, with much of it being smuggled into China (Global Initiative Against Transnational Organized Crime, 2023).

Demographic factors also play a role, particularly in countries where the majority of the population is Muslim. Religion becomes a significant factor in crime control, as police agencies must have a sufficient proportion of female police officers to handle cases involving female suspects or victims. Finally, economic factors come into play, where countries experiencing low economic growth rates may be more susceptible to crime. Economic growth disparities and unequal income distribution can contribute to an income gap between the rich and the poor, sometimes leading to crime and drug-related issues. (Uthayo, 2019)

The ASEAN region has become a distribution hub for drugs, facilitating their movement from one region to another. Furthermore, stolen vehicles are transported to countries sharing territorial borders, such as Thailand, Myanmar, Cambodia, and Malaysia, where they are sold to dealers. Terrorism in the region is interconnected with other offenses as it necessitates funding. Criminal activities are committed to facilitate movement and action for terrorist groups. For instance, kidnapping methods are employed by terrorist groups in the Philippines, while the terrorist group operating along the southern border of Thailand engages in vehicle theft to produce car bombs. Currently, terrorist groups such as Al Qaeda and ISIS are not considered highly effective in operating within ASEAN. However, experts in counterterrorism have issued warnings that these groups may gain strength and pose a more significant threat in the region in the near future. (Karnavian, 2015)

The establishment of the ASEAN community in 2015 has facilitated increased regional mobility for people within the region. However, it has also inadvertently led to challenges such as the illegal smuggling of goods and human trafficking within the region. Additionally, ASEAN has been identified as a target by terrorist groups seeking to carry out their activities in the region (UNODC, 2019). The free movement of funds within ASEAN allows for a more unrestricted flow of capital within the region compared to outward regions. Consequently, financial transaction regulations may be more lenient within ASEAN. This leniency creates

opportunities for money laundering activities and contributes to the proliferation of financial scams, such as financial information theft, credit card fraud, and hacking incidents. Furthermore, the convenience of communication plays a significant role in facilitating criminal activities. As mentioned earlier, these factors contribute to the occurrence of transnational crime within ASEAN, underscoring the importance of establishing the ASEAN Political-Security Community.

4. The Formation of the ASEAN Political-Security Community

Before the establishment of the ASEAN community in 2015, ASEAN members recognized the dangers of transnational crime as early as 1976 and initially focused primarily on combatting drug abuse and trafficking. However, by the mid-1990s, it became evident that other forms of transnational crime posed significant threats to regional development and stability beyond drug-related issues. The ASEAN countries acknowledged that transnational crime could jeopardize their political, societal, and economic security. In response, the 30th ASEAN Ministerial Meeting in July 1997 emphasized the critical need for ongoing regional cooperation to address various problems such as terrorism, narcotics, arms smuggling, piracy, and human trafficking. The ASEAN Declaration on Transnational Crime of 1997 established the ASEAN Ministerial Meeting on Transnational Crime (AMMTC), aiming to convene at least once every two years to coordinate efforts among related bodies like ASEANAPOL and ASOD (Emmers, 2003).

However, despite framing crime as a security concern, the securitization of crime has remained more of a rhetorical tool than a catalyst for concrete policy outcomes within ASEAN. The organization has struggled to implement unified actions due to various domestic factors, including corruption, vested interests, resource limitations, and internal consensus-based decision-making. ASEAN's consensus model and resistance to institutional reforms have hindered joint efforts to address transnational crime effectively. Furthermore, ASEAN faces challenges in terms of lacking the political determination, coordinated political strategies, and sufficient military capabilities to tackle transnational crime comprehensively. The region suffers from inadequate mechanisms and procedures for extraditing suspected or convicted criminals, sharing information and evidence, and ensuring effective

cooperation among law enforcement agencies (Emmers, 2003).

The ASEAN community, although formally established in 2015, has its roots in regional cooperation that dates back to before that time. The Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) was officially established on August 8, 1967, in Bangkok, Thailand, following the signing of the ASEAN Declaration by Indonesia, Malaysia, Philippines, Singapore, and Thailand. Subsequently, Brunei Darussalam, Vietnam, Laos, Myanmar, and Cambodia joined ASEAN, completing the membership of the ten countries on April 30, 1999. The member states of ASEAN have focused on enhancing their capabilities in various areas, enabling them to develop their countries' potential and increase their competitiveness on the global stage. In a significant development, ASEAN was upgraded to the ASEAN Community during the 12th ASEAN Summit in January 2007 through the 'Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015' (ASEAN Studies Centre, 2008). The ASEAN Community is structured around three pillars: the ASEAN Political-Security Community, the ASEAN Economic Community, and the ASEAN Socio-Cultural Community. These three pillars together form the ASEAN Community, which is aimed at achieving a united, inclusive, resilient, and dynamic region (The University of Minnesota, 2019).

While ASEANAPOL is not officially part of the ASEAN Political-Security Community, its role is significant within the ASEAN Community. ASEANAPOL, as a regional organization, shares the same responsibilities and objectives as the ASEAN Political-Security Community. It plays a crucial role in coordinating efforts among the police forces of ASEAN member countries to enhance public security within the ASEAN region (He, 2014).

5. Enhancing Police Cooperation in ASEAN Nations

Police cooperation plays a crucial role in preventing and combating transnational crimes within ASEAN. Given the complex nature of these crimes, national police forces alone cannot effectively address the challenges posed by transnational criminal activities. Therefore, international cooperation is necessary to eliminate the threats associated with transnational crimes in Southeast Asia. Despite efforts to address these issues, various types of transnational crimes, including drug trafficking,

terrorism, arms trade, money laundering, illegal immigration, and intellectual property infringement, continue to persist in the region (Voice of America, 2019). To effectively address the growing number of complex crimes in the ASEAN region, cooperation among police agencies from different ASEAN countries is crucial. Recognizing the transnational nature of many crimes, collaborative efforts are needed to ensure effective law enforcement.

The police agencies of ASEAN countries engage in relationships spanning the international, regional, and bilateral spheres. Notably, all police departments within ASEAN nations maintain active membership within Interpol, an esteemed international organization focused on facilitating secure global information exchange and furnishing technical assistance to combat criminal activities. It is noteworthy that each ASEAN country dutifully participates in a wide array of Interpol activities, including seminars, training programs, and collaborative efforts dedicated to the prevention and suppression of transnational crimes. In this regard, the National Central Bureau (NCB) assumes a pivotal role as a coordinating entity, enabling effective tracking of criminals across national borders and ensuring harmonious cooperation among law enforcement agencies (Uthayo, 2019).

Another noteworthy mechanism of collaboration among regional police agencies is ASEANAPOL, an acronym for ASEAN Association of National Police. ASEANAPOL serves as a collective platform for law enforcement agencies across ASEAN countries, aiming to enhance regional cooperation in the prevention and combat of transnational crimes. It is important to note that while ASEANAPOL operates in close conjunction with ASEAN, it operates independently and does not form an official part of the ASEAN mechanism. The establishment of ASEANAPOL took place from October 21st to 23rd, 1981, in Manila, Philippines. Subsequently, the ASEAN Secretariat was inaugurated on January 1st, 2010, with the Malaysian National Police Headquarters serving as its base in Kuala Lumpur, Malaysia. The host country assumes the crucial role of hosting and operating the ASEANAPOL Secretariat (ASEANAPOL Secretariat, 2019a).

Moreover, it is noteworthy that police departments within ASEAN countries maintain bilateral relations not only among themselves but also with other countries in the ASEAN region. These bilateral partnerships serve as a vital avenue for cooperation and collaboration in various aspects of law enforcement.

Additionally, bilateral cooperation extends beyond the boundaries of ASEAN and encompasses nations such as Australia, Korea, China, the United States, and others (ASEANAPOL Secretariat, 2019b).

6. The Vision and Mission of ASEANAPOL

The vision of ASEANAPOL is emphasised by the phrase “together we keep this region safe.” This vision underscores the commitment and collective efforts of ASEANAPOL in ensuring the safety and security of the region. By fostering collaboration, coordination, and information sharing among its member countries, ASEANAPOL strives to effectively address transnational crime and uphold public safety within the ASEAN region. The vision serves as a guiding principle for ASEANAPOL’s endeavors in promoting regional security and safeguarding the well-being of its member nations (ASEANAPOL Secretariat, 2019c).

The organization’s vision unmistakably underscores its commitment to accentuate the significance of its existence and elevate the level of regional cooperation to uphold order and ensure public safety within the member states. The core mission of ASEANAPOL revolves around the imperative task of safeguarding against and suppressing increasingly intricate transnational crimes. By prioritizing collaborative endeavours, ASEANAPOL endeavours to effectively address the multifaceted challenges posed by these crimes and safeguard the well-being of the region’s populace. Through its resolute dedication to emphasizing the significance of its role and fostering heightened cooperation, ASEANAPOL strives to adeptly tackle the evolving complexities inherent to transnational crime within the ASEAN region (ASEANAPOL Secretariat, 2019f).

An annual conference aimed at addressing challenges and finding effective solutions serves as an optimal approach. In its initial stage, the organization primarily focused on convening conferences. However, in the present context, coordination entails much more than mere meetings. It encompasses the establishment of contact points, liaison officers, and the operationalization of a secretariat office. These developments underscore the organization’s intention to transcend its role as a mere conference platform and demonstrate a steadfast commitment to its enduring establishment. This commitment is further rein-

forced through the sharing of mutual resources and expertise, as evidenced by the establishment of electronic database systems, collaborative efforts in criminal matters, personnel exchanges, and training programs among ASEAN police departments and forensic science networks (ASEANPOL, 2018). Nevertheless, it is important to note that ASEANAPOL does not hold a formal status within the ASEAN community akin to the relationship between EUROPOL and the European Union. Consequently, this might be perceived as a mitigating factor that has somewhat diminished the prominence of ASEANAPOL. Additionally, the joint communique arising from the conference does not possess binding force in international law, thereby limiting its impact on the member states' governments. It should be noted that ASEANAPOL consists solely of the chief of police from each member country.

When comparing the International Criminal Police Organization, commonly known as Interpol, with other policing entities, certain distinctions become evident. Interpol, founded in Vienna in 1923, serves as an international police organization that seeks to foster collaboration and mutual assistance among police agencies worldwide. It is important to note that Interpol lacks the jurisdiction to independently conduct investigations or enforce laws, as it operates distinctively from the United Nations. Instead, Interpol functions as a facilitator of coordination between participating countries through its network of National Central Bureaus (NCBs) (Durmaz et al., 2007).

In contrast, the European Union Agency for Law Enforcement Cooperation, widely recognized as Europol, was established on 7 February 1992 under the framework of the Maastricht Treaty. Notably, Europol derives its authority to initiate criminal investigations from political and legislative bodies. As an organization established by these entities, Europol possesses the power to investigate criminal cases. However, it is essential to acknowledge that Europol operates under the supervision of representatives from its member countries, thereby limiting its autonomy in launching specific policing and counter-terrorism programs.

In terms of crime areas, ASEANAPOL (2008) directs its focus towards ten specific domains of transnational crime. These encompass illicit drug trafficking, terrorism, arms smuggling, human trafficking, wildlife crime, maritime fraud, commercial crime, bank offenses, credit card fraud, cybercrime, fraudulent travel

documents, transnational fraud, and it also addresses emerging forms of transnational crime, such as product counterfeiting and piracy (ASEAN, 2009).

In comparison, Interpol (2019a) tackles a broader spectrum of criminal activities, spanning CBRNE (chemical, biological, radiological, nuclear, and explosives) incidents, corruption, crimes against children, crimes in sports, cybercrime, drug-related offenses, environmental crime, financial crime, firearms trafficking, maritime piracy, organized crime, pharmaceutical crime, terrorism, human trafficking, trafficking of illicit goods and counterfeiting, vehicle crime, war crimes, and theft of artworks. Conversely, EUROPOL's crime areas exhibit a narrower scope, focusing primarily on terrorism, international drug trafficking, money laundering, organized fraud, euro counterfeiting, and trafficking in human beings (EUROPOL, 2019a).

It becomes apparent that certain significant crime types, such as war crimes or corruption, do not feature prominently in ASEANAPOL's agenda. These categories of offenses hold considerable importance, given their prevalence across several ASEAN countries, such as the Rohingya genocide in Myanmar (Dhaka Tribune, 2019) and instances of corruption within the region (Nonthasoot, 2019). However, these topics are often approached cautiously due to ASEAN's adherence to the principle of non-interference and the preservation of equity and exclusive sovereignty in international relations—an established tradition within ASEAN (Ramcharan, 2000). This limitation in police cooperation is further compounded by the fact that most police organizations in ASEAN operate under governmental oversight. Consequently, when transnational crimes intersect with political dimensions, the likelihood of a thorough investigation by the police diminishes.

7. The Role of Cooperative Conferences in Addressing Transnational Crime Challenges

The administration of ASEANAPOL primarily centres around its annual conference, during which policies and objectives are established to guide the organization's efforts in combating transnational crimes each year. The conference is held annually, with member countries taking turns hosting and facilitating the attendance of representatives from their respective police departments. Typically, senior officers from each country's police agency participate, along with leaders of

police departments and the Executive Directors of ASEANAPOL. The Executive Committee, responsible for conference preparation, provides support to attendees, and presents a comprehensive report summarizing the progress of various projects, including operations, budgeting, expenses, procurement, and contracting. Additionally, the Committee records the minutes of each meeting. The position of Executive Director of the Secretariat is held by a senior police officer with the rank of Colonel or above. Assisting the Executive Director are the Director of Police Services and the Director of the Plan and Program (ASEANAPOL Secretariat, 2019d).

These meetings between ASEAN police departments prove highly beneficial in problem-solving, as transnational crimes cannot be effectively addressed by individual countries alone. Through information exchange, sharing of experiences, and collaborative problem-solving, significant issues such as human trafficking have been addressed. For instance, the 25th ASEANAPOL meeting in May 2005 addressed human trafficking by sharing information on the movements and activities of transnational criminal organizations involved in this illicit trade. Contact points were established for enhanced communication and information sharing, and members agreed to implement bilateral and multilateral measures, including border control, to combat human trafficking (Emmers et al., 2006). It is evident that these conferences drive substantial changes in crime policies across member countries and establish best practices for crime resolution.

However, the principle of non-interference poses challenges to the effectiveness of crime prevention efforts. With ASEAN comprising diverse political systems and some countries grappling with internal political issues, the principle of non-interference occasionally hampers sustainable solutions. Terrorism, for instance, may be viewed as a matter of domestic politics, undermining collective action (Borelli, 2017).

Collaborative efforts to combat transnational crimes extend beyond the boundaries of the ASEAN region, as countries and international organizations have the opportunity to participate as observers or dialogue partners with ASEANAPOL. The Policy Guidelines for Accepting Observers and Dialogue Partners with ASEANAPOL outline the criteria for these roles. An observer refers to a country or organization that receives an invitation to attend the annual ASEANAPOL Contact Person Meeting (ACPM) and observe the proceedings of the annual ASEANAPOL Conference without

active participation. On the other hand, a dialogue partner refers to a country or organization that enjoys a consultative relationship with ASEANAPOL in agreed areas of common interest and is allowed to actively participate in the annual ACPM and ASEANAPOL Conference (ASEANAPOL Secretariat, 2019e).

ASEANAPOL has accepted Interpol as a dialogue partner, enhancing the effectiveness of solving transnational problems, particularly through information sharing (Roberts, 2012, p. 151-168). This collaboration expands the database of the organization, encompassing not only criminals residing in the ASEAN region but also those outside it (INTERPOL, 2019b). As a result of this cooperation, the prevention of crime becomes more effective in the region, and Interpol benefits from the incorporation of ASEANAPOL's database in global crime prevention efforts. EUROPOL also expresses interest in enhancing cooperation with ASEANAPOL in counter-terrorism, combating transnational crime, addressing human trafficking, and tackling migrant smuggling (EUROPOL, 2019b).

Moreover, ASEANAPOL engages in cooperation with various international organizations, such as the International Association of Police Academies (INTERPA), FREELAND, The Asia Pacific Medico-Legal Agencies (APMLA), The World Border Organization, Canada (Borderpol), Central ASEAN Regional Information and Coordination Centre for Combating The Illicit Drug Trafficking (CARICC), Secretariat of the Convention on International Trade in Endangered Species of Fauna and Flora (CITES), United Nations Counter-Terrorism Committee Executive Directorate (UNITED), Southeast European Law Enforcement Centre (SELEC), Pacific Islands Chiefs of Police Secretariat (PICP), European Association for Secure Transactions, United Nations Office on Drugs and Crime, Regional Anti-Terrorism Structure of the Shanghai Cooperation Organization (RATS-SCO), and Gulf Cooperation Council (GCCPOL). These collaborations further strengthen ASEANAPOL's efforts in addressing transnational crimes and fostering international cooperation in law enforcement (ASEANAPOL, 2019).

8. Financial Management and Budgeting in ASEANAPOL

In terms of financial management, the operational expenses of the ASEANAPOL Secretariat are divided equally among the 10 member countries, with

each country contributing a shared amount for the three main positions (Indonesia, Singapore, and Malaysia). According to the most recent ASEANPOL meeting, the budget expenditure for the Secretariat in the fiscal year 2019 totalled 189,952,000 USD, resulting in a contribution of 18,995.20 USD per country.

However, the income of ASEANAPOL is not solely derived from member country contributions. Other funding sources also contribute to the organization's financial resources. At the 35th ASEAN Meeting in Jakarta, Indonesia, in 2015, ASEANAPOL issued "Guidelines for Accepting Donations and Sponsorships." These guidelines outline the procedures for accepting donations and sponsorships, subject to approval by the ASEANAPOL Conference or by consensus among the ASEAN Chiefs of Police. Donations encompass all forms of subsidies, grants, gifts, and bequests, whether monetary or in-kind. Sponsorships may take the form of cash offerings, property, services, or any other benefit provided with the expectation of recognition or affiliation with ASEANAPOL. The guidelines also establish procedures to ensure due diligence in accepting such funds, including an assessment of the donor.¹

1 Guidelines for Accepting Donations and Sponsorships

6. PROCEDURES

6.1. The individuals, companies, organisation or countries may offer donations and sponsorships 6.2. The Secretariat shall then make the necessary inquiries on the integrity and reputation of the donors and sponsors.

6.3. Before acceptance or consideration taken, the Secretariat shall obtain prior approval of the ASEANAPOL Conference or consensus of all ASEANAPOL Chiefs of Police by way of circulation.

6.4. When approval is obtained or otherwise, the Secretariat shall inform the donors/sponsors in writing.

6.5. Upon approval, the Secretariat and the qualified donors or sponsors shall enter into an agreement. The agreement shall contain the proposed use of donation and the conditions placed on its use, statement authorizing the ASEANAPOL to use the gifts, bequests, subsidies, grants, donations and sponsorships.

6.6. The written agreement shall be disseminated to all ASEANAPOL Chiefs of Police and to be reported to the Executive Committee of the ASEANAPOL Conference.

Acceptance of donations or sponsorship requires alignment with the funding source, adherence to objectives, and the absence of conflicts of interest. The source of funds must be legitimate and credible, free from legal obligations, tax liabilities, mortgages, rights, or other encumbrances. The purpose of the donation or sponsorship should align with ASEANAPOL's objectives and mission. Moreover, donations or financial support must not be provided by individuals or companies that have a conflict of interest with the Secretary-General, the Executive Committee, or technical staff, as it could lead to personal gain from such contributions. If there is a financial interest between a donor or financial sponsor and the Secretary-General, a written agreement signed by both parties is required and must be audited by the internal auditor.

Similarly, Interpol operates with a comparable financial structure to ASEANAPOL, receiving budget contributions directly from member countries. Previously, member states made contributions based on population, which favoured major countries and resulted in inequalities and imbalances within the organization. However, in the late 1950s, the system was revised to adopt an equal payment model. Interpol also accepts donations and sponsorships, subject to approval by the Executive Committee (Barnett and Coleman, 2005).

EUROPOL's budget follows a similar pattern, primarily relying on contributions from member countries. Before 2010, the payment proportions were determined based on gross national income (GNI), leading to disparities in bargaining power. Superpower countries within the European Union had to contribute more than less prosperous countries, giving them a greater advantage and influence. In 2010, EUROPOL became an organization within the European Union under the EUROPOL Convention, receiving direct funding from the general estimates of the European Union (Official Journal of the European Union, 2019).

In contrast, ASEANAPOL, not being a member of the ASEAN community, does not receive a budget from ASEAN. Therefore, ASEANAPOL heavily relies on support from member countries, donations, and sponsorships.

9. Information Exchange Mechanisms

ASEANAPOL established a secure online database in 2006. In 2017,

they launched an upgraded version called the Electronic-ASEANAPOL Database System (e-ADS 2.0). This enhanced system incorporates various new features, including an announcement portal, an e-library containing multimedia content, a discussion forum, and an events calendar. This advancement signifies a significant step towards expediting connectivity among security forces to exchange best practices and statistical data. Additionally, it underscores the recognition of the essential role of technology and innovation in law enforcement (Parameswaran, 2017). This platform facilitates the sharing of information concerning forensic technology for investigations and details regarding criminal activities. Furthermore, ASEANAPOL has been granted immediate access to Interpol's I-24/7 information sharing platform. This platform allows law enforcement officers in the ASEAN region to access information on wanted and missing individuals, stolen motor vehicles, lost travel documents, and terrorism activities (BorneoPost Online, 2019).

Interpol, on the other hand, possesses the most comprehensive database system among international police cooperation organizations. It has made significant investments in the development of the I-24/7 database, established in 2003. This database is continuously updated with new criminal records as they become available (Yapsan, 2019). Interpol has significantly expanded its database through collaborations with various international organizations, including ASEANAPOL, fostering the exchange of information. Key elements contained within this database include terrorist arrest warrants, stolen or lost travel documents, fingerprints, and weapons. For example, Interpol recently issued a red notice for Bahraini refugees traveling to Thailand. The Thai authorities arrested the individual in question and considered the extradition request from Bahrain (Davidson, 2019). It is important to note that the issuance of a red notice is carried out at the request of member states, and it does not constitute an international warrant. The primary purpose of a red notice is to alert Interpol member countries of the individual's status (INTERPOL, 2019c).

EUROPOL employs four channels for information exchange, which include electronic information systems, liaison bureau exchanges, the Heads of the EUROPOL National Units group, and the Counter-Terrorism Task Force (CTTF). In comparison to ASEANAPOL, the ASEANAPOL liaison officer has a specific role dedicated to facilitating mutual legal assistance sharing.

Regarding the distinctive features of ASEANAPOL in comparison to Interpol and Europol, as previously mentioned, the effectiveness and reliability of the e-ADS heavily relies on the collective commitment of all ASEANAPOL Member Countries to actively utilize this system (Anas, 2023). Incomplete commitment from all members may result in inefficiencies and limitations in leveraging the e-ADS for intelligence-led policing. Real-time information sharing requires an uninterrupted flow of updated data, which can only happen if all member countries actively participate. Therefore, it's crucial for ASEANAPOL to promote an environment that encourages complete involvement and dedicated utilization of the e-ADS system by all member countries. This collective commitment ensures a robust foundation for real-time information sharing, strengthening efforts to combat transnational crimes within the ASEAN region.

10. Limitations and Potential Enhancements for ASEANAPOL

When comparing ASEANAPOL to Interpol and Europol, it becomes evident that ASEANAPOL faces certain limitations that stem from its non-binding nature and narrower scope of focus. While Interpol and Europol operate on a global and European scale, respectively, ASEANAPOL is specific to the ASEAN region. This regional limitation restricts ASEANAPOL's reach and hampers its ability to address transnational crimes beyond Southeast Asia.

The success of ASEANAPOL was exemplified in the collaborative operation between the police forces of Singapore and Malaysia in 2021. This joint effort successfully dismantled two transnational job scam syndicates that had been targeting individuals from Singapore and Malaysia. These syndicates, which laundered their ill-gotten gains in Malaysia, were allegedly responsible for defrauding over 390 people, resulting in losses of \$5 million (Anas, 2021a). Also in 2021, effective information sharing between Singapore's Central Narcotics Bureau (CNB) and the Royal Malaysian Police's (RMP) Narcotics Crime Investigation Department led to a notable outcome. Acting on information provided by CNB, the RMP arrested five individuals suspected of involvement in drug trafficking. The operation resulted in the seizure of nearly 55 kilograms of controlled drugs valued at RM4.9 million (approximately S\$1.6 million) (Anas, 2021b). Another exemplary instance

of cooperation occurred in 2017 with Operation Sunbird III, a joint effort involving ASEAN countries, ASEANAPOL, INTERPOL, the United Nations, and Canada as a dialogue partner. During this operation, over eight million searches were conducted. This collaborative effort resulted in 17 arrests and the identification of 110 instances of passports recorded in INTERPOL's Stolen and Lost Travel Documents (SLTD) database (INTERPOL, 2017).

Despite its objectives, ASEANAPOL faces certain limitations that affect its effectiveness in combating transnational crime. Firstly, the joint communique of ASEANAPOL lacks binding force in international law, limiting its direct impact on member states' governments. As a result, enforcement capabilities may be limited, and member states may not be obligated to comply with recommendations or take necessary actions. Moreover, the current focus areas of ASEANAPOL may not cover all significant transnational crime types. Certain crimes, such as war crimes and corruption, may fall outside ASEANAPOL's operations, limiting its ability to address the full spectrum of transnational crimes affecting the region. Additionally, the traditional principle of non-interference in ASEAN can constrain investigations into transnational crimes with political dimensions. While promoting non-intervention in member states' internal affairs, this principle may limit ASEANAPOL's scope and hinder its effectiveness in addressing crimes involving politics.

To overcome these limitations, several potential enhancements can be considered. Firstly, establishing a legal framework that provides ASEANAPOL with enforceable powers and authority to initiate investigations and cooperate with member countries would strengthen its capabilities. This would allow ASEANAPOL to take concrete actions against transnational criminals and ensure member states' compliance with its initiatives.

Expanding the focus areas of ASEANAPOL is another important enhancement. By including all major transnational crime types, such as war crimes and corruption, ASEANAPOL can address the diverse challenges faced by the region. This comprehensive approach would contribute to combating transnational crime and promoting regional stability and security.

Strengthening cooperation mechanisms among member states is crucial for enhancing ASEANAPOL's effectiveness. Improving information sharing protocols, developing standardized procedures, and utilizing technology for data exchange

can enhance collaboration and coordination. Regular training programs for law enforcement officials within ASEANAPOL can also facilitate better cooperation among member states.

Furthermore, allocating sufficient resources and investing in specialized training programs would enhance ASEANAPOL's technical capabilities and expertise. Establishing dedicated units or task forces to address specific transnational crime areas and forging partnerships with external organizations can leverage knowledge and resources. These measures would contribute to the overall effectiveness of ASEANAPOL in combating transnational crime.

11. Conclusion

In conclusion, crime within the ASEAN region possesses unique characteristics, influenced by diverse geographic, demographic, and economic factors not commonly observed in other parts of the world. The management of such varied transnational crimes necessitates concrete measures. Consequently, the ASEAN Political-Security Community was established to foster collaboration in combating the recurrent occurrence of transnational crimes. Moreover, effective law enforcement within the ASEAN community requires the collective efforts of member countries to address transnational crime, leading to the formation of ASEANAPOL as a platform for discussing preventive and suppressive strategies, sharing experiences, knowledge, and a criminal activity database among its members. This collaboration extends beyond the region, with international police organizations such as Interpol and Europol seeking cooperation with ASEANAPOL.

However, despite its alignment with the ASEAN Political-Security Community's mission to combat transnational crime, ASEANAPOL operates independently and is not officially integrated into ASEAN's institutional framework. Analysing ASEANAPOL's organizational structure, it becomes evident that policy and operational arrangements are determined through conferences. The primary limitation faced by ASEANAPOL lies in the principle of non-interference and its status as a separate entity from ASEAN.

Financially, ASEANAPOL relies primarily on contributions from member countries and receives additional financial support from donations, sponsorship,

as well as collaborations with Interpol and Europol. Notably, ASEANAPOL has implemented its database system known as e-ADS 2.0, containing criminal activity data and forensic information. Both ASEANAPOL and Interpol have mutually agreed to share this database to enhance the completeness and effectiveness of their respective datasets.

In light of the foregoing reasons, ASEANAPOL plays an indispensable role in addressing transnational crimes both at the regional and international levels. The organization's effectiveness is bolstered by a well-equipped and competent workforce, robust information-sharing mechanisms, and adequate resources, all of which contribute to the efficient resolution of transnational crime challenges.

Bibliography

- Albanese, J. S. (2017). **Transnational crime**. Retrieved 24 October 2023 from <https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780195396607/obo-9780195396607-0024.xml>
- Anas, M. (2021a). **S'pore and Malaysia police bust 2 job scam syndicates that cheated over 390 in S'pore of \$5m**. Retrieved 26 September 2023 [http://www.aseanapol.org/display/2021/10/27/s'pore-and-malaysia-police-bust-2-job-scam-syndicates-that-cheated-over-390-in-s'pore-of-\\$5m](http://www.aseanapol.org/display/2021/10/27/s'pore-and-malaysia-police-bust-2-job-scam-syndicates-that-cheated-over-390-in-s'pore-of-$5m)
- Anas, M. (2021b). **5 arrested in Malaysia, Syndicate suspected of trafficking drugs using Singapore-based freight forwarding companies**. Retrieved 26 September 2023 from <http://www.aseanapol.org/display/2021/10/07/5-arrested-in-malaysia-syndicate-suspected-of-trafficking-drugs-using-singapore-based-freight-forwarding-companies>
- Anas, M. (2023). **The 37th ASEANAPOL Database System Technical Committee (ADSTC) meeting 2023**. Retrieved 24 September 2023 from [http://www.aseanapol.org/display/2023/06/02/the-37th-aseanapol-database-system-technical-committee-\(adstc\)-meeting-2023](http://www.aseanapol.org/display/2023/06/02/the-37th-aseanapol-database-system-technical-committee-(adstc)-meeting-2023)
- ASEAN Studies Centre. (2008). **The ASEAN Community: Unblocking the Roadblocks**. Singapore: ISEAS - Yusof Ishak Institute.
- ASEAN. (2019). **Managing Transnational Crime In ASEAN**, by S. Pushpanathan. Retrieved 17 September 2019 from <https://asean.org/managing-transnational-crime-in-asean-by-s-pushpanathan/>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019a). **Chronology**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/chronology>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019b). **Dialogue Partners**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/guidelines/policy-guidelines-for-accepting-observers-and-dialogue-partners-with-aseanapol>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019c). **Vision And Mission**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/vision-and-mission>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019d). **Governance**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/governance>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019e). **Policy Guidelines for Accepting Observers and**

- Dialogue Partners With ASEANAPOL. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/information/dialogue-partners>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019f). **Objectives And Functions**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/about-aseanapol/objectives-and-functions>
- ASEANAPOL Secretariat. (2019g). **Guidelines For Accepting Donations and Sponsorships**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/guidelines/guidelines-for-accepting-donations-and-sponsorships>
- ASEANAPOL. (2018). **38th ASEANAPOL CONFERENCE, NEGARA BRUNEI DARUSSALAM**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.aseanapol.org/display/2018/09/19/38th-aseanapol-conference-negara-brunei-darussalam>
- Barnett, M., & Coleman, L. (2005). "Designing Police: Interpol and the Study of Change in International Organizations." **International Studies Quarterly** 49,3: 593-619.
- Borelli, M. (2017). "ASEAN Counter-Terrorism Weaknesses." **Counter Terrorist Trends and Analyses** 9,3: 14-17.
- BorneoPost Online. (2019). **ASEANAPOL To Step Up Information Exchange to Combat Terrorism**. Retrieved 17 September 2019 from <http://www.theborneopost.com/2016/01/14/aseanapol-to-step-up-information-exchange-to-combat-terrorism/>
- Caparini, M. (2022). **Transnational organized crime: A threat to global public goods**. Retrieved 24 September 2023 <https://www.sipri.org/commentary/topical-backgrounder/2022/transnational-organized-crime-threat-global-public-goods>
- Davidson, H. (2019). "Hakeem Al-Araibi: Interpol Red Notice Against Refugee Contravened Its Own Regulations." **The Guardian**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/12/hakeem-al-araibi-interpol-red-notice-against-refugee-contravened-its-own-regulations>
- Dhaka Tribune. (2019). **ASEAN Mps Urge UN To Act on Rohingya Atrocities Report**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.dhakatribune.com/world/south-asia/2018/09/21/asean-mps-urge-un-to-act-on-rohingya-atrocities-report>
- Durmaz, H., et al. (2007). **Understanding and Responding to Terrorism**. Amsterdam: IOS Press.
- Emmers, R. (2003). "ASEAN and the Securitization of Transnational Crime in Southeast

- Asia.” **The Pacific Review** 16,3: 419–438.
- Emmers, R., Greener-Barcham, B., & Thomas, N. (2006). “Institutional Arrangements to Counter Human Trafficking in the Asia Pacific.” **Contemporary Southeast Asia** 28,3: 490-514.
- Europol. (2019a). **About Europol**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.europol.europa.eu/about-europol>
- Europol. (2019b). **Europol And ASEANAPOL Agree Upon Enhanced Cooperation**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol-and-aseanapol-agree-upon-enhanced-cooperation>
- Fijnaut, C. (2000). “Transnational Crime and the Role of the United Nations in Its Containment through International Cooperation: A Challenge for the 21st Century.” **European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice** 8,2: 119-140.
- Global Initiative Against Transnational Organized Crime. (2023). **Global Organized Crime Index 2023**. Retrieved 26 September 2023 from <https://ocindex.net/report/2023/0-3-contents.html>
- He, K. (2014). “A Strategic Functional Theory of Institutions and Rethinking Asian Regionalism.” **Asian Survey** 54,6: 1184-1207.
- Illuminati, G. (2013). “Transnational Inquiries in Criminal Matters and Respect for Fair Trial Guarantees.” **Transnational Inquiries and the Protection of Fundamental Rights in Criminal Proceedings**. Berlin/Heidelberg: Springer
- INTERPOL. (2017). **Suspected terrorist among 17 arrested during INTERPOL operation in Southeast Asia**. Retrieved 26 September 2023 from <https://www.interpol.int/en/News-and-Events/News/2017/Suspected-terrorist-among-17-arrested-during-INTERPOL-operation-in-Southeast-Asia>
- INTERPOL. (2019a). **Crime Areas**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.interpol.int/Crime-areas>
- INTERPOL. (2019b). **INTERPOL And Aseanapol Sign Historic Information-Sharing Agreement**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.interpol.int/News-and-media/News/2007/N20070607b>
- INTERPOL. (2019c). **Red Notices**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.interpol.int/INTERPOL-expertise/Notices/Red-Notices>
- Karnavian, M. (2015). Explaining Islamist Insurgencies: The Case of al-Jamaah

- al-Islamiyyah and the Radicalisation of the Poso Conflict, 2000-2007. London: Imperial College Press.
- Lautensach, A., & Lautensach, S. (2023). **Human Security in World Affairs: Problems and Opportunities (2nd edition)**. Retrieved 24 September 2023 from https://socialsci.libretexts.org/Bookshelves/Political_Science_and_Civics/Human_Security_in_World_Affairs_-_Problems_and_Opportunities_2e_%28Lautensach_and_Lautensach%29/13%3A_Transnational_Crime/13.01%3A_International_Crime_or_Transnational_Crime%3F_Some_Definitions
- Luchtman, M. (2020). "Transnational Law Enforcement Cooperation – Fundamental Rights in European Cooperation in Criminal Matters." **European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice** 28,1: 14-45
- Nonthasoot, S. (2019). **ASEAN Jurisdictions Must Hold Businesses Accountable for Corruption Offences**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.unodc.org/southeastasiaandpacific/en/2018/08/asean-corruption/story.html>
- Official Journal of the European Union. (2019). **COUNCIL DECISION Of 6 April 2009 Establishing the European Police Office (Europol) (2009/371/JHA)**. Retrieved 17 September 2019 from https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/council_decision.pdf
- Parameswaran, P. (2017). "ASEAN's new police database takes shape amid terror fears." **The Diplomat**. Retrieved 24 September 2023 from <https://thediplomat.com/2017/09/aseans-new-police-database-takes-shape-amid-terror-fears/>
- Ramcharan, R. (2000). "ASEAN and Non-Interference: A Principle Maintained." **Contemporary Southeast Asia** 22,1: 60-76.
- Roberts, C. (2012). "LAOS: A More Mature and Robust State?." D. Singh & P. Tham-bipillai (Ed.), *Southeast Asian Affairs 2012*. Singapore: ISEAS Publishing.
- The University of Minnesota. (2019). **CHARTER OF THE ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS**. Retrieved 17 September 2019 from <http://hrlibrary.umn.edu/research/Philippines/ASEAN%20Charter.pdf>
- UNODC. (2019). **Thailand And UNODC Hold ASEAN Integration and Border Security Dialogue in Bangkok**. Retrieved 17 September 2019 from <https://www.unodc.org/southeastasiaandpacific/en/2018/05/asean-border-security/story.html>

- UNODC. (2022). **United Nations Convention against Transnational Organized Crime. United Nations: Office on Drugs and Crime.** Retrieved 17 September 2022 from <https://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>
- Uthayo, P., & Sataworn, P. (2019). **Police Administration and Related Laws for Providing Public Safety In 10 ASEAN Countries (1st ed.).** Bangkok: Chulalongkorn University Printing House.
- Voice of America. (2019). **IS Mostly Ineffective, But Threat Is Rising in SE Asia.** Retrieved 17 September 2019 from <https://learningenglish.voanews.com/a/is-threat-in-south-east-asia/3430287.html>
- Yapsan, H. (2019). **International Police Cooperation on Countering Transnational Terrorism.** Retrieved 17 September 2019 from <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a563457.pdf>

“การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุค ดิจิทัลของจีน

Yunke Zhai*, อภิรักษ์ นุสิทธิ์ชัยการ**, คันสนี ใจอินทร์***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีน การทูตอีสปอร์ตที่เป็นการทูตรูปแบบใหม่ของจีน เพื่อวิเคราะห์การกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของการทูตอีสปอร์ตจีนในยุคดิจิทัล และเพื่อศึกษาแนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตจีน โดยบทความวิจัยเรื่องนี้ ประกอบด้วยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร วารสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการรวบรวมการเก็บข้อมูลทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ประเทศจีนเป็นตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดและมูลค่าสูงที่สุดในโลก เป็นหนึ่งในทางผู้นำด้านอุตสาหกรรมอีสปอร์ต ไม่ว่าจะเป็น ด้านการพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรอีสปอร์ต การจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ต รวมไปถึงสื่อและแพลตฟอร์มต่างๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่อีสปอร์ต อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีการก่อตั้งบริษัทอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก ซึ่งได้รับการผลักดันและสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน โดยการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2019 ทำให้การแลกเปลี่ยนทางการทูตเป็นไปได้ง่ายมากยิ่งขึ้น แต่จำนวนและขนาดของการแข่งขันอีสปอร์ตกลับเติบโตสวนทางกระแสโลก โดยรัฐบาลจีนได้ตระหนักถึงศักยภาพในการเป็นอำนาจละมุนใหม่ที่สำคัญในยุคดิจิทัลของอีสปอร์ตจีนและได้มีการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างต่อเนื่อง ทำให้อีสปอร์ตจีนก้าวเข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญทางการทูต จนเกิดเป็น “การทูตอีสปอร์ต” และกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของจีนที่ได้ประโยชน์โดยตรงในการที่ใช้สร้างอิทธิพลในการเผยแพร่วัฒนธรรม สร้างความน่าเชื่อถือและการได้รับการยอมรับจากทั่วโลก รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศจีน ซึ่งการทูตอีสปอร์ตก็เป็นอำนาจละมุนที่แอบแฝงไปด้วยผลประโยชน์โดยนัยอย่างการพัฒนาฟื้นฟูเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และการท่องเที่ยวให้กับประเทศจีน

คำสำคัญ: อีสปอร์ต, การทูตอีสปอร์ต, อำนาจละมุน, ประเทศจีน

* อาจารย์ ประจำสำนักจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

** อาจารย์ ดร. ประจำสำนักจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง Corresponding Author

*** นักศึกษา สำนักจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

“Esports Diplomacy” China’s New Soft Power in the Digital Era

Yunke Zhai , apirak Nusitchaiyakarn, Sansanee Jai inn

Abstract

This research article, titled “Esports Diplomacy: China’s New Soft Power in the Digital Era,” aims to explore the growth of Chinese esports, analyze the emergence of Chinese esports diplomacy in the digital era, and study the future trends of China’s esports industry. The research process involves collecting and analyzing information from various sources, including documents, journals, articles, and related research, to facilitate efficient academic data collection.

The research findings indicate that China holds the position of the world’s largest esports market in terms of revenue. China has established itself as a leader in the esports industry, encompassing the development of personnel, esports resources, organization of tournaments, and the utilization of various media and platforms for esports distribution. Additionally, China boasts the world’s largest esports companies, enjoying robust public and private support. Despite the challenges posed by the global spread of COVID-19 in 2019, diplomatic exchanges became more challenging. However, contrary to the global trend, China experienced substantial growth in the number and scale of esports competitions during this period. China’s ascendancy as a global esports powerhouse has transformed it into a significant player in international diplomacy, giving birth to “Esports Diplomacy.”

This new form of soft power, with both explicit and implicit outcomes, has a far-reaching impact on China’s global standing and future prospects in the digital era.

Keywords: Esports, Esports Diplomacy, Soft power, China

บทนำ

ประเทศจีนแสวงหาการยอมรับจากทั่วโลกผ่านการใช้อำนาจละมุนทางการทูตต่างๆ เช่น การทูตวัฒนธรรมอย่างการสร้างสถาบันขงจื้อ การใช้อำนาจละมุนผ่านแนวคิดหรือนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ อย่าง หลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ หรือนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง เป็นต้น ซึ่งการใช้อำนาจละมุนที่คล้ายคลึงกับข้างต้นที่กล่าวมานี้ ทำให้นานาประเทศเกิดความไม่ไว้วางใจประเทศจีน มองว่าประเทศจีนแทรกแซงประเทศอื่นๆ มากเกินไป อีกทั้งยังมองว่าการขยายอิทธิพลของจีนเช่นนี้ (Jennings, 2022) ไม่ใช่การใช้อำนาจละมุนอย่างแท้จริง จึงทำให้การขยายอิทธิพลของจีนผ่านการใช้อำนาจละมุนต่างๆ ของจีนยังไม่เป็นที่ยอมรับ และยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

โดยปี 2019 ในขณะที่อุตสาหกรรมและเศรษฐกิจทั่วโลกต้องหยุดชะงักลงเนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 แต่อีสปอร์ตจีนกลับแสดงให้เห็นถึงคุณค่าและศักยภาพที่โดดเด่นอย่างมากจากการเติบโตอย่างก้าวกระโดดสวนกระแสโลก จนทำให้อุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนก้าวขึ้นมาเป็นอันดับ 1 แซงหน้าสหรัฐอเมริกา และเข้ามามีบทบาทต่อเศรษฐกิจจีนมากขึ้น โดยรัฐบาลจีนก็ได้หันไปเร่งสนับสนุนอีสปอร์ตอย่างรวดเร็วในฐานะทางเลือกใหม่ของอุตสาหกรรมกีฬา โดยตั้งแต่ปี 2019 เป็นต้นมา รัฐบาลจีนได้ลงทุนอย่างมากในการเริ่มต้นดำเนินการขยายกลยุทธ์เกี่ยวกับอีสปอร์ต โดย “E” ใน Esports ของจีนนั้น ไม่เพียงแต่หมายถึงรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ของกีฬาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่ซับซ้อนมากขึ้นของกิจกรรมดิจิทัลต่างๆ อีสปอร์ตจีนที่ถูกผลักดันจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจนสามารถก้าวเข้ามาเป็นอันดับหนึ่งทางด้านอีสปอร์ตของโลกได้ ทำให้อีสปอร์ตจีนเป็นที่น่าจับตามองและเป็นที่น่าสนใจของผู้คนและนักลงทุนทั่วโลก

ประเทศจีนได้ใช้ประโยชน์จากการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตในการแสวงหาการยอมรับและความต้องการขยายอิทธิพลไปทั่วโลก จึงได้นำอีสปอร์ตมาปรับใช้ทางการทูตในการเผยแพร่วัฒนธรรม ขยายอิทธิพล และแอบแฝงไปด้วยขยายขอบเขตทางการเมืองและกระจายอำนาจไปทั่วโลกโดยใช้อำนาจละมุนผ่านการทูตอีสปอร์ต ซึ่งการทูตอีสปอร์ตถือเป็นตัวแปรสำคัญในการขยายอิทธิพลของจีน และถืออำนาจละมุนที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับอย่างมากของจีน อีกทั้งยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของการขยายอิทธิพลโดยใช้อำนาจละมุนของจีนอีกด้วย

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะจัดทำบทความวิจัยเรื่อง “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน ขึ้นมา โดยได้กำหนดปัญหาวิจัยดังนี้ ประการแรก คือ การเติบโตของอีสปอร์ตของจีนสะท้อนถึงการแสวงหาการสร้างอำนาจละมุนผ่านการทูตอีสปอร์ตอย่างไร ประการที่สอง คือ ทรัพยากรและกลยุทธ์ใดที่ประเทศจีนใช้ในการทูตอีสปอร์ต และหวังว่าบทความวิจัยนี้จะสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจ และเป็นประโยชน์ต่อผู้คนหรือองค์กรที่มีความสนใจเกี่ยวกับการทูตอีสปอร์ตจีนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีน
2. เพื่อศึกษา “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่ของจีน
3. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของ “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ของจีนในยุคดิจิทัล
4. เพื่อศึกษาแนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตจีน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับผู้ที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน
2. สามารถเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานภาคเอกชน รวมถึงบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับอุตสาหกรรมอีสปอร์ตไทย ในการศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอีสปอร์ตไทย
3. สามารถเป็นแนวทางให้แก่หน่วยงานภาครัฐในการศึกษา “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน ในการนำไปปรับและประยุกต์ใช้ทางการทูต เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ ผ่านการทูตอีสปอร์ต

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ในยุคดิจิทัลของจีน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ วารสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้วิธีพรรณนาในการสรุปผลศึกษา โดยได้กำหนดปัญหาวิจัยดังนี้ ประการแรก คือ การเติบโตของอีสปอร์ตของจีนสะท้อนถึงการแสวงหาการสร้างอำนาจละมุนผ่านการทูตอีสปอร์ตอย่างไร ประการที่สอง คือ ทรัพยากรและกลยุทธ์ใดที่ประเทศจีนใช้ในการทูตอีสปอร์ต

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยรวบรวมเอกสาร หนังสือ งานวิจัย ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต และใช้แนวคิดเกี่ยวกับอำนาจละมุนของโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) ประกอบการวิจัย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ตจีนและ “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ของจีน จากหนังสือ วารสาร บทความทั่วไป บทความวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อนำมาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดอำนาจละมุน (Soft Power)

อำนาจละมุน หมายถึง ความสามารถในการดึงดูดและสร้างการมีส่วนร่วม โดยไม่ต้องบังคับหรือให้เงิน ในปัจจุบันใช้ในการนิยามของการเปลี่ยนแปลงและสร้างอิทธิพลต่อความคิดของสังคมและประชาชนในประเทศอื่น โดยอาศัยทรัพยากรพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ วัฒนธรรม ค่านิยมทางการเมือง และแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศ (Nye, 2004) ได้รับการอธิบายไว้เป็นครั้งแรกโดยโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด

โดยแหล่งทรัพยากรสำคัญของอำนาจละมุนประกอบไปด้วย 3 ประการดังนี้

1. วัฒนธรรม (Culture) กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมต่างๆ ไม่สามารถก่อให้เกิดอำนาจละมุนได้โดยตรง แต่เป็นการส่งเสริมความเข้าใจ สร้างภาพเชิงบวก สร้างความพึงพอใจ สร้างความนิยมต่อวัฒนธรรมนั้นๆ ได้มากยิ่งขึ้น
2. ค่านิยมทางการเมือง (Political Values) อำนาจละมุนในด้านค่านิยมทางการเมืองสามารถสร้างได้ในรูปแบบที่คล้ายคลึงกับการสร้างอำนาจละมุนทางวัฒนธรรมในข้อที่ 1 โดยการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่เป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ ทำให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับทางการเมืองของประเทศผู้กระทำมากขึ้น
3. นโยบายต่างประเทศ (Foreign Policies) ถ้าประเทศหนึ่งมีแนวทางการดำเนินนโยบายที่หน้าไหว้หลังหลอก (Hypocritical) ก้าวร้าว และไม่แยแสต่อท่าทีของประเทศอื่นๆ โอกาสที่จะสร้างอำนาจละมุนจะน้อย ดังเช่นกรณีของสหรัฐอเมริกาที่บุกยึดอิรักในปี 2003 โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านของประเทศอื่นๆ เป็นต้น แต่ถ้าประเทศดังกล่าวมีแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่รักสันติภาพและเคารพในสิทธิมนุษยชน โอกาสที่จะสร้างอำนาจละมุนให้เกิดขึ้นจะมีมาก

ความสำเร็จของอำนาจละมุนขึ้นอยู่กับชื่อเสียงของตัวแสดงในชุมชนระหว่างประเทศ ตลอดจนการไหลของสารนิเทศระหว่างตัวแสดง ดังนั้นอำนาจละมุนจึงมักสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของโลกาภิวัตน์และทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบเสรีนิยมใหม่ มักชี้กันว่าวัฒนธรรมสมัยนิยมและสื่อมวลชนเป็นบ่อเกิดของอำนาจละมุน เช่นเดียวกับการแพร่หลายของภาษาประจำชาติหรือชุดโครงสร้างบรรทัดฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง ยิ่งไปกว่านั้น ชาวต่างประเทศพบว่ามีมีความสำคัญในการก่อกำเนิดภาพลักษณ์และชื่อเสียงของต่างประเทศ

3.2 แนวคิดการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy)

การทูตสาธารณะ หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่มีได้พุ่งเป้าไปที่รัฐบาลของต่างประเทศ หากแต่พุ่งเป้าหมายหลักไปยังปัจเจกบุคคลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งนอกจากจะเป็นไปเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับประเทศตนเองแล้ว ยังมุ่งหวังที่จะสร้างบรรยากาศอันดีในระยะยาวเพื่อรองรับนโยบายต่างประเทศที่จะตามมาในอนาคตอีกด้วย ซึ่งเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้อำนาจละมุนบรรลุผลในทางปฏิบัติคือสิ่งที่เรียกว่าการทูตสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการดำเนินการทูตสาธารณะของรัฐบาลประเทศหนึ่ง อาจเป็นไปเพื่อต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์หรือเกียรติภูมิของประเทศ (Image or Prestige) เช่น กรณีสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งต้องการให้สาธารณชนของนานาประเทศให้การยอมรับในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมอันเก่าแก่ บทบาทด้านการต่างประเทศ และความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ เป็นต้น

2. เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับนโยบายต่างๆของประเทศ (Understanding of a Country's Policies) เช่น อิสราเอล ซึ่งต้องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมาของประเทศ ประวัติศาสตร์อันขมขื่นของชาวยิว และความจำเป็นที่จะต้องมีนโยบายต่างประเทศและการทหารที่เข้มแข็ง จึงได้ปลูกฝังความคิดในการฟื้นฟูประเทศและรักชาติให้แก่ชาวยิวรุ่นหลัง และสอนให้ชาวยิวไม่ลืมประวัติศาสตร์การถูกกดขี่ (Wu, 2022)

3. เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อม (Positive Atmosphere and Environment) ที่เอื้อต่อความสำเร็จของนโยบายของประเทศ เช่น สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ซึ่งต้องการให้เกิดความนิยมต่อคุณลักษณะของประเทศนั้นๆ ในทางบวก เช่น การเลือกที่จะทำการค้าและใช้บริการ การเลือกที่จะไปศึกษาต่อหรือการเลือกที่จะไปท่องเที่ยว เป็นต้น

Nicholas J Cull ผู้เชี่ยวชาญด้านการทูตสาธารณะเห็นวาทวิธีการหรือแนวทางที่ใช้ในการดำเนินนโยบายการทูตสาธารณะมี 5 วิธี (Cull, 2019) ได้แก่

1. การสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายหรือการเข้าไประับฟัง (Listening)
2. การประชาสัมพันธ์นโยบาย (Advocacy)
3. การทูตวัฒนธรรม (Cultural Diplomacy)
4. การแลกเปลี่ยน /ปฏิสัมพันธ์ทางการทูต (Exchange Diplomacy)
5. การสื่อสารเผยแพร่ระหว่างประเทศ (International Broadcasting) ในการศึกษาของอัสา เสนอวิธีการดำเนินการออกเป็น 3 มิติได้แก่

3.1 การสื่อสารประจำวัน (Daily Communication) ซึ่งใช้เพื่ออธิบายการตัดสินใจด้านนโยบาย เช่น การแถลงข่าวหรือนโยบายของรัฐบาลต่อสื่อมวลชนทั้งในและต่างประเทศ (Press Conference) หรือการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อการแถลงจุดยืนหรือท่าทีเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือวิกฤติการณ์ เป็นต้น

3.2 การสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Communications) ซึ่งออกมาในรูปของการณรงค์ (campaign) เชิงสัญลักษณ์ โดยมีการกำหนดแนวเรื่อง (Theme) ของการณรงค์ดังกล่าว เช่น กรณีที่บริติชเคาน์ซิล (The British Council) ได้พยายามส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศอังกฤษว่าเป็นดินแดนที่มีความทันสมัย สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ และยอมรับการดำรงอยู่ของสังคมแบบพหุชาติพันธุ์ เป็นต้น

3.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนผ่านบุคคลสำคัญ (The Development Of Lasting Relationships With Key Individuals) โดยอาศัยช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้ทุนการศึกษา การแลกเปลี่ยนบุคลากร การฝึกงาน การสัมมนา

การประชุม การพบกันระหว่างสื่อมวลชน การฝึกซ้อมทางการทหารร่วมกัน
การให้ความช่วยเหลือทางทหารในยามสันติ ฯลฯ

4. การวิเคราะห์และสรุปผลการศึกษา

นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความทั่วไป บทความวิชาการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมไปถึงข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความน่าเชื่อถือมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาการเติบโตของอีสปอร์ตจีน การทูตอีสปอร์ตที่เป็นการทูตรูปแบบใหม่ของจีน เพื่อวิเคราะห์การกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของการทูตอีสปอร์ตจีนในยุคดิจิทัล และเพื่อศึกษาแนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตจีน จากนั้นนำมาเรียบเรียงสรุปผลการศึกษาเชิงพรรณนา และนำเสนอเชิงอรรถาธิบาย

สรุปผลการศึกษา

1. การเติบโตของอีสปอร์ตจีน

1.1 ปี 1990 – 2010 : ยุคมีตของอีสปอร์ตจีน

ในปี 1978 นโยบายการปฏิรูปเปิดประเทศของจีนถูกนำมาใช้เพื่อทำให้จีนทันสมัยขึ้น มีการรับเอาวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น ซึ่งหนึ่งในนั้นคือพวกสินค้าวัฒนธรรมตะวันตกอย่างวิดีโอเกม ทำให้ตลาดเกมอาร์เคด คอนโซล และพีซีขายตัวอย่างรวดเร็วในประเทศจีน โดยอินเทอร์เน็ตได้ให้บริการแก่สาธารณชนในประเทศจีนในปี 1996 เช่นเดียวกับเกมออนไลน์ อินเทอร์เน็ตคาเฟ่และศูนย์เกมต่างๆ ได้เริ่มปรากฏขึ้นในเมืองใหญ่ๆ และการเล่นเกมก็กลายเป็นหนึ่งในกิจกรรมสันทนาการยอดนิยมสำหรับเด็กและวัยรุ่นจีนในที่สุด แม้ว่าในช่วงเวลานี้ถือเป็นช่วงบุกเบิกอุตสาหกรรมเกมในประเทศจีนแล้วก็ตาม แต่อีสปอร์ตและวัฒนธรรมการเล่นเกมในสังคมจีนถูกมองว่าเป็นรูปแบบของ “e-heroin” หรือสารเสพติดออนไลน์ ที่ไม่มีประโยชน์และขาดความซับซ้อนทางวัฒนธรรม อีกทั้งอินเทอร์เน็ตคาเฟ่และศูนย์เกมต่างๆ ยังได้รับชื่อเสียงในทางลบอย่างรวดเร็วว่าเป็นภัยคุกคามที่ล่อลวงเหล่าวัยรุ่นไปสู่ชีวิตที่ไม่ต่างไปจากการใช้ยาเสพติดและถูกกล่าวหาว่าเป็นปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการติดเกมของเยาวชน การละทิ้งหน้าที่ ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสพติด และแม้กระทั่งการเสียชีวิตเนื่องจาก เล่นมากเกินไป โดยการเหมารวมและความกังวลของสาธารณชนได้นำไปสู่การผลักดันให้มีการจัดตั้งกฎระเบียบของรัฐบาลเพื่อควบคุมเกมอาร์เคดและเกมคอนโซล ในปี 1990

โดยนโยบายต่างๆ เช่น ประกาศของรัฐบาลปี 1990 ว่าด้วยการเสริมสร้างกฎระเบียบของวิดีโอเกม และประกาศของรัฐบาลปี 1992 ว่าด้วยเรื่องจำกัดในการใช้วิดีโอเกม ได้ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของมาตรการเพื่อสร้างกฎระเบียบการเล่นเกมในสังคมจีน โดยสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นยังถูกห้ามผลิตและออกอากาศรายการเกมอีกด้วย การเล่นเกมถูกมองว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการนำเข้าทางวัฒนธรรม (ตะวันตก) ที่อันตราย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม โดยรัฐได้ใช้

ช่องทางนี้ในการสนับสนุนให้บริษัทภายในประเทศจีน พัฒนาเกมออนไลน์ที่ “ดีต่อสุขภาพ” และ “ได้รับการอนุมัติ” จากรัฐ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามอย่างต่อเนื่องของรัฐในการกำหนดรูปแบบอุตสาหกรรมทางวัฒนธรรมและมีอิทธิพลต่อการบริโภคทางวัฒนธรรมของวัยรุ่น

ปี 2003 ถือเป็นจุดเปลี่ยนของอุตสาหกรรม เมื่ออีสปอร์ตได้รับการยอมรับจากหน่วยงานบริหารการกีฬาแห่งประเทศไทยให้เป็นกีฬาที่มีการแข่งขันสูงเป็นลำดับที่ 99 ของประเทศ ซึ่งแยกออกจาก “เกม” อย่างเป็นทางการ การเปลี่ยนนโยบายจากการปราบปรามวิดีโอเกมไปสู่การยอมรับคุณลักษณะเชิงบวกของอีสปอร์ต และในวันที่ 17 เมษายน 2004 All-China Sports Federation ซึ่งเป็องค์กรพัฒนาเอกชนที่ควบคุมโดยหน่วยงานบริหารการกีฬาแห่งประเทศไทย ได้จัดการแข่งขันอีสปอร์ตระดับชาติเกมแรกของประเทศ CEG (China Esports). แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ไม่กี่วันต่อมา State Administration of Press, Publication, Radio, Film, and Television (SAPPRFT) สั่งห้ามช่องทีวีดิจิทัลทั้งหมด รวมถึง China Central Television (CCTV) ในการออกอากาศเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ต

กล่าวโดยสรุป คือ ในช่วงแรกของอีสปอร์ตจีนได้รับความเดือดร้อนจากนโยบายที่ขัดแย้งกันของหน่วยงานรัฐบาลต่างๆ (ตัวอย่างเช่น ฝ่ายความมั่นคงสาธารณะของจีน ที่ต้องการรักษาเสถียรภาพทางสังคมโดยการห้ามร้านอินเทอร์เน็ตคาเฟ่/ SAPPRFT ห้ามไม่ให้อีสปอร์ตออกอากาศทางโทรทัศน์ เพราะได้การตอบรับที่ไม่ดีส่วนใหญ่จากผู้ปกครองเกี่ยวกับการติดเกมของเด็ก/ ภาระบุอย่างเป็นทางการว่าอีสปอร์ต เป็นกีฬาลำดับที่ 99 ของจีนและการจัดการแข่งขันอีสปอร์ต ในนามของ General Administration of Sport) และความอัยยศทางสังคมเกี่ยวกับการติดเกมและอาชญากรรม (เช่น ปี 2010 ชาววัยรุ่นจีนเล่นเกมจนตาย/ชาววัยรุ่นปักกิ่งยิงกันตายในร้านเกม) (Guo, 2010)

1.2 ปี 2011 – 2016 : ยุคการเปลี่ยนแปลงของอีสปอร์ตจีน

ก่อนปี 2010 งานอีสปอร์ตในประเทศจีนส่วนใหญ่จะจัดโดยผู้ที่ชื่นชอบอีสปอร์ตหรือสปอนเซอร์ และเนื่องจากวิกฤตการเงินโลกในปี 2008 และการสร้างข้อจำกัดเกี่ยวกับอีสปอร์ตต่างๆ ทำให้ผู้สนับสนุนหลักอย่าง Lenovo และ Intel ต้องลดเงินทุนสำหรับกิจกรรมอีสปอร์ต ทำให้การแข่งขันและสโมสรอีสปอร์ตหลายแห่งในจีนตกอับ แต่หลังจากปี 2011 เป็นต้นมา ก็ได้มีกองกำลังหลักสองกลุ่ม ได้แก่ Wang Sicong และบริษัทเกม เข้ามานับสนับอีสปอร์ต

Wang Sicong เป็นลูกชายของมหาเศรษฐีชาวจีน Wang Jianlin ประธานบริษัท Dalian Wanda Group ผู้พัฒนาอสังหาริมทรัพย์รายใหญ่ที่สุดของจีน ได้เข้ามาลงทุนอย่างหนักในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต ตั้งแต่ปี 2011 นอกจากเงินจำนวนมหาศาลที่เขาทุ่มให้กับอีสปอร์ตแล้ว เขายังรวมสโมสรอีสปอร์ตอื่น ๆ อีกสองสามแห่งในจีนเพื่อก่อตั้งสมาคม China Esports (ACE) ที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลทั่วไปของอีสปอร์ต เช่น การจดทะเบียนและการจัดการทีมอีสปอร์ต นับเป็นจุดเริ่มต้นของตลาดอีสปอร์ตจีนที่เข้าสู่ระดับสากลมากขึ้น

นอกจากมหาเศรษฐีรุ่นที่สองของจีนแล้ว ยังมีบริษัทเกมอย่าง Tencent บริษัท

อินเทอร์เน็ตยักษ์ใหญ่ของจีน โดยการลงทุนของบริษัท Tencent ถือเป็นรากฐานให้กับอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีน อย่างการสร้างแพลตฟอร์มต่างๆของจีน ที่เป็นผู้ให้บริการทางอินเทอร์เน็ต (เช่น QQ Wechat) ผู้พัฒนาเกม (เช่น Riot Games ผู้พัฒนาเกม League of Legends ซึ่ง Tencent เข้าซื้อกิจการทั้งหมดในปี 2015 การดำเนินกิจกรรมทางอีสปอร์ตรวมถึงการจัดทัวร์นาเมนต์สำคัญอย่าง League of Legends Pro League) และผู้ให้บริการการผลิตและเผยแพร่เนื้อหาอีสปอร์ต (เช่น Huya แพลตฟอร์มสตรีมมิงแบบสดที่มี Tencent เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีบทบาทหลายอย่างใน ตั้งแต่การอนุญาต การผลิต และการเผยแพร่เนื้อหา เป็นต้น)

1.3 ปี 2017 – 2018 : ยุคใหม่ของอีสปอร์ตจีน

รัฐบาลจีนต้องการที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมอีสปอร์ต แต่ยังต้องคำนึงถึงเสียงของเหล่าผู้ปกครองในการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองเยาวชน โดยผลักดันให้อีสปอร์ตเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมจีนและสังคมโลก

ในปี 2018 อีสปอร์ตถูกจัดเป็นกีฬาที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการจากการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติในการแข่งขันเอเชียนเกมส์ ซึ่งสอดคล้องกับวาระแห่งชาติด้านเทคโนโลยีของปักกิ่ง ว่าด้วยเรื่องการผลักดันอีสปอร์ตให้เท่าเทียมกับกีฬาอื่นๆ โดยการแข่งขันอีสปอร์ตในเอเชียนเกมส์ในปี 2018 ณ ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศจีนก็คว้าเหรียญทองสำหรับการแข่งขันอีสปอร์ตได้สำเร็จ เป็นการแสดงให้เห็นถึง “ความแข็งแกร่งของชาติจีน” โดยสื่อต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศได้หันมาสนใจเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีน ตลอดจนถึงการพัฒนาเมืองและนวัตกรรมทางเทคโนโลยีของจีน อีกทั้งเปลี่ยนมุมมองให้กับสังคมจีนที่มองอาชีพนักกีฬาอีสปอร์ตในแง่ลบมาตลอด และสามารถทำให้อีสปอร์ตถูกยอมรับในสังคมจีนเป็นอย่างมากเช่นกัน

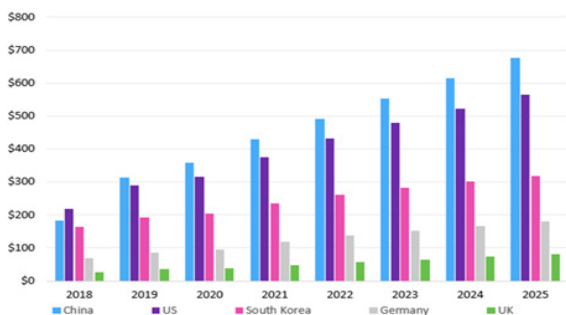
นับตั้งแต่ปี 2018 เป็นต้นมา จีนได้ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจโดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ คลาวด์คอมพิวเตอร์ บิ๊กดาต้า และอื่นๆ นอกจากนี้ รัฐบาลท้องถิ่นของจีนอย่างเมืองหางโจว ชิงเต่า ไท่ซาง และเมืองอื่นๆ ก็ได้นำโมเดล “Esports Plus” มาปรับใช้ในเมืองตนเอง เพื่อเสนอกลยุทธ์ที่ใช้ในการเชิญชวนหรือดึงดูดการลงทุนและกระตุ้นเศรษฐกิจในท้องถิ่นในประเทศจีน เช่น การลดภาษีเพื่อแลกกับการลงทุนจากองค์กรขนาดใหญ่ เป็นต้น โดยหวังที่จะกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นโดยการรวมอุตสาหกรรมอีสปอร์ต อสังหาริมทรัพย์และการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน

1.4 ปี 2019 - ปัจจุบัน : ยุครุ่งเรืองของอีสปอร์ตจีน

ปัจจุบัน ประเทศจีนเป็นตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา จีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นหนึ่งในผู้นำในด้านการพัฒนาเกม การเผยแพร่ และการจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ต มีจำนวนผู้เล่น มากที่สุดโลก และเป็นอันดับหนึ่งทั้งในด้านจำนวนผู้ชมการแข่งขันและรายรับจากเกมอีสปอร์ต โดยประเทศจีนถือเป็นประเทศที่มีการก่อตั้งบริษัทอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก และมีการครองตำแหน่งแชมป์ในแต่ละการแข่งขันมากที่สุดในโลก

ในปี 2021 ตลาดอีสปอร์ตจีนสร้างรายได้ไปกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กลายเป็น

ตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดและทำรายได้สูงที่สุดของโลก แชนหน่าประเทศสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ ตามการรายงานของ China Audio-visual and Digital Publishing Association (CADPA) เรื่องมูลค่าตลาดอีสปอร์ตจีนในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2022 ระหว่างเดือนมกราคมถึงมิถุนายน พบว่าอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนเติบโตขึ้นอย่างมากและสามารถสร้างรายได้มูลค่า 11.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ และในปัจจุบัน ประเทศจีนได้เป็นตลาดอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยประเทศจีนได้ก้าวขึ้นมาเป็นที่หนึ่งในด้านการพัฒนาเกม การเผยแพร่ และการจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ตเป็นอันดับหนึ่งของประเทศที่มีจำนวนผู้เล่นอีสปอร์ตและมีจำนวนผู้ชมการแข่งขันอีสปอร์ตมากที่สุดในโลก อีกทั้งยังมีการครองตำแหน่งแชมป์ในแต่ละการแข่งขันมากที่สุดในโลกอีกด้วย (China, 2021)

รูปที่ 1 : 5 อันดับตลาดอีสปอร์ตที่มีมูลค่ามากที่สุดในโลก

แหล่งที่มา : <http://shorturl.at/eqGZ0>

จากข้อมูลสถิติของ Omdia บริษัทวิเคราะห์และที่ปรึกษาอิสระที่เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารโทรคมนาคม สื่อและเทคโนโลยีทั่วโลก แสดงให้เห็นว่าในปี 2018 ประเทศที่มีมูลค่าตลาดอีสปอร์ตสูงที่สุดในโลกคือ สหรัฐอเมริกาอันดับที่ 1 ประเทศจีนอันดับที่ 2 และเกาหลีใต้อันดับที่ 3 โดยหลังจากเกิดการแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2019 ประเทศจีนก็ขึ้นแซงสหรัฐอเมริกา มีการเร่งผลักดันอุตสาหกรรมทุกภาคส่วน และกลายมาเป็นอันดับ 1 ทางด้านอุตสาหกรรมอีสปอร์ตตั้งแต่นั้นมา

โดยอีสปอร์ตจีนได้รับการสนับสนุนและผลักดันทั้งจากภาครัฐและเอกชน ดังนี้

ในส่วนของภาครัฐ ต้นปี 2019 หน่วยงานบริหารการกีฬาทั่วไปของจีนได้มีการรวมอีสปอร์ตให้เป็นกีฬาอย่างเป็นทางการและได้มีการส่งเสริมให้นักกีฬาสปอร์ตกลายเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับ ตามคำแนะนำของหน่วยงานทดสอบทักษะอาชีพของกระทรวงทรัพยากรมนุษย์และประกันสังคมจีน ทำให้จีนเป็นหนึ่งในผู้เริ่มใช้

อีสปอร์ตในระดับภาครัฐอย่างเป็นทางการ โดยรัฐบาลจีนถือเป็นรัฐบาลกลุ่มแรกๆ ที่มีการยอมรับ

กีฬาอีสปอร์ตและส่งเสริมอีสปอร์ตภายในประเทศ เช่น กระทรวงศึกษาธิการของจีนได้มีการเพิ่มอีสปอร์ตและเกมเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมสายอาชีพ โดยมหาวิทยาลัยและโรงเรียนอาชีวศึกษาหลายแห่งในประเทศจีน ได้มีการเปิดสอนหลักสูตรหลักเกี่ยวกับอีสปอร์ตโดยตรงและยังเปิดเป็นวิชาเลือกในหลักสูตรเรียน เป็นต้น ในเดือนมิถุนายนของปี 2022 รัฐบาลจีนได้จัดตั้ง China Esports Working Council ซึ่งเป็นสมาคมอีสปอร์ตที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล และมีบริษัทที่เกี่ยวข้องกับอีสปอร์ตมากกว่า 120 แห่ง เป็นสมาชิก ซึ่งในนั้นประกอบด้วยบริษัทเผยแพร่เกมอีสปอร์ต ผู้จัดการแข่งขันทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ตรายใหญ่ สโมสรทีมอีสปอร์ต และแพลตฟอร์มสตรีมมิ่งอีสปอร์ตรายใหญ่ของจีน

ในส่วนของภาคเอกชน ปัจจุบันประเทศจีนได้รับสมญานามว่าเป็น “เจ้าแห่งอีสปอร์ต” เนื่องจากจำนวนตัวเลขรายได้ทั้งหมดและอัตราการเติบโตของอีสปอร์ตจีนที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว โดยภาคเอกชนมีการก่อตั้งบริษัทอีสปอร์ตที่ใหญ่ที่สุดในโลกและเป็นที่รู้จักในวงกว้าง อาทิเช่น บริษัท Tencent Holdings Limited เจ้าของและผู้ถือหุ้นใหญ่ของ Riot Game เป็นผู้เผยแพร่และพัฒนาเกมอีสปอร์ตบน PC และมีถือรายใหญ่ที่สุดของจีน บริษัท VSPN - Versus Programming Network VSPN สื่อกีฬาทางอินเทอร์เน็ตที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับอีสปอร์ต ให้บริการด้านเนื้อหาบันเทิงอีสปอร์ต และจัดการด้านสถานที่จัดการแข่งขันอีสปอร์ต เป็นต้น โดยภาคเอกชนถือตัวกลางในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนให้ไปสู่ระดับโลก

โดยปัจจุบันประเทศจีนได้มีการมองหาประโยชน์จากการเติบโตอย่างรวดเร็วของกีฬาอีสปอร์ต ในการพัฒนาบางเมืองในประเทศจีน เพื่อให้กลายเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและการแข่งขันอีสปอร์ต ตัวอย่างเช่น เชียงไฮ้ ที่เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันอีสปอร์ตและความสามารถระดับแนวหน้าของโลก โดยในปี 2017 เชียงไฮ้ได้มีนโยบายส่งเสริมให้เชียงไฮ้กลายเป็นเมืองแห่งอีสปอร์ตของโลก ทั้งยังมีนโยบายส่งเสริมการดำเนินงานของกิจการด้านอีสปอร์ต เช่น การสนับสนุนเงินช่วยเหลือการเช่าอาคารสำนักงานของกิจการอีสปอร์ต เงินสนับสนุนการดำเนินกิจการ เงินรางวัลสำหรับการเข้าตลาดหลักทรัพย์ เงินส่งเสริมการจ้างบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนในการจัดงานกิจกรรมการแข่งขัน การพัฒนาแพลตฟอร์มรองรับอีสปอร์ตอีกด้วย

ในปี 2021 ได้มีการรวบรวมสถิติต่างๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านอีสปอร์ตของเชียงไฮ้ไว้ เช่น มากกว่าร้อยละ 80 ของกิจการด้านอีสปอร์ตในประเทศจีนต่างก็รวมตัวกันอยู่ที่เชียงไฮ้ ทั้งบริษัทต่างๆ สโมสร ทีมนักกีฬา และแพลตฟอร์มในการแข่งขันต่างๆ ในกิจการที่กล่าวมานี้ประกอบไปด้วย กิจการที่มีการนำเนื้อหาในเกมสโปจตทะเบียนลิขสิทธิ์รับรองจำนวน 257 แห่ง กิจการด้านการแข่งขัน 242 แห่ง กิจการด้านการถ่ายทอดสด 53 แห่ง ด้านเงินทุนการจดทะเบียนกิจการ พบว่ากิจการที่มีการร่วมทุนและมีมูลค่าเกินหนึ่งร้อยล้านหยวนเงินทั้งหมดตั้งอยู่ในเชียงไฮ้ เชียงไฮ้ยังเป็นเมืองที่มีสนามแข่งถึง 37 แห่ง สโมสรอีสปอร์ตที่มีชื่อเสียงร้อยละ 48.7 ของประเทศจีนต่างก็ตั้งอยู่ที่เชียงไฮ้ทั้งสิ้น

2. “การทูตอีสปอร์ต” การทูตรูปแบบใหม่ของประเทศจีน

กีฬาถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนดรูปแบบหรือการออกแบบทางนโยบายทางการเมือง รวมไปถึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ทางการทูตโดยอีสปอร์ตหรือกีฬาอิเล็กทรอนิกส์ก็มีกลยุทธ์ทางการทูตเช่นเดียวกับกีฬาทั่วไปได้แก่กลยุทธ์แรกคือ กลยุทธ์การใช้ทูตวัฒนธรรมที่มีความสามารถอย่างนักกีฬาที่มีชื่อเสียงหรือเหล่าดาวกีฬาให้มียุทธศาสตร์เหมือนฐานันการทูตของประเทศ กลยุทธ์ที่สอง คือ กลยุทธ์การบริหารจัดการที่ประสิทธิภาพ อย่างการจัดการแข่งขันกีฬาที่ประสบความสำเร็จจนกลายเป็นเครื่องมือทางการเมืองสำหรับรัฐบาลในการส่งเสริมประเทศ ใช้ประโยชน์จากเป้าหมายทางการเมืองและเศรษฐกิจ พื้นที่บูรณาการท่องเที่ยว และปรับปรุงภาพลักษณ์ระหว่างประเทศ กลยุทธ์สุดท้าย คือ กลยุทธ์ในการครอบคลุมนสื่อ โดยกลยุทธ์นี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการสื่อสารทางการทูตกีฬาผ่านสื่อระหว่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับและปรับปรุงภาพลักษณ์ของประเทศให้ดีขึ้น (Baker, 2017)

แต่ข้อแตกต่างที่ทำให้อีสปอร์ตไม่เหมือนกับกีฬาทั่วไปประเภทอื่น คือ อีสปอร์ตเป็นอุตสาหกรรมที่เกิดจากการรวมตัวกันของอุตสาหกรรมกีฬา สื่อ และความบันเทิง โดยความใหม่และความเป็นเอกลักษณ์ของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตคือการเชื่อมโยงกันของแพลตฟอร์มที่หลากหลายและมีความซับซ้อนมากขึ้น

โดยในปี 2019 การแพร่ระบาดของ COVID-19 ทำให้การแลกเปลี่ยนทางการทูตระหว่างประเทศต้องหยุดชะงักหรือส่งผลกระทบอย่างหนักจนการดำเนินการเป็นไปได้อย่างยากลำบากแบบที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน แต่จำนวนและขนาดของการแข่งขันอีสปอร์ตจีนกลับเติบโตสวนทางกระแสโลก อีกทั้งรัฐบาลจีนชี้ให้เห็นว่า การแพร่ระบาดของ COVID-19 อาจจะทำให้การแข่งขันอีสปอร์ตจีนไปได้ยิ่งขึ้น ในขณะที่กีฬาออฟไลน์ประเภทอื่นๆ ไม่สามารถดำเนินการแข่งขันได้ มีเพียงแต่อีสปอร์ตเท่านั้นที่ยังสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการแข่งขันกีฬาออนไลน์ได้ โดยรัฐบาลจีนเองก็ได้ตระหนักถึงศักยภาพในการเป็นอำนาจละมุนใหม่ที่สำคัญในยุคดิจิทัลของอีสปอร์ตจีน เล็งเห็นถึงข้อดีและอิทธิพลที่ไม่เหมือนใครของกีฬาจิตรูปแบบใหม่นี้ จึงได้มีการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างต่อเนื่อง และได้พัฒนาอีสปอร์ตจีนให้ก้าวเข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญทางการทูต จนเกิดเป็น “การทูตอีสปอร์ต” ที่สามารถนำมาเป็นอำนาจละมุนใหม่ให้กับประเทศจีน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศจีนกับประเทศอื่นๆ ในยุคดิจิทัลมากขึ้นผ่านทางอีสปอร์ต

3. “การทูตอีสปอร์ต” อำนาจละมุนใหม่ของประเทศจีน

อีสปอร์ตอีกเป็นรูปแบบหนึ่งประเทศจีนใช้เป็นอำนาจละมุนทางการทูต (Wang, 2022) โดยใช้ประโยชน์จากความนิยมที่เพิ่มขึ้นทั่วโลกของอีสปอร์ตในยุคดิจิทัลเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมและภาพลักษณ์ที่ดีของจีนไปทั่วโลก โดยการใช้อีสปอร์ตเป็นเครื่องมือทางอำนาจละมุนของจีนนั้น ประสบความสำเร็จมากในการช่วยส่งเสริมผลประโยชน์และคุณค่าของประเทศในเวทีโลก รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างจีนกับประเทศอื่นๆ

3.1 ทรัพยากรทางการทูตอีสปอร์ต

การจัดอีเวนต์อีสปอร์ต ทุนมนุษย์ด้านอีสปอร์ต และการพัฒนาส่งเสริมสื่อและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ตสามารถเป็นช่องทางที่จะทำให้ข้อมูลข่าวสาร ภาพลักษณ์ที่แตกต่างๆ ของประเทศจีนเผยแพร่หรือปรากฏต่อนานาชาติได้ จึงนับได้ว่าเป็นหนึ่งในทรัพยากรสำคัญที่จะสร้างความเข้าใจและภาพลักษณ์อันดีต่อประเทศจีนให้กับนานาชาติได้

3.1.1 อีเวนต์อีสปอร์ต (งานแข่งขันระดับโลก ลีคภายในประเทศ และการประชุมระดับนานาชาติ)

อีเวนต์อีสปอร์ตของจีนได้กลายเป็นเครื่องมืออันทรงพลังในการส่งเสริมอำนาจละมุนของประเทศจีนในเวทีระดับโลก โดยประเทศจีนได้เจ้าภาพในอีเวนต์อีสปอร์ตระดับนานาชาติที่สำคัญหลายรายการ ที่ได้รับความสนใจและการมีส่วนร่วมจากทั่วโลกอย่างมาก เช่น การเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันอีสปอร์ต กิจกรรมอีสปอร์ต รวมถึงการประชุมอีสปอร์ตระดับนานาชาติ เป็นต้น

จากอีเวนต์อีสปอร์ตเหล่านี้ ประเทศจีนสามารถแสดงวัฒนธรรม ค่านิยม และความสามารถทางเทคโนโลยีของตนต่อทั่วโลกได้ ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองตัวอย่างเช่น การแข่งขัน League of Legends World Championship ประจำปีแต่ละปีที่จัดขึ้นที่ประเทศจีน ได้ดึงดูดผู้คนหลายล้านคนจากทั่วโลก โดยการแข่งขันถูกใช้โดยรัฐบาลจีนเพื่อเป็นเวทีในการส่งเสริมพลังที่นุ่มนวลและเพิ่มภาพลักษณ์ให้กับประเทศจีนในระดับสากล ในงานมีการแสดงทางวัฒนธรรม นิทรรศการ และกิจกรรมอื่นๆ ที่เน้นประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศจีน ในขณะเดียวกันก็มีจัดแสดงความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีด้วย เช่น วิดีโอนำเสนอนวัตกรรมด้าน AI ที่ใช้ในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต หรือ วิดีโอนำเสนอเมืองที่มีการผลักดันด้านอีสปอร์ต เป็นต้น เพื่อดึงดูดผู้คนและนักลงทุนที่สนใจอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนจากทั่วโลก

นอกเหนือจากการจัดแสดงวัฒนธรรมและค่านิยมของจีนแล้ว อีเวนต์อีสปอร์ตของจีนยังใช้เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางการเมืองของประเทศอีกด้วย ตัวอย่างเช่น รัฐบาลได้ใช้อีเวนต์อีสปอร์ตเพื่อเพิ่มความสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ อย่างการประชุมอีสปอร์ตระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียและตะวันออกกลาง โดยเชิญทีมนานาชาติเข้าร่วมและเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันในภูมิภาคเหล่านี้ เพื่อช่วยกระชับความสัมพันธ์ของจีนกับประเทศต่างๆ เหล่านี้ รวมถึงเพื่อให้เกิดการร่วมมือระหว่างประเทศ

โดยสรุปแล้ว งานอีสปอร์ตของจีนมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอำนาจละมุนของประเทศในเวทีระดับโลก ด้วยการจัดแสดงวัฒนธรรมและค่านิยมของจีน และโดยการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมือง งานเหล่านี้ได้ช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ระหว่างประเทศของจีนและมีส่วนสร้างอิทธิพลโดยรวมต่อโลก

3.1.2 ทุนมนุษย์ (นักกีฬา โค้ช สโมสร แฟนคลับ นักวิชาการ อาจารย์ และนักศึกษาหลักสูตรอีสปอร์ต)

สิ่งสำคัญของทุนมนุษย์ในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต คือ ความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาเศรษฐกิจและการเติบโตของประเทศในด้านอุตสาหกรรมอีสปอร์ต ทุนมนุษย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นแรงผลักดันการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ การสร้างสรรค์เนื้อหาที่เป็นนวัตกรรมใหม่ และการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ต

ประเทศจีนมีชุมชนเกมขนาดใหญ่ มีความกระตือรือร้น และการแข่งขันที่สูง ซึ่งถือเป็นประเทศที่เป็นแหล่งรวบรวมผู้มีความสามารถทางด้านอีสปอร์ตไว้อย่างมากมาย รัฐบาลสนับสนุนการพัฒนาทุนมนุษย์จีนด้วยการจัดอบรมอีสปอร์ต การส่งเสริมการวิจัยด้านอีสปอร์ต ส่งเสริมการศึกษาหลักสูตรอีสปอร์ต โดยมหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยของจีนยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาอุตสาหกรรมอีสปอร์ตด้วยการทำวิจัย และให้การศึกษาและฝึกอบรมในด้านต่างๆ เช่น การออกแบบเกม วิทยาการคอมพิวเตอร์ และการจัดการด้านอีสปอร์ต เป็นต้น (Wang, 2022)

การพัฒนาฐานทุนมนุษย์ที่แข็งแกร่งในอุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีนได้ส่งผลกระทบต่อหลายอย่างต่ออำนาจละมุนของประเทศ ประการแรก ช่วยเพิ่มชื่อเสียงของประเทศในฐานะผู้นำในอุตสาหกรรมอีสปอร์ต เพื่อดึงดูดความสนใจจากนานาชาติและการลงทุน ประการที่สอง ช่วยสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ และมีส่วนสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ประการที่สาม ยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมและค่านิยมของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่คนรุ่นใหม่ และมีส่วนสร้างอิทธิพลและความน่าเชื่อถือให้กับประเทศ

โดยสรุปแล้ว อุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีนได้มีการพัฒนาฐานทุนมนุษย์ที่แข็งแกร่ง และสิ่งนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมอำนาจละมุนของประเทศจีน ด้วยการดึงดูดความสนใจและการลงทุนจากนานาชาติ สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และส่งเสริมวัฒนธรรมและค่านิยมของจีน อีกทั้งยังสร้างอิทธิพลให้กับประเทศจีนในเวทีโลก

3.1.3 ผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ต (ผู้เผยแพร่/ผู้พัฒนาเกม ผลิตภัณฑ์ สื่อผู้จัดงานอีสปอร์ต ฯลฯ)

ผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ตของจีนมีส่วนสนับสนุนอำนาจละมุนของประเทศในหลายๆ ทางประการแรก ประเทศจีนมีอุตสาหกรรมอีสปอร์ตขนาดใหญ่และกำลังเติบโตขึ้นอย่างมาก โดยมีผู้พัฒนาเกมรายใหญ่และผู้จัดงานจำนวนมากที่ดึงดูดความสนใจและการลงทุนจากต่างประเทศ สิ่งนี้ช่วยเพิ่มชื่อเสียงของจีนในฐานะผู้นำในอุตสาหกรรมอีสปอร์ตและมีส่วนสร้างอิทธิพลโดยรวมของประเทศเช่นกัน ประการที่สอง ผลิตภัณฑ์ อีสปอร์ตของจีนยังช่วยแสดงวัฒนธรรมและค่านิยมของจีนต่อผู้ชมทั่วโลก เกมและสื่อจำนวนมากที่ผลิตในจีนมีองค์ประกอบของวัฒนธรรมจีน เช่น ฮีโร่ ตัวละคร และฉาก และผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมจีนต่อผู้คนทั่วโลก เช่น ในปี 2021 “PUBG Mobil” “ROV” “Genshin” เป็นเกมยอดนิยมที่สร้างรายได้มากมายในวงการเกมจากทั่วโลก

ผู้ผลิตและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ตของจีนก็มีบทบาทในการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ อุตสาหกรรมอีสปอร์ตได้สร้างโอกาสใหม่ทางเศรษฐกิจในจีน

และดึงดูดการลงทุนจากนานาชาติ ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเติบโต

3.2 อิทธิพลในการเป็นอำนาจละมุนของ “การทูตอีสปอร์ต”

3.2.1 “การทูตอีสปอร์ต” พรหมแดนใหม่ทางภาษาและวัฒนธรรมจีน

ในด้านของภาษา แม้ว่าประเทศจีนถือเป็นตลาดเกมอีสปอร์ตยักษ์ใหญ่ แต่วิดีโอเกมอีสปอร์ตระดับโลกส่วนใหญ่เกือบ 40% ตัวเลือกภาษาทั้งหมดในเกมเป็นภาษาอังกฤษ รองลงมาคือภาษาจีน (21%) รัสเซีย (11%) และอีก 26 ภาษา แต่ถือว่าเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อยมาก การครอบงำของภาษาอังกฤษเป็นปัญหาสำหรับผู้เล่นที่ไม่พูดภาษาอังกฤษหรือไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ ผู้เล่นในจีนจึงจัดตั้งแคมเปญ “我们需要中文” (“พวกเราต้องการภาษาจีน”) ในปี 2016 โดยประเทศจีนได้แสดงให้เห็นแล้วว่า ภาษาจีนสามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกมอีสปอร์ตนั้นๆได้ เนื่องจากประเทศจีนมีจำนวนผู้บริโภคอุตสาหกรรมเกมอีสปอร์ตมากที่สุดในโลก โดยวิดีโอเกมอีสปอร์ตที่มีตัวเลือกภาษาจีน หรือมีการจัดทำ “汉化补丁” (แพทช์ภาษาจีน) ในปี 2000 จะรายได้สูงกว่าเกมอีสปอร์ตอื่นๆเป็นพิเศษ และเพื่อให้เข้าใจรูปแบบเกมหรือคำสั่งเกมมากขึ้น ทำให้ผู้เล่นจำนวนมากต้องเรียนรู้ภาษาจีน โดยเฉพาะคำศัพท์เฉพาะของเกมนั้นๆ รวมไปถึงคำอธิบายเกมอีกด้วย ทำให้ภาษาจีนขยายตัวเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น และทำให้ผู้เล่นจีนเรียนภาษาจีนมากขึ้นด้วยเช่นกัน

รูปที่ 2 : ผู้เล่นเกมเรียกร้องให้มีการสร้างแพทช์ภาษาจีนในปี 2000

แหล่งที่มา : <https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-BZvAsaqJ2s-NcgaqUhs0Av03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M>

รูปที่ 3 : ข้อความจากผู้เล่นเกมเรียกร้องให้มีการเพิ่มภาษาจีนเข้าไปในเกม ในปี 2016

แหล่งที่มา : [https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-](https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-BZvAsaQJ2s-NcgaqUhs0Av03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M)

[BZvAsaQJ2s-NcgaqUhs0Av03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M](https://www.gcores.com/articles/102472?fbclid=IwAR0w2WG-BZvAsaQJ2s-NcgaqUhs0Av03i3wimwMz1O5U7HgGzC6MxUg7cS3M)

โดยนักกีฬาอีสปอร์ตและสโมสรทีมอีสปอร์ตของจีน ถือเป็นตัวแปรสำคัญอย่างหนึ่งในการขับเคลื่อนและเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมของจีนผ่านอีสปอร์ต เนื่องจากนักกีฬาอีสปอร์ตจีนได้สร้างผลงานที่น่าจดจำอย่างการชนะเลิศทัวร์นาเมนต์ในหลายๆ รายการ รวมถึงการได้เหรียญทองกีฬาสีอีสปอร์ตมากที่สุดในการแข่งขัน Asian Game นักกีฬาและสโมสรทีมอีสปอร์ตจีนจึงเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลก รวมถึงเป็นหลักประกันที่แสดงให้เห็นว่า จีนเป็นหนึ่งในด้านการแข่งขันอีสปอร์ต ทำให้มีฐานแฟนคลับและยอดผู้ติดตามจากต่างประเทศในเอเชียเพิ่มขึ้นอย่างล้นหลาม แฟนคลับและผู้ติดตามจากหลายๆประเทศเกิดความสนใจในภาษาและวัฒนธรรมจีนมากขึ้น ผ่านตัวนักกีฬาและสโมสรอีสปอร์ตจีน ยกตัวอย่างเช่น Viper นักกีฬาอีสปอร์ต League of Legends ชาวเกาหลี หนึ่งในสมาชิกทีม EDG (สโมสรจีน) ได้ให้สัมภาษณ์กับทาง ONE Esports ถึงภาษาจีนกลางของเขาที่พัฒนาขึ้นอย่างก้าวกระโดด เมื่อเขาได้เข้าร่วมสโมสร Edward Gaming ในฤดูใบไม้ผลิปี 2021 โดยตลอดเป็นเวลาเกือบสองปีแล้วตั้งแต่เขามาถึงประเทศจีนเป็นครั้งแรก ปลายฤดูร้อนปี 2022 เขาเริ่มสัมภาษณ์เป็นภาษาจีนกลางได้โดยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากนักแปลชาวเกาหลี โดยเมื่อ Viper ถูกถามเกี่ยวกับเคล็ดลับของเขาในการเล่นภาษาจีนกลางอย่างรวดเร็ว เขาได้กล่าวว่า “อย่างแรกที่ผมเรียนรู้วิธีการพูดภาษาจีนคือผ่านเกม League of Legends เป็นเกมที่มีการสื่อสารจำนวนมาก ดังนั้นการไม่รู้ภาษาจีนจึงส่งผลเสียต่อการเล่นของผม ดังนั้นผมจึงพยายามอย่างดีที่สุดเพื่อพยายามจดจำคำศัพท์บางคำเพื่อใช้ในการให้สัมภาษณ์สุดท้าย เวลาพูดภาษาจีน ผมจะพยายามฟังให้มากๆ และพยายามจำคำศัพท์เหล่านั้น จนทำให้ผมรู้สึกกล้าพูดภาษาจีนมากขึ้น” โดยหลังจากนั้น ชาวเน็ตเกาหลีรวมถึงคนที่ชื่นชอบในตัว Viper ส่วนใหญ่ เริ่มหันมาเรียนมาภาษาจีนมากขึ้น มีการพิมพ์และพูดคุยโต้ตอบผ่านทางไลฟ์แชทเป็นภาษาจีนมากขึ้น

เกมอีสปอร์ตจีนส่วนใหญ่มีการสอดแทรกแนวคิดและวัฒนธรรมจีน เช่น JX Online 3 《剑网三》 ที่มุ่งเน้นไปที่การกระตุ้นความรู้สึกของผู้เล่นชาวจีนในเกมด้วยวัฒนธรรม

ประจำชาติที่ลึกซึ้งและพลังที่ยิ่งใหญ่ของจีน ตัวละครเสมือนที่เป็นตัวแทนของผู้เล่นอีสปอร์ต รวมตัวกันอยู่ในโลกเสมือนจริงเดียวกัน ปฏิบัติตามกฎหมายเดียวกัน และสร้างตัวตนในโลกของเกม ให้เสร็จสมบูรณ์ตามแนวคิดของครอบครัวและประเทศของจีนดั้งเดิม และเกมจะกำหนดระดับของเกมตามเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ โดยมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นความรู้สึกความรับผิดชอบ ต่อสังคมและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเทศจีน ทำให้ผู้เล่นแข่งขันจำนวนมากของการแข่งขัน “Jian Wang 3” สวมชุดถึง และชุดฮั่นฝู กลายเป็นความภูมิใจในวัฒนธรรมจีนของคนในชาติ และเป็นจุดที่สามารถดึงดูดชาวต่างชาติให้สนใจในวัฒนธรรมจีนได้ โดยเกมสะท้อนให้เห็นงาน ศิลปะทุกประเภทในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่เป็นโลกาภิวัตน์และเป็นสากลมากขึ้น โดยจีนเชื่อว่ายิ่งอุตสาหกรรมวัฒนธรรมมีความคิดสร้างสรรค์มีมากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งมีความเป็นสากล มากขึ้นเท่านั้น องค์ประกอบทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมในเกมอีสปอร์ตเป็นที่ชื่นชอบของวัยรุ่น ในประเทศและนอกประเทศจีนมากขึ้น และนักออกแบบอีสปอร์ตอีสปอร์ตจำนวนมากทั้งในและ ต่างประเทศ ก็เริ่มให้ความสนใจกับการหยิบยักวัฒนธรรมดั้งเดิมของจีนมาใช้ในอีสปอร์ต

รูปที่ 4 : รูปการแต่งชุดตัวละครที่มีความเป็นจีนในงาน JX Online 3 Competitive Masters Tournament ครั้งที่ 3

แหล่งที่มา : <https://www.blackmagicdesign.com/media/release/20180227-01>

ในขณะเดียวกัน การส่งเสริมกิจกรรมอีสปอร์ตยังสามารถกลายเป็นแพลตฟอร์มในการเผยแพร่วัฒนธรรมของจีนได้ เช่น ในเดือนมีนาคม 2018 ผู้จัดงานการแข่งขัน JX Online 3 Competitive Masters Tournament ครั้งที่ 3 มีการจัดการการแข่งขันที่ดึงดูดคนไปทั่วโลก เนื่องจากการแข่งขันแบ่งออกเป็นสองรูปแบบ ทั้งออนไลน์ และออฟไลน์ ซึ่งวิธีและรูปแบบการจัดการแข่งขันก็แตกต่างกัน กิจกรรมออนไลน์ส่วนใหญ่เผยแพร่บนสื่อใหม่ หน้ที่การประชาสัมพันธ์ ได้แก่ แพลตฟอร์มโซเชียล อย่าง Sina Weibo และ WeChat แพลตฟอร์มวิดีโอ

อย่าง bilibili และแพลตฟอร์มถ่ายทอดสด อย่าง Huya Live, Panda Live เป็นต้น นอกจากนี้ มีวีโอโปรโมทที่เป็นสไลด์จิ้นแล้ว การออกแบบอิมเมจของตัวละครก็ไม่เป็นไปตามสไลด์ตะวันตก อีกต่อไป แสดงให้เห็นถึงเสน่ห์ของสุนทรียศาสตร์แบบตะวันออกมากขึ้น ส่วนการประชาสัมพันธ์ แบบออฟไลน์ รอบชิงชนะเลิศการแข่งขัน ทางผู้จัดงานได้มีการจัดทำฉากของสถานที่แข่งขัน ทั้งหมดให้เป็นฉากในเกม และพนักงานแต่งตัวเป็น NPC (ตัวละครที่ไม่ใช่ผู้เล่น) ในเกม แนะนำให้ทุกคนเข้าไปในสถานที่ต่างๆ โดยรูปแบบใหม่ของการสื่อสารในเกมดังกล่าวได้ล้มล้างกฎที่ว่าผู้เล่นสามารถสวมบทบาทได้เพียงเฉพาะในโลกเสมือนจริงเท่านั้น แต่การแข่งขันอีสปอร์ตที่จัดในครั้ง นี้ ได้ย้ายโลกเสมือนจริงมาสู่โลกแห่งความจริงได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้อีสปอร์ตได้กลายเป็นรูปแบบ ใหม่และแพลตฟอร์มใหม่สำหรับการแสดงและเผยแพร่เสน่ห์อันงดงามของวัฒนธรรมจีน

รูปที่ 5 : การแสดงศิลปะวัฒนธรรมจีนในงาน JX Online 3 Competitive Masters Tournament ครั้งที่ 3

แหล่งที่มา : <https://www.blackmagicdesign.com/media/release/20180227-01>

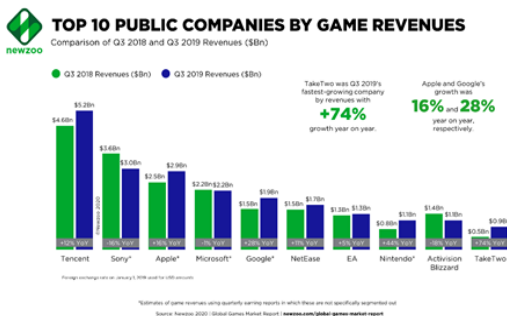
เกมอีสปอร์ตของจีนส่วนใหญ่ไม่เพียงแต่สร้างรายได้มหาศาล แต่ยังกลายเป็นสื่อกลาง ในการสร้างวัฒนธรรมจีนให้ก้าวเข้าสู่ระดับสากลได้ ไม่เพียงแต่เฉพาะเครื่องแต่งกาย หรือประเพณี วัฒนธรรมในประเทศจีนเท่านั้นที่ได้กระแสนับจากการเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านอีสปอร์ตจีน แต่ยังรวมไปถึงการเชื่อมต่อข้ามพรมแดนของการท่องเที่ยวและอีสปอร์ต นำไปสู่คลื่นลูกใหม่ของ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การผสมผสานระหว่าง

อีสปอร์ตและเมืองต่างๆในจีนก่อให้เกิดระบบนิเวศอุตสาหกรรมนั้นก็คือ “การสนับสนุนด้านความบันเทิง-วัฒนธรรม-อุตสาหกรรม” มีการจัดกิจกรรมแข่งขัน อีสปอร์ตขนาดใหญ่ ส่งเสริมการยกระดับการบริโภคทางวัฒนธรรมของเมืองต่างๆ และยกระดับการสร้างอารยธรรม ในฐานะที่ได้เป็นตัวเผยแพร่วัฒนธรรมรูปแบบใหม่ ในยุคอินเทอร์เน็ตบนมือถือ อีสปอร์ตได้กลายเป็นทิศทางใหม่ในการส่งเสริมการพัฒนา อุตสาหกรรมวัฒนธรรมและครองตำแหน่งสำคัญในการพัฒนากีฬาและการท่องเที่ยว

เชิงวัฒนธรรมของจีน อำนาจละมุนทางด้านภาษาและวัฒนธรรมของอีสปอร์ตจีนที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับแนวคิดของโจเซฟ เนย์ (Joseph Nye) ซึ่งยกปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมค่านิยมทางการเมือง นโยบายต่างประเทศซึ่งสามารถสรุปรวมเป็นอำนาจละมุนทางวัฒนธรรมจากตัวอย่างที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าอำนาจละมุนสามารถส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตพฤติกรรมของผู้คนได้ ในยุคที่อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คน อำนาจละมุนสามารถส่งผลต่อค่านิยมของผู้คนในประเทศนั้นๆได้ และยังส่งผลให้รัฐบาลทำการส่งเสริมกิจกรรมนั้นๆ เพื่อเผยแพร่อำนาจละมุนของตนไปสู่นานาชาติได้อีกด้วย จากตัวอย่างที่กล่าวมาในเนื้อหาข้างต้นจะเป็นได้ว่าผู้คนนานาประเทศต่างมีการยอมรับวัฒนธรรมจีน มีการเข้าร่วมเล่นเกมสยองจีน ติดตามการถ่ายทอดสดเกมสยองจีน และแต่งชุดเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ซึ่งก็ล้วนเป็นส่งบงบอกถึงความสำเร็จของจีนในการส่งต่ออิทธิพลทางวัฒนธรรมหรืออำนาจละมุนทางวัฒนธรรมสู่นานาชาติประเทศ

3.2.2 การยอมรับประเทศจีน ในฐานะ “ผู้นำอีสปอร์ตโลก” และยอมรับการเติบโตของอีสปอร์ตจีน

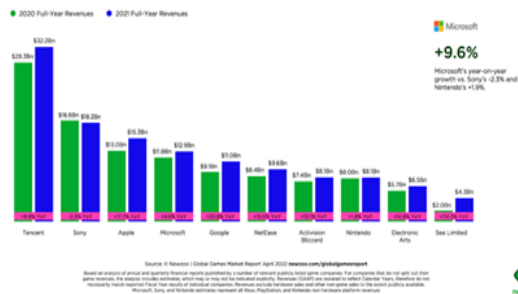
การแพร่ระบาดใหญ่ของ COVID-19 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกอย่างมหาศาล อีกทั้งอุตสาหกรรมกีฬาทั่วโลกก็ได้รับผลกระทบอย่างหนักเช่นกัน เมื่อกีฬาทุกประเภทต้องเผชิญกับความทุกข์ยากอุตสาหกรรมอีสปอร์ต ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นต่อการแพร่ระบาดของโรค โดยอาศัยข้อได้เปรียบจากการเป็นกีฬาที่สามารถใช้รูปแบบออนไลน์ได้ ซึ่งประเทศจีนถือเป็นประเทศแรกที่สามารถมองเห็นถึงข้อได้เปรียบของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตในช่วงเวลานี้ได้ และอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนกลับเติบโตสวนกระแสโลกเป็นอย่างมาก โดยในด้านการลงทุนและรายได้จากอีสปอร์ตที่สูงที่สุดของโลกในปี 2019 ตกเป็นของบริษัทจีนอย่าง Tencent และหลังจากนั้นเป็นต้นมาบริษัท Tencent ยังคงเป็นบริษัทเกมอันดับ 1 โดยมีรายได้และมูลค่าอีสปอร์ตเพิ่มขึ้นมหาศาลทุกปี

รูปที่ 6 : 10 อันดับบริษัทที่มีรายได้อีสปอร์ตมากที่สุดในโลก (ปี 2018 - 2019)

แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3vdBm4c>

Top 10 Public Companies by Game Revenues
Comparing 2020 and 2021

รูปที่ 7 : 10 อันดับบริษัทที่มีรายได้อีสปอร์ตมากที่สุดในโลก (ปี 2020 - 2021)

แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3vb0tof>

ในการจัดทัวร์นาเมนต์อีสปอร์ต LPL หรือ League of Legends Pro League 2020 เป็นลีกแรกของประเทศจีนและของโลก ที่ถูกนำกลับมาจัดแข่งขันอีกครั้งในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของ COVID-19 โดยประเทศจีนได้มีการส่งเสริมและผลักดันให้ ปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ ไหหลำ และเมืองอื่น ๆ นำอุตสาหกรรมอีสปอร์ตมาใช้ และประเทศจีนมีการสนับสนุนอีสปอร์ตจากนโยบายต่าง ๆ อยู่หลายครั้ง โดยการสนับสนุนนโยบายระดับชาติของจีนถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาและการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตภายใต้วิกฤตจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ซึ่งอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนได้ถูกจับตามองจากนานาประเทศทั่วโลก อีกทั้งได้รับการยอมรับจากทั่วโลกในด้านการสนับสนุนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตของรัฐบาลจีนอีกด้วย

การเติบโตขึ้นของอีสปอร์ตจีนทำให้แพลตฟอร์มต่างๆ เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น ยอดผู้ติดตามในแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียของนักกีฬาหรือสโมสรทีมอีสปอร์ตจีนที่เพิ่มมากขึ้น ยอดผู้เข้าชมในแพลตฟอร์มถ่ายทอดสดอีสปอร์ตของจีนที่เพิ่มมากขึ้น แข่งหน้าแพลตฟอร์มถ่ายทอดสดของฝั่งตะวันตก ถือเป็นการเติบโตครั้งใหญ่ในประวัติศาสตร์ของอีสปอร์ตจีน โดย”การได้ขึ้นสูงสุดสูงสุดของเอเชีย” และแข่งขันขึ้นมาเป็นผู้นำด้านอีสปอร์ตแทนเกาหลีใต้และอเมริกาใต้ เป็นความปรารถนาอันยาวนานของผู้เล่นอีสปอร์ตชาวจีนและประเทศจีนมานานหลายปี หลังจากบรรลุผลการแข่งขันที่พึงพอใจนี้ อีสปอร์ตจีนยังคงถูกใช้ในงาน Asian Games และเพื่อทำให้สื่อกระแสหลักและทุกภาคส่วนของสังคมให้ความสำคัญกับอีสปอร์ตจีนมากขึ้น รวมถึงต้องการแก้ความเชื่อและมุมมองแบบผิดๆ ที่สังคมจีนมีต่ออีสปอร์ต จีนจึงได้มีการจัดทำสารคดีเรื่อง “Esports in China” และส่งเสริมอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างเต็มที่ (CCTV, 2020) โดยกระแสตอบรับที่ทั่วโลกมีต่ออุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนก็คือ การยกย่องให้ประเทศจีนเป็น “เจ้าแห่งอีสปอร์ตโลก” ซึ่งผลลัพธ์ก็เป็นไปตามความปรารถนาของประเทศจีน ในการผลักดันให้

อุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนเป็นที่ยอมรับและเป็นต้นแบบให้แก่อุตสาหกรรมอีสปอร์ตโลก

3.2.3 “การทูตอีสปอร์ต” ภาพลักษณ์ใหม่ของชนชาติจีน

อำนาจละมุนเป็นหนทางที่สำคัญสำหรับจีนในการแสวงหาสถานะอำนาจระดับโลกโดยการแสวงหาอย่างรอบคอบผ่านการขยายอิทธิพลด้วยวัฒนธรรมผ่านอีสปอร์ต เลี่ยงการถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามกับประเทศอื่นๆ โดยการนำเสนอเสน่ห์ของวัฒนธรรมจีนและปกป้องภาพลักษณ์ของประเทศผ่านการลงทุนและการสื่อสารภายนอกผ่านสื่ออีสปอร์ต และด้วยความมุ่งมั่นที่จะใช้อำนาจละมุนเหนือพรมแดน รัฐบาลจีนจึงลงทุนอย่างหนักในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาเพื่ออุดหนุนกิจการด้านศิลปะ (เช่น อุตสาหกรรมบันเทิง) ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จนกระทั่งการทูตอีสปอร์ตจีนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นการส่งออกทางวัฒนธรรมที่ดีที่สุดของจีนในยุคปัจจุบัน ผู้คนและกิจกรรมอีสปอร์ตถูกใช้เป็นทรัพยากรในการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในหมู่ประชาชนในและต่างประเทศ เพื่อเอื้อต่อการดำเนินเป้าหมายนโยบายต่างประเทศและการขยายอิทธิพลไปทั่วโลกของจีน

4. แนวโน้มในอนาคตของอีสปอร์ตของจีน

ประเทศจีนกำลังดำเนินการพัฒนาเกมอีสปอร์ต รวมถึงมีการพัฒนาเทคโนโลยีอีสปอร์ตที่เป็นตัวขับเคลื่อนการเติบโตของตลาดอีสปอร์ตในอนาคต โดยผสมผสานระหว่างอีสปอร์ตและเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ เช่น VR, AR และ NFT ส่งเสริมนวัตกรรมอุตสาหกรรมอีสปอร์ตและขยายรูปแบบธุรกิจอีสปอร์ต เพื่อผลักดันอีสปอร์ตจีนให้ก้าวเข้าสู่แนวคิด metaverse หรือโลกเสมือนจริง โดยอนาคต อีสปอร์ตจีนอาจจะเติบโตมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสิ่งที่จีนมีคือ ข้อได้เปรียบในเรื่องของการมีอุตสาหกรรมอีสปอร์ตขนาดใหญ่ มีประชากรผู้เล่นและผู้ชมอีสปอร์ตจำนวนมาก อีกทั้งยังมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการใช้พัฒนาอีสปอร์ต

ด้วยอิทธิพลที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีน ในอนาคตอุปสงค์เกมอีสปอร์ตในจีนนั้นจะมหาศาลพอๆ กับศักยภาพในการเติบโตของบริษัทเกมอีสปอร์ตจีนอย่างแน่นอน และองค์ประกอบต่างๆ เช่น ลิขสิทธิ์เกมอีสปอร์ต การสนับสนุนกิจกรรมอีสปอร์ต และการผลิตสตรีมมิ่งอีสปอร์ตของจีน จะยังคงรักษามาตรฐานที่สูงไว้ได้ และมีการเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนอีสปอร์ตในประเทศจีนมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการในการนำเอาเทคโนโลยีอื่นๆ จากต่างประเทศที่ใช้ในการพัฒนาอีสปอร์ต มาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีอีสปอร์ตของจีน เพื่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ทางด้านอีสปอร์ตมากขึ้น

แต่เนื่องจากในปี 2021 สำนักงานจัดการสื่อและการโฆษณาแห่งชาติ (NPPA) ของจีนออกแถลงการณ์ว่า รัฐบาลเริ่มบังคับใช้มาตรการจำกัดระยะเวลาการเล่นเกมของเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถเล่นวิดีโอเกมได้ 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (Wu Y. , 2021) รวมถึงในปี 2022 มาตรการว่าด้วยเรื่องแพลตฟอร์มทุกประเภทที่อยู่ในประเทศ ไม่สามารถโหลดสตรีมเกมที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตเผยแพร่โดยเด็ดขาด (Services, 2022) โดยทั้งสองมาตรการนี้ ถึงแม้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อบริษัทอีสปอร์ตจีนในปัจจุบันมากเท่าไรนัก แต่มาตรการเหล่านี้ยังคงถือเป็นปัญหาอย่าง

หนึ่งที่ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนในอนาคตได้ โดยเฉพาะภาคเอกชนที่เป็นตัวขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตจีนหลักนั้น อาจได้รับผลกระทบจากรายได้เกมอีสปอร์ตที่ลดลง รวมถึงจำนวนผู้เล่นและผู้ชมอีสปอร์ตที่ลดน้อยลงอีกด้วย

อภิปรายผลการศึกษา

อุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีนได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญในการเป็นอำนาจละมุนที่สำคัญของประเศจีน การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปี 2019 ทำให้การแลกเปลี่ยนทางการทูตเป็นไปได้ยากลำบาก แต่จำนวนและขนาดของการแข่งขันอีสปอร์ตกลับเติบโตสวนทางกระแสโลก โดยรัฐบาลจีนได้ตระหนักถึงศักยภาพในการเป็นอำนาจละมุนใหม่ที่สำคัญในยุคดิจิทัลของอีสปอร์ตจีนและได้มีการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมอีสปอร์ตอย่างต่อเนื่อง ทำให้อีสปอร์ตจีนก้าวเข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญทางการทูต จนเกิดเป็น “การทูตอีสปอร์ต” และกลายเป็นอำนาจละมุนใหม่ของจีน โดยประเทศจีนได้ใช้ประโยชน์จากการเติบโตของอุตสาหกรรมอีสปอร์ตในการแสวงหาการยอมรับและความต้องการขยายอิทธิพลไปทั่วโลก จึงได้นำอีสปอร์ตมาปรับใช้ทางการทูตในการเผยแพร่วัฒนธรรม และขยายอิทธิพล รวมถึงการกระจายอำนาจไปทั่วโลกโดยใช้การทูตอีสปอร์ต

แต่ทว่า การบังคับใช้มาตรการจำกัดระยะเวลาการเล่นเกมของเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ในปี 2021 ในด้านของความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือเพื่อการรักษาสุขภาพของเด็กในระยะยาว การจำกัดเวลาเล่นเกมอาจจะเป็นทางเลือกที่ไม่เลว แต่ข้อแลกเปลี่ยนที่อาจจะตามมาคือการถดถอยของภาพรวมอุตสาหกรรมอีสปอร์ตของจีน ความนิยมในการเล่นเกมน่าจะเริ่มลดลง เนื่องจากการจำกัดเวลาอาจทำให้จำนวนนักกีฬารุ่นใหม่เริ่มซบเซา ส่งผลต่อคุณภาพผู้เล่นและนักกีฬาอีสปอร์ตจีน และกระทบความสามารถในการแข่งขันโดยตรงของประเทศ อีกทั้งอาจจะยังส่งผลต่ออิทธิพลของอำนาจละมุนและภาพลักษณ์ของประเศจีน

ถึงอย่างไรก็ตาม การจัดอีเวนต์อีสปอร์ต ทุนมนุษย์ด้านอีสปอร์ต และการพัฒนาส่งเสริมสื่อและผลิตภัณฑ์อีสปอร์ต ถือเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลใช้โดยทั่วไปในรูปแบบของอำนาจละมุนของการทูตอีสปอร์ต ซึ่งประเทศจีนได้ปรับเปลี่ยนวิธีการใช้อำนาจละมุนแบบเดิมที่ประเทศอื่นมองว่าเป็นภัยคุกคาม โดยใช้การทูตอีสปอร์ตในสร้างภาพลักษณ์ใหม่ให้กับประเทศจีน ซึ่งการทูตอีสปอร์ตถือเป็นตัวแปรสำคัญในการขยายอิทธิพลของจีน เป็นการทูตรูปแบบใหม่และอำนาจละมุนใหม่ของจีนที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับไปทั่วโลก

บรรณานุกรม

- Abdi, K., Talebpour, M., Fullerton, J., Ranjkesh, M. J., & Nooghabi, H. J. (2019). **Identifying sports diplomacy resources as soft power tools.** *Place Branding and Public Diplomacy*, 15(3), 147–155. Retrieved Sep 19, 2022, from <https://doi.org/10.1057/s41254-019-00115-9>
- Albert, E. (2018). **China's big bet on soft power.** *Council on Foreign Relations*. Retrieved Sep 20, 2022, from <https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-big-bet-soft-power>
- Baker, R. E. (2017). **Case Studies in Sport Diplomacy.** C. Esherick, R. E. Baker, S. Jackson, & M. Sam, Eds. FIT Publishing, a division of the International Center for Performance Excellence.
- Cao, C. (2020). **China has a big plan to become the global centre of the games industry.** *Pocket Gamer*. Retrieved Sep 15, 2022, from <https://www.pocketgamer.biz/asia/comment-and-opinion/72500/china-has-a-big-plan-to-become-the-global-centre-of-the-games-industry/>
- Flanders Investment & Trade Shanghai. (2021). **THE GAMING & E-SPORTS MARKET IN CHINA** THE GAMING & E-SPORTS MARKET IN CHINA. Retrieved Sep 19, 2022, from https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/sites/trade/files/market_studies/2021%20Market%20Research%20Gaming%20%26%20E-sports%20Industry%20in%20China.pdf?fbclid=IwAR2x-sKlYNC0hRQX3E2H0V0x7gUhnsumrGrGvKuRcszAamYMQM_1PAo
- Furrer, M. (2020). **Esports Diplomacy in China. Final paper presented in the framework of the Awakening China Seminar: Deconstructing Chinese Foreign Policy.** Retrieved Sep 16, 2022, from <https://www.aacademica.org/micaela.furrer/2.pdf>
- Grosse, R., Gamso, J., & Nelson, R. C. (2021). **China's rise, world order, and the implications for international business.** *Management International Review*, 61(1), 1–26. <https://doi.org/10.1007/s11575-020-00433-8>
- Jennings, R. (2022, September 15). **Malaysia, Taiwan, Vietnam embrace China's games and films, but stay on guard for a cultural invasion.** Retrieved from *South China Morning Post*: <https://www.scmp.com/economy/china-economy/article/3192471/malaysia-taiwan-vietnam-embrace-chinas->

games-and-films-stay

- Juandi (2021). **Esports in China: The History, Turning Point Moment, and Future.** Retrieved Sep 12, 2022, from <https://hybrid.co.id/post/gaming-esports-in-china?fbclid=IwAR16rfMtUIUxDWSD10L3cRgUfwKytDsBiPZ-4bTxSdySkj7CfnuiqDkRJ3Q>
- Kharpal, A. (2022). **China remains the world's largest e-sports market despite gaming crackdown.** Retrieved Dec 5, 2022, from <https://www.cnbc.com/2022/07/15/china-is-worlds-largest-e-sports-market-despite-crackdown-study.html>
- Li jia. (2021). **Esports are the new linguistic and Cultural Frontier.** (2021, November30). Retrieved December 4, 2022, from <https://www.languageonthemove.com/esports-are-the-new-linguistic-and-cultural-frontier/?fbclid=IwAR0ZKw6vVnfBLyd3bfenVdiOpbg7tTO8sELRjaelsC6Z5fHa6YD-6-b9BA>
- Murray, S., & Pigman, G. A. (2014). **Mapping the relationship between international sport and diplomacy.** *Sport in Society*, 17(9), 1098–1118. From <https://doi.org/10.1080/17430437.2013.856616>
- Nye. (2004). *Soft Power: The Means To Success In World Politics.* PublicAffairs, 5.
- PwC. (2020). **Video games and e-Sports.** Retrieved Dec 10, 2022, from <https://www.pwccn.com/en/industries/telecommunications-media-and-technology/entertainment-and-media/global-entertainment-and-media-outlook-2018-2022/video-games-esports.html>
- Wang, X. S. (2022). **The Development of E-Sport in China.** Beijing: Social Science Academic Press.
- Wu, H. (2022). *Security, Force, and Self-Help: National Security Studies in Israel.* **The Journal of International Studies**, 71-91+6-7.
- China, M. o. (2021, August 16). **中国游戏用户达6.67亿国产游戏“走出去”大势所趋走出去公共服务平台.** Retrieved from <http://fec.mofcom.gov.cn/article/ywzn/xgzx/guonei/202108/20210803187788.shtml>
- CCTV. (2020, March 14). **电子竞技在中国.** Retrieved from bilibili:

- <https://www.bilibili.com/bangumi/media/md28228323>
- Cull, N. J. (2019). *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age*. Wiley, 7.
- Qi Feng (2020). 加速出圈时, 电竞该思考些什么?, 2022年9月20日, <https://zhuanlan.zhihu.com/p/552072808?fbclid=IwARliL-auIzXvsunL7qIuGC6pznrd2zWv8hN7tUCAtqYxZX-0dzNu9IKxqQc>
- Guo, X. (2010, May 19). 男子通宵上网猝死网吧遭索赔40万余元 CCTV.com 中国中央电视台. Retrieved from 央视网: <http://www.cctv.com/cctvsurvey/special/02/20100519/102719.shtml>
- Services, A. o. (2022, April 15). 国家广播电视总局公告公示国家广播电视总局网络视听节目管理司中共中央宣传部出版局关于加强网络视听节目平台游戏直播管理的通知 Retrieved from National Radio and Television Administration PRC: http://www.nrta.gov.cn/art/2022/4/15/art_113_60105.html
- SINA (2022). 不只是电子游戏: 电竞行业已演变为全球经济文化重要组成部分. 2022年9月19日. <https://finance.sina.cn/tech/2022-04-07/detail-imcwist0345335.d.html?fromtech=1&from=wap&fbclid=IwAR3v1IS6EpPMQNJTVA8rlgZkj0f6LyH-d8S1kHmXTjlLzrCPKGP0K7Bi92M>
- Wu, Y. (2021, August 30). 国家新闻出版署下发《关于进一步严格管理切实防止未成年人沉迷网络游戏的通知》. Retrieved from 新华网. Xinhua News: http://www.news.cn/legal/2021-08/30/c_1127809920.htm
- Yao Liu (2020). 后疫情时代 电竞的机遇来了. 2022年9月19日. http://www.ce.cn/culture/gd/202008/26/t20200826_35603790.shtml?fbclid=IwARling9hSgOpd2oSC4QrAiuotF8-tcK_-cuYzDW8WXvfIemlxxpe16JhbTU

- 电竞世界 (2019). 中国电竞行业影响力研究报告:
电竞市场前景广阔 腾讯成最大赢家 | 电竞世界.
2022年9月19日. https://zhuanlan.zhihu.com/p/79400279?fbclid=IwAR2YURrUNqdS1bHLFEqikspnABrRU8dCf-fA7FeEjqK-PKsf_uz0CAnfvo
- 人民网 (2021). 冰岛刮起“中国风”，电子竞技已成“文化出海”重要平台. 2022年9月19日, <https://m.yunnan.cn/system/2021/11/09/031758564.shtml?fbclid=IwAR2iMd00AojmrErrqRQ9UutC9T2Z6IqxCMqmQpuyJoIi38IJBf-wXltBj9g>
- 体育产业生态圈 (2020). 中国电竞二十年：从被误解到“国家名片”. 2020年9月19日. https://www.huxiu.com/article/392788.html?fbclid=IwAR2YURrUNqdS1bHLFEqikspnABrRU8dCf-fA7FeEjqK-PKsf_uz0CAnfvo
- 新浪电竞 (2020). PEC国际冠军杯：后疫情时代，电竞助力国家软实力. 2022年9月19日. <https://dj.sina.com.cn/article/iznctke6447417.shtml?fbclid=IwAR0JLLTwbqAhrFGM9ioAOyYhDLB3sgoaqjLfmODR79WbtNFS0jjAyimDQSU>
- 知乎 (2020). 电竞行业研究报告：蓄后发之势，中国电竞乘势而上, 2022年10月1日. https://zhuanlan.zhihu.com/p/460342170?utm_id=0&fbclid=IwAR1ZapD_UQKmM_18Zi-SxEpnqJi07FGrp54S2ERC1hmsIszAEHaBvniFtAY
- 中新网 (2018). 业内看好电竞产业未来：将带动文化、旅游等行业, 2022年9月20日, https://www.chinanews.com.cn/m/business/2018/02-12/8447196.shtml?fbclid=IwAR2M80AlMVKbb-KCJy_1ATmNwnlSsZNsexp0gjFdmljCjJv5UB_OHSyvsYk

บทวิพากษ์ความเป็น อีสานใหม่ : ทดลองศึกษา ผ่านบทเพลงไทยอีสาน*

วีรชน เกษสกุล**

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะทำความเข้าใจและพิสูจน์แนวความคิดที่ว่าด้วยการเป็นอีสานใหม่ ผู้เขียนได้ทำการทดลองศึกษาผ่านเพลงในฐานะที่เป็นตัวบททางสังคมอย่างหนึ่ง โดยใช้การตีความเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจและแสวงหาความรู้ และผลจากการศึกษาพบว่า การร้อง รำ ทำเพลง ของชาวบ้านในภาคอีสานนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนอกจากจะใช้เพื่อความบันเทิงแล้วนั้น วัฒนธรรมการร้อง รำ ทำเพลงยังคงมีนัยยะสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจทางด้านการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อคนในสังคมอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าภายหลังการเกิดสงครามเย็น สังคมอีสานจะมีการรับเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามามากมาย แต่จากการพิจารณาตัวบทที่นำมาทำการทดลองศึกษาได้แสดงให้เห็นว่าแนวความคิดความเชื่อของชาวบ้านในภาคอีสานยังคงยึดโยงอยู่กับอำนาจหรือชนแบบเดิม การเกิดสภาวะแบบโลกไร้พรมแดนหาได้เปลี่ยนแปลงรากฐานทางความคิดความเชื่อของชาวบ้านในภาคได้อย่างสิ้นเชิง ตรงกันข้ามกลับสนับสนุนให้คติความเชื่อแบบดั้งเดิมสามารถดำรงอยู่และมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นกว่าเดิม

คำสำคัญ : อีสานเก่า; อีสานใหม่; วัฒนธรรม; การเมือง; ดนตรี

*บทความชิ้นนี้เขียนขึ้นมาเพื่อส่งเข้าร่วมการประกวดบทความวิชาการและเสวนาวิชาการ หัวข้อ “สหสาขาวิชา วัฒนธรรม และการเมืองไทย”

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี email: weerachon.g@ubu.ac.th

Criticism of New E-san: A Concept Paper through Thai-Esan music*

Weerachon Gedsagul**

Abstract

This article aims to understand and prove a notion on a development of new E-San. The author has tried to testify the study via songs as a kind of social contents. The study employs hermeneutics as tools to understand and search for knowledge. The result finds that, not only for purposing of entertainment, singing, dancing and humming of local people in the northeastern region of Thailand from past to present have reflected the power relationship in politics that have had an effect toward society continuously. Although the E-San society has opened for a wave of incoming technologies after the Cold War, once considering regarding song contents, beliefs of local people in E-San have remain associating with power and traditional norms. An emergence of no-boundary world did not definitely change the root of beliefs among them. In contrast, the wave of boundless world has promoted the tradition belief significantly.

Keywords: New E-San; Old E-San; Cultures; Politics; Music

* This article is for submitting to the academic article and academic discussion contest on the topic of "Multidisciplinarity, Culture, and Thai Politics."

**Lecturer in the Department of Government, Faculty of Political Science, Ubon Ratchathani University email: weerachon.g@ubu.ac.th

บทนำ

วัฒนธรรมการร้อง รำ ทำเพลง ถือเป็นผลผลิตทางสังคมอย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับวิถีชีวิต ความเชื่อ ศาสนา เศรษฐกิจ และการเมือง ของคนในสังคมแต่ละสังคมมาอย่างช้านาน ซึ่งหากพิจารณาจากบทบาทของวัฒนธรรมดังกล่าว จะพบว่า การร้อง รำ ทำเพลงนั้นมีบทบาทสำคัญอยู่หลายประการ ยกตัวอย่างเช่น บทบาทในการสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน บทบาทในการเป็นช่องทางในการสื่อสาร บทบาทในด้านของการควบคุมความคิดของคนในสังคม บทบาทที่รับใช้พิธีกรรมทางความเชื่อต่าง ๆ บทบาททางด้านการเป็นเครื่องมือที่แสดงถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของสังคมต่าง ๆ ตลอดจนบทบาทในการเป็นเครื่องบันทึก และสะท้อนถึงความเป็นไปในแง่มุมต่าง ๆ ทางสังคม (Plato translation by Robin Waterfield, 1993:129; อานันท์ นาคคง, 2553:16)

จากความสัมพันธ์และบทบาทของการร้อง รำ ทำเพลงที่มีความใกล้ชิดกับคนกับในสังคมในหลายมิติ ผู้เขียนจึงมีข้อคิดเห็นว่าการจะทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคมใดสังคมหนึ่ง การศึกษาเพลงในฐานะที่เป็นตัวบททางสังคมอย่างหนึ่งน่าจะเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่ช่วยให้เราสามารถเห็นได้ถึงร่องรอยของแนวความคิดของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ในบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนจึงเลือกที่จะทำการทดลองศึกษาผ่านเพลงหรือดนตรีที่ได้รับความนิยม (Popular music) โดยได้คัดมาจาก YouTube ซึ่งเป็นสื่อออนไลน์ที่เป็นอีกหนึ่งช่องทางหลักในการเผยแพร่ผลงานเพลงในปัจจุบัน ประกอบกับเพลงที่ได้รับความนิยมนำมาขับร้องบนรถที่เล่นดนตรีสด หรือที่กลุ่มวัยรุ่นในภาคอีสานเรียกว่า “รถแห่” ซึ่งในปัจจุบันกิจกรรมการร้อง รำ ทำเพลงผ่านสื่อการแสดงที่เรียกว่ารถแห่ กำลังเป็นกิจกรรมที่นิยมและแพร่หลายเป็นอย่างมากในภาคอีสาน ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย (Thai PBS ศูนย์ข่าวภาคอีสาน, 2562: ออนไลน์)

อนึ่ง ในการทดลองศึกษานี้ ผู้เขียนต้องการที่จะทำความเข้าใจและพิสูจน์แนวความคิดที่ว่าด้วยการเป็น “อีสานใหม่” (New ISan) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่เรียกว่า “อีสานใหม่ในโลกไร้พรมแดน” ว่าแท้แล้ว “อีสานเปลี่ยนไป” จริงหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำเสนอบททดลองตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น บทความชิ้นนี้จึงจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนหลัก ๆ อันประกอบไปด้วย

ส่วนที่หนึ่ง : บทวิพากษ์ความ “อีสานใหม่” : เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการทำความเข้าใจและวิพากษ์คำว่า “อีสานใหม่” ว่าแท้แล้วคำว่า “อีสานใหม่” มีความหมายที่แท้จริงอย่างไร

ส่วนที่สอง บทวิเคราะห์ : อีสานเปลี่ยนไป...อีหลีป? เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการนำตัวบทของเพลงมาทำการวิเคราะห์ เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าตัวบทเหล่านั้นสอดคล้องกับวิถีคิดที่ว่าด้วยอีสานใหม่หรือไม่อย่างไร

ส่วนที่สาม บทสรุป และข้อเสนอแนะบางประการ

1. บทวิพากษ์ความเป็น “อีสานใหม่”

เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการวิพากษ์แนวความคิดที่ว่าด้วยอีสานใหม่

ของพัฒนา กิตติอาษา¹ ผู้ซึ่งถือได้ว่าเป็นนักวิชาการที่บุกเบิกหรือเป็นนักวิชาการคนแรก ๆ ที่พยายามจะอธิบายการเกิดขึ้นของอีสานใหม่ อย่างไรก็ตามนอกเหนือจากงานของพัฒนา กิตติอาษา ผู้เขียนพบว่ามีการวิจารณ์ที่พยายามจะอธิบายความเป็นมาของอีสานใหม่ด้วยเช่นกัน อย่างเช่น บทความ ลัดเลาะเส้นทางอีสานใหม่ (ตอนที่ 1) การเปลี่ยนแปลงของอีสานโดยอุกฤษฏ์ เถลิงแสน (2557: ออนไลน์) แต่งานชิ้นดังกล่าวไม่ได้มีข้อเสนอใหม่หรือมีคำอธิบายที่แตกต่างไปจากงานของพัฒนา กิตติอาษา กล่าวให้อย่างที่งานชิ้นดังกล่าวยังคงอยู่ภายใต้ร่มเงาของคำอธิบายที่พัฒนา ได้เสนอเอาไว้ นอกจากนี้ยังพบว่ามีคนนำเอาคำว่า “อีสานใหม่” ไปใช้ในโอกาสต่างๆ ยกตัวอย่าง เช่นในบทความ “อีสานใหม่” กับการปฏิวัติสู่ความเป็นเมือง ที่เนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้นำมา อธิบายถึงการขยายตัวของสังคมเมืองและเศรษฐกิจในภาคอีสาน (เนก เหล่าธรรมทัศน์, 2561: ออนไลน์) หรือแม้กระทั่งนำไปตั้งชื่อกลุ่มเพื่อเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่าง “ขบวนการอีสานใหม่” (2562: ออนไลน์) เป็นต้น **ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจว่าแท้แล้วความหมายที่แท้จริงของอีสานใหม่คืออะไร** บทความชิ้นนี้จึงพยายามจะตีความคำว่าอีสานใหม่ เพื่อที่ผู้เขียนนำคำดังกล่าวไปใช้ และรวมทั้งผู้ที่ได้พบเห็นคำดังกล่าว จะได้มีความเข้าใจในความหมายของคำดังกล่าวอย่างตรงไปตรงมา

สำหรับการทำความเข้าใจเกี่ยวกับอีสานใหม่ มีหลายประเด็นที่ควรทำความเข้าใจ และ ประเด็นสำคัญประการหนึ่งที่มีอาจจะเลยที่จะทำความเข้าใจได้เลยนั้นคือ การย้อนกลับไปทำความเข้าใจความเป็นอีสานเก่าก่อนที่จะมีการนิยามความเป็นอีสานใหม่ ดังนั้นเนื้อหาในส่วนนี้ผู้เขียนจึงจะเริ่มต้นด้วยการตั้งคำถามว่า อีสานเก่าคืออะไร? จากคำถามดังกล่าวผู้เขียนพบว่าพัฒนา กิตติอาษา ได้พยายามอธิบายในหนังสือวิถีอีสานใหม่ว่า

“...คำว่า อีสานเก่า ในความหมายของ อดีตกาล (past tense) ของดินแดน เศรษฐกิจ การเมือง และวิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรม ของชุมชนหมู่บ้าน และเมืองในบริเวณพื้นที่ทางภูมิรัฐศาสตร์ที่เรียกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสานของประเทศไทย สมัยใหม่...” (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 65)

จากประโยคดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพัฒนา ไม่ได้ชี้ให้เห็นจุดเริ่มต้นของการเป็นอีสานเก่าอย่างชัดเจน หากแต่พยายามอธิบายว่าความเป็นอีสานเก่า นั้นคือวิถีทางสังคมของผู้คนในสังคม

1 พัฒนา กิตติอาษา เป็นชาวจังหวัดหนองคาย สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านมนุษยวิทยา อีสานศึกษา จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2532) สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาโท สาขามานุษยวิทยา จากภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จาก Ateneo de Manila University สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (2535) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขามานุษย วิทยาสังคมวัฒนธรรม จากภาควิชามานุษยวิทยา University of Washington, Seattle ประเทศสหรัฐอเมริกา (2542) ตำแหน่งสุดท้ายของเขาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สอนหนังสือและค้นคว้าวิจัยที่ภาควิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ศึกษา คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ ก่อนที่จะเสียชีวิตเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2556. (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 166- 168)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในช่วงก่อนที่ภาคอีสานจะเข้าสู่การเป็นรัฐชาติสมัยใหม่² (Modern State) ซึ่งหากนำคำอธิบายดังกล่าวไปพิจารณาความเป็นอีสานใหม่ที่พัฒนาได้อธิบายเอาไว้ว่า

“วิถีอีสานใหม่ คือ ชุดความหมายใหม่ ความรู้สึกใหม่ จินตนาการใหม่ และประสบการณ์ชีวิตทางสังคมใหม่ๆ เกี่ยวกับดินแดน ภูมิรัฐศาสตร์ โครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรมของภาคอีสานหลังยุคสงครามเย็น” (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 30)

จะเห็นได้ว่า พัฒนาได้ชี้ให้เห็นถึงความเป็น “อีสานใหม่” ว่ามีจุดเริ่มต้นอยู่ที่การสิ้นสุดลงของสงครามเย็น ซึ่งหากนำคำอธิบายดังกล่าวย้อนกลับไปพิจารณาประกอบกับความเป็นอีสานเก่าที่ได้นำเสนอไปในข้างต้น เราจะพบว่าในคำอธิบายดังกล่าว นั้นมีช่องว่างของช่วงเวลาที่ไม่ได้ถูกจำกัดความว่าช่วงเวลาดังกล่าวอยู่ในสภาวะความเป็นอีสานเก่าหรือความเป็นอีสานใหม่ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวนั้นก็คือช่วงเวลาระหว่าง หลังจากที่ย้ายเข้าสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่เรื่อยมา จนกระทั่งถึงการสิ้นสุดลงของสงครามเย็น ดังนั้นผู้เขียนจึงตั้งข้อสังเกตว่าการสร้างคำอธิบายถึงความเป็นอีสานเก่ากับความเป็นอีสานใหม่นั้นยังคงไม่มีความชัดเจน ซึ่งคำอธิบายในลักษณะดังกล่าวนี้นอกจากจะไม่ช่วยให้เข้าใจถึงสภาพการณ์ของสังคมอีสานแล้วนั้นอาจจะก่อให้เกิดความสับสนยิ่งขึ้นก็เป็นได้

นอกจากการพยายามนิยามความหมายดังกล่าว พัฒนา กิตติอาษายังได้อธิบายต่ออีกว่า

“...ภายใต้บริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม
วัฒนธรรมระดับประเทศ ภูมิภาคและโลกยุคหลังสงครามเย็น

2 รัฐสมัยใหม่ (Modern State) เป็นรูปแบบรัฐชนิดหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากรัฐที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ ลักษณะสำคัญของการเป็นรัฐสมัยใหม่ได้แก่ การที่ประเทศ หรือ รัฐ (State) มีรัฐบาล (Government) ที่มีศูนย์กลางอำนาจที่มีความแน่นอน เช่น มีเมืองหลวงที่แน่นอน และมีระบบราชการสมัยใหม่ที่มีความเป็นปึกแผ่น การมีแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยที่ชัดเจน ปกคลุมทั่วดินแดน เป็นนิจนิรันดร์ และดำรงอยู่เหนืออำนาจอื่นๆ ในประเทศ การมีดินแดนจำนวนหนึ่งที่มีความชัดเจนแน่นอน และการมีประชากรของรัฐจำนวนหนึ่งที่มีความเป็นหนึ่งเดียวและมีสำนึกความผูกพันกับรัฐ เป็นต้น (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, มปท: ออนไลน์) ทั้งนี้หากพิจารณาในส่วนของสยามประเทศจะพบว่า สยามได้เข้าสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่ใน พ.ศ.2439 เมื่อรัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสได้ลงนามร่วมกันในสนธิสัญญา “Anglo-French Entente” รับรองอธิปไตยของสยาม ซึ่งการทำสัญญาดังกล่าวมีการตีความว่าเป็นการรับประกันเอกราชของสยาม และมีนัยสืบเนื่องอีกด้วยว่าหลังจากนี้สยามจะต้องเดินไปสู่อนาคตท่ามกลางความเป็นไปของกระแสโลก กล่าวคือ การรับรองเช่นในลักษณะดังกล่าวอนุมานได้ว่าคือคำรับประกันความอยู่รอดของสยามและยังทำให้เกิด “การยอมรับจากสากล” ว่าสยามมีฐานะเป็น “รัฐเอกราช” ซึ่งก็มีความความหมายถึงสถานะของการเป็น “รัฐสมัยใหม่” ในทางรัฐศาสตร์ (สุชาติ บำรุงสุข, 2559: ออนไลน์)

วิถีอีสานเก่าได้เลือนหายไปประหนึ่งดวงตะวันทีลลับของฟ้ายามค่ำ
วิถีอีสานใหม่ได้เคลื่อนตัวเข้ามาแทนที่อย่างมีสีสันและชีวิตชีวา
ความหมายและความเป็นจริงของวิถีอีสานใหม่ได้ปรากฏตัวและ
แทรกซึมเข้ามาทดแทนหรือทับซ้อนภาพตัวแทนและร่องรอยอดีต
แบบฮีตคองของวิถีอีสานเก่าอย่างชัดเจน” (พัฒนา กิตติอาษา, 2557:32)

จากคำอธิบายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าพัฒนาพยายามอธิบายว่า “วิถีอีสานใหม่” ได้อุบัติขึ้น
ภายหลังจากการสิ้นสุดสงครามเย็นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน และสิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากการเข้าสู่วิถี
อีสานใหม่คือ การเข้ามาของความรู้สึกใหม่ จินตนาการใหม่ และประสบการณ์ชีวิตทางสังคมใหม่ๆ
เกี่ยวกับดินแดนภูมิรัฐศาสตร์โครงสร้างประชากรเศรษฐกิจการเมืองแบบใหม่สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้มา
ทดแทนร่องรอยอดีตแบบฮีตคองแบบอีสานเก่าอย่างชัดเจน และเพื่อที่จะสนับสนุนแนวความคิด
ดังกล่าวพัฒนาได้หยิบยกรรณกรรมเรื่อง “ลูกอีสาน”³ มาเป็นตัวอย่างประกอบการอธิบาย โดยให้เหตุผลว่า

“ไม่มีข้อเขียนชิ้นใดที่จะช่วยให้เราเข้าใจสถานการณ์สังคมโลก
ครั้งที่สอง และก่อนยุคสมัยของการพัฒนาและความทันสมัยจาก
สำนักและมุมมองของคนอีสานเองได้อย่างลึกซึ้งและมีชีวิตชีวา
เท่ากับ ลูกอีสาน” (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 76)

กล่าวคือพัฒนากำลังจะอธิบายว่าวรรณกรรมเรื่องลูกอีสาน คือตัวแทนที่แสดงให้เห็น
เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงจากอีสานเก่าสู่อีสานใหม่ที่ดียิ่งที่สุด พัฒนาได้ชี้ให้เห็นว่าเนื้อหาจาก
วรรณกรรมเรื่องลูกอีสานคือการปรับตัวของชาวบ้านอีสานเก่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวจาก
ศูนย์กลางอำนาจทางการเมืองวัฒนธรรมและความเจริญก้าวหน้าที่เคยตั้งอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง
โดยมีหลวงพระบางและเวียงจันทน์เป็นแกนกลาง ไปสู่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นศูนย์กลางใหม่
นอกจากนี้พัฒนายังพยายามจะชี้ให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในหมู่บ้านกับคนนอก
หมู่บ้าน และการได้สัมผัสกับคนต่างชาติพันธุ์ต่างถิ่นที่อยู่ อย่างเช่นพ่อค้าชาวไทยใหญ่ พ่อค้าแม่ค้า
ที่เป็นคนเวียดนาม และคนจีน ซึ่งการมีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว พัฒนา อธิบายว่ามันคือปรากฏการณ์
การเชื่อมโยงหมู่บ้านอีสานเข้ากับระบบเศรษฐกิจแห่งชาติและนานาชาติ (พัฒนา กิตติอาษา, 2557:
77-78)

3 นวนิยายเรื่องลูกอีสาน เป็นการประพันธ์ขึ้นจากเรื่องราวชีวิตจริงอิงนิยายของคำพูน บุญทวี โดยเบื้องต้นผู้เขียนได้
เขียนเป็นตอนๆ เพื่อเผยแพร่ในนิตยสารฟ้าเมืองไทยรายสัปดาห์ โดยมีอาจินต์ ปัญญพรค์ เป็นบรรณาธิการ ตั้งแต่
ปลายปี พ.ศ. 2518 จนถึง พ.ศ. 2519 ก่อนที่ต่อมานวนิยายเรื่องดังกล่าวจะได้รับรางวัล นวนิยายดีเด่น และได้รับอนุมัติ
ให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเรียน จากกระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ได้รับรางวัลนวนิยายยอดเยี่ยมแห่ง
อาเซียนหรือรางวัล ซีไรต์ และต่อมานวนิยายเรื่องลูกอีสานได้ถูกบริษัทไฟว์สตาร์ซื้อลิขสิทธิ์ไปสร้างเป็นภาพยนตร์ ใน
ปีพ.ศ. 2525 (คำพูน บุญทวี, 2542: คำนำ)

ยิ่งกว่านั้นพัฒนายังพยายามแสดงให้เห็นอีกว่าระบบความรู้ดั้งเดิมของชาวบ้านกำลังได้รับการท้าทายด้วยระบบการศึกษาในโรงเรียน และความเจริญก้าวหน้าจากเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยพยายามอธิบายผ่านเนื้อเรื่องว่า ความศักดิ์สิทธิ์ของเวทมนตร์ของตัวละครที่ชื่อลูกกาไปเรียนมาจากอาจารย์แห่งเมืองหลวงพระบาง จากที่เคยไล่ผีبوبได้ เป่ากระหม่อมให้เด็ก ๆ หายจากการเป็นไข้หวัดได้ คงจะสิ้นความสงสัยเสียแล้วเพราะกำลังถูกท้าทายด้วยเวทมนตร์ของอำนาจจากสถาบันรัฐ ที่มาพร้อมกับความทันสมัยในนามของระบบการศึกษา ระบบราชการ การค้าขายแลกเปลี่ยนการพัฒนา และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 78-79)

นอกจากประเด็นที่กล่าวมาแล้วนั้น ประเด็นสำคัญอีกประการที่พัฒนาพยายามจะอธิบายคือ เขาเชื่อว่าหากมองวรรณกรรมลูกอีสานผ่านมุมมองของ เดอซูซ พูโกต์ และกิตเตนส์ จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเรื่องดังกล่าวที่แท้จริงเป็นชุดของประสบการณ์ชีวิตที่สะท้อนแรงปรารถนาและจิตใต้สำนึกของคนอีสานในยุคสมัยของคำพูน บุญทวี หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นแรงปรารถนาและจิตใต้สำนึกที่พร้อมรับรองกับกระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัย และหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางสังคมของชาวบ้านและชุมชนหมู่บ้านอีสาน (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 79)

แต่อย่างไรก็ดี ผู้เขียนมีข้อเสนอว่าการตีความดังกล่าวเป็นการตีความเพื่อให้เป็นไปตามแรงปรารถนา และจิตใต้สำนึกของตัวพัฒนาเองต่างหาก หากได้ใช้ตัวแทนของคนอีสานแต่อย่างใด กล่าวให้ยิ่งกว่านั้นผู้เขียนมีข้อสังเกตว่าการพยายามหยิบยวรรณกรรมเรื่องลูกอีสานมาเป็นตัวแทนของความเปลี่ยนแปลงจากวิถีอีสานเก่าไปสู่วิถีอีสานใหม่ของพัฒนาเองมีความย้อนแย้ง (Paradox) ในตัวเอง กล่าวคือ เขาสรุปว่าอัตลักษณ์ของลูกอีสาน คือการเดินทางเพื่อแสวงโชคทำมาหากินและยกระดับคุณภาพชีวิตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในอัตลักษณ์ทางสังคมของคนอีสานที่สืบทอดกันมาช้านาน ซึ่งเป็นแรงปรารถนาและจิตใต้สำนึกที่พร้อมรับรองกับกระบวนการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยและหล่อหลอมอัตลักษณ์ทางสังคมของชาวบ้านและชุมชนหมู่บ้านอีสานแต่ในขณะเดียวกันตัวเขาเองก็ทราบว่ามีแนวโน้มเรื่องดังกล่าวได้แฝงไว้ด้วยนัยของการโยกหาอดีตและการสร้างภาพอดีตกาลเล่าเรื่องย้อนหลังจากความทรงจำและจินตนาการส่วนตัวของผู้เขียน (คำพูน บุญทวี)

แต่อย่างไรก็ดี เพื่อความเป็นธรรมต่อการตีความของพัฒนา กิตติอาษา ผู้เขียนจึงต้องการที่จะพิสูจน์แนวความคิดที่ว่าด้วยการเป็น “อีสานใหม่” หรือที่พัฒนาได้กล่าวว่า “อีสานเปลี่ยนไป” แท้แล้วเปลี่ยนไปจริงหรือไม่ ผู้เขียนจึงได้ทำการทดลองศึกษาผ่านบทเพลงที่ได้รับความนิยมและจากการร้องรำทำเพลงของสิ่งที่ชาวบ้านเรียกว่ารลแห่ ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนทางสังคมอย่างหนึ่งภายใต้บริบทในปัจจุบันซึ่งเป็นที่ยอมรับว่านี่คือยุคที่มีความทันสมัยสูงสุดทั้งด้านองค์ความรู้และด้านเทคโนโลยี

2. บทวิเคราะห์: อีสานเปลี่ยนไป...อีหลีป?

เนื้อหาในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ เพื่อที่จะตอบคำถามที่ว่าอีสานได้เปลี่ยนไปจริงหรือไม่ อย่างไร สำหรับตัวบทที่จะนำมาทำการวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้เขียนได้คัดเลือกเพลงหรือ

ดนตรีที่ได้รับความนิยม (Popular music) โดยได้คัดมาจากยูทูบ (YouTube) ซึ่งเป็นช่องทางหลักอย่างหนึ่งที่ใช้ในการเผยแพร่ผลงานเพลงผ่านสื่อออนไลน์ในปัจจุบัน ประกอบกับเพลงที่ได้รับความนิยมนำมาขับร้องบนรถที่เล่นดนตรีสด หรือที่กลุ่มวัยรุ่นในภาคอีสานเรียกว่า “รถแห่” โดยในปัจจุบันมหรสพรถแห่กำลังเป็นที่นิยมกันในสังคมภาคอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มวัยรุ่น ทั้งนี้ นอกจากความนิยมและความทันสมัยแล้วนั้น เหตุผลอีกประการที่ผู้เขียนเลือกใช้ด้วยบทดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์คือ เพื่อที่จะเข้าใจวิถีชีวิตของชาวบ้านให้ได้มากที่สุด กล่าวคือด้วยพัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้ทั้งศิลปินชาวบ้านสามารถเข้าถึงกระบวนการผลิตเพลงได้ง่ายยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันกลุ่มผู้ฟังเองก็สามารถที่จะรับชมรับฟังผลงานเพลงได้ง่ายขึ้นด้วยเช่นกัน

2.1 เสียงจากผู้สาวไทบ้านยุค 5G

หากย้อนกลับไปพิจารณาถึงอิทธิพลทางความคิดที่ส่งผลให้พัฒนา กิตติอาษา ได้นำเสนอถึงภาวะการเป็นอีสานใหม่จะพบว่าเขาได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิดของ กิลส์ เดอลูซ นักปรัชญาแนวจิตวิเคราะห์ที่ได้เสนอแนวความคิดเรื่องจิตใต้สำนึก และปรารถนาในฐานะที่เป็นพลังสำคัญในการผลิตสร้างและขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงต่างๆ (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 28) และแรงปรารถนาประการหนึ่งที่พัฒนาพยายามจะหยิบยกขึ้นมานำเสนอเพื่อชี้ให้เห็นถึงแรงปรารถนาที่ชาวบ้านในภาคอีสานมีต่อระบบการศึกษาในโรงเรียนในฐานะพลเมืองของรัฐชาติสยามหรือไทย โดยได้ยกตัวอย่างจากฉากที่คุนและจันดี ตัวละครในวรรณกรรมเรื่องลูกอีสาน ที่ได้ร้องเพลงชาติสยาม และท่อนบทอาขยานจากแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 78-79) เขาตีความว่านั่นคือแรงปรารถนาที่ก่อให้เกิดสำนึกของพลเมืองไทยที่แยกต่างหากออกจากฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง นอกจากนี้พัฒนายังได้อธิบายว่าระบบความรู้ดั้งเดิมของชาวบ้านอีสานเขาได้ถูกทำลายด้วยระบบการศึกษาในโรงเรียนและความเจริญก้าวหน้าจากเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อพิสูจน์แนวความคิดดังกล่าวว่าเป็นจริงหรือไม่ ผู้เขียนจึงจะนำบทเพลงในยุคปัจจุบันที่เด็กวัยรุ่นในภาคอีสานได้พูดถึงการศึกษามาแสดงให้เห็นว่าแท้แล้วในปัจจุบันแรงปรารถนายังคงเป็นแบบที่พัฒนายังได้อธิบายไว้หรือไม่

สำหรับเพลงที่ผู้เขียนจะนำเสนอต่อไปนี้เป็น เพลงผู้สาวชาเลาะ ขับร้องโดยลำไย ไททองคำ เพลงดังกล่าวถูกเผยแพร่ผ่านยูทูบ (Youtube) โดยมีผู้เข้าไปรับชมมากกว่า 392 ล้านครั้ง (ลำไย ไททองคำ, 2559: ออนไลน์) นอกจากนี้เพลงผู้สาวชาเลาะยังถูกนำไปร้องผ่านสื่อต่าง ๆ อีกมากมาย และความพิเศษอีกประการของเพลงนี้คือ ผู้แต่งเนื้อร้องคืออาม ขุติมา หรือ ขุติมา โสดาวักดี เด็กสาวจากจังหวัดบึงกาฬ ที่ขณะนั้นมีวัยเพียง 16 ปีเท่านั้น สำหรับเนื้อหาของเพลงดังกล่าวผู้แต่งได้นำเรื่องราวที่ขึ้นจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาดังกล่าว⁴ โดยเนื้อหาของเพลงบางส่วนมีความว่า

4 โปรดดูรายละเอียดจากบทสัมภาษณ์ในรายการ “Bangkok City เลขที่ 36” เส้นทางชีวิต “อาม ขุติมา” สวณ้อยนักแต่งเพลง (PPTV Online, 2562: ออนไลน์)

“เฮาแค่ผู้สาวขาละ บ่แม่นผู้สาวขาลีเรียน บ่ได้ขยันหมั่นเพียร
ปากกาเขียนยังได้ยืมหมู่ การบอกการบ้านบ่เคยมี ข้อสอบสือก
บ่อนได้ยังบู้ แต่ที่พออยู่ วันนีพรงนี้และเมื่อวาน นั้นเป็นบุญบ้าน
ได้...” (ลำไย ไททองคำ, 2559: ออนไลน์)

จากตัวบทดังกล่าว เมื่อนำมาพิจารณาประกอบกับชุดความหมายของการเป็นอีสาน
ใหม่ ที่ว่าอีสานใหม่คือ ชุดความหมายใหม่ ความรู้สึกใหม่ จินตนาการใหม่ และประสบการณ์ชีวิต
ทางสังคมใหม่ ๆ เกี่ยวกับดินแดน ภูมิรัฐศาสตร์ โครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และ
สังคมวัฒนธรรมของภาคอีสานหลังยุคสงครามเย็น (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 30) หรือการพยายาม
จะอธิบายว่าระบบการศึกษาในโรงเรียน และเทคโนโลยีที่ทันสมัย จะหล่อหลอมอัตลักษณ์ทาง
สังคมของผู้คนและชุมชนหมู่บ้านอีสานให้เผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต
ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน (พัฒนา กิตติอาษา, 2557: 79) สามารถที่จะอธิบายได้ว่าแนวความ
คิดหรือชุดความหมายดังกล่าวไม่สามารถที่จะใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมอีสานได้เสมอไป
ชาวบ้านในสังคมอีสานไม่ได้มีความรู้สึกว่าจะต้องพยายามปรับตัวให้อยู่ภายใต้อำนาจทางวัฒนธรรม
และความเจริญก้าวหน้าที่มีกรุงเทพฯ เป็นศูนย์กลางอำนาจเสมอ หากแต่การปรับตัวที่เกิดขึ้นนั้น
เป็นเพียงการปรับตัวให้เข้ากับสถานะหรือวิถีการดำรงชีวิตทั่วไปของมนุษย์ หรือในทางตรงกันข้าม
ก็สามารถพบเห็นอยู่บ่อยครั้งที่ชาวบ้านในภาคอีสานมีวิถีชีวิตหรือมีความพยายามจะขัดแย้งกับ
อำนาจที่พยายามจะเข้ามาเปลี่ยนแปลงพวกเขา ซึ่งก็เป็นวิถีทางธรรมชาติโดยทั่วไปของมนุษย์
เช่นกัน ยกตัวอย่างจากเนื้อหาของเพลงดังต่อไปนี้

“...จึงแม่นมวนคักแน่ สาวนักเรียนเมื่อแอแล้ว อย่าไปบอกอิพ้ออิ
แม่และคุณครูของหนูเด้อค้ำา เด้อค้ำา เด้อค้ำา เด้อค้ำา ว่าเจอหนูอยู่
หน้ารถแท่ ผู้สาวนักเรียน นักเรียน นักเรียน เรียนมอ มื้อนี้ขอขาด
ขอโดดโรงเรียนมาแท่ บ่ไปมื่อ เดียวก็คงบ่ปิ๊กดอกกละแม่ สีแก่เอา
ดอกคันครู้ให้ ศูนย์ ให้ ร. มื้อนี้ขอลาย้อนหนูนั่นครรถแท่ มื้อนี้ขอ
ลาย้อนหนูนั่นครรถแท่...” (หงสา ประภาพร, 2562:ออนไลน์)

จากเนื้อหาของตัวบทดังกล่าว เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่สะท้อนให้เห็นถึงวิวัฒนาการของ
เทคโนโลยีที่ถูกนำไปใช้ในกิจกรรมการร้อง รำ ทำเพลง ของชาวบ้านในสังคมอีสาน ทั้งนี้หากย้อน
กลับไปดูกิจกรรมความบันเทิงของชาวบ้านนับตั้งแต่หมอลำพื้น (หมอลำแบบดั้งเดิม) ไล่มาจน

กระทั่งถึงรถแท็กซี่ จะเห็นได้ว่าพัฒนาการของการแสดงมีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เข้ามาใหม่อยู่ตลอดเวลา แต่สิ่งที่น่าสังเกตคือเนื้อหาหรือตัวบทที่ถูกนำมาแสดงยังคงถูกยึดโยงอยู่กับชนบางประการหรือวิถีชีวิตของชาวบ้านเสมอ⁵ ทั้งนี้ถ้าหากการร้องเพลงชาติไทยของคุณและจันดี ในฉากหนึ่งของวรรณกรรมเรื่องลูกอีสาน จะหมายถึงการปรับตัวให้เข้ากับอำนาจส่วนกลางใหม่อย่างกรุงเทพมหานคร หรือเป็นแรงปรารถนาที่จะดันดันเดินทางข้ามเขตแดนทางด้านภูมิรัฐศาสตร์ หรือข้ามอาณาเขตทางด้านเศรษฐกิจสังคม ตามที่พัฒนาพยายามจะอธิบาย (พัฒนา กิตติอาษา, 2557:78-79) ตัวบทที่ผู้เขียนได้ยกมาในข้างต้นก็คงจะหมายถึงการขัดแย้งหรือการไม่สมยอมต่ออำนาจจากส่วนกลางในแบบที่พัฒนาพยายามจะอธิบายด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นจากที่ตัวบทบอกว่า เด็กนักเรียนยอมที่จะขาดโรงเรียนสักวัน หรือยอมแม้กระทั่งหากครูจะได้เกรตคุนย์ หรือติด ร. แต่นั่นก็ขอไปร่วมกิจกรรมความบันเทิงจากแรกก่อน ดังนั้นการพยายามจะอธิบายว่าเทคโนโลยีที่ทันสมัย หรือการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาณาเขตของดินแดน จะนำไปสู่สำนักแบบใหม่ จินตนาการใหม่ ๆ จึงไม่สามารถที่จะอธิบายแบบเหมารวมต่อพฤติกรรมของคนในสังคมใดสังคมหนึ่งได้ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมของชาวบ้านอีสานที่ค่อนข้างจะมีความเหนียวแน่นทางด้านวัฒนธรรม หรือ ชนบางประการที่ถูกปลูกฝังมาหลายชั่วอายุคน

อนึ่งนอกจากสองตัวบทที่ได้ยกมาเป็นอย่างแล้วนั้นเพลงนางฟ้าสารภัญที่ขับร้องโดยแสงดาว พิมมะศรี เป็นอีกหนึ่งผลงานที่มีผู้เข้ารับชมผ่านยูทูบถึง 57 กว่าล้านครั้ง และเป็นที่เพลงศิลปินชาวบ้านนิยมนำไปร้องบนรถแท็กซี่ และรวมไปถึงการแสดงสดในโอกาสต่างๆ เนื้อหาของเพลงนางฟ้าสารภัญ เป็นการบรรยายถึงกิจกรรมของกลุ่มวัยรุ่นในหมู่บ้านที่รวมตัวกันไปเที่ยวงานบุญต่างๆอย่างสนุกสนานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมตัวหน้าเวทีหมอลำ (แสงดาว พิมมะศรี, 2562: ออนไลน์) ดังที่ตัวบทของเพลงดังกล่าวที่ว่า

“...อ้าวฮานี้ พอแต่ได้ยินเสียง หมอลำละละแมนบ้านได้ บ้านเหนือ
ละหู่ผึ่งแพ้ว มาแม่สูรวมแก๊ง นางฟ้าสืปลงโฉม โดดดงดงละกะ
ดั้นดัวดัว ใส่ผู้บ่าวไทบ้าน ไทบ้านให้เพิ่นแนม แนมมาแล้วกะ
แลกเฟสแลกไลน์ ผู้ไล่พิสดกะละแมนหน้าฮ้าน เอ็นหมู่พวกมาว่วน
นำกัน เดละนอ ฟีนองเอ๋ย เอ็งเอ๋ย เอ่อ เอ็งเอ๋ย เอ็งเอ๋ย เอ่อ เอ็งเอ๋ย
เด้ออ้ายเด้อ เด้ออ้ายเด้อ เด้ออ้ายเด้อ ละเด้อๆ อ้ายเด้อ” (แสงดาว
พิมมะศรี, 2562: ออนไลน์)

จากตัวบทของเพลงดังกล่าว ได้แสดงให้เห็นว่าแม้ว่าจะกลุ่มวัยรุ่นจะเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัย แต่วิถีชีวิตและเอกลักษณ์ของชุมชนที่อบอวลสนุกสนานก็ยังคงมีอยู่ไม่ได้เปลี่ยนไปจากอดีต

5 โปรดดูรายละเอียดเกี่ยวกับชนบางประการและประเพณีของชาวบ้านในภาคอีสานที่ปรากฏในบทเพลงได้จากวิทยานิพนธ์เรื่อง หมอลำ: ภาพสะท้อนทางคติ ความเชื่อ และการเมือง (วีรชน เกษสกุล, 2560)

เพียงแต่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามยุคสมัยเท่านั้นเอง นอกจากนี้ด้วยบทดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมเพื่อความบันเทิงอย่างการแสดงหมอลำก็ยังคงมีบทบาทสำคัญ และเป็นที่ยินในสังคมชาวบ้านของภาคอีสานมาทุกยุคสมัย

2.2 เสี่ยงจากรถแท็กซี่อานาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์

“...ไม่มีเสื่อมคลาย มลายพอลอย สารู เต๋อ พญาเต่างอย
ลูกกระต๊อค่อย ๆ น้าต่ายอยไหลตก มามื่อนี้ได้มาขอโชค มามื่อนี้
ลูกได้มาขอโชค วอนเต่างอยช่วย โบก โบก โบก โบก โบก ใจอ้าย
คืนเต่างอย...”

ตัวบทนี้เป็นส่วนหนึ่งจากเนื้อหาของเพลงเต่างอย ที่ขับร้องโดยศิลปินชื่อดัง จินตหรา พูนลาภ เพลงดังกล่าวนี้มีผู้เข้าชมผ่านยูทูบมากกว่า 148 ล้านครั้ง (จินตหรา พูนลาภ, 2560: ออนไลน์) และยังคงนำไปขับร้องกันอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดแหจากค่ายต่าง ๆ เพลงเต่างอยเป็นเพลงที่มีดนตรีสนุกสนาน หากฟังอย่างผิวเผินอาจจะดูเหมือนว่าเพลงดังกล่าวนี้กำลังทำหน้าที่เพียงแค่มอบความบันเทิงหรือความสนุกสนานเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดี หากพิจารณาเนื้อหาของเพลงอย่างละเอียด จะพบว่าเพลงดังกล่าวไม่ได้ถูกเขียนขึ้นมาลอยๆ หากแต่ประกอบไปด้วยชุดความรู้ ความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเชื่อเกี่ยวกับตำนาน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจเหนือธรรมชาติ กล่าวให้ยิ่งกว่านั้นคือ การบูชาพญาเต่างอย⁶ ก็คือวัฒนธรรมการบูชาสัตว์ ซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมความเชื่อแรกของมนุษย์ หรือที่เรียกว่า วิญญาณนิยม (Animism) เป็นความเชื่อที่เชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือมีวิญญาณ (spirit) สถิตอยู่ในธรรมชาติ เช่นต้นไม้ ก้อนหิน หรือสัตว์ ต่อมาความเชื่อในลักษณะดังที่กล่าวได้พัฒนาการไปสู่การสร้างข้อกฎหมายหรือข้อห้าม (Taboo) ประกอบกับการสร้างสัญลักษณ์เพื่อเป็นเครื่องหมายหรือรูปเคารพ (Totem) (ยศ สันตสมบัติ, 2556: 284; ศิลปชัย เขาว์เจริญรัตน์, 2558: ออนไลน์) และคติ ความเชื่อดังกล่าวปรากฏอยู่ในสังคมอีสานมาหลายชั่วอายุคน

การที่ผู้เขียนได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวขึ้นมาเพื่อที่จะชี้ให้เห็นว่า แม้ว่าสังคมอีสานในปัจจุบันจะมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงใด ก็ไม่ได้ทำให้คติความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรืออำนาจเหนือธรรมชาติ ถูกกลบทับหรือถูกทดแทนจากสิ่งอื่นแต่อย่างใด ตรงกันข้าม

6 เรื่องราวของพญาเต่างอย เป็นมุขปาฐะที่ชาวบ้านเล่าต่อ ๆ กันมาหลายชั่วอายุคนโดยมีเนื้อเรื่องโดยประมาณว่าเมื่อครั้งไทยได้ทำสงครามกับลาว คนลาวพ่ายแพ้จึงถูกกวาดต้อนมาอยู่ในประเทศไทย เมื่อเดินทางมาถึงลำน้ำพุง ซึ่งเป็นลำน้ำขนาดใหญ่ และมีเตาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก คนในสมัยก่อนเห็นว่าบริเวณนี้จะมีพืชพันธุ์ธัญญาหารที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเป็นที่อยู่อาศัย จึงได้ตั้งถิ่นฐานขึ้น โดยตั้งชื่อว่า “หมู่บ้านเต่างอย” ตามสถานที่พบเห็นเต่าที่กำลังลอยผิบนํ้า หมู่บ้านแห่งนี้จึงมีสัญลักษณ์เป็น รูปเต่า และได้ตั้งชื่ออำเภอว่า เต่างอย ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดสกลนคร โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ตำนานพญาเต่างอย ใน Museum Thailand (สาวสุวนันท์ ตระกูล: ออนไลน์)

เทคโนโลยีที่ทันสมัยเหล่านี้นั้นต่างหากที่ช่วยให้คติความเชื่อแบบดั้งเดิมกลับมาแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็วยิ่งกว่าเดิม ดังนั้นการที่พัฒนา กิตติอาษา พยายามอธิบายหรือเชื่อว่าวิถีอีสานใหม่ได้เข้ามาทดแทนหรือทับซ้อนภาพตัวแทนและร่องรอยอดีตแบบฮีดคองของวิถีอีสานเก่าจึงไม่ได้ออย่างนั้นเสมอไป

นอกจากเพลงต่างอยที่สะท้อนถึงคติความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านในสังคมอีสานยังคงเคารพนับถือมาจนถึงปัจจุบัน เพลงบุญผลา⁷ เป็นอีกหนึ่งผลงานเพลงที่สะท้อนถึงคติเกี่ยวกับคติความเชื่อของชาวบ้าน ซึ่งหากพิจารณาจากตัวบทของเพลงดังกล่าวที่ว่า

“...ย้อนบุญผลา เด่นาะ พาเฮมาพบพ่อ อู้สึกคือกัน
อยู่เนาะ คือฮักที่ร่อที่ฝัน ให้บุญผลา พาฮัก ให้ฮักเฮาถือเกาทุกวัน
ได้หายใจอยู่ใกล้ ๆ กัน จนฮอดมือตาย ได้ซำนี้กะพอ...บ่นาเชื่อเนาะ
ว่าอ้ายสิพ้อฮักแท้ นอกจากพอกับแม่กะมีแต่เจ้าฮั่นละเด้อ...อ้ายว่า
อดข้าวกะตาย ขาดเจ้ากะบได้ สันตอกวา เบ็งแงงกันเด้อหล่า ให้สม
บุพเพเฮาฮ่วมสร้างมาเด้อ...” (ไมค์ ภิรมย์พร, 2560: ออนไลน์)

เนื้อหาของบทเพลงดังกล่าวเป็นการเล่าเรื่องราวของชายหนุ่มที่ได้พบกับหญิงสาว อันเป็นที่รักโดยที่คาดไม่ถึงว่าจะได้มาพบกัน ทั้งนี้หากแปลความหมายคำว่า บุญผลา ความตามความหมายของภาษาไทยภาคกลางสามารถอธิบายได้ว่า บุญผลา ก็คือ บุญเพสันนิวาส และหากพิจารณาลงไปถึงที่มาของคำว่า บุญเพสันนิวาส สามารถที่จะอธิบายได้ว่าคำดังกล่าวเกิดจากการผสมคำกันระหว่างคำว่า “บุพเพ” และคำว่า “สนนิवास” โดย “บุพเพ” นั้นหมายถึง ในกาลก่อน หรือในชาติปางก่อน และ “สนนิवास” หมายถึงการอยู่ร่วมกัน ดังนั้นเมื่อ “บุพเพ” รวมกับ “สนนิवास” หรือ บุญเพสันนิวาส จึงหมายถึงการอยู่ร่วมกันในกาลก่อนหรือในชาติปางก่อน ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ พี่ น้อง เพื่อน สามเณร-ภรรยา และเป็นเหตุหนึ่งในการต้องมาพบรักเป็นคู่กันอีกในชาติปางนี้หรือในทำนองของ “กรรมเก่า” ในสาเหตุขาด พระพุทธเจ้าได้ตรัสเหตุที่เกิดความรักมาจากปัจจัยสองประการ คือ “บุพเพสันนิวาส” หรือกรรมเก่า และ “ปัจจุบันทิด” หรือกรรมใหม่ที่ทำในชาตินี้ (เพิ่มศักดิ์ จะเรียมพันธ์, 2561: ออนไลน์)

ทั้งนี้หากพิจารณาจากประเด็นเพลงต่างอย และบุญผลา ที่ผู้เขียนได้อภิปรายไปนั้น จะเห็นว่าจักรวาลวิทยาของชาวบ้านในภาคอีสานนั้น ไม่ได้แยกที่จะมีความเชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามลำพัง แต่เป็นลักษณะของความเชื่อของชาวบ้านปรากฏในรูปแบบของจักรวาลวิทยาแบบ “ไตรภูมิ”⁸ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความเชื่อของชาวบ้านในภาคอีสานเป็นชุดความเชื่อที่ผสม

7 บุญผลา เป็นผลงานเพลงที่ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร (2560: ออนไลน์) เพลงดังกล่าวเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมและมีผู้ชมผ่านช่องทางยูทูบมากกว่า 322 ล้านครั้ง

8 ไตรภูมิ ในที่นี้หมายถึง ไตรภูมิภค หรือ ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่พระราชนิพนธ์โดยพระมหากษัตริย์ราชชาติที่ 1 หรือพญาลิไทย วรรณกรรมเรื่องดังกล่าวนี้ ถือเป็นวรรณกรรมที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยจน

ผสานระหว่างความเชื่อในเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติ และความเชื่อที่มาจากพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคติความเชื่อที่เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนที่จะเป็นอีสานเก่า หรือแม้แต่เมื่อเข้าสู่ยุคอีสานใหม่แล้วก็ตาม ความเชื่อดังกล่าวก็ยังคงดำรงอยู่ แม้ว่าในบางบริบททางสังคมจะได้รับอิทธิพลจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลให้แนวความเชื่อบางอย่างอ่อนกำลังลงแต่ไม่ได้เลือนหายไปจากสังคม และสิ่งที่น่าสนใจคือความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีที่มาช่วยให้ความเชื่อเหล่านั้นกลับมาแข็งแรงอีกครั้ง ยกตัวอย่างเช่นปรากฏการณ์จากกระแสความนิยมของละครเรื่องนาคี ซึ่งเป็นละครที่นำคติความเชื่อเกี่ยวกับพญานาคมาดำเนินเป็นแก่นของเรื่อง⁹ ด้วยกระแสความนิยมดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลให้ผู้คนจำนวนมากหลงใหลไปทำการสักการะบูชาสถานที่ที่เชื่อกันว่าเป็นแหล่งที่อยู่ของพญานาค เป็นต้น

3. บทสรุปและข้อเสนอแนะบางประการ

จากที่ผู้เขียนได้อภิปรายมาทั้งหมดสามารถที่จะสรุปได้ว่า ชุดความหมายที่ว่าด้วยการเป็นอีสานใหม่ที่พัฒนา กิตติอาษา ได้เสนอนั้น ผู้เขียนพบว่าการอธิบายในลักษณะดังกล่าวมีจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิยามชุดความหมายของคำว่าอีสานเก่าที่พัฒนาได้ให้ความสำคัญกับจุดเริ่มต้นที่การเป็นรัฐสมัยใหม่ และพยายามใช้ประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การอธิบายในเรื่องของโครงสร้างประชากร เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ต่อประเด็นดังกล่าวผู้เขียนมีข้อคิดเห็นว่าการมุ่งเน้นที่จะเริ่มต้นด้วยการอธิบายเช่นนั้น โดยละเอียดที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องของอาณาเขตทางวัฒนธรรม ซึ่งไม่สามารถที่จะใช้ดินแดนเป็นเส้นแบ่งได้นั้น เป็นความผิดพลาดที่รุนแรง และนำไปสู่การอธิบายที่ผิดพลาดหลายประการ อย่างเช่น การพยายามอธิบายอีสานภายใต้บริบทของสงครามเย็นที่ว่า “คนอีสานมีลักษณะพิเศษหลายประการ เช่น คนอีสานมีลักษณะคล้ายคลึงกับคนลาวในประเทศลาว” ผู้เขียนมีข้อคิดเห็นว่าการอธิบายในลักษณะดังกล่าวนอกจากจะไม่ได้ช่วยอธิบายให้เกิดความเข้าใจแล้วนั้น ยังอาจจะก่อให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ หรือการพยายามอธิบายว่า พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เรื่องนิทานโบราณคดี ที่กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของหมู่บ้านในอีสานไม่ตรงกับความเป็นจริง แล้วตัดสินว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการลดทอนหรือกดทับความเป็นอีสานจากชนชั้นนำของสยาม ต่อประเด็นดังกล่าวผู้เขียนมีข้อคิดเห็นว่าการละเลยที่จะนำบริบททางสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นก่อนหน้าที่สยามจะเข้าสู่การเป็นรัฐสมัยใหม่มาใช้ประกอบการพิจารณาต่อการกระทำของชนชั้นนำสยาม จึงนำไปสู่การตีความที่

กระทั่งถึงปัจจุบัน โดยเนื้อหาสาระสำคัญของวรรณกรรมเรื่องนี้ คือการพรรณนาถึงเรื่องของ การเกิด การตาย ของสรรพสัตว์ทั้งหลาย ตลอดจนกฎมุนีของการดำรงอยู่ของสรรพสัตว์และเหล่าเทวดาทั้งหลาย โปรดดูรายละเอียดใน ไตรภูมิภชา (พญาไทย ถอดความโดยกรมศิลปากร, 2555)

9 ละครเรื่องนาคี เป็นบทประพันธ์ของ ตริ อภิรมย์ ปรับเป็นบทโทรทัศน์โดย สรวิทย์ จิบรรพวิสุทธิ์ และกำกับการแสดงโดยพงษ์พัฒน์ วชิรบรรจง ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 โดยมีกระแสความนิยมทั่วประเทศสูงถึง 17.291 โปรดดูรายละเอียดจากเรื่องย่อของละครเรื่องนาคีได้ใน นิยายไทยรัฐ/นาคี (ออนไลน์)

ไม่เข้าใจจนขั้นนำสยามอย่างที่ชนชั้นนำสยามเข้าใจตัวเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการตีความในแบบที่ตัวเองเข้าใจแล้วโยนกลับไปให้เป็นความผิดพลาดของชนชั้นนำสยามในอดีต ทั้ง ๆ ที่ชาวบ้านในเวลานั้นอาจจะไม่ได้มีความรู้สึกว่าเขาถูกละเมิด หรือมีความจำเป็นที่จะต้องเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามแรงปรารถนา แต่การต้องเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่จำเป็นจะต้องดิ้นรนเอาตัวรอด หรือเพื่อแสวงหาดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องปกติธรรมดาของมนุษย์ในทุก ๆ สังคม

ต่อประเด็นเรื่องชุดความรู้ ความเชื่อเดิมของชาวบ้านอีสานเก่าที่ถูกท้าทายด้วยความทันสมัยในนามของระบบการศึกษา ระเบียบราชการ การค้าขายแลกเปลี่ยน การพัฒนา และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่างๆ ที่เข้ามาภายหลังยุคสงครามเย็น จนทำให้พัฒนา กิตติอาษาเชื่อว่าวิถีอีสานเก่าได้เคลื่อนหายไปประหนึ่งดวงตะวันที่ลาลับขอบฟ้ายามค่ำ สำหรับการอธิบายดังกล่าวผู้เขียนเห็นด้วยกับพัฒนาแต่เพียงแค่บางส่วนเท่านั้น กล่าวคือ แน่แน่นอนว่าชุดความรู้ความเชื่อเดิมอาจจะถูกท้าทายด้วยระบบการศึกษา ด้วยระเบียบราชการ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งอาจจะดูเหมือนว่าสิ่งเหล่านั้นได้มาทับซ้อนความเป็นอีสานเก่าไปเสมือนกับการที่ตะวันลาลับขอบฟ้ายามค่ำ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาให้ยิ่งกว่านั้นเราก็จะเห็นว่าในเช้าของวันถัดไปดวงตะวันก็จะต้องขึ้นมาส่องแสงเสมอ หรือหากกล่าวให้ยิ่งกว่านั้น ภายหลังที่ดวงตะวันลบบขอบฟ้าอาจจะมีคนอีสานบางคน บางกลุ่มกลับตั้งแต่หัวค่ำ หรือบางคนอาจจะไปหลับตอนกลางดึก หรือบางคนอาจจะยังไม่ได้นอนด้วยซ้ำ ดังนั้นความรู้สึกที่ถูกทับซ้อนจากสิ่งใหม่มันจึงไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคน หรือถูกกลบหายไปแบบทันทีทันใด มันเพียงแค่เจือจางลงในบางเวลาเท่านั้นเอง ดังจะเห็นได้จากในบริบททางสังคมบางช่วงที่รัฐได้มีการใช้อำนาจผ่านระบบการศึกษาเพื่อปลูกฝังให้เกิดสำนึกถึงความเป็นไทยแบบรัฐส่วนกลาง¹⁰ แต่ในบางบริบททางสังคมรัฐส่วนกลางเองก็ได้ใช้ระบบการศึกษาเช่นกันในการพยายามฟื้นฟูหรือเชิดชูอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเช่นกัน¹¹ หรือในมิติทางด้านวัฒนธรรมความบันเทิงจะเห็นได้ว่าในช่วงหลัง พ.ศ.2500 เป็นต้นมา สังคมไทยได้รับอิทธิพลทางดนตรีจากประเทศฝั่งโลกตะวันตกเข้ามาจำนวนมากดังจะเห็นได้จากการเกิดขึ้นของวงดนตรีชื่อดังภายใต้บริบทดังกล่าว อย่างเช่น วงดิ อิมพอสซิเบิ้ลส์ (The Impossibles) ซึ่งต่อมาวงดนตรีดังกล่าว

10 ตัวอย่างเช่นในช่วง พ.ศ. 2481 – 2481 ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในรัฐาสสมัยของจอมพลป. พิบูลสงคราม ในบริบทดังกล่าวถือได้ว่าเป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงประเทศ กล่าวคือภายหลังจากที่มีการกำหนดให้วันที่ 24 มิถุนายนเป็นวันชาติ แล้วจึงมีการเปลี่ยนชื่อจากสยามประเทศ เป็น ประเทศไทย มีการสร้างสิ่งก่อสร้างที่เป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองมากมาย มีการออกพระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อปรับให้เข้ากับแนวคิดที่จะใช้วัฒนธรรมในการสร้างความมั่นคงของชาติ และผลจากแนวความคิดดังกล่าวส่งผลให้วงการศึกษาในช่วง พ.ศ. 2478 เป็นต้นมาได้เริ่มให้ความสนใจกับแนวคิดเรื่องการใช้ศิลปวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการกลมเกลียวให้เกิดความรักชาติ ดังจะเห็นได้จาก หนังสืออ่านปลูกใจนักเรียน ที่ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2479 โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน ปรีชา วังมี. (2543: 151 – 174)

11 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 27 วรรค 2 ได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ได้กลายมาเป็นต้นแบบของแนวเพลงที่เรียกว่า “เพลงสตริง” และกลายเป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่ของวัยรุ่นในตอนนั้น จากปรากฏการณ์ดังกล่าวนี้เองจึงส่งผลให้ เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง รวมทั้งหมอลำ ได้รับความนิยมน้อยลง (สาทร ศรีเกตุ, 2557: 25-26) แต่ในปัจจุบันสื่อความบันเทิงอย่าง “หมอลำ” ได้หวนกลับมาเป็นนิยมและได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น แม้กระทั่งวง BNK48 ซึ่งเป็นกลุ่มศิลปินไอดอลหญิงของประเทศไทยที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศญี่ปุ่น ยังได้ให้ความสนใจและได้มาร่วมสร้างผลงานเพลงในแบบฉบับของดนตรีอีสาน¹² ดังนั้นการอธิบายว่าอีสานเก่าได้หายไปเมื่อภายหลังจากสิ้นสุดยุคสงครามเย็นนั้น จึงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมนัก ผู้เขียนจึงขอเสนอว่าแม้ไม่ได้มีอีสานเก่าหรืออีสานใหม่แต่อย่างใด มีแต่เพียงอีสานที่เป็นอีสาน ส่วนจะมีการเปลี่ยนไปบ้าง คงเดิมบ้าง ก็เป็นเรื่องปกติธรรมดาของพัฒนาการทางสังคมของมนุษย์ ดังนั้นผลการศึกษาในครั้งนี้จึงสามารถที่จะสรุปได้ว่า ในสภาวะสังคมที่เป็นโลกไร้พรมแดน อีสานได้เปลี่ยนไป...แค่ในบางเรื่องเท่านั้นเอง แต่รากฐานทางความคิดความเชื่อ คติ และวัฒนธรรมก็ยังคงมีของเดิมหลงเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านภาคอีสานอาจจะมีการรับสิ่งใหม่ ๆ เข้ามา ไม่ว่าจะเทคโนโลยี องค์กรความรู้ หรือแม้กระทั่งอุดมการณ์แนวความคิดทางการเมืองแบบใหม่ ๆ แต่อย่างไรก็ดีการเข้ามาใหม่ของสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ได้ทำให้สิ่งเก่าที่มีอยู่เลือนหายไปได้อย่างสิ้นเชิง แต่ทั้งสิ่งเก่าและสิ่งใหม่ต่างดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอีสานอย่างมีความหลากหลาย

12 โปรดดู เพลงโดดติด Ost. ไทบ้าน x BNK48 จากใจผู้สาวคนนี้ (BNK48, 2564: ออนไลน์)

บรรณานุกรม

- คำพูน บุญทวี. (2542). **ลูกอีสาน ฉบับนักเรียน**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ โป๊ยเซียน.
- จินตหรา พูนลาภ. (2560). **เต่างอย**. JINTARA CHANNEL OFFICIAL. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=oppMTue4gRE>
- ตรี อภิรัม. (2559). **นาคี**. ไทยรัฐ. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.thairath.co.th/novel/Nakee/synopsis>
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (มทป.). **รัฐสมัยใหม่**. สถาบันพระปกเกล้า. ค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=รัฐสมัยใหม่>
- ปีเอ็นเค48. (2564). **โดดติ่ง Ost. ไทบ้าน x BNK48** จากใจผู้สาวคนนี้. BNK48. สืบค้น 15 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.facebook.com/bnk48official/posts/โดดติ่ง-หนึ่งในผลงานที่เราภาคภูมิใจที่เกิดขึ้นมาจากความเจ๋งของวัฒนธรรมอีสาน-แล/446314536853198>
- ประชาไท. (2558). **เปิดตัว ‘อีสานใหม่’ อีสานที่ไม่สยบยอม**. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2566, จาก <https://prachatai.com/journal/2015/03/58493>
- ปวีณา วังมี. (2543). **รัฐไทยกับการกล่อมเกลาสถาบันการเมืองผ่านแบบเรียนในช่วง พ.ศ. 2475 – 2487**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พญาลีไท ถอดความโดยกรมศิลปากร. (2555). **ไตรภูมิภูษา**. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 27
- พัฒนา กิตติอาษา. (2557). **สู่วิถีอีสานใหม่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิภาษา.
- เพิ่มศักดิ์ จະเรียมพันธ์. (2561). **จักรวาลวิทยาแบบไทยใน “บุพเพสันนิวาส” และตำแหน่งแห่งที่ของ “บุพเพสันนิวาส” ในการเมืองไทย**. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566 จาก https://www.matichon.co.th/social/news_885411
- ไมค์ ภิมย์พร. (2560). **บุญผละ**. GRAMMY GOLD OFFICIAL. ค้นเมื่อ 7 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Tp2FRIGESLs>
- ยศ สันตสมบัติ. (2556). **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลำไย ไททองคำ. (2559). **ผู้สาวชาละอะ**. ไททองคำ เรคคอร์ด. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.youtube.com/watch?v=xir5VPhU_M
- วีรชน เกษสกุล. (2560). **หมอลำ: ภาพสะท้อนทางคติ ความเชื่อ และการเมือง**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิลป์ชัย เขาว์เจริญรัตน์. 2558. ศาสนาผี. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <http://sinchaichao>.

blogspot.com/2015/06/blog-post_4.html

สาทร ศรีเกตุ. (2557). **พัฒนาการความสัมพันธ์เชิงอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมืองในวัฒนธรรมเพลงไทยสากล**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรชาติ บำรุงสุข. (2559). **สยามในกระแสสากล! จากบางกอกสู่เจนีวา**. มติชนสุดสัปดาห์. ค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_3361
สุวพันธ์ ตระกูล. (มปป). **ตำนานพญาเต่างอย**. Museum Thailand. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.museumthailand.com/th/home>

แสงดาว พิมพ์ศรี. (2562). **นางฟ้าสารภัญ**. PTmusic. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=syrPa7LGB9c>

หงสา ประภาพร. (2562). **คารมแห่..แว่ว!!**. M.STAR Records. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก https://www.youtube.com/watch?v=r_NNRGFDmnQ

อานันท์ นาคคง. (2553). **เส้นทางสายมนุษยวิทยาดนตรีในประเทศไทย**. (บทความจากผู้คนดนตรีชีวิต). กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

อาม ชูติมา. (2562). **อาม ชูติมา สาวน้อยนักแต่งเพลง บทสัมภาษณ์จากรายการ “บางกอก Cityเลขที่ 36”**. PPTV. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.pptvhd36.com/programs/รายการวาไรตี้/บางกอก-City-เลขที่36/73700#part-1>

อุกฤษฏ์ เฉลิมแสน. (2557). **เลาะเส้นทางอีสานใหม่ (ตอนที่ 1) การเปลี่ยนแปลงของอีสาน**. ค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2562, จาก <https://www.academia.edu/9568263/>

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2561). **“อีสานใหม่” กับการปฏิวัติสู่ความเป็นเมือง**. ค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2566, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/643791>

Plato. (1993). **Republic A new translation by Robin Waterfield**. Oxford University Press. Thai PBS ศูนย์ข่าวภาคอีสาน. (2562). **ตลาดเพลงลูกทุ่งหมอลำใต้โบไตโนยุคสื่อสังคมออนไลน์**. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2566, จาก <https://web.facebook.com/ThaiPBSEsan/videos/566208493910100? v=566208493910100>

The Development of ASEAN Identity: Problems and Prospects

Charissa Suk-iam*

Abstract

ASEAN identity has been a mutual goal that ASEAN member states have in common. As the people are a crucial force in the establishment of regional identity, there have been a significant number of attempts by the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) to make people engage within the ASEAN community. However, these efforts are continuously challenged and they have not been successful. This paper aims to discuss on the issue of ASEAN identity and its development.

Keywords: ASEAN Identity, the struggle of achieving ASEAN identity and regional identity's mechanisms

Master of International Relations Student, Faculty of International Affairs, Thammasart University

ASEAN identity has been a mutual goal that ASEAN member states have in common. As the people are a crucial force in the establishment of regional identity, there have been a significant number of attempts by the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) to make people engage within the ASEAN community. However, these efforts are continuously challenged and they have not been successful. This paper aims to discuss on the issue of ASEAN identity and its development.

Achieving regional identity has been an unremitting goal of ASEAN, as identity is a key to build community (Acharya, 2017, p. 26). The achievement of regional identity reflects success of an organization (Acharya, 2012, p. 25). ASEAN identity is stated as one of the mottos of ASEAN, which is 'One Vision, One Identity and One Community.' The Declaration of ASEAN Concord conveys that ASEAN member states should develop an awareness of regional identity for strong community. ASEAN identity is, therefore, significant for the strength and success of ASEAN. With the development of ASEAN identity, any problems within the community can be resolved because of the 'we' mentality. An ASEAN single identity will also further lead to permanent regional peace (Indrawan, 2016, p. 147). In addition, the absence of ASEAN identity has led ASEAN to be perceived as a loosely-grouping organization which struggles to find its voice on the global stage (Abhisit Vejajjiva, 2017, p. 349). Moreover, the relevancy of ASEAN depends on ASEAN awareness and one solid narrative on ASEAN identity of the community (Maniam, 2020, p. 12).

ASEAN's way of diplomacy, which is commonly known as golf diplomacy or durian diplomacy, is too languid for the state-led ASEAN to achieve its unified identity. The leaders of ASEAN member states would play golf, have durian and talk about their wives and children altogether, wasting their time instead of discussing on important issues (Adriani, 2014, p. 160). Whenever they are unable to settle on certain matters, they would just leave the diplomatic setting and postpone the discussion. ASEAN identity will bring out a sense of collectiveness and establishment at the people level. These may lead to immediate response to addressing ASEAN problems by the people themselves. They would no longer wait for the government support that can be slow and ineffective (Leopairote et. al., 2017, p. 196). The endorsements from ASEAN people will also strengthen ASEAN to be a successful regional organization.

Searching for ASEAN Identity

ASEAN coined the term ‘identity’ for the first time in the Bali Concord II document in 2003 (Maniam, 2020, p. 12). The word has been employed periodically, which can be observed in both political statements and documents of the regional organization. At the 6th Meeting of the ASEAN Ministers Responsible for Culture and Arts (AMCA) in 2014, ASEAN ministers stated that they were determined to adopt a common identity (Igboausim, 2017, p. 4). Although ASEAN has been using the discourse of common identity as a goal of community building, the term ‘ASEAN identity’ has not been clearly defined by the regional organization. The former Prime Minister of Thailand, Abhisit Vejjajiva expressed about the ASCC blueprint that not stating what ASEAN identity is or should be is the most urgent issue for ASEAN (Abhisit Vejjajiva, 2017, p. 349).

Nonetheless, there is a certain description of what ASEAN identity is. When ASEAN discusses on its regional identity, the phrase ‘unity in diversity’ is often used to describe it. The principle of ‘unity in diversity’ was highlighted in Kuala Lumpur Declaration and the Bali Treaties in 1976 (Palmujoki, 2001, p. 36). In addition, the Bangkok Declaration of 1967, which is the first ASEAN declaration to reaffirm that the ASEAN member states would preserve their national identities (Acharya, 2012, p. 173).

However, ASEAN is exceedingly diverse in terms of religion and language. Thailand, Cambodia, Laos and Myanmar are Buddhist majority, whereas Islam is predominant in Brunei, Malaysia and Indonesia. On the other hand, Christianity is significantly worshipped in the Philippines (Niphaphan Chensantikun and Chainattha Damdi, 2013, p. 65). In addition, the economic sizes of ASEAN member states are also distinctive, and Southeast Asians are also driven by a wide range of cultural values. The disparity of ASEAN member states serves as an obstacle for establishing one common identity and poses a challenge to ASEAN integration.

Yet, ASEAN has imposed a mechanism to alleviate the strain. The ASEAN Strategic Plan for Culture and Arts 2016-2025 has noted that ASEAN aims to encourage promotion on cultural diversity of the regional organization with a realization of the region’s long historical and cultural connections. This effort of ASEAN can lead to a greater sense of regionalism, as its civil society has a better understanding.

The study group led by Malaysian Finance Minister Anwar Ibrahim has described Southeast Asia as a community of different peoples with their own identities and domestic arrangements. This demonstrates that ASEAN member states have their own characteristics and that they are independent with their own sovereignty and national governments (Niphaphan Chensantikun and Chainattha Damdi, 2013, p. 65). Additionally, the term ‘diversity’ is related to the regional principle norms of the ASEAN way and ASEAN Centrality, which highlight on the ASEAN-centric notion and the issue of sovereignty and non-interference in internal affairs are prioritized.

Amitav Archaya has suggested that ASEAN identity emerged from the five major sources. These include nationalism, religion, cultural norms and modes of interaction, modernist development state orientation and approach, and regionalism (Acharya, 2017, p. 27). But the fact is ASEAN member states share nothing in common in the above mentioned sources. Moreover, these sources paradoxically prevent the success of identity building, which emerges when ‘the self’ defines themselves with the characteristics of ‘the others’ (Acharya, 2012, p. 25). Therefore, the roots of ASEAN identity are obstacles for ASEAN identity, as they object to one another.

Nationalism among ASEAN member states is an origin of tensions in Southeast Asia. Nationalism in Southeast Asia made an appearance in the political movement after the Second World War, in which countries in the region possessed a strong will for their national independence (Kamontip Dueathong, 2017, p. 80). Additionally, as colonies, Southeast Asian states were divided and ruled by colonial authorities. Building national identity was therefore crucial in the nation-building process after they were decolonized. National identity is emphasized in national educations of the region. As for example, education in Malaysia is designed to ensure that every student has Malaysian identity (Hassan et. al., 2019, p. 114). Moreover, the characteristic of nationalism in ASEAN member states is portraying neighboring countries to be national enemies in order to create a sense of national unity. The Fall of Ayutthaya was employed to make people of Myanmar an enemy of Thailand. Similarly, Thailand was symbolized in Cambodian historical textbook as the great thief (Kamontip Dueathong, 2017, p. 80). This issue is a consequence of Cambodian dependence on its past culture to uphold national identity of the country’s citizens (Yok et. al., 2019, p. 40).

Common culture is also a significant requirement for successful regional

integration because it enhances a sense of belonging, which would further lead to a feeling of safety within the community (Igboausim, 2017, pp. 1-2). Still, Southeast Asia has a characteristic of cultural diversity. Trade instigated Southeast Asia to be culturally influenced by India and China (Acharya, 2012, p. 59). Adopting and adjusting cultures from these two civilizations led Southeast Asia to be a cultural pluralistic society. It has been argued earlier that ‘diversity’ is vital and related to the national interests of ASEAN member states due to the importance of sovereignty. ASEAN celebrates the region’s cultural diversity as a part of ASEAN identity. The foundation of ASEAN City of Culture has a goal to strengthen ASEAN identity through means of encouraging people to appreciate the regional diversity in terms of culture.¹ In addition, ASEAN cultural heritage is aimed to be preserved and used to promote ASEAN cultural diversity.² Yet, only small number of people of ASEAN recognize that there is such policies of cultural preservation and attempts (Soavapa Ngampramuan, 2015, p. 2000).

However, Southeast Asians do possess cultural sharing attributes in a great extent. The state system of Southeast Asian states in the pre-colonial era was exceedingly different from the West under the Westphalian system. Clear and defined territories and borders were not in the concept of states in Southeast Asia before (Acharya, 2012, p. 60). Southeast Asian states before colonialization did not identify themselves with the national identities that they do today (ADDUCUL, 2020, p. 2). This has led to common cultures and cultural sharing in Southeast Asian states.

Cultural and historical connections can reinforce identity building. However, these cultures are perceived to be national heritage, not a regional one. This also creates a conflict between the people of ASEAN who are a crucial force for the development of ASEAN identity, since they are a part of the process (Abhisit Vejajiva, 2017, p. 351). Cultural conflict is an obstacle for ASEAN identity, in which the quarrels tend to escalate faster than others in the rest of Asia (Croissant and Trinn, 2009, p. 25). ASEAN member states often claim to be an owner of certain cultures, and this has an impact on the people whose unity is essential in the building of ASEAN identity.

1 See 2015 ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Scorecard.

2 See ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint.

Culture was strategically used by the governments of ASEAN member states to build their nations after they became independent. Thus, other countries declaring the common culture that they signify as their own leads to anger. Losing national culture denotes losing national prestige (Kamontip Dueathong, 2017, p.21). For example, Thailand and Cambodia have had a cultural conflict over the Ramayana performance. In 2016, Thailand prepared to submit the performance as a national cultural heritage to the UNESCO. This caused an immediate response from the Phnom Pehn Post to publish an article saying that Cambodia was the actual founder of the culture. The anger occurred from the people of both nations (Kamontip Dueathong, 2017, p. 22). However, the fact is that both own and co-construct it. The Thai performance was influenced by Khmer Empire. It was adjusted into the country's authentic style, and was brought back to Cambodia when there was an attempt of restoring Cambodian arts and cultures after the Khmer Rouge (Kamontip Dueathong, 2017, p. 26).

Southeast Asian economies are heavily dependent on tourism, from which national heritage and culture are sources of people's income. Consequently, people have to protect their national cultures from other countries to claim, with the purpose to secure their well beings. There is a profound cultural dispute between Malaysia and Indonesia over the batik. In 2009, UNESCO announced that the technique of producing the fabric was the world heritage of Indonesia (Kamontip Dueathong, 2017, p. 41). Yet, Malaysian economy relies on batik market. In 2003, Malaysia exported batik to the United States, France and England. UNESCO's announcement was therefore upsetting to a large number of Malaysian citizens. At the same time, the Indonesian government was criticized for allowing other nation to use "Indonesian culture" for its own financial gains (Kamontip Dueathong, 2017, p. 42).

However, it is widely believed that the Batik technique originates from Egypt or Persia (Kamontip Dueathong, 2017, p. 42). Batik is a common culture which came to appear in the Malay Peninsula through trade (Acharya, 2012, p. 76). Besides the ASEAN Strategic Plan for Culture 2016-2025 aiming to promote cultural diversity, cultural understanding is also a mechanism that makes people of Southeast Asia aware that they were a shared community in the past (Kamontip Dueathong, 2017, p. 54). When cultural understanding is enhanced, ASEAN identity can be hopefully

developed.

The second major source of ASEAN identity is religion. Although religion in Southeast Asia is diverse, religious diversity never leads to interstate conflicts in the region. It only remains limited at the domestic level, which can be seen for example in the conflict in Myanmar between the Buddhist extremist and Muslim minority. Religious diversity therefore does not have a major impact on regionalism in Southeast Asia.

As one of the main objectives of the ASCC is to form ASEAN single identity, where the instrumentations include promoting ASEAN awareness through education, communication plans and promotion of ASEAN languages (Indrawan, 2016, p. 148). In 2009, the ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) has developed two platforms. The first one is the ASCC Council, which is supported by the Senior Officials Meeting on the ASCC, and the Coordinating Conference on the ASCC.³

The ASCC has put a great effort to make people engage with one another within the ASEAN community by organic volunteering.⁴ In order to create ASCC, there are a significant number of people to people groupings that have been developed. The associations include the ASEAN Accredited Civil Society Organizations, ASEAN Confederation of Women's Organization (ACWO), ASEAN Fisheries Federation (AFF), ASEAN Cosmetics Association (ACA) and ASEAN Arts Festival. From this it can be seen that the ASCC has made an attempt to include people as much as possible. The bodies cover a great range of interests that people are keen on.

Recognizing that education is a form of socialization, ASEAN Social Development in 2003 recommended that the primary education curriculum of ASEAN member states should include for the notion of ASEAN identity (Igboausim, 2017, p. 31). Moreover, the ASCC aims to ensure that education of ASEAN countries are able to enhance ASEAN awareness of the youth, who are the focus group of ASEAN to develop ASEAN awareness. The ASCC has thus established a significant number of youth focused programs with a purpose to build ASEAN identity. These include the ASEAN Youth Volunteers' Program (AYVP), the ASEAN Young Professionals Volunteers Corps and the Southeast Asian Ministers of Education Organization

3 See <https://asean.org/our-communities/asean-socio-cultural-community>.

4 See ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2025.

(SEAMEO).⁵

However, all of those mentioned above are all top-down mechanisms for building ASEAN identity, but the fact is that identity requires a conscious from the people to engage and interact in the regional community. Therefore, the approach should be bottom up (Acharya, 2017, p. 33). The former ASEAN Secretary General, Surin Pitsuwan suggested that the germ of ASEAN identity comes from the development of ASEAN awareness. Alexander Wendt has argued that “an actor cannot know what it wants unless it knows what it is”. An awareness should be achieved first so that the interests can be pursued (ADDUCUL, 2020, p. 2). The civil society must be able to identify themselves as both citizen of their own countries and citizen of ASEAN. However, most citizens in Southeast Asia do not associate themselves with ASEAN or recognize themselves as Southeast Asians (Chanintira na Thalang, 2020, p. 14).

The modernist state orientation is the only commonality that ASEAN member states share. Mutual interests for regional development has led to regionalism as an outcome. ASEAN has identified some common goals that the leaders of ASEAN member states believed they can be achieved through regional cooperation. These goals include economic growth and regional peace and prosperity. Still, joining regional organization is a decision made by the states. Even though ASEAN has intended to be people-orientated organization, the decision-making process in ASEAN is exceedingly state-centric. ASEAN community in the state level is vigorous. It can be argued that there is a sense of collective identity at this level. When Sri Lanka applied for the membership, it was rejected on an account of it not being ‘Southeast Asia’ enough (Acharya, 2017, p.30). However, at the people-level, regional integration is relatively weak. The civil society never has a chance to participate in the matters of the regional organization (Adriani, 2014, p. 160).

Originally, Southeast Asia was recognized as a whole united region before. The regional concept of Suvarnabhumi Empire was accepted as a region by the Chinese, Egyptians and Romans (Kamontip Dueathong, 2017, p. 18). However, it was a long time ago, and people are no longer aware on how they used to connect to each other like the ancient times. However, the Master Plan on ASEAN Connectivity 2025 can resemble this. This scheme is able to deepen a great sense

5 See 2015 ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Scorecard.

of community for ASEAN citizens through people-to-people connectivity.

However, cultural identity cannot be only ASEAN single identity (Indrawan, 2016, p. 148). The European Union is usually perceived as a model of successful regional integration (Bial, 2007, p. 3). Its identity is not also exclusive to cultural identity, but political values are just as important. Additionally, it can be seen from the emergence of the European Diversity Month that the organization embraces the populations that are not neither Caucasians nor Christians. African descents and Jewish European citizens are included to be a part of European citizens.⁶ The citizens of the European Union are integrated through the EU values which highlight on political concepts of democracy, equality and human rights.⁷ Therefore, political aspect needs to be taken into consideration for ASEAN to be a successful regionalism and achieve regional identity as well

In this case, ASEAN countries have also agreed to strengthen democracy and freedom. Human rights protection is also a key component of the vision of ASEAN as a regional organization.⁸ There are 18 principles regarding this matter, and it has been mentioned in many ASEAN documents including ASEAN Charter, the ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children (ACWC) and ASEAN Institute for Peace and Reconciliation (Morada, 2017, p. 21). However, the domestic factors of ASEAN member states have prevailed the commitment for mutual political objectives. Almost all ASEAN countries have an internal struggle to fully achieve democracy, and some ASEAN members such as Myanmar are still in the process of nation building (Morada, 2017, p. 29). Democracy and human rights promotion were usually distorted to serve the conflicting groups' interest. So, it is often hard for ASEAN member states to find their common interest.

Although interaction cannot be achieved when people in the community has no common interests (Hettne and Soberbaum, 2000, p. 10), ASEAN can utilize the mechanisms that have been developed and adopt them to be a part of establishing regional identity, which successfully transit from state to people level. For instance, with the 'Responsibility to Protect at 10' which grounds a principle

6 See <https://ec.europa.eu/info/european-diversity-month-2022>.

7 The EU values were stated by the European Commission. See <https://ec.europa.eu/component-library/eu/about/eu-values>.

8 See ASEAN Charter, 2007.

from local values and cultures to stop hate crimes, and the emergence of ASEAN climate change report, ASEAN can have an identity of being an advocate on stopping hate crimes and environmental protector. These identities are directly to the people themselves and a large number of them have already been aware on the matters. They can be the ‘shared values and common vision’, which Minister Marsudi stated in the Cross Pillar Consultation on the Narrative of ASEAN Identity which took place at the ASEAN Secretariat in 2020.⁹

ASEAN’s religious diversity can also be turned into opportunities to develop a regional identity. ASEAN can pursue a common goal to eradicate religious extremism and terrorism (Abhisit Vejjajiva, 2017, p. 355). This course can lead to a correlation among the sources of ASEAN identity, which are religion and cultural norms and modes of interaction. Moreover, certain group of citizens of ASEAN member states that have cultural conflicts do possess a sense of belonging and attachment. The borderland communities including the Dayak communities in Sarawak, Malaysia and Kalimantan, Indonesia have a strong sense of cultural and linguistic solidarity and identity, even though they are in different nation states. Additionally, despite the territorial conflicts between Thailand and Cambodia, Thais and Cambodians who live in the border areas do not perceive each other as enemies (Noor, 2017, p. 255). Therefore, the borderland community should be a key in the development of ASEAN identity that is people-centered. Still, this group of people tends to be neglected by the governments, and regarded as ethnic minorities.

Conclusion

Regionalization is a process. Therefore, it does take time for ASEAN to officially identify the definition of ASEAN Identity. The European Union took 36 years to disregard the members’ sovereignties and obtain European Community. It has been not two decades yet after ASEAN Charter was signed. ASEAN member states just became legally bound to the regional grouping. Additionally, it was the first time when people-oriented community was encouraged. Moreover, political regional structure of ASEAN is also exceedingly complex and more than any other regions. The remnants of colonialism have endured, leading ASEAN countries to individually prioritize their national interests, while aiming to strengthen regional

9 See <https://asean.org/asean-holds-virtual-consultation-on-asean-identity-narrative>.

cooperation for common goals. However, we are witnessing ASEAN's journey of achieving its regional identity. The efforts have been challenged, but it is undeniable that ASEAN has made progress in identifying what the definition ASEAN Identity is.

ASEAN has been striving for its regional identity. However, its definition is unclear expect the statement of unity in diversity. Achieving regional identity takes time. It has to be socially constructed that the combination of inherited values and constructed values should be balanced. The inherited values can derive from historical connections and shared cultures among Southeast Asian states, whereas the constructed values can come from goals that ASEAN member states have in common including poverty reduction and being an environmental activist. However, it is impossible for both values to be achieved if there is a lack of ASEAN awareness within the community of ASEAN citizens. Therefore, education plays a vital role and people should understand how they can benefit from ASEAN, so that they can have an appreciation for the ASEAN community.

References

- ADDUCUL, M., Alexander, Lloyd. (2020). "Connecting Cultural Collective Identities: Whither, ASEAN Community?." *FSI INSIGHTS* VI, no.2.
- Adriani, Isyana. (2014). "ASEAN and Ongoing Cultural Conflicts." *Jurnal Hubungan Internasional* 3, no.2.
- ASEAN. *ASEAN Holds Virtual Consultation on ASEAN Identity Narrative*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/asean-holds-virtual-consultation-on-asean-identity-narrative>.
- _____. *ASEAN Socio Cultural Community*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/our-communities/asean-socio-cultural-community>.
- _____. (1967). *Bangkok Declaration*. Accessed May 18, 2022. <https://agreement.asean.org/media/download/20140117154159.pdf>.
- _____. (2009). *ASEAN Charter*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/wp-content/uploads/images/archieve/publications/ASEAN-Charter.pdf>.
- _____. (2009). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/wp-content/uploads/images/archieve/5187-19.pdf>.
- _____. (2015). *ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Scorecard*. Accessed May 4, 2022. <https://asean.org/wp-content/uploads/2016/04/9.-March-2016-2015-ASCC-Scorecard-1.pdf>.
- _____. (2016). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2025*. Accessed May 4, 2022. <https://www.asean.org/wp-content/uploads/2012/05/8.-March-2016-ASCC-Blueprint-2025.pdf>.
- Acharya, Amitav. (2001). *Constructing a Security Community in Southeast Asia: ASEAN and the problem of regional order*. Oxon: Routledge.
- _____. (2012). *The Making of Southeast Asia: International Relations of a Region*. Singapore: Oxford University Press.
- _____. (2017). "The Evolution and Limitations of ASEAN Identity." In *Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Bial, Sanoussi. (2007). "Is the EU a Model of Regional Integration? Risks and challenges." *European Center for Development Policy Management*.

- Chensantikun, Niphaphan, and Damdi Chainattha. (2013). 'ASEAN Socio-Culture Community: ASCC: Problems, Obstacles and Recommendations' [in Thai], *Damrongrachanupahp Journal*, 13,46.
- Croissant, Aurel, and Trinn, Christoph. (2009). "Cultural, Identity, and Conflict in Asia and Southeast Asia." *ASIEN* 110.
- Dueathong, Kamontip. (2017). *Cultural Controversies in ASEAN and the Impacts of Building ASEAN Identity*. Bangkok: Thammasat University.
- European Commission. *European Diversity Month*. Accessed May 4, 2022. <https://ec.europa.eu/info/european-diversity-month-2022>.
- _____. *The EU Values*. Accessed May 4, 2022. <https://ec.europa.eu/component-library/eu/about/eu-values>.
- Hassan, Razali, Foong, Ming, Lee, and Ismai, Adilah, Asnidatul. (2019). "TVET in Malaysia" *In Vocational Education and Training in ASEAN Member States: Current Status and Future Development*, edited by Bin Bai and Paryono. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd.
- Hettne, Bjorn, and Soberbaum, Fredrik. (2000). "Theorizing the Rise of Regioness." *Journal of ASEAN Studies* 4, no.3.
- Igboausim, Iizuchukwu, Victor. (2017). *The Challenge of Cultural Identity on Regional Integration: A Case Study of ASEAN Community*. Bangkok: Siam University.
- Indrawan, Jerry. (2016). "ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) in Conflict Prevention: The Role of Civil Society Organization (CSOs)." *Journal of ASEAN Studies* 4, no.2.
- Leopairrote, Karndee, Promyotin, Marisara and Giorgio, Spencer. (2017). "Leveraging on Business, Arts/Culture, Technology, and Networking in *Building ASEAN's Young Generation in an Integrated ASEAN*." *In Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Maniam, Aaron. (2020). "Unity, diversity and the ASEAN Identity." *The ASEAN: A Shared Identity Becoming ASEAN*.
- Morada, M., Noel. (2017). "ASEAN Community Building – What It Really Means to be a Community." *ASEAN at 50: A Look at Its External Relations*.

- Na Thalang, Chanintira. (2021). “Realizing an ASEAN Identity through Tertiary Education.” *ASEAN Focus*.
- Noor, A., Farish. (2017). “Where Do We Begin? Reclaiming and Reviving Southeast Asia’s Shared Histories and Geographies.” In *Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Palmutjoki, Euro. (2001). *Regionalism and Globalism in Southeast Asia*. New York: PALGRAVE.
- Vejjajiva, Abhisit. (2017). “The Critical Importance of Socio-cultural community for the Future of ASEAN.” In *Building ASEAN Community: Political-Security and Socio-cultural Reflections*, edited by Aileen Baviera and Larry Maramis. Jakarta: Economic Research Institute for ASEAN and East Asia.
- Yok, Sothy, Chrea, Sesokunthideth, and Pak, Ravy. (2019). “Technical and Vocational Education and Training in Cambodia: Current Status and Future Development.” In *Vocational Education and Training in ASEAN Member States: Current Status and Future Development*, edited by Bin Bai and Paryono. Singapore: Springer Nature Singapore Pte Ltd.

บทบาทของสีจิ้นผิงในการ เปลี่ยนแปลงสถาบันความ สัมพันธ์ระหว่างพรรคกับ รัฐในการเมืองจีน ในช่วง สมัยชาที่ 18, 19 และ 20*

กิตติพศ พุทธิวินิช**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีข้อเสนอว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนและความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐภายใต้สมัยชาที่ 18 – 20 นั้น เป็นผลมาจากปัญหาการสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายของยุคเติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมาที่ยังมีปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับความอสมมาตรของกลุ่มการเมืองภายในพรรค การจัดการโครงสร้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ การควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และสถานะของกองทัพปลดแอกประชาชน ด้วยเหตุนี้ พอถึงยุคผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 5 จึงเป็นโจทย์ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างทันที่ อย่างไรก็ดี การแก้ไขประเด็นเหล่านี้กลับเป็นการไปทำลายความเป็นสถาบันระหว่างพรรคกับรัฐบาลแบบเดิมโดยไม่ได้ตั้งใจและนำไปสู่สมมาตรใหม่ทางการเมืองจีนที่ผู้นำสูงสุดของจีนที่ยังไม่อาจคาดการณ์ได้

คำสำคัญ: พรรคคอมมิวนิสต์จีน, ฝ่ายซ้าย, ฝ่ายสันนิบาตเยาวชนจีน, การเมืองจีน

* บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “บทบาทของสีจิ้นผิงในการเปลี่ยนแปลงสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีน ในช่วงสมัยชาที่ 18, 19 และ 20”

**อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Xi Jinping's Roles in Changing the Institutional Relations between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress*

Kittipos Phuttivanich**

Abstract

This research article argues that the internal changes within Communist Party of China (CPC) and the relationship between the party and the state in Chinese politics during the 18th – 20th CPC Congresses are the results of the problems regarding Deng Xiaoping's unfinished political institutionalization process, including the asymmetrical proportion of the political factions within the CPC, the governmental and state-owned enterprise reform, the uncontrollability of the central government towards the local ones, and the status of the People's Liberation Army. For these reasons, the fifth generation of Chinese paramount leader has tried to solve the political difficulties as mentioned above. However, the solutions have unintentionally turned to be the deconstruction of the existing political institutions and brought about the new political standards, which are not settled yet.

Keywords: Communist Party of China, Shanghai Faction, Chinese Youth League Faction, Chinese Politics

* This research article is a part of the research project "Xi Jinping's Roles in Changing the Institutional Relations between the Party and the State in Chinese Politics during the 18th, 19th, and 20th CPC Congress"

** Lecturer at the Faculty of Political Science, Ramkhamheang University

1. ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในช่วงระหว่างวันที่ 16 - 22 ตุลาคม ค.ศ. 2022 มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งชาติ (National Congress of the Communist Party of China) สมัยที่ 20 ต่อด้วยการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเต็มคณะครั้งที่ 1 สมัยที่ 20 (First Plenary Session of the 20th Central Committee of the Communist Party of China) ในวันที่ 23 ตุลาคม ค.ศ. 2022 โดยผลลัพธ์ของการประชุมทั้งสองครั้งดังกล่าวได้ข้อสรุปว่า สีจิ้นผิง (Xi Jinping) ได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ต่อเป็นสมัยที่ 3 ซึ่งมีนัยยะทางการเมืองจีนว่าในการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติที่จะจัดขึ้นในเดือนมีนาคมของปี ค.ศ. 2023 สีจิ้นผิงจะได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นสมัยที่ 3 เช่นกัน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองจีนที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน จนมีนักวิพากษ์วิจารณ์จำนวนมากมองว่านี่คือการผูกอำนาจของระบอบเผด็จการภายใต้การนำของสีจิ้นผิง

แต่ในความเป็นจริงแล้ว ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถคาดการณ์ได้ตั้งแต่การแก้ไขรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 2017 แล้ว จึงไม่ใช่เรื่องที่น่าตระหนกตกใจแต่อย่างใด¹ อย่างไรก็ตาม สมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนสมัยที่ 20 ดังกล่าวก็มีประเด็นที่เป็นปรากฏการณ์ใหม่ในการเมืองจีนที่พึงต้องพิจารณาทั้งหมด 3 ประเด็น คือ 1) รายละเอียดการแก้รัฐธรรมนูญพรรคบางประการ 2) อายุของสีจิ้นผิงในการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ และ 3) สัดส่วนของคณะกรรมการประจำกรมการเมือง (Politburo Standing Committee) แบบใหม่ ซึ่งทั้งสามประเด็นนี้ต่างเป็นความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อโครงสร้างการครองแผ่นดินจีนของพรรคคอมมิวนิสต์อย่างมีนัยยะสำคัญ

ประเด็นแรก แม้ว่าโดยทั่วไปแล้ว ทุกครั้งที่มีการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนแห่งชาติก็จะมีการปรับแก้รัฐธรรมนูญของพรรคคอมมิวนิสต์เป็นปกติอยู่แล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปรับเปลี่ยนรายละเอียดรวมไปถึงโครงสร้างการบริหารจัดการของพรรคคอมมิวนิสต์ในสอดคล้องกับสถานการณ์และมีความทันสมัยอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้ก็มีการเพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนที่ว่าด้วยหลักการและข้อบังคับของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่เน้นให้สีจิ้นผิงเป็นศูนย์กลางของพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มรายละเอียดในส่วนหลักการข้อที่ 3 ในส่วนบททั่วไปของธรรมนูญพรรคที่ว่า

ยึดมั่นในแนวทางองค์รของพรรคสำหรับยุคสมัยใหม่ พรรคต้องปฏิบัติตามแนวคิดของสีจิ้นผิงที่ว่าด้วยสังคมนิยมลักษณะจีนสำหรับยุคใหม่อย่างเต็มที่ ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับระบอบองค์กรในการบ่มเพาะให้เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถมีความจงรัก

1 โปรดดู กิตติพิศ พุทธิวิช, การปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน: นัยต่อความเป็นผู้นำของสีจิ้นผิง, สังคมศาสตร์, 50,1, 2563.

รักดีต่อพรรค มีความใสสะอาด และมีความรับผิดชอบ และต้องดึงดูดบุคลากรที่มีพรสวรรค์และมีความเสียสละรักชาติจากทุกภาคส่วน และคัดเลือกบุคลากรบนพื้นฐานของความตรงไปตรงมาและความสามารถ (โดยต้องให้น้ำหนักแก่ความตรงไปตรงมามากกว่า) และคุณธรรม เพื่อที่จะรับประกันให้ได้ว่าบุคลากรเหล่านั้นจะยึดมั่นและสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้นำของพรรค และยึดมั่นในการพัฒนาสังคมนิยมที่มีลักษณะจีน พรรคคอมมิวนิสต์จีนทั้งพรรคต้องทำงานเพื่อยกระดับหน้าที่ทางการเมืองและทางองค์กรขององค์กรพรรค ฝึกฝนและเลือกบุคลากรที่พรรคและประชาชนต้องการ ส่งเสริมบุคลากรที่มีความสามารถในการแบกรับภารกิจแห่งยุคสมัยและมีความพร้อมที่จะยึดมั่นในหลักการสังคมนิยม และมีจิตใจที่แน่วแน่เพื่อที่จะรับประกันในทฤษฎีพื้นฐาน แนวทางพื้นฐาน และนโยบายพื้นฐานของพรรคว่าจะได้รับการปฏิบัติอย่างเต็มที่ (“Constitution of the Communist Party of China (Amendment),” 2022)

นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มเติมรายละเอียดข้อบังคับของสมาชิกพรรคในมาตรา 2 ที่ว่า

ต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่จิตสำนึกของความจำเป็นที่จะคงไว้ซึ่งความตรงไปตรงมาทางการเมือง คิดในภาพใหญ่ ปฏิบัติตามแกนผู้นำของพรรค และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำส่วนกลางของพรรค ต้องมีความมั่นใจในเส้นทาง ทฤษฎี ระบบ และวัฒนธรรมของสังคมนิยมที่มีลักษณะจีน และยึดมั่นในตำแหน่งศูนย์กลางของสหประชาชาติในคณะกรรมการกลางของพรรคและในพรรคในภาพรวมทั้งหมด และยึดมั่นในอำนาจของคณะกรรมการกลางและความเป็นแกนกลางและความเป็นเอกภาพขององค์กรดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามกฎ หลักการ และนโยบายพื้นฐานของพรรค เป็นผู้นำทางด้านการปฏิรูป การเปิดประเทศ และการทำให้เป็นสังคมนิยมสมัยใหม่ ส่งเสริมให้ประชาชนทำงานอย่างเต็มที่เพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางสังคม และมีบทบาทสำคัญในการผลิต การทำงาน การศึกษา และกิจกรรมทางสังคม (“Constitution of the Communist Party of China (Amendment),” 2022)

ในส่วนของรายละเอียดที่เพิ่มมานั้นทำให้ดูเหมือนว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังจะส่งเสริมลัทธิบูชาผู้นำ (personality cult) แม้ว่าในมาตรา 10 ข้อ 6 จะระบุว่า

พรรคห้ามมิให้ลัทธิบูชาผู้นำทุกรูปแบบ จะต้องทำให้มันใจว่ากิจกรรมของผู้นำพรรคอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของพรรคและประชาชน

ขณะเดียวกันก็รักษาจุดยืนของผู้นำทุกคนในฐานะที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์
ของพรรคและประชาชน (“Constitution of the Communist Party of
China (Amendment),” 2022)

ทั้งนี้ จากประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนก็เป็นที่ยืนยันว่าลัทธิบูชาผู้นำดังกล่าวเคยทำให้เกิด
หายนะทางการเมืองอย่างไรบ้าง ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดดังกล่าวจึงเป็นเรื่อง
ใหญ่สำหรับวิถีการดำเนินงานของพรรคที่เคยเป็นมาก่อนหน้านี้อย่างหมด

ประเด็นที่สอง โดยปกติแล้วตำแหน่งคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ (CPC
Central Committee) ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สูงที่สุดในสายงานการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์นั้น
จะมีธรรมเนียมอยู่ว่าผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องเกษียณที่อายุ 68 ปี (Miller, 2016, pp. 1-2) โดยอาจ
เริ่มนับอย่างผ่อนปรนที่สุดก็คือในวันที่เข้ารับตำแหน่ง อายุของผู้ดำรงตำแหน่งจะต้องยังไม่ถึง 68 ปี
ซึ่งเมื่อได้รับตำแหน่งแล้วก็สามารถอยู่ในตำแหน่งดังกล่าวได้ไปจนถึงสุดสมัย ทั้งนี้ นับตั้งแต่ยุคของ
เติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมาธรรมเนียมนี้ก็ได้รับการปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดในบรรดาสมาชิกพรรค
อย่างไรก็ตาม อาจนับได้ว่าสีจิ้นผิงเป็นผู้นำคนแรกหลังจากเติ้งเสี่ยวผิงที่เป็นข้อยกเว้นสำหรับ
ธรรมเนียมปฏิบัติดังกล่าว เนื่องจากสีจิ้นผิงเกิดวันที่ 15 มิถุนายน ค.ศ. 1953 ในปี ค.ศ. 2022 มีอายุ
69 ปี ซึ่งเกินมาจากธรรมเนียมการเกษียณอายุของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ 1 ปี

ที่จริงแล้ว ข้อยกเว้นนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ยังสามารถยอมรับได้สำหรับผู้นำของพรรคที่
มีบารมีสูง เพราะทั้งเหมาเจ๋อตงและเติ้งเสี่ยวผิงต่างได้รับข้อยกเว้นในกรณีนี้ ส่วนในกรณีของ
สีจิ้นผิงเมื่อพิจารณาจากผลงานในสมัยฯ 18 ของเขาที่ประสบความสำเร็จจากนโยบายต่าง ๆ
ไม่ว่าจะเป็นการปราบปรามการคอร์รัปชัน การปฏิรูประบบราชการ การปฏิรูปกองทัพ รวมไปถึง
การริเริ่มความริเริ่มแถบ-ทางที่ช่วยให้จีนกลายเป็นประเทศมหาอำนาจในเวทีระหว่างประเทศ
และผลงานในสมัยฯ 19 ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหาโควิด-19 ที่เมืองอู่ฮั่นอย่าง
รวดเร็วและสามารถให้ความช่วยเหลือทางด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ในฐานะที่เป็น First aid
ออกไปทั่วโลก การยกระดับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจจาก Created in China ให้กลายเป็น
Made in China 2025 ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งทางด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและปัญญา
ประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) และการเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม Belt and Road
Forum ถึงสองครั้งในปี ค.ศ. 2017 และ ค.ศ. 2019 ทั้งหมดนี้จึงเป็นเรื่องไม่แปลกที่จะผลักดันให้
สีจิ้นผิงเข้าเงื่อนไขของการได้รับข้อยกเว้นดังกล่าว

จากที่กล่าวมา ปัญหาของประเด็นนี้จึงไม่ได้อยู่ที่ตัวของสีจิ้นผิง หากแต่อยู่ที่บุคคลอื่น ๆ
ที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัยฯ ที่ 20 ซึ่งนอกจากสีจิ้นผิงแล้วยังมี
สมาชิกอีก 6 คน ได้แก่ หลี่เฉียน (Li Qiang) จ้าวเล่อจี (Zhao Leji) หวางหู่หนิง (Wang Huning)
ข่ายฉี (Cai Qi) ดิงเซวียเสวีย (Ding Xuexiang) และ หลี่ซี (Li Xi) ซึ่งปัญหาสำคัญก็คือทั้ง 6 คนนี้
ทุกคน โดยหลี่เฉียนเกิดในปี ค.ศ. 1959 ซึ่งมีอายุ 63 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง จ้าวเล่อจีเกิดในปี
ค.ศ. 1957 ซึ่งมีอายุ 65 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง หวางหู่หนิงและข่ายฉีเกิดในปี ค.ศ. 1955

ซึ่งมีอายุ 67 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง ดิงเซวียเสวียเกิดในปี ค.ศ. 1962 ซึ่งมีอายุ 60 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง และหลี่ซีเกิดในปี ค.ศ. 1956 ซึ่งมีอายุ 66 ปี ณ ขณะรับตำแหน่ง ทั้งนี้ หากเงื่อนไขการเป็นผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนยังคงเป็นเหมือนเดิมคือ 2 สมัย ซึ่งก็หมายถึงสมัยชาที่ 22 ในปี ค.ศ. 2032 ทุกคนในคณะกรรมการชุดนี้จะมีอายุเกิน 68 ปี ดังนั้นจึงหมายความว่าสมัยชาครั้งที่ 20 ไม่ได้มีการวางตัวผู้สืบทอดอำนาจหรือการส่งไม้ต่อไปถึงสมาชิกที่จะเข้ามาใหม่ในสมัยชาครั้งที่ 21 ที่จะเริ่มในปี ค.ศ. 2027 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ในสมัยชาที่ 21 ก็จะไม่มีการเปลี่ยนผ่านอำนาจสู่ผู้นำคนใหม่อยู่ดี

ทั้งนี้ เนื่องจากตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ในพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตำแหน่งดังกล่าวจึงมักจะมีความต่อเนื่องในแง่ของสมการทางการเมืองภายในของพรรคคอมมิวนิสต์มาโดยตลอด เช่นในสมัยชาที่ 18 ก็มีสีจิ้นผิงกับหลี่เค่อเฉียงที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 17 ส่วนในสมัยชาที่ 19 ก็มีสีจิ้นผิงกับหลี่เค่อเฉียงที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 18 ส่วนสมัยชาที่ 20 นั้นมีการต่อเนื่องมาจากเดิมคือสีจิ้นผิง หวงหัวหนิง และจ้าวเล่อจี ที่เป็นสมาชิกต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 19 แต่ในสมัยชาที่ 21 นั้นจะมีสมาชิกของคณะกรรมการประจำกรมการเมืองที่น่าจะสามารถอยู่ต่อเนื่องมาจากสมัยชาที่ 20 นี้ได้เพียงสองคน คือ สีจิ้นผิงกับดิงเซวียเสวีย ซึ่งเท่ากับเป็นการทำลายสมการทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์ดังกล่าวถึงในประเด็นถัดไป

ประเด็นที่สาม ในพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะมีกลุ่มทางการเมืองใหญ่อยู่ 2 กลุ่ม คือกลุ่มเซี่ยงไฮ้ (Shanghai Faction) กับกลุ่มสันนิบาตเยาวชน (Youth League Faction) โดยที่กลุ่มเซี่ยงไฮ้คือกลุ่มนักการเมืองในพรรคคอมมิวนิสต์ที่เติบโตมาจากสายงานการเมืองท้องถิ่น ในขณะที่กลุ่มสันนิบาตเยาวชนคือกลุ่มสมาชิกพรรคที่เติบโตมาจากระบบการศึกษาของพรรคคอมมิวนิสต์ และได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคเมื่ออายุถึงเกณฑ์ ทั้งนี้ ภายหลังจากสมัยเติ้งเสี่ยวผิงเป็นต้นมา ทั้งสองกลุ่มนี้จะมีการถ่วงดุลกันในตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมือง กล่าวคือ หากผู้นำหมายเลขหนึ่งเป็นกลุ่มเซี่ยงไฮ้ ผู้นำหมายเลขสองจะเป็นกลุ่มสันนิบาตเยาวชน ในขณะที่หากตัวแทนของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนเป็นผู้นำหมายเลขหนึ่ง ตัวแทนของกลุ่มเซี่ยงไฮ้ก็จะเป็นหมายเลขสอง ดังจะเห็นได้จากในสมัยชาที่ 14 และ 15 มีเจียงเจ๋อหมินที่เป็นผู้นำกลุ่มเซี่ยงไฮ้เป็นหมายเลขหนึ่ง และมีหลี่เฉิงที่มาจากฝ่ายสันนิบาตเยาวชนเป็นหมายเลขสองส่วนในสมัยชาที่ 16 และ 17 มีหูจิ่นเทาที่มาจากกลุ่มสันนิบาตเยาวชนเป็นหมายเลขหนึ่ง ในขณะที่อู๋ป๋กวงที่มาจากฝ่ายเซี่ยงไฮ้เป็นหมายเลขสอง และในสมัยชาที่ 18 และ 19 มีสีจิ้นผิงซึ่งมาจากฝ่ายเซี่ยงไฮ้เป็นผู้นำหมายเลขหนึ่ง และมีหลี่เค่อเฉียงซึ่งมาจากสันนิบาตเยาวชนเป็นผู้นำหมายเลขสอง

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัยชาที่ 20 นี้เป็นครั้งแรกที่ทั้งผู้นำหมายเลขหนึ่งและหมายเลขสองมาจากกลุ่มเซี่ยงไฮ้เหมือนกัน (หากไม่นับประเด็นที่ว่าสีจิ้นผิงมีความพยายามตั้งกลุ่มผู้เจียนของตนเองขึ้นมาใหม่) และนอกจากนั้น จำนวนสมาชิกของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในคณะกรรมการประจำกรมการเมืองของสมัยชานี้ก็มีเพียงหวางหัวหนิงแค่เพียง

คนเดียว โดยที่หวังหุ่หนึ่งเป็นคนที่เป้นต่อเนื่องมาจากสมัชชาที่ 19 ซึ่งหมายความว่าในสมัชชาที่ 20 นั้น ไม่มีบุคคลจากสันนิบาตเยาวชนได้รับการเลือกให้เข้ามาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมืองเลย กรณีนี้จึงนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่จะทำให้สมการอำนาจรวมไปถึงช่องทางการเติบโตของสมาชิกพรรคมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

จากความเปลี่ยนแปลงสำคัญทั้งสามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาต่อการสร้างความเป้นสถาบัน (institutionalization) ในทางการเมืองจีนอย่างยิ่งยวด แน่หนว่าเป้าหมายดังกล่าวเป็นสิ่งที่ตั้งใจเสียมิ้งต้องการที่จะสร้างให้แก่ประเทศจีน เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการแก่งแย่งอำนาจและความวุ่นวายภายในพรรคคอมมิวนิสต์เอง และผู้นำของจีนภายหลังจากตั้งใจเสียมิ้งไม่ว่าจะเป็นเจียงเจ่อหมินหรือหูจินเทาต่างก็ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวอย่างไม่แตกแถว ส่วนสี่จิ้นผิงในสมัชชาที่ 18 ก็ยังทำตามครรลองดังกล่าวอยู่ จนกระทั่งในสมัชชาที่ 20 ถึงเป็นที่ชัดเจนว่า การสร้างความเป้นสถาบันของพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำลังถูกสั่นคลอน ประเด็นที่เป็นปัญหาก็คือ เหตุใดสี่จิ้นผิงถึงต้องการเปลี่ยนแปลงความเป้นสถาบันดังกล่าวของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการเมืองจีนภายใต้สมัชชาที่ 19 และ 20
2. เพื่อศึกษาวิธีการของสี่จิ้นผิงในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีน
3. เพื่อประเมินผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพลวัตการเมืองจีนในภาพรวม
4. เพื่อยกระดับองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง

3. สมมติฐานการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอว่า การสร้างความเป้นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนที่เริ่มตั้งแต่ช่วงปลายของยุคเติ้งเสียมิ้งเป็นต้นมานั้นยังมีอีกหลายด้านที่ยังทำไม่สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นความสมมาตรของกลุ่มการเมืองภายในพรรค การจัดการโครงสร้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ การควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และสถานะของกองทัพปลดแอกประชาชนด้วยเหตุนี้ พอถึงยุคผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 5 ซึ่งอยู่นอกเหนือจากรายชื่อผู้สืบทอดอำนาจของเติ้งเสียมิ้งแล้วจึงเป็นโจทย์ที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างทันทางที่ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขประเด็นเหล่านี้ก็กลับเป็นการไปทำลายความเป้นสถาบันระหว่างพรรคกับรัฐแบบเดิมโดยไม่ได้ตั้งใจและนำไปสู่สมมาตรใหม่ทางการเมืองจีนที่ผู้นำสูงสุดของจีนที่ยังไม่อาจคาดการณ์ได้

4. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาพลวัตทางการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนตั้งแต่สมัชชาที่ 18 ถึงช่วงต้นของสมัชชาที่ 20 หรือตั้งแต่ช่วงเดือนตุลาคม ค.ศ. 2012 ถึง เดือนตุลาคม ค.ศ. 2022 โดยจะพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) ของความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการเมืองจีนภายใต้สมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์ที่ 18, 19 และ 20
2. ได้ทำความเข้าใจกับวิธีการของสัจฉินในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีน
3. สามารถประเมินผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเมืองภายในพรรคคอมมิวนิสต์จีนต่อพลวัตการเมืองจีนในภาพรวมได้
4. สามารถระบอบองค์ความรู้ด้านจีนศึกษาให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงร่วมสมัยได้

6. กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้จะใช้กรอบแนวคิดเรื่องการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) ที่ได้รับการพัฒนาโดย Jack Knight ในหนังสือ Institutions and Social Conflict: Political Economy of Institutions and Decisions ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1992 ในการวิเคราะห์พลวัตทางการเมืองภายในที่เกิดขึ้นของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในช่วงสมัชชาที่ 18, 19 และ 20 โดยก่อนที่จะอธิบายว่าอะไรคือการทำให้เป็นสถาบันนั้น จำเป็นต้องอธิบายก่อนว่าสถาบัน (institution) คืออะไร

ในทางรัฐศาสตร์ พวกสถาบันนิยม (institutionalism) หมายถึงแนวทางการศึกษาที่โต้แย้งแนวทางการศึกษารัฐศาสตร์แบบพวกพฤติกรรมนิยม (behaviouralism) โดยพวกหลังคือพวกที่ได้รับอิทธิพลมาจากพวกนักเคมีในทางวิทยาศาสตร์ที่มองว่าการทำความเข้าใจสารต่าง ๆ สามารถตั้งต้นได้จากการทำความเข้าใจธาตุมูลฐานที่เล็กที่สุดก่อน เพราะธาตุมูลฐานขนาดเล็กเหล่านั้นก็มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันกับสารไม่ว่าขนาดจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไรก็ตามเมื่อเป็นเช่นนั้น พวกนักพฤติกรรมนิยมจึงมองว่าการศึกษาสังคมก็สามารถทำได้เช่นเดียวกันกับพวกนักเคมีคือการเริ่มต้นที่การศึกษาที่คุณสมบัติของปัจเจกบุคคล โดยมีฐานคติ (assumption) ว่าสังคมก็คือผลรวมของปัจเจกบุคคลหลาย ๆ คน และเมื่อรวมกันแล้ว คุณสมบัติของสังคมก็จะไม่แตกต่างไปจากคุณสมบัติของปัจเจกบุคคล ซึ่งประเด็นนี้คือสิ่งที่พวกสถาบันนิยมโต้แย้ง พวกพฤติกรรมนิยมว่าสังคมไม่เท่ากับผลรวมของของปัจเจกบุคคล เนื่องจากการรวมกันของปัจเจกบุคคลได้นำไปสู่คุณสมบัติใหม่ที่แตกต่างออกไปจากเดิม ซึ่งหนึ่งในผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

จากการรวมกันของปัจเจกบุคคลก็คือ การเกิดขึ้นของสถาบันทางสังคมที่กลับมาควบคุมปัจเจกบุคคลอีกชั้นหนึ่ง กล่าวคือ สถาบันทางสังคมคือผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคล และผลผลิตดังกล่าวก็กลับไปมีอิทธิพลต่อการมีปฏิสัมพันธ์ของปัจเจกบุคคลตั้งแต่ในรูปแบบที่เรียบง่ายที่สุดไปจนถึงความสัมพันธ์ที่มีความซับซ้อนมากที่สุด (Knight, 1992)

ทั้งนี้ คำจำกัดความทั่วไปของสถาบันทางสังคม คือ ชุดของกฎ (set of rules) ที่วางโครงสร้างให้แก่การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และกฎเหล่านี้จะต้องได้รับการยอมรับโดยสมาชิกของสังคมที่เกี่ยวข้องอีกด้วย โดยสถาบันทางสังคมมีความสำคัญต่อชีวิตทางสังคมของปัจเจกบุคคลเป็นอย่างมากจนอาจกล่าวได้ว่าหากปราศจากสถาบันทางสังคมแล้ว การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลนั้นแทบจะไม่สามารถเป็นไปได้เลย เพราะกิจกรรมทางสังคมนั้นจำเป็นต้องมีการมีคุณสมบัติบางประการร่วมกันก่อน โดยในเบื้องต้นอาจสามารถจำแนกความสำคัญของสถาบันทางสังคมได้ดังต่อไปนี้ ประการแรก สถาบันทางสังคมเป็นตัวกำหนดมาตรวัดของเวลาและระยะทาง เพราะจริงอยู่ที่ทั้งสองสิ่งนี้เป็นข้อเท็จจริงที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยความรู้ทางดาราศาสตร์และฟิสิกส์ แต่ท้ายที่สุดแล้ว การที่มนุษย์เรายึดถือว่า 1 ปี มี 12 เดือน, 1 เดือนมี 4 สัปดาห์, 1 สัปดาห์มี 7 วัน, 1 วันมี 24 ชั่วโมงนั้นล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และมาตรวัดเรื่องเวลานี้ก็เป็นพื้นฐานของกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ อีกมากมาย ประการที่สอง สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดสิทธิในทรัพย์สิน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบทรัพย์สินส่วนรวมหรือทรัพย์สินส่วนตัวก็ตาม แต่ก็ต้องเกิดขึ้นจากความเห็นพ้องต้องกันก่อนว่าอะไรบ้างที่ควรนับว่าเป็นทรัพย์สิน หรืออะไรที่ไม่ควรเป็นทรัพย์สิน ประการที่สาม สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสืบสายพันธุ์ของมนุษย์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือสถาบันครอบครัวก็เกิดขึ้นจากการเห็นพ้องต้องกันทางสังคมและมีบทบาทในการกำหนดหน้าที่ต่าง ๆ แก่ปัจเจกบุคคลตามแต่ละเพศและเพศสภาวะด้วยเช่นกัน ประการที่สี่ สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดวิถีการผลิตและการกระจายทรัพยากรทางเศรษฐกิจ เพราะกิจกรรมการผลิตของมนุษย์นั้นเป็นกิจกรรมกลุ่มที่ต้องมีการแบ่งหน้าที่และความเชี่ยวชาญ ซึ่งประเด็นดังกล่าวก็เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดขึ้นทางสังคม และประการที่ทำให้สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดสถาบันทางการเมืองของรัฐ เพราะรัฐบาลนั้นตั้งอยู่บนเครือข่ายของสถาบันทางการเมืองที่มีการตัดสินใจร่วมกันและมีการประสานงานระหว่างกันในการจัดการความสัมพันธ์ทางอำนาจของสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นต้องเกิดขึ้นบนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมร่วมกันเสียก่อน เมื่อเป็นเช่นนั้น สถาบันทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในชีวิตของปัจเจกบุคคลในแง่ที่ว่าสถาบันทางสังคมก่อให้เกิดความแน่นอนบางประการซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และพวกสถาบันนิยมก็เห็นว่าการศึกษาก่อนหน้านั้นควรตั้งต้นที่การศึกษาสถาบันทางการเมืองที่เป็นผลรวมของสังคม มากกว่าที่จะเป็นพฤติกรรมทางการเมืองของปัจเจกแต่ละคน (DiMaggio and Powell, 1991, pp. 1-4)

อย่างไรก็ตาม คำว่าพวกสถาบันนิยมนั้นเป็นคำเรียกของกลุ่มของนักวิชาการอย่างหลวม ๆ เพราะนักสถาบันนิยมก็ยังมีกระแทย่อยรายละเอียดของสถาบันทางสังคมออกไปอีกเป็น

จำนวนมาก ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้จะให้ความสนใจไปที่ การศึกษาว่าสถาบันทางสังคมนั้นถูกสร้างขึ้นมาได้อย่างไร หรือก็คือ กระบวนการทำให้เป็นสถาบัน (institutionalization) โดยในงานของ Knight ได้เสนอว่า สถาบันทางสังคมเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยที่การอุบัติขึ้นของสถาบันทางสังคมอาจเกิดขึ้นจากความจงใจที่มีการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ (strategic decision) เพื่อบัญญัติกฎทางสังคม (social rules) ที่สร้างความคาดหวังทางสังคม (social expectation) เกี่ยวกับการกระจายทรัพยากรบางประการของสังคม ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวก็จะจำกัดพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและคาดหวังว่าจะได้ประโยชน์จากการมีปฏิสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์นั้น ๆ

ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการสร้างสถาบันทางสังคม ก็คือการวางกฎที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปัจเจกได้รับการคาดหวังให้ต้องกระทำภายใต้สถานการณ์บางเงื่อนไข รวมไปถึงการวางเงื่อนไขต่าง ๆ ในการตัดสินใจให้แก่ปัจเจกบุคคลอื่นจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ ซึ่งประสิทธิภาพในการทำให้ปัจเจกยอมทำตามหรือไม่ทำตามสถาบันทางสังคมที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ก็จะขึ้นอยู่กับสองประเด็น คือ การให้ข้อมูล (information) กับการลงโทษ (sanction) ทั้งในแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อย่างไรก็ตาม หากการทำให้เป็นสถาบันใด ๆ ยังคงให้เกิดความไม่แน่นอนในบางประการ ก็ขึ้นอยู่กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและช่องทางที่สถาบันที่มีปัญหาทางไว้ว่ามีการเปิดพื้นที่ให้แก่การแลกเปลี่ยนข้อมูลและทำสัญญาระหว่างกันในการสร้างกฎใหม่ในการกำกับพฤติกรรมในอนาคตขึ้นมาหรือการวางมาตรการลงโทษเพื่อให้เกิดการทำตามสถาบันใหม่มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม สถาบันทางสังคมก็อาจสามารถเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติได้เช่นกัน กล่าวคือ สถาบันทางสังคมอาจเกิดขึ้นจากการคลี่คลายตัวของวิวัฒนาการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้เกิดการสร้างสถาบันทางสังคมแบบใหม่ ๆ ที่เป็นเผด (variation) ของสถาบันทางสังคมแบบเดิมขึ้นมาและมีการแตกหน่อจากเดิมออกไปเรื่อย ๆ ซึ่งคำอธิบายเช่นนี้จะคล้าย ๆ กับทฤษฎีวิวัฒนาการของ Charles Darwin (Knight, 1992, pp. 84-122) หรืออาจเกิดจากความขัดแย้งหรือความอสมมาตรในการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรตามที่มีอยู่เดิม และมีการเจรจาต่อรองให้มีการออกแบบสถาบันทางสังคมใหม่ (Knight, 1992, pp. 123-170)

กล่าวโดยสรุป การสร้างสถาบันทางสังคมใด ๆ ล้วนเกี่ยวข้องกับการวางเงื่อนไขในการจัดสรรและการกระจายทรัพยากรบางประการของสังคม โดยอาจเกิดขึ้นจากความตั้งใจหรือความไม่ตั้งใจก็ได้ ซึ่งทั้งสองกรณีก็จะมีชุดคำอธิบายเกี่ยวกับกระบวนการเกิดขึ้นของสถาบันทางสังคมที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาในงานของ Knight ขึ้นดังกล่าวก็คือความพยายามในการสร้างคำอธิบายในเชิงทฤษฎีเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เมื่อนำมาประยุกต์มองโลกแห่งความเป็นจริงแล้ว ค่อนข้างยากในการอธิบาย ทั้งนี้ เห็นว่าจุดเชื่อมคำอธิบายของ Knight ต่อโลกแห่งความเป็นจริงสามารถเห็นได้จากข้อเสนอของ S. N. Eisenstadt ในบทความ Institutionalization and Change ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1964 ที่ว่า ความสำเร็จของการทำให้เป็นสถาบันก็คือ ประการแรก ผู้ปกครองจะต้องตระหนักว่าการบรรลุเป้าหมายของพวกเขานั้นต้อง

พึ่งพาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับคณะที่ปรึกษาที่มีความสามารถในการสร้างโครงสร้างทางการเมืองใหม่ ประการที่สอง จะต้องมีความเข้าใจที่เฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวกับระดับความแตกต่างในแต่ละด้านที่จะทำให้เกิดความเป็นสถาบันขึ้นมา เช่น ด้านการจัดการทรัพยากร การแบ่งวรรณะทางสังคม (social strata) ฯลฯ ซึ่งการทำให้เป็นสถาบันในแง่นี้ไม่ได้รับรองในประเด็นที่ว่าสถาบันที่ถูกสร้างขึ้นมานั้นจะสามารถดำรงอยู่ต่อไปได้ตลอดไป เมื่อเป็นเช่นนั้น หัวใจสำคัญของการสร้างความเป็นสถาบันก็คือการเปิดพื้นที่ให้แก่การเปลี่ยนแปลง โดย Eisenstadt ได้เสนอว่าปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสถาบันได้แก่ 1) ความจำเป็นของผู้ปกครองที่จะต้องใช้ทรัพยากรที่หลากหลายและยืดหยุ่น 2) ความต้องการของผู้ปกครองที่จะรักษาตำแหน่งการควบคุมในแง่ของการมีความชอบธรรมและความสามารถในการควบคุมทางการเมืองเหนือพลังต่าง ๆ ในสังคม 3) ปัจจัยที่เรียกว่า *Primat der Außenpolitik* หรือความสำคัญของการเมืองระหว่างประเทศที่อิทธิพลจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจเข้ามามีส่วนในการจำกัดหรือกำหนดโครงสร้างการเมืองภายใน และ 4) พัฒนาการของข้อเรียกร้องและเป้าหมายของวรรณะทางสังคมทั้งหลายที่มีต่อผู้ปกครอง (Eisenstadt, 1964, pp. 235-247)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาในกรณีความเป็นสถาบันของความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนแล้วก็จะเห็นได้ว่ามีทั้งส่วนที่เกิดขึ้นจากความจงใจ นั่นคือความพยายามในการสร้างความแน่นอนให้แก่ตำแหน่งผู้นำสูงสุด (paramount leader) ในช่วงปลายของเติ้งเสี่ยวผิงที่ต้องการรักษาฐานความชอบธรรมของพรรคคอมมิวนิสต์ในการครองแผ่นดินจีนต่อไปภายหลังจากสงครามเย็นสิ้นสุด กับการเกิดขึ้นของสถาบันใหม่ที่เกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันเดิมที่มีอยู่ หากแต่ต้องการแก้ไขความอสมมาตรของการกระจายทรัพยากรในด้านอื่น ๆ ที่ความพยายามสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในช่วงเติ้งเสี่ยวผิงยังไม่สำเร็จหรือยังไม่ได้ทำ ซึ่งทั้งหมดเกิดขึ้นในช่วงสมัชชา 18 – 20 อย่างไรก็ดี จากการที่การสร้างสถาบันใหม่เกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจของชนชั้นนำทางการเมืองจึงทำให้ผลลัพธ์กลับกลายเป็นการทำลายสถาบันความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐที่ได้สร้างขึ้นมาก่อนหน้านั้นไปโดยปริยาย

7. ผลการวิจัย

การสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐนั้นเริ่มต้นภายหลังจากการที่เติ้งเสี่ยวผิงสามารถยึดอำนาจการนำพรรคจากฮว่ากว๋อเฟิง (Hua Guofeng) ผู้ซึ่งเป็นผู้สืบทอดอำนาจที่เหมาะสมที่สุดเอาไว้ ในประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 3 ของสมัชชาพรรคที่ 11 ในวันที่ 18 – 22 ธันวาคม ค.ศ. 1978 ได้สำเร็จ โดยภายหลังจากนั้นเติ้งเสี่ยวผิงได้มีการปรึกษากับหูเย่าปัง (Hu Yaobang) เหยาอีหลิน (Yao Yilin) และเติ้งลี่ฉวิน (Deng Lihou) ว่าจะเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยสาเหตุสำคัญในช่วงเวลาดังกล่าวก็คือ การที่รัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่นั้นมีวิธีการจัดการการเลือกตั้งและหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นที่ส่งเสริมการปฏิวัติวัฒนธรรม เช่นการไม่มีการเลือกตั้งผู้แทนของสภา

ประชาชนแห่งชาติอย่างสม่ำเสมอ และการใช้ระบบคอมมูนประชาชน (People's Communes) แทนการปกครองท้องถิ่น โดยทั้งหมดนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปประเทศ (Mitchell, 2023)

จากจุดเริ่มต้นดังกล่าว ในวันที่ 30 สิงหาคม ค.ศ. 1980 คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ได้มีการยื่นเรื่องแก่สภาประชาชนแห่งชาติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทบทวนแก้ไขรัฐธรรมนูญ (Constitutional Revision Committee) โดยมี เย่เจี้ยนอิง (Ye Jianying) เป็นประธานคณะกรรมการ และเมื่อการประชุมของคณะกรรมการชุดนี้ดำเนินไปเรื่อย ๆ ก็นำมาสู่ข้อสรุปที่ว่าจากร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นมาโดยยึดหลักการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น มากกว่าที่จะเป็นการรวมศูนย์แบบยุคเหมาเจ๋อตง และคณะกรรมการดังกล่าวก็ทำแล้วเสร็จในช่วงต้นปี ค.ศ. 1982 และมีการประกาศใช้ในวันที่ 4 ธันวาคม ค.ศ. 1982 นับว่าเป็นความพยายามในการวางรากฐานความเป็นสถาบันทางการเมืองขึ้นครั้งสำคัญ

นอกจากนั้น ในสมัย Deng เสี่ยวผิงก็ยังคงความพยายามวางความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนอีกครั้ง โดยครั้งนี้เกิดขึ้นภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปี ค.ศ. 1989 ที่ทำให้ Deng เสี่ยวผิงตัดสินใจเปลี่ยนแปลงผู้สืบทอดอำนาจของตนเองอย่างกะทันหัน โดยเปลี่ยนจากจ้าวจื่อหยางกลายเป็นเจียงเจ๋อหมีน เนื่องจากวิกฤตการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นทั่วทั้งประเทศจีน โดยความล้มเหลวในการควบคุมฝูงชนที่มีการชุมนุมในปักกิ่งนั้น ล้มเหลวเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเซี่ยงไฮ้และทิเบต โดยในเซี่ยงไฮ้นั้น เจียงเจ๋อหมีน ซึ่งเป็นเลขาธิการพรรคฯ สาขามหานครเซี่ยงไฮ้สามารถควบคุมการประท้วงจากการใช้มาตรการเชิงรุก โดยมีการเข้าไปในรั้วมหาวิทยาลัยที่เป็นหัวใจที่สำคัญเพื่อปรับความเข้าใจ รวมไปถึงการใช้เครื่องมือปิดสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีจุดยืนตรงข้ามกับพรรคคอมมิวนิสต์จนท้ายที่สุดแล้ว เหตุการณ์ดังกล่าวก็แทบไม่กระทบต่อเศรษฐกิจของเซี่ยงไฮ้เลย นอกจากนั้น เลขาธิการพรรคฯ สาขาเขตการปกครองตนเองทิเบต ซึ่ง ณ ขณะนั้น คือ หูจิ้นเทา ก็สามารถจัดการกับกลุ่มผู้ประท้วงที่มุ่งหวังจะทำการแบ่งแยกดินแดนได้อย่างเด็ดขาด ด้วยเหตุนี้ จากความกังวลเกี่ยวกับความอยู่รอดของพรรคคอมมิวนิสต์ในการเมืองจีน Deng เสี่ยวผิงจึงต้องการจะให้บุคคลทั้งสองที่มีความสามารถในการรักษาเสถียรภาพในการปกครองของพรรคมาสืบทอดอำนาจต่อจากตน

อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญสำหรับการเปลี่ยนตัวผู้สืบทอดอย่างกะทันหันก็คือบุคคลที่ Deng เสี่ยวผิงต้องการจะส่งไม้ต่อให้มันยังไม่เป็นที่รู้จักในการเมืองส่วนกลางเท่าที่ควร เนื่องจากทั้งคู่ล้วนแล้วแต่เติบโตมาจากส่วนท้องถิ่นและยังไม่มีประสบการณ์ในการเมืองส่วนกลาง และที่สำคัญก็คือ ทั้งคู่เป็นสมาชิกพรรคสายการเมืองที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในกองทัพแบบเดียวกันกับจ้าวจื่อหยางที่เคยร่วมรบกับกองทัพแดงมาก่อน เมื่อเป็นเช่นนั้น Deng เสี่ยวผิงจึงต้องหาวิธีการที่จะทำให้เจียงเจ๋อหมีนและหูจิ้นเทาสามารถได้รับการยอมรับจากการเมืองส่วนกลางและจากกองทัพอย่างรวดเร็วที่สุด

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว Deng เสี่ยวผิงได้สร้างนวัตกรรมทางการเมืองจีนขึ้นมาใหม่ ซึ่งก็คือ การสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความเป็นผู้นำร่วม (institutionalizing collective

leadership) ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการกล่าวถึงหลักการนี้ตั้งแต่สมัยเหมาเจ๋อตงแล้ว แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่สามารถเป็นไปได้อีก เพราะท้ายที่สุดแล้วเหมาเจ๋อตงก็เป็นผู้นำแต่เพียงผู้เดียว หรือแม้แต่นโยบายของเติ้งเสี่ยวผิงเองก็ยังมีลักษณะของการเป็นผู้นำคนเดียวเช่นกัน และเมื่อเติ้งเสี่ยวผิงต้องการเปลี่ยนตัวผู้สืบทอดอำนาจใหม่ การรักษาความปลอดภัยประการหนึ่งให้แก่เสถียรภาพของพรรคก็คือการตั้งเอาระบบผู้นำร่วมกลับมาและทำให้มีความเป็นสถาบันให้มากขึ้น โดยภายใต้ระบบผู้นำร่วมดังกล่าว อำนาจการตัดสินใจในการบริหารประเทศจะต้องได้รับฉันทามติจาก “คณะกรรมการประจำกรมการเมือง” (Politburo Standing Committee) ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก 7-9 คนที่ได้รับเลือกมาจากคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ (CPC Central Committee) ให้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจประเด็นสำคัญต่าง ๆ แทนคณะกรรมการกลางในกรณีที่ไม่มีการประชุม เมื่อเป็นเช่นนั้น จะเห็นได้ว่า การตัดสินใจของผู้นำในระบบผู้นำร่วมนั้นจึงไม่ใช่ความรับผิดชอบของผู้นำคนใดคนหนึ่งแต่เป็นของกลุ่มผู้นำร่วมทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ การเป็นผู้นำร่วมจึงสามารถช่วยลดแรงต้านจากกลุ่มอำนาจอยู่ในพรรคคอมมิวนิสต์ได้ เนื่องจากผู้สืบทอดอำนาจของเติ้งเสี่ยวผิงไม่ได้มีอำนาจแบบเดียวกับเขาแต่เป็นเพียงผู้เป็นลำดับแรกในบรรดาผู้ที่เท่ากัน (the first among equals) เท่านั้น (Li, 2016, pp.13-14)

ในส่วนของการปกครองประเทศจีนนั้น เติ้งเสี่ยวผิงก็ได้ริเริ่มแนวคิดที่ว่าด้วย “ตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจ” (Trinity of Powers) ของผู้นำสูงสุด (paramount leader) ของประเทศจีน ที่สืบทอดอำนาจจากเติ้งเสี่ยวผิง โดยแนวคิดดังกล่าวมีความว่า ผู้นำสูงสุดของประเทศจีนจะต้องดำรงตำแหน่งสำคัญอย่างน้อย 3 ตำแหน่ง ได้แก่ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานาธิบดี และประธานคณะกรรมการทหารส่วนกลาง โดยตำแหน่งแรกคือการยืนยันความมีอำนาจสูงสุดในพรรคคอมมิวนิสต์ ตำแหน่งที่สองคือการยืนยันการเป็นประมุขในรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน และตำแหน่งที่สามคือการยืนยันหลักการพรรคเป็นผู้ควบคุมกองทัพปลดแอกประชาชน (You, 2019, p. 1) ทั้งนี้ นโยบายสำคัญของหลักตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจดังกล่าว อยู่ที่ตำแหน่งประธานาธิบดีซึ่งต้องดำรงอยู่ในวาระได้ไม่เกิน 2 สมัย หรือไม่เกิน 10 ปี ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐประชาชนจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 (ในขณะที่อีกสองตำแหน่งไม่ได้ระบุไว้) ประเด็นนี้จึงทำให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้นำคนใหม่ที่ตั้งแต่งตั้งขึ้นมาอย่างกระชั้นชิดนั้นจะไม่ได้ใช้อำนาจไปตลอดชีวิต ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บรรดาผู้นำในพรรคคอมมิวนิสต์หลายคนยอมรับให้เจียงเจ๋อหมินและหูจิ่นเทาภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวได้ (Li, 2016, pp. 12-14)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเปลี่ยนผ่านผู้นำสูงสุดจากเติ้งเสี่ยวผิงมาสู่เจียงเจ๋อหมินและจากเจียงเจ๋อหมินมาสู่หูจิ่นเทาจะสามารถเป็นไปได้อย่างราบรื่น แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่า การปกครองประเทศจีนภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะเป็นไปอย่างราบรื่นดังจะเห็นได้ว่า แผ่นดินจีนภายใต้ผู้นำรุ่นที่ 3 และ 4 นั้นต้องประสบกับปัญหาทางด้านการเมือง การปกครองภายในอยู่เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความสมดุลงบกลางกลุ่มต่าง ๆ ภายใน

พรรคคอมมิวนิสต์ ด้านการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการและรัฐวิสาหกิจ ปัญหาการควบคุมรัฐบาลท้องถิ่น และปัญหาที่ฝ่ายการเมืองคุมกองทัพ เน้นอนว่าปัญหาเหล่านี้ยังก่อให้เกิดข้อกังขาต่อความสามารถในการปกครองประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์

งานวิจัยชิ้นนี้ให้ความสำคัญกับปัญหาสมมูลอำนาจภายในพรรคคอมมิวนิสต์ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการเปลี่ยนแปลงพลวัตทางการเมืองภายใต้สมัชชา 18, 19 และ 20 เพราะผลพวงจากสมัชชาที่ 17 ที่นำโดยหูจิ่นเทาซึ่งเป็นสายสันนิบาตเยาวชนนั้น ทำให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยในปี ค.ศ. 2012 กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีจำนวนสมาชิกอยู่ถึง 89.91 ล้านคน (“Number of Communist Youth League of China (CYLC) members from 2006 to 2022”) ซึ่งจำนวนดังกล่าวนี้ก็ได้เป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจหรือเป็นความผิดพลาดในการบริหารจัดการของพรรคคอมมิวนิสต์แต่อย่างใด เพราะการออกแบบตัวระบบการคัดกรองคนเข้าพรรคคอมมิวนิสต์นั้นส่วนมากจะอยู่ในระบบการศึกษาอยู่แล้ว แต่ก็แน่นอนว่า ไม่ใช่สมาชิกสันนิบาตเยาวชนทั้ง 89 ล้านคนนั้นจะได้เป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์เมื่ออายุถึงเกณฑ์ทั้งหมด แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่าโอกาสของการเข้าเป็นสมาชิกพรรคของสันนิบาตเยาวชนจะมีมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ซึ่งประเด็นก็อยู่ที่ด้วยเหตุนี้ จึงอยู่ที่เราอาจเห็นการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มเซี่ยงไฮ้และกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในตำแหน่งคณะกรรมการประจำกรมการเมือง แต่เมื่อพิจารณาในภาพรวมทั้งหมดโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือสถิติและข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว ก็จะพบได้ว่า ปัญหาที่แท้จริงอยู่ที่การควบคุมจำนวนของกลุ่มสันนิบาตเยาวชนในการเข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์จีน และรวมไปถึงการควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ ของสันนิบาตเยาวชน เพราะหากฝ่ายใดสามารถควบคุมทั้งสองอย่างได้ ก็จะเป็นการสร้างความสำเร็จเปรียบในโครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีนของฝ่ายนั้นให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น ปัญหาในเรื่องนี้จึงไม่ใช่การสร้างสมการหรือความเป็นสถาบันให้แก่การแข่งขันระหว่างกลุ่มสันนิบาตเยาวชนหรือกลุ่มเซี่ยงไฮ้ หากแต่เป็นความต้องการที่จะควบคุมสันนิบาตเยาวชนของผู้นำที่มาจากกลุ่มเซี่ยงไฮ้ ที่ขัดแย้งกับความต้องการของผู้นำที่มาจากกลุ่มสันนิบาตเยาวชนที่ประสพให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีอิสระมากขึ้นทั้งด้านอำนาจและการเงินโดยลดการควบคุมของพรรคคอมมิวนิสต์ให้น้อยลง

แม้ที่จริงแล้ว ประเด็นเรื่องความเป็นอิสระของสันนิบาตเยาวชนเป็นเรื่องที่เคยมีการถกเถียงกันและเคยถูกนำเสนอในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบพรรคในช่วง ค.ศ. 1988 มาแล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อให้สันนิบาตเยาวชนสามารถเข้าถึงเยาวชนของประเทศจีนได้อย่างแท้จริง เช่น การเสนอโครงการความหวัง (Project Hope: 希望工程) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1989 โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับการศึกษาขั้นปฐมวัยทั่วทั้งประเทศ ทั้งนี้ แม้ว่าข้อเสนออื่นอาจประสบความสำเร็จแล้ว แต่โครงการนี้ยังคงมีอยู่จนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม จากวิกฤติทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1989 ก็เป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นถึงความล้มเหลวของสันนิบาตเยาวชนในการสื่อสารกับเยาวชนคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในกรณีการเสียชีวิตของหูเป่ย์ ผู้นำที่มาจากฝั่งของสันนิบาตเยาวชน หรือ ถวนฟ่าย (团派:

Tuanpai) คนสำคัญ ที่เป็นตัวจุดชนวนให้เหตุการณ์ดังกล่าวบานปลายอันนำไปสู่โศกนาฏกรรมทางการเมืองในเวลาต่อมา จึงทำให้ข้อเสนออื่น ๆ ที่มุ่งทำให้สันนิบาตเยาวชนมีอิสระมากขึ้นนั้นต้องตกไป มากไปกว่านั้น สันนิบาตเยาวชนยังถูกบรรดาผู้นำพรรคในยุคดังกล่าววิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงว่า ตามใจกลุ่มนักเรียนนักศึกษามากเกินไปและยังขาดระบบการบริหารงานที่ดี แต่แทนที่จะสั่งยุบสันนิบาตเยาวชนให้หมดปัญหาไป พรรคคอมมิวนิสต์จีนกลับเลือกที่จะเข้าไปครอบงำสันนิบาตเยาวชนเพิ่มมากขึ้นไปอีกภายหลังจากวิกฤติดังกล่าว (Doyon, 2023, pp. 18-19)

อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะถูกควบคุมอย่างหนักภายหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว แต่สันนิบาตเยาวชนก็ยังคงมีความพยายามที่จะมีบทบาทต่าง ๆ ต่อกลุ่มเยาวชนของประเทศจีนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การปฏิบัติการอาสาสมัครเยาวชน (Young Volunteers Operation) ที่ริเริ่มในปี ค.ศ. 1993 โดยภายใต้โครงการดังกล่าว สันนิบาตเยาวชนได้ทำการคัดเลือกเยาวชนอาสาสมัครจำนวนหลายล้านคนเพื่อเข้ามาทำงานในโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งเป้าหมายเพื่อที่จะลดความยากจน การให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษา และการปกป้องสิ่งแวดล้อมทั้งภายในประเทศจีนเองและต่างประเทศ (Doyon, 2023, pp. 18-19) ซึ่งแน่นอนว่าการมีโครงการเช่นนี้ทำให้สันนิบาตเยาวชนสามารถดึงดูดเยาวชนที่มีความสามารถและมีความกระตือรือร้นให้เข้ามาเป็นคณะทำงานให้แก่สันนิบาตเยาวชนได้เป็นวงกว้าง อย่างไรก็ดี การมีกิจกรรมกับเยาวชนและการเพิ่มจำนวนสมาชิกจำนวนมากดังกล่าวก็กลับยิ่งสร้างความกังวลให้แก่สมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเครือข่ายของสันนิบาตเยาวชนที่จะเพิ่มขึ้นในพรรคคอมมิวนิสต์ ความหวาดระแวงเกี่ยวกับอุดมการณ์ของเยาวชนคนรุ่นใหม่ และประสิทธิภาพกับคุณภาพของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน เป็นต้น แต่ในทางกลับกัน การขยายตัวของสันนิบาตเยาวชนก็ทำให้สมาชิกพรรคที่ทำหน้าที่ในการบริหารจัดการสันนิบาตเยาวชนมีความรู้สึกลัวว่าพรรคคอมมิวนิสต์ไม่ให้อิสระแก่สันนิบาตเยาวชนเท่าที่ควรและยังไม่ได้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณที่เพียงพออีกด้วย (Doyon, 2023, p. 19)

แน่นอนว่า การปล่อยให้ความสัมพันธ์ในการบริหารจัดการระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนไม่ถูกทำให้เป็นสถาบันอย่างเป็นทางการย่อมเปิดช่องว่างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ และการเปลี่ยนแปลงก็เกิดขึ้นเมื่อบุคคลที่เป็นถวนพ่ายได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้นำสูงสุดรุ่นที่ 4 คือ หูจิ่นเทา ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งเลขานุการ (First Secretary) ของสันนิบาตเยาวชนในช่วงปี ค.ศ. 1984 – 1985 ก่อนที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรคสาขาณฑลกุ้ยโจวและที่เบ็ดเตล็ดตามลำดับ อาจกล่าวได้ว่าในช่วงเวลาดังกล่าว กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีอิสระในการดำเนินโครงการต่าง ๆ มากขึ้นและมีจำนวนสมาชิกเติบโตขึ้นเป็นอย่างมาก ซึ่งนับได้ว่าเป็นครั้งแรกภายหลังจากเหตุการณ์เทียนอันเหมินที่มีการเปลี่ยนสมการความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนให้สอดคล้องกับความต้องการของสันนิบาตเยาวชนมากขึ้น แต่ก็แน่นอนว่า สถานการณ์ดังกล่าวก็กลับยิ่งสร้างความหวาดระแวงให้แก่สมาชิกพรรคอื่น ๆ ที่ไม่ได้เติบโตมาจากสันนิบาตเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือกลุ่มนักการเมืองที่เติบโตมาจากสายงาน

ท้องถิ่น หรือที่เรียกรวม ๆ ว่ากลุ่มเซียงไฮ้ ทั้งหมดนี้จึงเป็นโจทย์ค้างคาที่ยังไม่แล้วเสร็จจากความพยายามในการสร้างความเป็นสถาบันให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคกับรัฐในการเมืองจีนในยุคของเติ้งเสี่ยวผิง

ด้วยเหตุนี้ เมื่ออำนาจทางการเมืองกลับเข้ามาอยู่ในมือของกลุ่มเซียงไฮ้อีกครั้งหนึ่งที สี่จิ้นผิงผู้มีผลงานโดดเด่นจากตำแหน่งเลขาธิการพรรคสามมณฑลฝูเจี้ยนได้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้กุม ตรีเอกานุภาพแห่งอำนาจในการเมืองจีนตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 2012 – 2013 ซึ่งตรงกับสมัชชาที่ 18 กับสภาที่ 12 ความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการเมืองจีนจึงเกิดขึ้น โดยในช่วงสมัชชาที่ 18 นั้นจะให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการปฏิรูปโครงสร้างระบบราชการและรัฐวิสาหกิจผ่านนโยบายต่อ ด้านการอีอีอาร์ชวูบ่งหลวง ปัญหาการควบคุมรัฐบาลท้องถิ่นผ่าน “สามยุทธศาสตร์ใหญ่” (Three Major Strategies) อันประกอบด้วย การประสานงานการพัฒนาภูมิภาคปักกิ่ง-เทียนจิน-เหอเป่ย์ (The Coordinated Development of the Beijing-Tianjin-Hebei Region) แถบเศรษฐกิจแม่น้ำแยงซี (Yangtze River Economic Belt) และความริเริ่มแถบ-ทาง (Belt and Road Initiative) และปัญหาที่ฝ่ายการเมืองคุมกองทัพผ่านการปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน² ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สี่จิ้นผิงประสบความสำเร็จเป็นอย่างมากในสามประเด็นนี้ จึงทำให้ในช่วงต้นของสมัชชาที่ 19 ไปจนถึงช่วงต้นของสมัชชาที่ 20 สี่จิ้นผิงได้เริ่มเปิดประเด็นที่เป็นรอยร้าวลึกในทางการเมืองจีนคือ ปัญหา ความสมดุลระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในพรรคคอมมิวนิสต์ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการควบคุม สันนิบาตเยาวชนของพรรคนั่นเอง

ในประเด็นนี้ สี่จิ้นผิงได้เปิดเผยแนวทางการจัดการกับปัญหาสันนิบาตเยาวชนตั้งแต่ ช่วงปลายของสมัชชาที่ 18 แล้ว โดยในวันที่ 2 สิงหาคม ค.ศ. 2016 สำนักงานใหญ่ของคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์ได้มีกรออกเอกสารที่ชื่อว่า “แผนการปฏิรูปสันนิบาต เยาวชนคอมมิวนิสต์ของคณะกรรมการกลาง” (Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee) โดยได้เน้นย้ำบทบาทของสันนิบาตเยาวชนว่าเป็นผู้ช่วยของพรรค และกองกำลังสำรองของพรรค และยังเป็นสะพานในการเชื่อมระหว่างพรรคกับรัฐบาลไปสู่เยาวชน คนรุ่นใหม่ และมีการเสนอมาตรการในการปฏิรูปสันนิบาตเยาวชนใน 4 มิติใหญ่กับ 12 ประเด็น โดยในมิติแรก คือ การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารของสันนิบาตเยาวชน อันประกอบไปด้วย การปรับองค์ประกอบทางด้านบุคลากร กลไกการดำเนินงานของผู้นำส่วนกลางต่างๆ ของสันนิบาต การเพิ่มจำนวนตัวแทนในสมัชชาสันนิบาตเยาวชนและเพิ่มสัดส่วนของกลุ่มรากหญ้า กลุ่มคณะ ทำงานชั้นแรก และสมาชิกพรรคในผู้นำส่วนกลางของสันนิบาตเยาวชน การเพิ่มกลไกต่าง ๆ ของ ที่ประชุมสันนิบาตเยาวชนให้มีการเปิดรับข้อเสนอและการปรึกษาหารือมากขึ้น การปฏิรูปหน้าที่ และโครงสร้างหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการปกครองสันนิบาตเยาวชน โดยให้คณะกรรมการกลาง สันนิบาตเยาวชนเป็นผู้บริหารงานสูงสุด วางนโยบายเกี่ยวกับจำนวนของคณะทำงาน (干部:

2 โปรดดู กิตติพิศ พุทธิวิช, การปฏิรูปกระบวนการนโยบายต่างประเทศของจีนภายใต้สมัชชา 18, ดุษฎีนิพนธ์, คณะ รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.

Ganbu) ภายใต้สันนิบาตเยาวชน และขึ้นำการทำงานของคณะกรรมการสันนิบาตเยาวชนในระดับมณฑลต่าง ๆ และให้การส่งเสริมอย่างเต็มที่กับคณะกรรมการสันนิบาตเยาวชนในระดับเขตรวมไปถึงงานภาคสนามของสันนิบาตเยาวชน การส่งเสริมระบบผู้นำ การส่งเสริมให้บุคลากรในส่วนของคณะทำงานทั่วไปและคณะทำงานของคณะกรรมการกลางของสันนิบาตเยาวชนให้ทำงานในระดับรากฐานมากขึ้น และยกเลิกไม่ให้สมาชิกของสันนิบาตเยาวชนมีการประชุมแบบไม่เป็นทางการ ส่งเสริมการสร้างความสำเร็จที่ถูกต้องเกี่ยวกับประวัติของสันนิบาตเยาวชน และปลูกฝังความรู้สึกของการเป็นเจ้าของมากขึ้น (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

ในมิติที่สอง คือ การปฏิรูปด้านการคัดเลือก การจ้างงาน และการจัดการคณะทำงานขององค์กรส่วนกลางของสันนิบาตเยาวชน โดยจะต้องมีการคัดเลือกสมาชิกพรรคและสมาชิกสันนิบาตที่มีความสามารถและพรสวรรค์อย่างผสมผสาน และสร้างทีมของคณะทำงานของคณะกรรมการกลางของสันนิบาตเยาวชนที่ผสมผสานทั้งที่เป็นคณะทำงานแบบเต็มเวลา ไม่ประจำ และชั่วคราว พัฒนาระบบการเลือกและการแต่งตั้งคณะทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสมโดยไม่เกี่ยวข้องกับการลดอายุ และให้ความสำคัญกับคณะทำงานที่สามารถทำงานประจำเต็มเวลาได้มากกว่าประเภทอื่น ๆ ส่วนตำแหน่งที่จะให้แก่คณะทำงานแบบไม่ประจำและชั่วคราวนั้นจะต้องขึ้นอยู่กับความจำเป็นของงานและต้องไม่ใช่งานที่เกี่ยวกับระดับการบริหาร เพิ่มความเข้มแข็งให้กับการฝึกฝนอบรมคณะทำงานผ่านการศึกษาธรรมเนียมพรรคและวินัยพรรค การศึกษาสุนทรพจน์สำคัญ ๆ ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ของพรรค เพื่อที่จะสามารถกลายเป็นสมาชิกพรรคที่มีคุณสมบัติที่ดีได้ และต้องมีการจัดตั้งระบบของคณะทำงานของสันนิบาตเยาวชนในการเชื่อมโยงกับเยาวชนอื่น ๆ โดยตรง โดยทั้งผู้ที่เป็นคณะทำงานแบบเต็มเวลาและไม่ประจำจะต้องมีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสมาชิกของสันนิบาต 100 คนจากหลากหลายพื้นเพ ส่วนคณะทำงานแบบชั่วคราวจะต้องมีเครือข่ายเยาวชนทั่วไปของจีนประมาณ 10 คน โดยต้องรักษาความสัมพันธ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การพูดคุย การมีปฏิสัมพันธ์ กิจกรรมที่ไม่ใช่ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และการสื่อสารแบบเจอหน้าอย่างเป็นประจำ (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

มิติที่สาม คือ การปฏิรูปเรื่องงาน กิจกรรม และการสร้างองค์กรระดับรากฐาน โดยต้องให้ความสำคัญกับการขึ้นำทางอุดมการณ์และการเมืองของจิตวิญญาณของสังคมนิยมลักษณะจีนและความฝันของชาติจีนผ่านการศึกษาและการทำตามแนวคิดของสีจิ้นผิง การสั่งสมและการปฏิบัติคุณค่าหลักของสังคมนิยม และการเชื่อมั่นในบทบาทของผู้นำในการทำงานของเยาวชนที่ต้องเชื่อฟังและทำตามพรรค รวมไปถึงการคิดค้นวิธีการในการกำกับดูแลสมาชิกที่เป็นเยาวชนให้มีความพร้อมในทุกสถานการณ์ สร้างเอกภาพให้แก่เยาวชนในการทำความเข้าใจปรับตัว และนำการพัฒนาทางเศรษฐกิจในความคิดใหม่ ที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรม การประสานงาน การรักษาสิ่งแวดล้อม เปิดกว้าง และการพัฒนาที่แบ่งปันกัน มีส่วนร่วมในการ

ปฏิรูปภาคอุปทาน และทำตามแผนห้าปีที่ 13 และยังต้องยกระดับความสามารถของเยาวชนในการปกป้องสิทธิและผลประโยชน์ของพวกเขา ผ่านการส่งเสริมนโยบายด้านเยาวชนและองค์กรที่ขับเคลื่อนโดยรากหญ้า รวมไปถึงการจัดตั้งกลไกประสานงานส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสันนิบาตเยาวชน มากไปกว่านั้น จะต้องมีการจัดทำโครงการสันนิบาตเยาวชนออนไลน์ (Online Communist Youth League Project) ที่จะให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมอย่างชาญฉลาด (Smart Team Building) การส่งเสียงของเยาวชน (Youth Voice) และเครือข่ายสันนิบาตเยาวชนออนไลน์ทั้งด้านการทำงาน การติดต่อ และการบริการ เพื่อที่จะทำให้เกิดการบูรณาการระหว่างสันนิบาตเยาวชนกับเยาวชนทั่วไป และระหว่างการบริหารในโลกจริงและโลกเสมือนจริง อีกประเด็นที่สำคัญคือ การยกระดับและพัฒนาการจัดการศึกษาของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน โดยต้องมีกระบวนการการเข้าร่วมสันนิบาตเยาวชนอย่างเข้มงวด สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการศึกษารวมไปถึงการมีจิตอาสาแก่สมาชิกสันนิบาตเยาวชน และทำให้สมาชิกของสันนิบาตเยาวชนเป็นต้นแบบ (role model) ของเยาวชน และอีกกลไกที่สำคัญคือการสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างคณะทำงานของสันนิบาตเยาวชน ผู้ทำงานทางสังคม และอาสาสมัครเยาวชน (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

มิติที่สี่ คือ การเพิ่มการสนับสนุนและการรับประกันของพรรคคอมมิวนิสต์และรัฐบาลสำหรับหน้าที่การงานของสมาชิกสันนิบาตเยาวชน โดยจะต้องมีการสร้างระบบการทำงานร่วมกันของทั้งสามฝ่ายบนพื้นฐานของสัดส่วนที่เหมาะสม และมีการจัดตั้งกลไกสำหรับการปฏิบัติงานและการตรวจสอบวินัยในระดับมณฑลบนพื้นฐานของการทำงานร่วมกันเพื่อที่จะเสนอแนะบุคลากรของสันนิบาตเยาวชนที่มีคุณสมบัติที่โดดเด่นในการเข้าเป็นสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์ในส่วนงานที่มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับรากฐานขององค์กรสันนิบาต และยังรวมถึงการส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ ของพรรคมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถานะและแนวทางการทำงานของสมาชิกพรรคที่มาจากสันนิบาตเยาวชน และยังต้องมีการปรับปรุงกลไกการประสานงานของรัฐบาลเพื่อที่จะสร้างแผนการพัฒนาเยาวชนและแผนการระดับท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีการสอดคล้องกัน โดยจะให้ความสำคัญไปที่การเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจกับการพัฒนาทางสังคม นอกจากนี้ยังต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างสันนิบาตเยาวชนและวินัยงานเยาวชน และส่งเสริมการทำงานสาธารณะของเยาวชนในหลักสูตรการฝึกคณะทำงานต่าง ๆ และยังต้องทำให้ระบบการเงินสนับสนุนแก่สันนิบาตเยาวชนมีมาตรฐานและมีความสม่ำเสมอมากขึ้นอีกด้วย โดยหัวใจสำคัญคือจะต้องให้การสนับสนุนตำแหน่งงานและบริการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับรากหญ้าเป็นสำคัญ (“The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee,” 2016)

ทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่า แนวทางการจัดการกับสันนิบาตเยาวชนของจีนนั้นมีความชัดเจนว่าจะป้องกันไม่ให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนสามารถมีเอกภาพของตนเองได้แบบในยุคก่อนหน้า

หากแต่ต้องเป็นเอกภาพร่วมกันกับพรรคคอมมิวนิสต์ และในวันที่ 21 เมษายน ค.ศ. 2022 สำนักงานข้อมูลข่าวสารของคณะมนตรีได้มีการเผยแพร่สมุดปกขาวว่าด้วย “เยาวชนจีนในยุคใหม่” (Youth of China in the New Era) โดยมีการวางยุทธศาสตร์ของโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างเยาวชนที่มีความพร้อมต่อสถานการณ์โลกยุคใหม่ ซึ่งมีการแบ่งออกเป็นหลายด้าน ได้แก่ 1) การสร้างความเชื่อมั่นในแนวทางของประเทศจีน ยึดมั่นในอุดมการณ์สังคมนิยม และมีความมั่นใจในวัฒนธรรม 2) การสร้างสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจที่ดี 3) การสร้างความเชื่อมั่นในตนเองผ่านระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 4) มีความพร้อมในการทำงานให้แก่สังคม มีส่วนร่วมทางการเมืองตามครรลองที่ควรจะเป็น นอกจากนั้นยังมีการบูรณาการโครงการของสันนิบาตเยาวชนต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกันมากขึ้นไม่ว่าจะเป็น โครงการความหวัง (Project Hope), โครงการอบรมยุวชนมาร์กซิส (Young Marxists Training Project), โครงการเยาวชนศึกษาคุณค่าแก่นหลักของสังคมนิยม (Youth Core Socialist Values Study Project), โครงการยกระดับสุขภาพกายเยาวชน (Youth Physical Health Improvement Project), โครงการฝึกงานเยาวชน (Youth Internship Plan), โครงการงานวัฒนธรรมเยาวชน (Youth Choicest Cultural Works Project), โครงการเยาวชนพัฒนาอารยธรรมอินเทอร์เน็ต (Youth Internet Civilization Development Project), การรณรงค์อาสาเยาวชนจีน (Young Chinese Volunteer Campaign), โครงการส่งเสริมความเป็นเอกภาพและความก้าวหน้าเยาวชน (Youth Ethnic Unity and Progress Promotion Project) และการทำงานของคณะทำงานชุดต่าง ๆ ภายใต้สันนิบาตเยาวชน (The State Council Information Office of the People’s Republic of China, 2022) ทั้งหมดนี้ นับได้ว่าเป็นความพยายามของฝ่ายพรรคคอมมิวนิสต์ในการครอบงำกิจกรรมต่าง ๆ และการพัฒนาเยาวชน ซึ่งแต่เดิมเป็นงานของสันนิบาตเยาวชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ภายใต้สมุดปกขาวฉบับนี้ สันนิบาตเยาวชนต้องทำตามแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์เท่านั้น

แน่นอนว่าการกระทำต่างๆที่พรรคคอมมิวนิสต์ภายใต้สีจิ้นผิงกระทำนั้นเป็นการบีบคั้นสันนิบาตเยาวชนเป็นอย่างมาก จนสมาชิกพรรคที่อยู่ฝั่งสันนิบาตเยาวชนหลายคนเกิดความไม่พอใจถึงขั้นเตรียมการที่จะต่อรองเงินนโยบายและช่วงชิงอำนาจจากสีจิ้นผิงในช่วงการประชุมสมัชชาพรรคที่ 20 ซึ่งแผนการดังกล่าวก็มีความเป็นไปได้สูงมาก เนื่องจากจำนวนของสันนิบาตเยาวชนที่เป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์นั้นยังมีอยู่จำนวนมากเพียงพอที่จะก่อการ ผ่นวกกับความไม่พอใจของชาวจีนต่อนโยบายโควิดเป็นศูนย์ของสีจิ้นผิงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจในหลายท้องถิ่น (Lam, 2022) อย่างไรก็ตาม แผนการดังกล่าวก็หายไปทันทีภายหลังจากที่แนนซี เพโลซี (Nancy Pelosi) ประธานสภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกาตัดสินใจเยือนไต้หวันอย่างกระชั้นชิดในระหว่างวันที่ 2 – 3 สิงหาคม ค.ศ. 2022 อันทำให้ประเด็นความสัมพันธ์ข้ามช่องแคบมีความตึงเครียดขึ้นมาและจำเป็นต้องใช้มาตรการทางการทหารในการจัดการปัญหาดังกล่าวเรื่องนี้จึงทำให้สันนิบาตเยาวชนหันกลับมาสนับสนุนสีจิ้นผิงในมาตรการดังกล่าวด้วยเช่นกัน แม้จะเป็นไปอย่างไม่เต็มใจก็ตาม

ดังนั้น จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจีนของสมัชชา 18, 19 และ 20 ภายใต้สีจิ้นผิงนั้น ทำให้เห็นว่ามีความสำคัญคือ ความพยายามจัดระบบให้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนกับสันนิบาตเยาวชนของผู้ที่มาจากฝ่ายซ้าย ในทางหนึ่งคือการที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนเข้าไปทำให้กลุ่มสันนิบาตเยาวชนมีความเหนียวแน่นกันเองน้อยลงในขณะที่พยายามทำให้มีความแน่นแฟ้นกับอุดมการณ์หลักของพรรคคอมมิวนิสต์มากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ในอนาคตอันใกล้สมการการเมืองที่ถ่วงดุลระหว่างฝ่ายสันนิบาตเยาวชนกับฝ่ายซ้ายจึงอาจถูกแทนที่ด้วยสมการความสัมพันธ์ระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์กับสันนิบาตเยาวชนแบบใหม่

อย่างไรก็ตาม ทั้งหมดนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสำเร็จของนโยบายในการจัดการกับปัญหาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลสีจิ้นผิงด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือในส่วนที่เกี่ยวกับธนาคารเงา (shadow banking) ทั้งในระดับส่วนกลางและในระดับท้องถิ่นที่เป็นสาเหตุสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนและในขณะเดียวกันก็เป็นสาเหตุที่ทำให้หนี้ของรัฐบาลท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และบรรดานายทุนอสังหาริมทรัพย์ล้นตลาดจนต้องล้มละลายไปบางรายแล้วในปัจจุบันเพราะภายหลังจากเกิดวิกฤติโควิด 19 รัฐบาลสีจิ้นผิงได้เปิดประเด็นดังกล่าวที่เป็นอีกหนึ่งในปัญหาการทำให้เป็นสถาบันที่สืบเนื่องมาตั้งแต่ยุคปฏิรูปและเปิดประเทศของเติ้งเสี่ยวผิง และอาจนับได้ว่าเป็นปัญหาที่ท้าทายที่สุดในบรรดาปัญหาต่าง ๆ

บรรณานุกรม

- กิตติพิศ พุทธิวนิช. 2562. *การปฏิรูปกระบวนการนโยบายต่างประเทศของจีนภายใต้สมัชชา 18*, ดุษฎีนิพนธ์, คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2563. ‘การปฏิรูปกองทัพปลดแอกประชาชน: นัยต่อความเป็นผู้นำของสีจิ้นผิง,’ *สังคมศาสตร์*, 50,1.
2016. The General Office of the CPC Central Committee issued the “Reform Plan of the Communist Youth League Central Committee”, *Xinhua*, accessed 15 March 2023, http://www.xinhuanet.com/politics/2016-08/02/c_1119325051.htm
2022. *Constitution of the Communist Party of China (Amendment)*, revised and adopted at the 20th National Congress of the Communist Party of China on October 23, 2022.
2022. The State Council Information Office of the People’s Republic of China, Youth of China in the New Era, *Xinhua*, accessed 30 March 2023, <https://english.news.cn/20220421/ad0c7490f6db42f2bd6539794f3ca1af/c.html>
- Miller, Alice. 2016. “Projecting the next Politburo Standing Committee,” *China Leadership Monitor*, no. 49.
- Li, Cheng. 2016. *Chinese Politics in the Xi Jinping Era: Reassessing Collective Leadership*. Washington: Brookings Institution Press
- Eisenstadt, S. N. 1964. ‘Institutionalization and Change,’ *American Sociological Review*, Apr., Vol. 29, No. 2. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4233740.
- Knight, Jack. 1992. *Institution and Social Conflict: Political Economy of Institutions and Decisions*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Doyon, Jérôme. 2023. *Rejuvenating Communism: Youth Organizations and Elite Renewal in Post-Mao China*. USA: University of Michigan Press.
- You, Ji. 2018. ‘Xi Jinping and PLA Transformation Through Reforms.’ *RSIS Working Paper*, accessed 5 January 2019, <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2018/05/WP313.pdf>.
- DiMaggio, Paul J., and Powell, Robert. 1991. ‘Introduction,’ in *The New Institutionalism in Organizational Analysis*, edited by Powell and DiMaggio. Chicago: University of Chicago Press.

- Mitchell, Ryan. 2023. 'The Making of China's 1982 Constitution,' in *Asian Comparative Constitutional Law (Volume 1)- Constitution-Making*, edited by Bui Ngoc Son and Mara Malagodi.
- Lam, Willy Wo-Lap. 2022. 'Economic Woes Worsen as Support for Xi Jinping's Leadership Begins to Falter,' *China Brief*, Volume: 22 Issue: 14.

ยุทธศาสตร์อินโด- แปซิฟิกของสหรัฐฯ เพื่อใคร ?

ปราณี ทิพย์รัตน์*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของบทความชิ้นนี้คือ **ประการแรก** ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ทรัมป์และไบเดนนั้นเป็นความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคดังกล่าวทั้งในแง่ของการทวงคืนความเป็นผู้นำในภูมิภาค และในแง่ของการสกัดกั้นการขยายอำนาจและบทบาทของจีนในช่วงที่สหรัฐฯลดบทบาทของตนเองในภูมิภาคนี้ไปตั้งแต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นเป็นต้นมา **ประการที่สอง** เพื่อแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามาหรือยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของทรัมป์และไบเดน ภายใต้พรรคริพับลิกันหรือพรรคเดโมแครต **สาระสำคัญ**ของยุทธศาสตร์ดังกล่าวก็คือเป็นนโยบายที่สนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ในทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของสหรัฐฯ ทั้งสิ้น และ**ประการที่สาม** เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกโดยเฉพะนโยบายด้านเศรษฐกิจและผลกระทบ หรือมรดกที่เป็นรูปธรรมของประธานาธิบดี โอบามา ประธานาธิบดี ทรัมป์ และประธานาธิบดีไบเดน ที่มีต่อความมั่นคงและความมั่นคงของประชาชนอเมริกัน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก, นโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกา, บาร์ค โอบามา, โดนัลด์ ทรัมป์, โจ ไบเดน

* ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์ ปัจจุบันเป็นอาจารย์พิเศษ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Indo-Pacific Strategy For Whom?

Pranee Thiparat*

Abstract

This article aims to, first, illustrate that Trump's Free and Open Indo-Pacific Strategy and Biden's Indo-Pacific Strategy are the continuity in U.S. foreign policy towards Indo-Pacific region in that the U.S. wants to reclaim its regional leadership and to contain China's influence expansion, which has taken place since the U.S. refrained from the region at the end of the Cold War. Second, the U.S. policies towards Indo-Pacific region from Obama's Pivot to Asia-Pacific to Trump's and Biden's Indo-Pacific are all to serve the U.S. national interest in both economic and security aspects. Third, the article will compare the similarities and the differences among the foreign policies of the three U.S. presidents, namely Obama, Trump, and Biden, towards Asia-Pacific/Indo-Pacific region in order to analyze their impacts for the prosperity and security of the American people.

Keywords: Indo-Pacific Strategy, U.S. Foreign Policy, Barack Obama, Donald Trump, Joe Biden

* Senior lecturer at the Department of International Relations, Faculty of Political Science, Chulalongkorn University

นับตั้งแต่ที่สหรัฐอเมริกาประกาศยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Strategy) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Strategy) ปี ค.ศ. 2017 (The White House, 2017) ของอดีตประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ (Donald Trump) และมีการแถลงรายละเอียดออกมาเป็นระยะ จนกระทั่งมีการจัดทำเป็นเอกสารที่มีความชัดเจนเป็นครั้งแรกในกลางปี ค.ศ. 2018 เป็นต้นมา ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้รับความสนใจเป็นอย่างมากทั้งจากประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเอง ในยุโรป หรือแม้แต่ในลาตินอเมริกา และเมื่อโจ ไบเดน (Joe Biden) เข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2021 ก็มีการตั้งคำถามว่า ไบเดนที่มาจากพรรคการเมืองต่างพรรค จะยังคงให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกนี้ต่อไปหรือไม่ ซึ่งก็ปรากฏเป็นที่ชัดเจนว่า จากปี ค.ศ. 2021 เป็นต้นมานั้น ประธานาธิบดีคนใหม่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จาก การที่ประธานาธิบดีไบเดนเองได้ออกยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกก่อนการประกาศยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติเสียอีก โดยยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกนั้นออกมากในช่วงต้นปี ค.ศ. 2022 (The White House, 2022) ขณะที่การแถลง ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติเกิดขึ้นในช่วงปลายปี ค.ศ. 2022 (The White House, 2022a) นอกจากนี้ ประธานาธิบดีไบเดนยังได้มีการออกเอกสารสำคัญเกี่ยวกับภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกในเชิงเศรษฐกิจ คือ กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Economic Framework-IPEF) ในปีเดียวกันด้วย (The White House, 2022b) ซึ่งนักวิชาการหลายคนมองว่า กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจดังกล่าวอาจพัฒนาไปสู่ยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจใหม่ภายใต้ไบเดนที่มีความคล้ายคลึงหรือเป็นการสานต่อมาจากนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย (Pivot to Asia) อันเป็นยุทธศาสตร์หลักของสหรัฐฯ ในสมัยประธานาธิบดีบารัค โอบามา (Barack Obama) ซึ่งปรากฏเป็นรูปธรรมในลักษณะของความตกลงการค้าเสรีในชื่อ Trans-Pacific Partnership—TPP ที่มีการลงนามในปี ค.ศ. 2016 แต่ถูกประธานาธิบดีทรัมป์ ระบุไปโดยคำสั่งฝ่ายบริหารในทันทีที่ขึ้นรับตำแหน่งเมื่อต้นปี ค.ศ. 2017 นั่นเอง

ไม่ว่าแก่นแกนสำคัญของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ทรัมป์จะเป็นประเด็นที่คนส่วนใหญ่มองว่าเป็นเรื่องของการวางภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ โดยดึงเอาอินเดียเข้ามาในมีส่วนร่วมในการล้อมกรอบ/ปิดล้อม หรือป้องปรามการขยายอิทธิพลของจีนในภูมิภาคนี้ หรือยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ไบเดนที่ยังคงยืนยันในความสำคัญของอินเดียในเชิงภูมิรัฐศาสตร์เช่นเดียวกับทรัมป์ และไม่ว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวภายใต้ทรัมป์และไบเดนนั้นจะเป็นการสานต่อนโยบายของสหรัฐฯ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2011 คือ นโยบายหวนคืนสู่เอเชียอันเป็นการที่สหรัฐฯ จะหวนคืนกลับมามีบทบาทเพื่อถ่วงดุลกับการผงาดขึ้นของจีน หรือมาเรียกคืนความเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกเพื่อเป็นผู้นำในการกำหนดกฎกติกา บรรทัดฐาน และแนวปฏิบัติตามคุณค่าแบบอเมริกันเพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นผู้นำในระเบียบโลกแบบเสรีนิยมก็ตาม ที่น่าสนใจคือ ขณะที่สิ่งที่นักวิชาการและนักยุทธศาสตร์ทั่วโลกมีปฏิกริยาและมีจุดยืนต่อยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกและนโยบายหวนคืนสู่เอเชียแปซิฟิกที่หลากหลายและแตกต่างกันไปโดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านความมั่นคงและ

การรักษาความเป็นผู้นำของสหรัฐฯในการจัดวางภูมิรัฐศาสตร์ใหม่นี้ แต่ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ ไม่ว่าจะเป็นยุทธศาสตร์ใดๆก็ตาม บทความนี้ต้องการนำเสนอว่า จุดประสงค์สำคัญของยุทธศาสตร์ทั้งหลายนั้น ก็คือเพื่อสนองผลประโยชน์แห่งชาติสำคัญของสหรัฐฯ คือ ความกินดีอยู่ดีของประชาชนสหรัฐฯ และเพื่อความมั่นคงและมั่งคั่งของประชาชนสหรัฐฯ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นนโยบายอเมริกันมาก่อน (America first) โดยอาจใช้วาทกรรมที่แตกต่างกันนั่นเอง อันเป็นความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศมาทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะเป็นผู้นำฝ่ายบริหารจะมาจากรพรรครีพับลิกันหรือเดโมแครตก็ตาม

วัตถุประสงค์ของบทความชิ้นนี้คือ **ประการแรก** ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกภายใต้ทรัมป์และไบเดนนั้นเป็นความต่อเนื่องในนโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคดังกล่าวทั้งในแง่ของการทวงคืนความเป็นผู้นำในภูมิภาค และในแง่ของการสกัดกั้นการขยายอำนาจและบทบาทของจีนในช่วงที่สหรัฐฯ ลดบทบาทของตนเองในภูมิภาคนี้ไปตั้งแต่การสิ้นสุดของสงครามเย็นเป็นต้นมา **ประการที่สอง** เพื่อแสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามาหรือยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของทรัมป์และไบเดน ภายใต้พรรครีพับลิกันหรือพรรคเดโมแครต สารสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวก็คือเป็นนโยบายที่สนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติของสหรัฐฯ ในทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของสหรัฐฯ ทั้งสิ้น และ**ประการที่สาม** เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกโดยเฉพาะนโยบายด้านเศรษฐกิจและผลกระทบ หรือมรดกที่เป็นรูปธรรมของประธานาธิบดี โอบามา ประธานาธิบดี ทรัมป์ และประธานาธิบดีไบเดน ที่มีต่อความมั่งคั่งและความมั่นคงของประชาชนอเมริกัน

จากนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกสู่ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก (ค.ศ. 2011 – 2023)

นโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามา (Pivot or Rebalance to Asia-Pacific 2011-2016)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สหรัฐอเมริกาเป็น “มหาอำนาจในมหาสมุทรแปซิฟิก” (PacificPower) ผลประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก นั้นมีความเชื่อมโยงกันอย่างชัดเจน ในช่วงระยะเวลาก่อนหน้าการปฏิวัติอเมริกันนำไปสู่การก่อตั้งประเทศสหรัฐฯ ก็มีเรือสินค้าที่ขนส่งขนสัตว์และไหมจากนครนิวยอร์กไปสู่เมืองท่าที่กวางตุ้ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1784 เป็นต้นมา ขณะที่เรือสินค้าจากสหรัฐฯ ก็เข้าเทียบท่าที่ญี่ปุ่นเพื่อเปิดการค้าขายในปี ค.ศ. 1853 ตลอดช่วงเวลากว่า 75 ปีที่ผ่านมา สหรัฐฯ ได้สร้างเครือข่ายพันธมิตร ซึ่ง ณ วันนี้ ได้กลายเป็นเสาหลักสำคัญด้านความมั่นคงของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก นอกจากนี้ เศรษฐกิจของเอเชียไม่ว่าจะเป็น ญี่ปุ่น หรือเสือตัวใหม่ในเอเชีย (Asian Tigers) เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน สิงคโปร์ และ ณ ปัจจุบันคือ จีนและอินเดียก็ได้กลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของโลก ดังจะเห็นได้ว่าในช่วงสี่ทศวรรษที่ผ่านมา เศรษฐกิจของภูมิภาคนี้ได้ขยายตัวขึ้นถึง 5 เท่า มีการประเมินว่า ภายในปี ค.ศ. 2030 ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกจะมีขนาดของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product—GDP) เพิ่มขึ้นถึง 40% ในขณะที่ ณ วันนี้ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกก็กลายเป็นเป้าหมายปลายทางของสินค้าที่ส่งออกจากสหรัฐฯ ถึง 28% และมีส่วนส่งเสริมการจ้างงานในสหรัฐฯ ถึงกว่า 3.5 ล้านคน

ในมุมมองของสหรัฐฯ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกประกอบด้วย 18 ประเทศด้วยกัน ซึ่งครอบคลุมประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงที่รวมอยู่ภายใต้กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit—EAS) อันได้แก่ประเทศสมาชิกของอาเซียน 10 ประเทศ บวก ออสเตรเลีย จีน อินเดีย ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐฯ และรัสเซีย โดยหัวใจสำคัญของผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคนี้มี 3 ประการ ได้แก่ 1) การปกป้องผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของประชาชนอเมริกันและปกป้องพันธมิตรของสหรัฐฯ 2) ขยายการค้า โอกาสทางการค้าและทางเศรษฐกิจ และ 3) สนับสนุนคุณค่า/ค่านิยมสากลของสหรัฐฯ โดยผลประโยชน์ทั้งสามประการดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญในการที่สหรัฐฯ มีปฏิสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมาโดยตลอด

ด้วยเหตุนี้ การดำเนินยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคนี้จึงจำเป็นต้องใช้แนวนโยบายที่มีองค์ประกอบทั้งของการเข้าไปมีส่วนร่วมและร่วมมือกับประเทศดังกล่าวข้างต้นผ่านเวทีและสถาบันในภูมิภาคที่มีอยู่ควบคู่ไปการให้หลักประกันแก่ประเทศในภูมิภาคปลอดจากการใช้อิทธิพล หรือแรงกดดันจากประเทศมหาอำนาจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากมุมมองของสหรัฐฯ นั้น จีนเป็นประเทศที่มีโอกาสในการมีบทบาทสำคัญทั้งในแง่ของการส่งเสริมและรักษาระเบียบระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2011 ประธานาธิบดี โอบามาประกาศว่า “สหรัฐฯ จะกลับ

มาให้ความสำคัญกับเอเชียแปซิฟิกอีกครั้งหนึ่ง” ซึ่งคำประกาศดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สหรัฐฯ ตระหนักถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ต่อการรักษาผลประโยชน์ของสหรัฐฯ มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากที่สหรัฐฯ เองนั้นได้รับผลกระทบจากวิกฤติทางการเงินครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 2008 และจากการทุ่มเททางสงครามต่อต้านการก่อการร้ายในวันออกกลางเป็นต้นมา ซึ่งแท้ที่จริงแล้ว นโยบายของโอบามาที่จะกลับมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกหรือที่ถูกเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “การสร้างดุลในเอเชีย-แปซิฟิกอีกครั้ง” (Asia-Pacific Rebalance) นั้นไม่ใช่ของใหม่ที่เริ่มต้นโดยโอบามาเอง หากแต่เป็นการสานต่อมาจากนโยบายในสมัยประธานาธิบดีจอร์จ บุช (George Bush) ดังจะเห็นว่า บุชได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมสุดยอดในภูมิภาคนี้หลายเวทีด้วยกัน การกลับมาให้ความสำคัญกับภูมิภาคนี้อีกครั้งหนึ่งนั้น ได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมืองทั้งสองฝ่ายในสภาองเกรส แต่ประเด็นสำคัญ ณ ขณะนั้นคือ ฝ่ายบริหารเองได้มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนหรือไม่ในการที่จะต้องจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต่อการที่สหรัฐฯ หันมาให้ความสำคัญและมีบทบาทการเป็นผู้นำทั้งทางความมั่นคงและทางเศรษฐกิจอีกครั้งหนึ่งในภูมิภาค โอบามาได้กล่าวคำปราศรัยในรัฐสภาออสเตรเลียในปี ค.ศ. 2011 ไว้ว่า

ณ ภูมิภาคแห่งนี้ เรามองเห็นอนาคต ภูมิภาคนี้เป็นภูมิภาคที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและมากที่สุด และเป็นฐานเศรษฐกิจของโลกกว่าครึ่งหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ **ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่ข้าพเจ้าจะบรรลุผลประโยชน์สูงสุดของประชาชนชาวอเมริกันอันได้แก่การสร้างงานและโอกาสให้กับประชาชนอเมริกัน** นอกจากนี้ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกยังประกอบไปด้วยมหาอำนาจนิวเคลียร์ส่วนใหญ่และจึงกลายเป็นภูมิภาคที่จะกำหนดทิศทางของความขัดแย้งและความร่วมมือรวมทั้งความทุกข์ยากทั้งมวลอันเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของมนุษยชาติ ('President Obama Addresses the Australian Parliament', 2011)

ยุทธศาสตร์สร้างดุลอีกครั้งในเอเชีย-แปซิฟิกของโอบามา มีองค์ประกอบสามมิติ อันได้แก่ ยุทธศาสตร์และการทหาร การทูต และเศรษฐกิจ โดยในแง่ยุทธศาสตร์และการทหารนั้น สหรัฐฯ มีเป้าหมายสำคัญคือการให้หลักประกันต่อประเทศพันธมิตรและประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกว่า จะกลับมามีบทบาททั้งในการประกันเสรีภาพในการเดินเรือ การรักษากฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อต่อต้านสมรรถนะทางการทหารที่เพิ่มมากขึ้นของจีน อันอาจเป็นอุปสรรคต่อเสรีภาพทางการเดินเรืออันจะส่งผลต่อผลประโยชน์ทางการค้าของสหรัฐฯ และพันธมิตรในภูมิภาคนี้ ทั้งยังยืนยันกับพันธมิตรด้วยว่า แม้ว่าสหรัฐฯ จะใช้เวลาในช่วง 10 กว่าปีที่ผ่านมาในการทำสงครามในภูมิภาคตะวันออกกลางแต่ก็ได้ทำให้กำลังและขีดความสามารถทางการทหารและในทางศีลธรรม/เชิงคุณค่าที่สหรัฐฯ จะกลับมาให้ความสำคัญต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกลดน้อยถอย

ลงไปแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้ว่า สหรัฐฯ ได้มีการออกเอกสารยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ (National Defense Strategy—NDS) ฉบับใหม่ซึ่งสะท้อนถึงความต้องการที่จะกลับมาปรับสมดุลในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในขณะที่ยังคงรักษาบทบาทในตะวันออกกลางไว้เช่นเดิม รวมทั้งมีการจัดวางกองกำลังใหม่โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือกองกำลังทางทะเลทั้งในออสเตรเลีย สิงคโปร์และฟิลิปปินส์ และแม้ว่างบประมาณการป้องกันประเทศในภาพรวมนั้นจะถูกลดทอนลงเป็นอย่างมาก แต่การจัดวางกองกำลังของสหรัฐฯ ในเอเชีย-แปซิฟิกทั้งหมดกลับกระชับให้มีความเข้มแข็งขึ้นทั้งในแง่ของการกระจายกองกำลัง การปรับกองกำลังให้มีความยืดหยุ่น และการปรับกองกำลังให้สามารถรับมือต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงภายในของแต่ละประเทศมากขึ้นอีกด้วย

กรณีของออสเตรเลียนั้นเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดของการมีองค์ประกอบด้านการทหารเพิ่มมากขึ้นภายใต้ยุทธศาสตร์หวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของสหรัฐฯ โดยเริ่มจากเดือนเมษายน ค.ศ. 2012 มีการปรับเปลี่ยนจำนวนของหน่วยนาวิกโยธินที่แต่เดิมนั้นจะประจำการอยู่ที่ฐานทัพในเมืองคาร์วินจำนวนประมาณ 200-250 คน และมีการเปลี่ยนผลัดทุก ๆ 6 เดือน เป็นการขยายกองกำลังเต็มอัตราจำนวนกว่า 2,500 คน หรือคือจำนวนสูงที่สุดของ Marine-Air-Ground Task Force แบบเต็มอัตรา ยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐฯ และออสเตรเลียยังได้ประกาศแผนการที่อากาศยานทางการทหารของสหรัฐฯ จะสามารถใช้ฐานทัพอากาศของออสเตรเลียได้ ตลอดจนการที่ออสเตรเลียอนุญาตให้กองทัพเรือของสหรัฐฯ ใช้ฐานทัพเรือของออสเตรเลียในมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของฝั่งตะวันตกของกรุงเพิร์ธ (Perth) ได้อีกด้วย ขณะที่ในฟิลิปปินส์เองนั้น สหรัฐฯ ได้เพิ่มความร่วมมือทางการทหารกับรัฐบาลฟิลิปปินส์ซึ่งรวมถึงการลาดตระเวนทางอากาศ การผลิตเปลี่ยนกองกำลัง และการร่วมมือรบให้มีความถี่มากยิ่งขึ้น

นอกเหนือจากการผลิตเปลี่ยนและการจัดวางกองกำลังใหม่ดังกล่าวข้างต้นอันเป็นปัจจัยสำคัญของนโยบายหวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของโอบามาแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบใหม่ในนโยบายของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกก็คือ **การรวมเอาภูมิภาคเอเชียใต้เข้ามาอยู่ในขอบข่ายขยายของยุทธศาสตร์หวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกนี้ด้วย** ทั้งนี้ เพราะความสำคัญของแหล่งพลังงานและการค้าซึ่งต้องผ่านเส้นทางมหาสมุทรอินเดียและช่องแคบมะละก่าก่อนที่จะมุ่งสู่การผลิตเชิงอุตสาหกรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงนั้นเอง ในขณะที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียใต้มักจะถูกมองว่าเป็นยุทธศาสตร์ในระดับอนุภูมิภาคของเอเชียทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว 50 % ของตู้ขนส่งสินค้าของโลก และ 70% ของการขนส่งน้ำมันทางเรือต้องกระทำผ่านพื้นที่มหาสมุทรอินเดียอันเป็นพื้นที่ที่กว้างใหญ่ไพศาลในการมุ่งสู่เอเชียตะวันออกเฉียง **นอกจากนี้ การแข่งขันกันทางยุทธศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นระหว่างจีนและอินเดียยังเป็นสิ่งผลักดันให้อนุภูมิภาคเอเชียใต้มีความสำคัญมากขึ้นในยุทธศาสตร์ของสหรัฐต่อเอเชีย-แปซิฟิกในภาพรวม** ดังที่ ผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียง เคิท แคมเบล (Kurt Campbell) ได้เคยกล่าวถึงความเชื่อมโยงระหว่างมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกไว้ว่าเป็นเสมือน ความท้าทายใหม่ ของการวางกรอบยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ

ในมิติด้านการทูตต่อเอเชีย-แปซิฟิกภายใต้รัฐบาลโอบามา มีปัจจัยสองประการในการทำให้สหรัฐฯ สามารถบรรลุเป้าหมายของการกลับมาถ่วงดุลในภูมิภาคนี้อีกครั้งหนึ่ง ได้แก่ 1) การกระชับความสัมพันธ์ให้เข้มข้นขึ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกผ่านกรอบความร่วมมือพหุภาคีที่หลากหลายและ 2) การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับจีน

ดังจะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนนโยบายที่โดดเด่นที่สุดของสหรัฐฯ ด้านการทูตนั้นก็คือความพยายามที่จะขยายและยกระดับการมีส่วนร่วมในเวทีความร่วมมือต่าง ๆ ของภูมิภาคนี้ ไม่ว่าจะเป็น การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum—ARF) ซึ่งเป็นเวทีการเจรจาหรือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศสมาชิก 27 ประเทศหรือ ในเวที EAS ทั้งนี้ สหรัฐฯ ตระหนักดีว่าในช่วง 25 ปีที่ผ่านมาั้นประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ ได้พัฒนาและกระชับความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้อย่างเข้มข้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาธารณประชาชนจีน ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่ส่งเสริมการเจรจาหรือในระดับภูมิภาคที่เข้มแข็งที่สุด และเป็นประเทศที่ส่งเสริมการสร้างเขตการค้าเสรีมากที่สุดประเทศหนึ่ง จึงส่งผลให้นักวิชาการจำนวนหนึ่งมองว่า หากสหรัฐฯ ละเลยความพยายามด้านการทูตนี้ก็จะทำให้สหรัฐฯ ถูกกีดกันออกไปจากสถาปัตยกรรมของความร่วมมือในภูมิภาคนี้ไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งโอบามาก็มองว่าสถาปัตยกรรมส่วนภูมิภาคเหล่านี้เป็นโอกาสที่สหรัฐฯ จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังที่กำหนดไว้ใน NSS 2010/2015 นั่นก็คือ มีส่วนในการสร้างการพัฒนาทางความมั่นคงและเศรษฐกิจ และยังคงรักษาทบทางของสหรัฐฯ ในฐานะที่เป็นผู้นำในการเจรจาหรือในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ของภูมิภาคไม่ว่าจะเป็นเรื่องปัญหาความมั่นคงทางทะเล การห้ามแพร่อาวุธนิวเคลียร์ รวมถึงตลอดถึงการส่งเสริมการค้าเสรีในภูมิภาคนี้ด้วย สหรัฐฯ จึงตัดสินใจลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยมิตรภาพและความร่วมมือ (Treaty of Amity and Cooperation) ของอาเซียนในปี ค.ศ. 2009 และเข้าร่วมใน EAS ปี ค.ศ. 2011

นอกจากนี้ สหรัฐฯ ยังให้การสนับสนุนอาเซียนโดยการให้เงินทุนในการสร้างสำนักเลขาธิการให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมในเรื่องการป้องกันภัยพิบัติทางธรรมชาติ การจัดการอาชญากรรมข้ามชาติ และการโครงการที่เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชันในภูมิภาค เป็นต้น

Table 2. Secretaries of State Visits to Foreign Countries by Region,
Albright through Clinton

Region	Clinton Total, First Three Years	Clinton First Three Years, %	Rice Total, First Three Years	Rice First Three Years, %	Powell Total, First Three Years	Powell First Three Years, %	Albright Total, First Three Years	Albright First Three Years, %
Africa	13	7.1%	4	2.2%	14	9.0%	14	7.1%
East Asia & Pacific	36	19.7%	18	9.8%	21	13.5%	26	13.2%
Europe & Eurasia	54	29.5%	64	35.0%	48	31.0%	100	50.8%
Near East	30	16.4%	63	34.4%	41	26.5%	39	19.8%
South & Central Asia of which Indo	17	9.3%	13	7.1%	11	7.1%	2	1.0%
Western Hemisphere	33	18.0%	21	11.5%	20	12.9%	16	8.1%
Totals	183	100.0%	183	100.0%	155	100.0%	197	100.0%

ตารางที่ 1 การเยือนอย่างเป็นทางการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ อัลไบร์ทถึงคลินตัน

ในมิติทางด้านเศรษฐกิจ ภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในความคิดริเริ่มด้านการส่งออกแห่งชาติ (National Export Initiative—NEI) ของโอบามา ดังจะเห็นได้ว่าประเทศที่เป็นตลาดเป้าหมายของการส่งออกตามแผนยุทธศาสตร์การส่งออกแห่งชาติ (National Export Strategy—NES) ปี ค.ศ. 2011 นั้น คือจีน อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งทั้งสี่ประเทศนั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก แท้ที่จริงแล้วปัจจัยสำคัญของนโยบายการค้าในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกของโอบามานั้น เป็นความต่อเนื่องมาจากนโยบายของทั้งรัฐบาลคลินตัน (Clinton) และบุช ดังจะเห็นได้ว่า ทั้งคลินตันและบุชต่างให้การสนับสนุนการให้สถานะทางการค้าปกติ (Normal Trade Relations—NTR) และการเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization—WTO) ทั้งแก่จีน ไต้หวัน และเวียดนาม นอกจากนี้ คลินตันยังให้ความสำคัญต่อการยกระดับเวทีการประชุม APEC ในปี ค.ศ. 1993 และยังริเริ่มกรอบการค้าเสรีกับสิงคโปร์ ซึ่งในที่สุดแล้ว ก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลบุชในเวลาต่อมา และบุชเองก็ได้ขยายการทำการค้าเสรีในลักษณะเดียวกันประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นออสเตรเลีย และริเริ่มการค้าเสรีทั้งกับมาเลเซียและไทย ซึ่งในขณะนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จ ขณะที่ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับเกาหลีใต้ และประกาศเจตนารมณ์ที่จะเริ่มเจรจาในกรอบความร่วมมือ Trans Pacific Partnership -TPP ด้วยเหตุนี้ การเจรจา TPP และการเจรจาเขตการค้าเสรีอื่นเป็นส่วนสำคัญของการที่สหรัฐฯ มีปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างเข้มข้นในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกนั้น จึงสะท้อนให้เห็นถึงการที่สหรัฐฯ ต้องการรักษากำหนดเป็นพลังอำนาจหลักในพลวัตทั้งทางเศรษฐกิจและทางภูมิรัฐศาสตร์ในภูมิภาคนี้นั่นเอง

ผลการศึกษาจากงานวิชาการแสดงให้เห็นว่า จำนวนเขตการค้าเสรีในเอเชียเพิ่มขึ้นจาก 3 ความตกลงในปี ค.ศ. 2000 เป็น 61 ความตกลงในปี ค.ศ. 2010 ขณะที่ยังมีความตกลงที่ยังอยู่ในระหว่างการเจรจาถึง 79 ความตกลง ความสนใจของสหรัฐฯ ในการเจรจา TPP เป็นผลมาจากความกังวลของรัฐบาลสหรัฐฯ ที่ว่า สหรัฐฯ อาจตกขบวนของการมีส่วนร่วมกำหนดและการมีส่วนร่วม

ในเศรษฐกิจของเอเชีย-แปซิฟิกที่กำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้ว่าประเทศในเอเชีย นั้นกำลังเคลื่อนไปสู่การบูรณาการทางเศรษฐกิจอย่างเข้มข้น และในก้าวที่รวดเร็วอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในภูมิภาคใดในโลก โดยเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกมุ่งสู่การบูรณาการระหว่างกันเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะผ่านกรอบความร่วมมือ APEC, ASEAN+3, ASEAN+6 ในขณะที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเองก็มีพันธสัญญาที่มุ่งมั่นจะสร้างประชาคมเศรษฐกิจให้ได้ภายในปี ค.ศ. 2015 อันหมายถึงประเทศสมาชิกอาเซียนจะจัดตั้ง “ตลาดและฐานการผลิตเดียว” ซึ่งหากประสบความสำเร็จ ทั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและข้อตกลงการค้าเสรีทวิภาคีที่ประเทศสมาชิกมีกับประเทศเพื่อนบ้านอันหลากหลายจะกลายเป็นรากฐานสำคัญของการบูรณาการทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในภาพรวม ทั้งหมดนี้จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่สหรัฐฯ เลือกที่จะริเริ่มและผลักดันกรอบความร่วมมือ TPP อย่างแข็งขันนั่นเอง

ปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิด TPP ก็คือความตกลงการค้าเสรีระหว่างกลุ่มประเทศเล็กๆ ที่มีที่ตั้งริมขอบแปซิฟิกในปี ค.ศ. 2005 ได้แก่ บรูไน ซิลิ นิวซีแลนด์ และสิงคโปร์ โดยในปี ค.ศ. 2008 บุษปประกาศว่า สหรัฐฯ จะเริ่มการเจรจาการค้ากับกลุ่มประเทศกลุ่มนี้ ซึ่งในที่สุดสหรัฐฯ ก็ได้เป็นผู้นำที่ตั้งเอาทั้งออสเตรเลีย เวียดนาม และเปรูเข้าร่วมในกลุ่มการค้าเสรีด้วย และในเวลาต่อมา การเจรจาก็ขยายไปสู่การดึงเอาแคนาดา ญี่ปุ่น มาเลเซีย และเม็กซิโกเข้ามาร่วม รวมกันเป็นทั้งหมด 12 ประเทศ และเมื่อโอบาามาเข้ามาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2009 ก็ได้สานต่อเจตนารมณ์ของบุช และหลังจากการเจรจาอย่างเป็นทางการ 19 รอบ รวมถึงการเจรจาที่แยกออกไปเป็นรายประเด็นอีกหลายรอบประเทศสมาชิกทั้ง 12 ประเทศก็ได้บรรลุข้อตกลงในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2015 และลงนามในความตกลง TPP ในต้นปี ค.ศ. 2016 อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ฮิลารี คลินตัน (Hillary Clinton) เคยกล่าวไว้ในปี ค.ศ. 2011 ว่า TPP “เป็นแกนกลางของยุทธศาสตร์หวนคืนสู่เอเชีย-แปซิฟิกของสหรัฐฯ เลยทีเดียว”

โดยความตกลงดังกล่าวประกอบไปด้วย 30 ข้อกำหนด (Chapters) ซึ่งครอบคลุมประเด็นเรื่องการลดและกำจัดการกีดกันการค้าและภาษีด้านการบริการ สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การค้าอิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) มาตรฐานสิ่งแวดล้อมและแรงงาน กฎกติกาเกี่ยวกับการลงทุน การส่งเสริมความโปร่งใสทางการค้า ตลอดจนการจัดตั้งกลไกแก้ไขความขัดแย้งทางการค้า ฯลฯ โดยเป้าหมายหลักของความตกลง TPP ซึ่งครอบคลุมการค้าของโลกกว่า 40% ก็คือ เพื่อที่จะสร้างเขตเศรษฐกิจที่มีการบูรณาการอย่างเต็มตัว และเพื่อกำหนดมาตรฐานของการลงทุนในระดับโลกให้สอดคล้องกัน

รัฐบาลโอบาามาและนักเศรษฐศาสตร์หลายคนมองว่า ความตกลงในการลดภาษีและการเข้าถึงตลาดอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นนั้นจะส่งผลต่อการลดราคาสินค้าแก่ผู้บริโภคภายในสหรัฐฯ เอง ทั้งยังส่งผลต่อการลงทุนข้ามชาติอันเป็นการส่งเสริมการส่งออกของสินค้าสหรัฐฯ การที่มีกฎกติกาที่มีมาตรฐานและการปฏิรูปตลาดในประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเวียดนามและมาเลเซีย จะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศที่มีส่วนร่วมทั้งหมดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งก็จะ

ส่งผลต่อการเพิ่มผลิตภาพและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสมาชิกในกรอบความร่วมมือกลุ่มนี้โดยรวม ทั้งนี้ เศรษฐกิจของกลุ่มประเทศ TPP นั้นประกอบเป็นกว่า 40% ของ GDP โลก จึงถือได้ว่าเป็นความตกลงการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดเท่าที่สหรัฐฯ เคยทำมา ทั้งในแง่จำนวนภาคีและขนาดของเศรษฐกิจทั้งหมด โดยคณะกรรมการการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ ได้แสดงให้เห็นว่าการค้าของสหรัฐฯ กับกลุ่มประเทศสมาชิก TPP นั้น จะมีปริมาณสูงถึง 1.55 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือประมาณ 40% ของการค้าสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2015 โดยที่สหรัฐฯ เองนั้นก็มิข้อยกขังการค้าเสรีกับประเทศสมาชิก TPP อยู่ก่อนหน้านี้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นกับออสเตรเลีย แคนาดา หรือเม็กซิโก ประเทศที่ยังไม่มีความตกลงการค้าเสรีนั้นมีเพียงญี่ปุ่น ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่มีขนาดทางเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับ 3 ของโลก ขณะที่ผลการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ทั้งโดยหน่วยงานรัฐบาลและสถาบันยุทธศาสตร์หลายแห่งก็ได้คาดการณ์ไว้ว่า TPP จะกระตุ้นและส่งเสริมเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เป็นอย่างมากโดยเชื่อว่า จะทำให้ GDP ของสหรัฐฯ นั้นเติบโตสูงขึ้นถึง 130 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 2030 หรือสูงขึ้น 0.5% นอกจากนี้ การศึกษาของบางสำนักยังแสดงให้เห็นถึงผลกระทบทั้งในแง่บวกและลบกับการจ้างงานในสหรัฐฯ กล่าวคืออาจมีความสูญเสียด้านการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรม ขณะที่มีความเจริญเติบโตอย่างมากในภาคเศรษฐกิจและภาคบริการ

ในขณะที่คุณค่าทางภูมิรัฐศาสตร์ของ TPP ต่อสหรัฐฯ ก็คือ การที่สหรัฐฯ สามารถรักษาความเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและกระชับความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับพันธมิตรในภูมิภาคไว้ได้ด้วย นอกจากนี้ TPP จะทำให้ความพยายามในการบูรณาการทางเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชียนั้นมีขอบข่ายที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ในภูมิภาคไม่ว่าจะเป็น APEC หรือ ASEAN นอกจากนี้ TPP ยังเป็นการสร้างหลักประกันว่า สหรัฐฯ ยังคงเป็นผู้นำในการกำหนดกฎกติกาเกี่ยวกับการค้าของโลกด้วย ซึ่งนักวิเคราะห์หลายคนก็มองว่า ข้อกำหนดสำคัญที่ปรากฏอยู่ในข้อตกลงไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ การส่งเสริมมาตรฐานแรงงานที่สูงขึ้น การส่งเสริมมาตรฐานด้านสุขอนามัย การส่งเสริมมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมนั้นจะได้แรงจูงใจในการเข้าถึงตลาดใหม่ๆ ได้ ซึ่งถือว่าเป็นชัยชนะของสหรัฐฯ ในการกลับมาทวงคืนบทบาทความเป็นผู้นำอีกครั้งหนึ่งแทนที่จะปล่อยให้จีนที่เป็นผู้นำในเรื่องนี้ในทศวรรษที่ผ่านมา

กล่าวโดยสรุปคือ สำหรับสหรัฐฯ นั้น TPP ถือว่าเป็น “defining feature” ของยุทธศาสตร์สร้างดุลในเอเชีย-แปซิฟิกอีกครั้งของโอบามา โดย TPP นั้นเป็นสัญลักษณ์ที่เด่นชัดที่สุดในการสะท้อนถึงความปรารถนาของสหรัฐฯ ที่จะกลับมาสู่ภูมิภาคนี้อีกครั้งหนึ่ง ทั้งในแง่การถ่วงดุลอำนาจกับจีนในด้านการทหาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านการทูต ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ และไม่ว่าในการเจรจาในภาคส่วนใดก็ตาม TPP นั้นถือว่าเป็น Show case ที่สำคัญ โดยมองว่าเป็นการสะท้อนถึงพันธกรณีที่สหรัฐฯ มีความเข้าใจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกและเข้าใจถึงความจำเป็นแกนกลางของอาเซียน ซึ่งก็ดูเหมือนว่าจะสอดคล้องกับความต้องการของประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ ที่นอกเหนือไปจากความต้องการหลักประกันด้านความมั่นคง

จากสหรัฐฯ แล้ว ก็ยังต้องการเห็นสหรัฐฯ ที่มีบทบาททางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งขึ้น โดยประเทศในภูมิภาคมองว่า แม้ว่าบทบาททางการทหารของสหรัฐฯ นั้นมีความจำเป็นและสำคัญต่อเสถียรภาพของภูมิภาค แต่ก็ต้องการที่จะเห็นบทบาททางการทหารนั้นโดดเด่นจนกินไปนั่นเอง

อย่างไรก็ดี ข้อตกลงการค้าเสรี TPP นั้นได้กลายเป็นเป้าของการโจมตีจากแทบทุกภาคส่วนในสหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐฯ ในปี ค.ศ.2016 และจากบางประเทศที่เข้าร่วมในกรอบข้อตกลงนี้ด้วย โดยข้อวิจารณ์หลักประการหนึ่งก็คือ TPP นั้นส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมของสหรัฐฯ ออกไปยังต่างประเทศ และส่งผลต่อการขาดดุลทางการค้าของสหรัฐฯ ทั้งยังประสบความล้มเหลวโดยสิ้นเชิงจากการบิดเบือนค่าเงิน (currency manipulation) โดยประเทศคู่ค้าของสหรัฐฯ ภายใต้อุดหนุนนี้

นอกจากนี้ ขบวนการแรงงานของสหรัฐฯ ก็ต่อต้านการตกลงทางการค้าดังกล่าว โดยมองว่า TPP จะทำให้ค่าแรงภายในสหรัฐฯ ลดลง ทั้งยังส่งผลต่อการลดมาตรฐานด้านแรงงานและมาตรฐานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมลงด้วย รวมทั้งคาดการณ์ว่าข้อตกลงนี้อาจจะส่งผลในลักษณะเดียวกันกับประสบการณ์ที่สหรัฐฯ ได้เผชิญมาก่อนหน้านี้ จากข้อตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North American Free Trade Agreement—NAFTA) ในปี ค.ศ. 1994 ระหว่างสหรัฐฯ แคนาดา และเม็กซิโก ซึ่งกลุ่มขบวนการแรงงานมองว่าเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้สหรัฐฯ เผชิญกับสภาวะการสูญเสียการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมจำนวนมาก ขณะที่สภาพแรงงานทั้งในออสเตรเลีย และแคนาดาก็ต่อต้านข้อตกลงดังกล่าวเช่นกัน โดยมองว่าเป็นการให้อำนาจแก่บริษัทข้ามชาติมากเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายภายในประเทศ อันจะเห็นได้จากการลดค่าจ้างแรงงานและการเพิ่มแรงจูงใจที่จะเคลื่อนย้ายการผลิตภาคอุตสาหกรรมไปยังประเทศที่มีค่าแรงต่ำกว่า นอกจากนี้ยังมองว่า ข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานแรงงานและมาตรฐานสิ่งแวดล้อมนั้นก็ดูจะมีความคลุมเครือเป็นอย่างยิ่งและมีโอกาสของการบังคับใช้ที่ครอบคลุมและทั่วถึงน้อยมาก

ในขณะที่นักวิชาการเองก็มองว่า ข้อตกลงการค้าเสรี TPP นั้นต้องเผชิญกับข้อท้าทายที่ดูเหมือนว่าจะไม่ได้รับความสนใจจากผู้ให้การสนับสนุนเท่าใดนัก อันได้แก่ **ประการแรก** การที่สหรัฐฯ ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจอย่างเข้มข้นกับประเทศในเอเชียผ่าน TPP นั้นอาจนำไปสู่ความขัดแย้งในความสัมพันธ์ระดับทวิภาคีกับประเทศเหล่านี้ได้ เพราะสหรัฐฯ อาจต้องเรียกร้องให้มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันมากขึ้นจากเดิมที่สหรัฐฯ เป็นผู้ให้เป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าในทางทฤษฎี TPP จะได้สร้างกลไกผ่านกฎกติกาที่ทำให้ผู้ที่เป็สมาชิกทุกคนนั้นสามารถเข้าถึงกลไกในการจัดการความขัดแย้งในระดับที่เสมอภาคกันก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ สหรัฐฯ เองก็คาดหวังว่าประเด็นทางเศรษฐกิจจะกลายเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ ซึ่งก็จะส่งผลให้นักการเมืองในสหรัฐฯ เองคาดหวังให้สมาชิกจากเอเชีย-แปซิฟิกยกระดับมาตรฐานทางการค้าให้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่ตกลงกันไว้ด้วย ซึ่งก็จะก่อให้เกิดความตึงเครียดระหว่างประเทศสมาชิกกับสหรัฐฯ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ **ประการที่สอง**

ผู้ที่ได้รับประโยชน์มหาศาลจาก TPP คือ นักธุรกิจอเมริกัน แต่คนกลุ่มนี้ก็ไม่ใช่ว่าจะให้การสนับสนุนและผลักดันการให้สัตยาบัน TPP อย่างแน่นอน เพราะผู้ที่จะได้ประโยชน์จากการรอบความร่วมมือนี้ก็มีเพียงกลุ่มนักธุรกิจที่มีธุรกิจอยู่ในภูมิภาคนี้อยู่แล้ว และได้ประโยชน์จากการเข้าถึงค่าแรงขั้นต่ำโดยไม่จำเป็นต้องยกระดับมาตรฐานแรงงานและมาตรฐานสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้ค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น ประเด็นนี้จึงกลายเป็นประเด็นความขัดแย้งระหว่างนักธุรกิจซึ่งได้ประโยชน์จากสถานะเดิมก่อน TPP กับนักธุรกิจใหม่ที่จะเข้าไปลงทุนในภูมิภาคดังกล่าวอันจะส่งผลต่อการให้สัตยาบัน TPP ในที่สุด **ประการสุดท้าย** กรอบความร่วมมือดังกล่าวนั้นแม้จะเป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจ แต่คุณค่าที่แท้จริงคือคุณค่าทางยุทธศาสตร์ซึ่งหมายความว่าสหรัฐอเมริกาต้องสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้นำในการประนีประนอมผลประโยชน์ทั้งสองด้านในการที่จะทำให้กรอบความร่วมมือ TPP นั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งหมายความว่า ในขณะที่สหรัฐฯ เองต้องการจะสร้าง “มาตรฐานทองคำ” (Gold Standard) สหรัฐฯ ก็จำเป็นต้องตัดทอนข้อเรียกร้องของมาตรฐานดังกล่าวลงบ้าง เพื่อให้สมาชิกอีก 11 ประเทศพอยอมรับและตกลงได้ และต้องทำให้ข้อตกลงนั้นเป็นผลประโยชน์ต่อประชาชนของทั้ง 12 ประเทศ ไม่ใช่เป็นไปแค่เพื่อประโยชน์ของสหรัฐฯ แต่เพียงผู้เดียวเท่านั้น

กล่าวโดยสรุป แม้ว่านโยบายहनคืนสู่เอเชียของโอบามาจะไม่ใช่นโยบายต่างประเทศใหม่ เพราะแท้จริงแล้วเป็นความต่อเนื่องทางนโยบายภายใต้ประธานาธิบดีบุชดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งสะท้อนถึงฉันทามติของทั้งสองพรรคการเมือง (bipartisan consensus) ในนโยบายต่างประเทศสหรัฐฯ ต่อเอเชีย แต่สิ่งที่ถือว่าเป็นความสำเร็จสำคัญของยุทธศาสตร์นี้ก็คือการที่โอบามาสามารถสร้างกรอบความร่วมมือหรือการเข้ามาพัวพันกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกครั้งหนึ่งซึ่งมีความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น สิ่งที่ดีว่าเป็นการถ่วงดุลที่แท้จริงภายใต้รัฐบาลโอบามา ก็คือการสร้างดุลระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จากการที่โอบามาเข้าประชุม EAS ซึ่งมี อาเซียนเป็นเจ้าภาพในปี ค.ศ. 2009 และการริเริ่มการประชุมสุดยอด US – ASEAN Summit เป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 2016 ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐฯ กับทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเป็นอย่างมาก

บรรณานุกรม

- The White House. 2017. *National Security Strategy of the United States of America*, December.
- _____. 2022. *Indo-Pacific Strategy of the United States*, February.
- _____. 2022a. *National Security Strategy*, October.
- _____. 2022b. *Fact Sheet: Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity (IPEF)*, February.
- 'President Obama Addresses the Australian Parliament,' Canberra, 17 November 2011, accessed 25 December 2023 [Obamawhitehouse.archives.gov](https://obamawhitehouse.archives.gov).

แนวทางการพิจารณาและการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาของศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา

วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษาเป็นวารสารที่นำเสนอบทความวิชาการจากคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยและนักศึกษาทั่วไปทั้งภายในและภายนอกประเทศได้มีโอกาสเสนอผลงานวิชาการเพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนวิทยาการโดยเฉพาะองค์ความรู้ใหม่ในสาขา รัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รัฐประศาสนศาสตร์ สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเมืองการปกครอง และเอเชียศึกษาในกรอบอาณาบริเวณศึกษา (Area Study)

ผลงานวิชาการที่รับตีพิมพ์อาจอยู่ในรูปแบบต่อไปนี บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความปริทัศน์ และบทวิจารณ์หนังสือ เป็นต้น ต้นฉบับ (Manuscript) ที่ส่งพิจารณาเพื่อตีพิมพ์ภายใต้เงื่อนไขจะต้องไม่เคยเผยแพร่ใน วารสารหรือสิ่งพิมพ์ใดมาก่อน (ยกเว้นรายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์) และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ต้องไม่เป็นผลงานทางวิชาการที่ลอกเลียน ดัดทอนจากผลงานวิจัยของผู้อื่น ไม่มีการคัดลอกหรือชักนำให้เข้าใจผิดในผลงานหรือผลการศึกษา เรื่องที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (peer-reviewed) และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ

คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความลงตีพิมพ์ในวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา (Author Guideline)

1. ประเภทของบทความที่รับพิจารณา

- 1.1 บทความวิชาการ
- 1.2 บทความวิจัย
- 1.3 บทความปริทัศน์และบทวิจารณ์หนังสือ
- 1.4 บทความพิเศษ

2. รูปแบบการเขียนบทความ

2.1 ชื่อเรื่อง ให้พิมพ์ชื่อเรื่องบทความไว้กลางหน้ากระดาษ ทั้งชื่อเรื่องภาษาไทยและชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ พร้อมใส่เครื่องหมาย ** และระบุ footnote ว่า บทความนี้เขียนขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ใด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.2 ชื่อผู้เขียน ใส่ชื่อผู้เขียนบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยไม่ต้องระบุตำแหน่งหน้าชื่อ ไว้ด้านขวาสุด พร้อมใส่เครื่องหมาย * เพื่อระบุใน footnote ว่าผู้เขียนเป็นใคร ตำแหน่งวิชาการ (ถ้ามี) ของผู้เขียนทุกคน อยู่สถานที่ใด (ในกรณีที่มีชื่อผู้เขียนหลายคน กรุณาระบุให้ครบทุกคน)

- 2.3 บทคัดย่อ (Abstract) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ไม่เกิน 250 คำ)
- 2.4 คำสำคัญ (Keyword) ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ไม่เกิน 5 คำ)
- 2.5 บทนำ
- 2.6 เนื้อหา
- 2.7 บทสรุป
- 2.8 เอกสารอ้างอิง

3. การเตรียมต้นฉบับ

- 3.1 ให้ระบุชื่อผู้เขียน ยศหรือตำแหน่ง ที่อยู่หรือที่ทำงานที่สามารถติดต่อได้ พร้อมเบอร์โทรศัพท์ อีเมลและโทรสารที่สามารถติดต่อได้
- 3.2 ส่งต้นฉบับจำนวน 1 ชุด
- 3.3 พิมพ์โดยโปรแกรม Microsoft Word for Windows
- 3.4 ใช้อักษรแบบ TH SarabunNew ขนาด 16 โดยใช้กระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียวเท่านั้น
- 3.5 ระยะห่างระหว่างบรรทัดให้ใช้ single space ความยาวของบทความไม่น้อยกว่า 15 หน้าแต่ไม่เกิน 20 หน้า รวมเอกสารอ้างอิง
- 3.6 ใช้ระบบอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association)
- 3.7 การตั้งค่าหน้ากระดาษ
 - ระยะขอบบน (Top margin) 1" หรือ 2.54 เซนติเมตร
 - ระยะขอบล่าง (Bottom margin) 1" หรือ 2.54 เซนติเมตร
 - ระยะขอบซ้าย (Left margin) 1.5" หรือ 3.18 เซนติเมตร
 - ระยะขอบขวา (Right margin) 1" หรือ 2.54 เซนติเมตร

4. การส่งต้นฉบับ

การส่งต้นฉบับสามารถทำได้หลายช่องทาง

- 4.1 ส่งต้นฉบับ 1 ชุด ไปยังกองบรรณาธิการวารสาร ศูนย์การเมือง สังคม และอาณานิคมศึกษา คณะรัฐศาสตร์ อาคารศรีศรัทธา ชั้น 3 ห้อง 314 มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทรศัพท์ 02-310-8497 , 096-259-0036
- 4.2 ส่งทางอีเมลมายัง eascram@gmail.com
โดยเขียนหัวข้ออีเมลว่า ส่งบทความ เรื่อง.....
- 4.3 ส่งทางออนไลน์ โดยเข้าไปสมัครและส่งต้นฉบับได้ด้วยตนเองที่
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>

5. การอ้างอิงและการเขียนเอกสารอ้างอิง

กรณีที่ผู้เขียนต้องการระบุแหล่งที่มาของข้อมูลในเนื้อเรื่อง

1) ให้ใช้วิธีการอ้างอิงในส่วนเนื้อเรื่องแบบนามปี (author-date in text citation) โดยระบุ ชื่อผู้แต่ง และปีพิมพ์ของเอกสารไว้ข้างหน้าหรือข้างหลังข้อความ ที่ต้องการอ้าง เพื่อบอกแหล่งที่มาของข้อความนั้น และอาจระบุเลขหน้าของเอกสาร ที่อ้างด้วยก็ได้หากต้องการ

(ชื่อผู้แต่ง, ปีพิมพ์, เลขหน้า) ไว้ท้ายข้อความที่อ้างอิง

(สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2549, น. 200-205)

(McCartney & Phillips, 2006, p. 498-499)

2) ให้มีการอ้างอิงส่วนท้ายเล่ม (reference citation) โดยการรวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้เขียนได้ใช้อ้างอิงในการเขียนผลงานนั้น ๆ จัดเรียงรายการตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง ภายใต้หัวข้อ เอกสารอ้างอิง สำหรับผลงานวิชาการภาษาไทย หรือ Reference สำหรับผลงานวิชาการภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงแบบ APA (American Psychological Association) กรณีรายการเอกสารอ้างอิงภาษาไทย ให้แปลรายการอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษต่อท้าย

รายการอ้างอิงภาษาไทย ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิงมีดังนี้

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. ครั้งที่พิมพ์. สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์/ผู้จัดพิมพ์.

พรพิมล ตรีโชติ. (2542). **ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงาน

กองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Huntington, S. (2003). **The Clash of Civilization and the Remaking of World Order**. New York: Simon & Schuster Paperbacks.

2. วารสาร

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). “ชื่อบทความ.” **ชื่อวารสาร** ปีที่,ฉบับที่ (เดือน): หน้าแรก-หน้าสุดท้าย.

สมบัติ จันทร์วงศ์. (2557). “ประชาธิปไตยหรือประชาธิปไตยในอาเซียน: มุมมองของ

Alexis de Tocqueville.” **วารสารเอเชียพิจารณา ฉบับปฐมฤกษ์** 15,5: 23-63.

Chanrochanakit, P. (2011). “Deforming Thai Politics As Read through Thai Contemporary Art.” **Third Text** 25,4: 419-429.

3. นิตยสารหรือหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์เผยแพร่). “ชื่อบทความ.” **ชื่อนิตยสาร/หนังสือพิมพ์** (วันที่ เดือนที่) : หน้า.
มุฮัมหมัดอิลยาส หล้าปริง. (2554). “จะเอายังไงกับภาคใต้?” **มติชน** (3 มิถุนายน): 15.

4. บทความจากเว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่เผยแพร่). **ชื่อเรื่อง**. ค้นเมื่อ วัน เดือน ปี ที่สืบค้น จากชื่อเว็บไซต์.
สมชาย ภาคภาสวิวัฒน์. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่าง AEC และประชาคมสังคม และ
วัฒนธรรมอาเซียน**. ค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2557 จาก <http://www.mfa.go.th>.

5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาเอกและดุษฎีบัณฑิต

ผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). **ชื่อเรื่อง**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาเอกหรือดุษฎี
บัณฑิต). ชื่อมหาวิทยาลัย, ชื่อคณะ, ชื่อสาขาวิชาหรือภาควิชา.
Boroughts, B.B.S. (2010). **Social networking websites and voter turnout**.
(Master’s thesis). Georgetown University, Faculty of the Graduate School
of Arts and Sciences.

ธีระพันธ์ ชนาพรณ. (2548). **การจัดการการสื่อสารของคณะนิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยเอ ก ช น ที่มีผล ต่อ ก า ร ตัด ลิน ใจเข้าศึกษาต่อระดับ
ปริญญาตรีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาเอก). มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาการสื่อสาร ภาครัฐและ
เอกชน.

***หมายเหตุ ต้นฉบับบทความที่นำเสนอจะต้องถูกต้องตามหลักเกณฑ์และคำแนะนำการเขียนที่
กำหนดเท่านั้น จึงจะได้รับพิจารณาดำเนินการประเมินบทความก่อนตีพิมพ์สามารถดูรายละเอียด
การจัดเตรียมต้นฉบับได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>

จริยธรรมในการพิมพ์ (Publication Ethics)

วารสารให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นจึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของผู้พิมพ์

1. บทความที่ผู้พิมพ์ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
2. ผู้พิมพ์ต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งหากมีการระบุผลงานของผู้อื่นในต้นฉบับ ไม่ว่าจะเป็นการคัดลอกข้อความ (Quotation) การสรุปความ (Paraphrase) หรือการย่อความ (Summary) ต้องมีการอ้างอิง (Citation) ทั้งในเนื้อหา (In-text citation) และการเขียนรายการเอกสารอ้างอิงตอนท้าย (References) และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
3. ผู้เขียนต้องเขียนต้นฉบับให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดไว้ใน “คำแนะนำผู้แต่ง” หรือ “Author Guidelines”
4. หากผลงานทางวิชาการของผู้พิมพ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วมหรืออาสาสมัครหรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้พิมพ์ควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง
5. ผู้พิมพ์ต้องยินยอมโอนลิขสิทธิ์ให้แก่วารสารก่อนการตีพิมพ์ และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่น ๆ หลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์กับวารสารแล้ว
6. ชื่อผู้พิมพ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้น ๆ จริง

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

1. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์กับวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมาย และขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์
2. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการพิจารณาบทความโดยอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และโดยปราศจากอคติด้านเชื้อชาติ ความเชื่อทางศาสนา เพศ แนวคิดทางการเมือง และสถาบันที่สังกัด ต่อผู้พิมพ์และบทความที่พิจารณาไม่ว่าด้วยกรณีใด
3. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

4. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้นิพนธ์
5. บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก และพิจารณาบทหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว
2. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง
3. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน ไม่นำส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อมูลต้นฉบับที่ตนเป็นผู้ประเมินไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหากไม่ได้รับความยินยอมอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้เขียนหรือความเห็นชอบจากบรรณาธิการ
4. หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่น ๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน
5. ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารกำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้อื่นได้รับรู้

แบบฟอร์มสมัครสมาชิกวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา

ศูนย์การเมือง สังคมและอาณานิคมศึกษา

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

วันที่.....

ชื่อ..... นามสกุล.....

ที่อยู่.....

โทรศัพท์..... โทรสาร.....

ขอสมัครสมาชิกวารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา

- รับวารสารรายปี 2 ฉบับ 360 บาท เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....
- รับวารสารรายปี 4 ฉบับ 700 บาท เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....
- รับวารสารรายปี 6 ฉบับ 1,000 บาท เริ่มตั้งแต่ฉบับที่.....

พร้อมนี้ได้ชำระค่าสมาชิกเป็น ☐ เงินสด

☐ โอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารทหารไทย

สาขารามคำแหง ชื่อบัญชี “ศูนย์การเมือง

สังคมและอาณานิคมศึกษา ม.ร.”

เลขที่บัญชี 156-2-27622-8

ลงชื่อ.....

วันที่.....

โปรดส่งหลักฐานและใบสมัครสมาชิกมาที่

ศูนย์การเมือง สังคมและอาณาบริเวณศึกษา คณะรัฐศาสตร์ อาคารศรีศรัทธา ชั้น 3 ห้อง 314

มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์ 02-310-8497 , 096-259-0036

อีเมล eascram@gmail.com

เว็บไซต์ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>

Guideline for manuscript submission.
Journal of East Asia and ASEAN Studies,
Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University.

Journal of East Asia and ASEAN Studies publishes academic articles from teachers, scholars, researchers, and graduate students in said fields, whether local or foreign, that fall in the scope of political science, international relations, public administration, sociology, anthropology, Asian study in scope of area study.

This journal seeks academic papers, for example, academic articles, research articles, review articles, and book reviews. Manuscripts submitted to Journal of East Asia and ASEAN Studies should be original contributions, not published by any other publication (except for research report and thesis), not be considered by any other publication at the same time, not a plagiarized work, not a shortened, or extracted from other people works, which could lead to misunderstanding in results of the research or study. All published articles must be reviewed by experts in related fields and approved by editorial boards.

Author Guideline

1. Type of manuscript

- 1.1. Academic article
- 1.2. Research article
- 1.3. Review article and book review
- 1.4. Special article

2. Manuscript template

2.1 Article name in Thai and English in the center of the paper. Use ** and specify the purpose of this article, both in Thai and English, in a footnote.

2.2 Author's name, both in Thai and English, without name title at the right side of the paper. Use * and specify the author's title, affiliated institution, and academic position (if applicable) in Thai and English in a footnote. If there is more than one author, please identify everyone.

2.3 Abstract in Thai and English, up to 250 words in length.

2.4 Specify the article's keyword in Thai and English, up to five key-words.

2.5 Introduction of the article.

2.6 Body of the article.

2.7 Conclusion of the article.

2.8 Reference materials of the article.

3. Manuscripts preparation

3.1 State author's name, title, academic position (if applicable), contactable address, email, telephone number, and Teletext.

3.2 One copy of the manuscript.

3.3 Use Microsoft Word program.

3.4 Use TH Sarabun New font size 16 on one-sided A4 paper.

3.5 Use single space option in line and paragraph spacing. Manuscripts must be between 15 - 20 pages, reference included.

3.6 References use APA (American Psychological Association) style.

3.7 Page Setup.

- Set paper's top margins to 1 inch or 2.54 cm.

- Set paper's bottom margins to 1 inch or 2.54 cm.

- Set paper's left margins to 1.5 inches or 3.18 cm.

- Set paper's right margins to 1 inch or 2.54 cm.

4. Manuscript submission

The manuscript may be submitted in any manner

1. Send one copy of the manuscript to the Editorial Board of Journal of East Asia and ASEAN Studies, Centre of Politics, Social and Area Studies, Faculty of Political Science, Sri Sattha Building, 3rd floor, room 314th, Ramkhamhaeng University, Ramkhamhaeng Rd, Hua Mak, Bang Kapi District, Bangkok 10240. Tel: 02-310-8497, 096-259-0036.

2. Email to eascram@gmail.com and uses email subjects as "Submission of the name of the manuscript Manuscript"

3. Make an online submission at <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascram/J/index>. The author must register to the website before submitting can be

done.

5. Citation and reference

1. Use the author-date citation system for in-text citation. Specify the author's name and publication year before or behind the cited text to state the originality. The page number can be specified if need be.

Author's name (Publication year, page number)

before the cited text.

McCartney & Phillips (2006, p. 498-499)

(Author's name, publication year, page number)

behind the cited text.

.....(McCartney & Phillips, 2006, p. 498-499)

2. Reference citation use APA (American Psychological Association) style. All the reference material used in the article should be sorted alphabetically under the Reference Section. Thai Language materials should go before English Language materials.

1. Books

Author name. (Publication year). **Book title**. Edition. Location: Publisher.

Huntington, S. (2003). **The Clash of Civilization and the Remaking of World Order**. New York: Simon & Schuster Paperbacks.

2. Journal

Author name. (Publication year). "Article Title." **Journal Title** Volume, Issue (Month): First page-Last page.

Chanrochanakit, P. (2011). "Deforming thai Politics As Read through Thai Contemporary Art." **Third Text** 25,4: 419-429.

3. Article from magazine or newspaper

Author name. (Publication year). "Article Title." **Magazine/Newspaper title** (Date Month) : Page.

Spring, A., & Earl, C. (2018). "Just not blond': How the diversity push is failing Australian fashion." **The Guardian: Australia Edition**. (22 May) : 8.

4. Article from website

Author name. (Publication year). **Article Title**. Retrieved date/month/ year from website URL

Smith, T., & Williams, B. M. (2019). **How to structure a dissertation**. Retrieved 20 January 2016 from <https://www.scribbr.com/category/dissertation/>

5. Thesis or dissertation

Author name. (Publication year). **Thesis/Dissertation Title**. (doctoral dissertation or master's thesis). Name of institution, Faculty, Degree.

Boroughs, B.B.S. (2010). **Social networking websites and voter turnout**. (Master's thesis). Georgetown University, Faculty of the Graduate School of Arts and Sciences.

*** Note: All the submitted manuscripts must be prepared according to the provided guideline to be considered for publication. The author's guidelines and manuscript preparation are at <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/easramJ/index>

Publication Ethics

Journal of East Asia and ASEAN Studies emphasizes publication ethics and set the following principle and ethic for all parties involved.

Authors

1. The submitted manuscript should not be published by any other publication or be considered by any other publication at the same time.

2. If the submitted manuscript contains quotations, paraphrasing, or summarizing from other people's work, the manuscript should be properly cited, either in-text or in the reference section. Above all, the manuscript must not be plagiarized work.

3. The submitted manuscripts must be prepared according to the provided guideline.

4. If the submitted manuscript involves the use of animals, participants, volunteers or contains sensitive information about the informant, the author must strictly adhere to applicable law and regulation. A letter of consent or approval from the relevant institution must be present when conducting research.

5. The author must assign the copyright of the submitted manuscript to the Journal of East Asia and ASEAN Studies before publication and agree not to submit the same manuscript to any other publisher after it was accepted.

6. The author must be an actual participant in the research or study discussed in the manuscript.

Editors and Editorial boards

1. The editor and editorial board must conduct a preliminary review of all received manuscripts to determine whether they meet the journal's criteria and scope. Additionally, the manuscripts must undergo a quality control process prior to publication.

2. The editor and editorial board must review all received manuscripts without biased or prejudice against authors' ethnicity, religion, gender, political view, and affiliated institution.

3. The editor and editorial board should be disinterested in financial gain or claiming the manuscripts as their own when dealing with authors and reviewers.

4. The editor and editorial board must not obstruct, alter, or intervene in information exchanging between authors and reviewers.

5. The editor and editorial board must strictly follow the journal's procedure.

Reviewers

1. Reviewers should be disinterested when dealing with authors. The review must based on the quality of the manuscripts, academic principle, and reason, without biased or prejudice against the authors.

2. Reviewers must be subject matter experts in the field regarding the manuscripts.

3. Reviewers must not seek any gain from the manuscripts they review; using any portion of the information in the manuscripts for personal gain is prohibited without the authors' written consent and editorial board approval.

Subscription Form for the Journal of East Asia and ASEAN Studies,
Centre of Politics, Social and Area Studies,
Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University

Date.....

N a m e.....S u r n a m e.....

Address.....

Tel.....Fax.....

I/We would like to subscribe to the journal for:

- Bi-Annually 2 Issues 360 BTH Start.....
- 2 Year 4 Issues 700 BTH Start.....
- 3 Year 6 Issues 1,000 BTH Start.....

Cash

Transfer to account TMB Bank Public Company

Limited Ramkhamhaeng Branch: Account Name:

Centre of Politics, Social and Area Studies. RU.

No. 15-6216-50-25

Signature.....

Date...../...../.....

Please send this form and your payment confirmation to

Centre of Politics, Social and Area Studies, Faculty of Political Science,

Ramkhamhaeng University, Huamak, Bangkapi, Bangkok, 10240

Tel: 02-310-8497 , 096-259-0036 Email: eascram@gmail.com

Website: <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/eascramJ/index>